Lubomír Šik

HISTORIE VÝROBY GRAMOFONŮ V LITOVLI

Roku 1989 ke čtyřicátému výročí

Upravil a popisy doplnil Michal Pátek

ÚVODNÍ SLOVO KRONIKÁŘE

Není dobře být pamětníkem. Člověk už sice více ví, ale o to méně může. Ani jsme se nenadáli a najednou je ta část života, na kterou už jen vzpomínáme, delší než ta před námi. Je tomu už 40 let, kdy se v létě 1949 scházeli noví zaměstnanci nového závodu, aby uprostřed zemědělské Hané pomohli vybudovat gramofonový průmysl. Dnes už velká většina prvních pracovníků odešla, někteří do jiných zaměstnání, další na zasloužený odpočinek, mnozí navždy...

Když mne závodní výbor ROH požádal, abych sepsal historii těch čtyřiceti let, nepřipadalo mi to zvlášť složité. Ale pak jsem si uvědomil, že vzpomínky se překrývají, nové zážitky zatlačují minulé a z celé historie zbyla jen hrst střípků, barevných kaménků rozsypané mozaiky, z nichž není snadné poskládat původní obraz. Není to snadné už proto, že s odstupem doby se mi zdají mnohé dokumenty nepřesvědčivé, plány nabubřelé či naivní. Jenže je to stejné, jako chtít hodnotit vyčpělé víno. Kde už zůstala jeho chuť, aroma, jiskra!

Přišli jsme do závodu, který byl stejně mladý jako my, mladá byla snad celá tehdejší poválečná doba. Všechno začínalo od začátku. Byli jsme nezkušení, často jsme vymýšleli vymyšlené a museli jsme si pálit prsty, abychom věděli na co příště nesahat. Ale přesto se mi zdá, že jsme toho stihli až neskutečně mnoho. V nelehkých podmínkách jsme se učili organizovat výrobu, konstruovat gramofony, hledat vhodnou technologii, pracovat na strojích i shánět materiál, ale při tom všem i sportovat, hrát divadlo, bavit se. Dělali jsme si mnohé naděje a vytvářeli smělé plány, mnohé z nich byly neuskutečněné a taky neuskutečnitelné. Jenže když jsme je žili, mělo víno ještě dobrý říz.

Říká se, že historia je magistra vitae. Jenže lidé stále opakují staré chyby a snad si každý musí spálit vlastní prsty. Přesto jsem se pustil do sbírání rozsypaných kaménků mozaiky. Snad i neúplný obraz něco řekne těm, kteří převzali štafetu a vedou podnik přes nové překážky k dalším úspěchům a kteří vytvářejí novou historii.

Nespoléhal jsem se přitom na vlastní paměť, ale vyzpovídal mnohé z těch, kteří ty počáteční doby prožili se mnou. Musím proto poděkovat za pomoc A. Kochwasserovi, Antonínu Völflovi, Mojmíru Coufalovi, ale těžko vyjmenovat všechny. Ať mi proto prominou ti, jejichž jména neuvádím, i jejich vzpomínky a korektury k dílu přispěly.

Použil jsem publikací vydaných k minulým výročím, zejména historie Liba zpracované R. Papajkem. Při sbírání dokladů k pozdějšímu období mi pomáhali členové kronikářského aktivu, jmenovaní závodním výborem ROH. Jsou to ing. Jan Harszlak (oblast techniky), Miroslav Snášel (výroba), Radoslav Štýbnar (statistické a ekonomické údaje), Miloslav Otáhal (sociální a společenská oblast) a Květa Prucková, archivářka. V neposlední řadě musím poděkovat Josefu Horákovi a předsedovi ZV ROH s. Kunckovi, bez jejich podpory by nebylo možno dovést tuto práci k závěru. Grafickou úpravu konečné verze provedl Jan Dobrovítovský, fotografie pořídil Miroslav Pinkava.

Celá historie čtyřiceti let je rozdělena do kapitol, popisujících významná období ve vývoji závodu. Každou kapitolu uzavírají "Přílohy", obsahující tabulky, doklady a podrobnější informace k jednotlivým událostem. Jejich četba je určena pro vážnější zájemce o historii doby.

Ve chvíli, kdy dopisuji poslední řádky, jsem si vědom, že mnohé kaménky z mozaiky jsou poztrácené, některé jsem snad i omylem zasadil na nesprávné místo. Často se ani přímí účastníci ve svých vzpomínkách neshodovali a údaje archivních materiálů byly rozdílné. Nicméně celkový obraz nebyl porušen a historii čtyřiceti let litovelské Tesly předávám čtenářům s přesvědčením, že takto nějak to skutečně bylo.

V Litovli roku 1989

Lubomír Šik

ROZTÁČÍ SE GRAMOFON

Bedýnka doutníků byla cena sázky, kterou zaplatil mechanik Kruesi, když 12. srpna 1877 uslyšel první reprodukci zvuku - dětskou písničku o Mariině kůzlátku bílém jako sníh. Písničku zpíval Tomáš Alva Edison, primitivní přístroj zhotovil podle jeho náčrtku sám nevěřící John Kruesi. Byl to skutečně první záznam zvuku? Už roku 1830 zaznamenával göttingenský fyzik Weber zvuk na začerněný válec, jiný přístroj navrhl L. S. de Martineville, tyto záznamy však nebylo možno reprodukovat. Čtvrt roku před Edisonem odevzdal nadaný básník a vynálezce, Charles Cross, tajemníkovi francouzské akademie věd zapečetěnou obálku s nákresem a popisem přístroje velmi podobného fonografu, k jeho praktické realizaci však nikdy nedošlo. A tak přece jen musíme prvenství připsat Edisonovi.

Fonograf se stal brzy velmi populární. Jeho výroby se ujala společnost známého vynálezce telefonu Alexandra Grahama Bella a roku 1885 patentovala první významnější zlepšení. Váleček se staniolovou fólií byl nahrazen voskem a hloubkový záznam rycího hrotu řízeného membránou vystřídal záznam stranový. Přístroj se nyní jmenoval graphophon a měl sloužit, tak jak to původně zamýšlel i Edison, k záznamu důležitých obchodních jednání či dopisů, tedy jako diktafon.

Další osobností, která zasáhla do vývoje gramofonů, byl Němec Emile Berliner. Narodil se roku 1851 v Hannoveru, v 19 letech se vystěhoval do USA ke strýčkovi, který zde měl obchod se střižním zbožím. Berliner však u textilu nevydržel - maloval a prodával obrazy, dělal obchodního cestujícího, pracoval v chemické laboratoři, nakonec se věnoval elektrotechnice. Bellově společnosti prodal svůj vynález mikrofonu za 75000 dolarů a pak jej zaujal Edisonův fonograf, který v té době Bellova firma vyráběla. V továrně v Bridgeportu se "sériově" vyráběly 4 aparáty denně. Berliner změnil původní myšlenku diktafonu: roku 1887 rozdělil nahrávací a reprodukční zařízení a současně nahradil váleček plochou deskou, kterou by bylo možno rozmnožovat. Vznikl tak první gramofon. Když se ukázalo, že tato myšlenka je úspěšná, pustil se do konkurence i Edison. Přestavěl svůj fonograf, doplnil jej elektrickým motorkem a vyráběl hrací automaty do kaváren. Roku 1888 začal boj o evropský trh mezi Edisonem a Berlinerem. Ve Francii získala popularitu firma bratří Pathé. Původní dovážené válečky z Ameriky nahradili domácí produkcí a vytvořili tak oblíbenou atrakci všech poutí, výstav a podobných akcí.

Také Berlinerův gramofon dostal mezitím pérový motorek, aby zákazníci nemuseli pracně otáčet do rytmu klikou. Velký trychtýř pomáhal zesílit zvuk, desky měly různé průměry, od 6 do 50 cm, jeden i dva unášecí otvory. Nakonec se ustálil průměr 25 a 30 cm, 78 obrátek při 96 drážkách na 1 anglický palec. S anglickým advokátem Williamsem založil Berliner roku 1898 firmu Gramofone Company a tentýž rok v Německu Grammophon Gesellschaft. O popularizaci gramofonů se značně zasloužila vynikající reklama se psem Nipperem, který z reprodukce poznal hlas svého zemřelého pána. Berliner si dokázal získávat schopné spolupracovníky a jejich prostřednictvím přesvědčil přední umělce k namáhavému nahrávání. Gramofonové desky (stejně jako válečky) se nahrávaly tak, že zpěvák zpíval do jednoho nebo nebo i několika trychtýřů, které soustřeďovaly zvuk na membránu. K ní byl připojen zapisovací stroj, který ryl záznam do voskového kotouče. Každá deska byla originálem, hráč nebo zpěvák opakoval skladbu mnohokrát za sebou, i několik hodin denně. I když později už byla známa technologie rozmnožování desek, stále ještě bylo nutno opakovat nahrávku při každé chybě sólisty. Tyto technické potíže i předsudky odrazovaly umělce a jen rostoucí finanční efekt i příklad osobností, jako byl slavný Enrico Caruso, zachránily gramofon před osudem módní hračky. Jestli nahrávka sólového partu byla složitá, tím spíše bylo problémem nahrát zvuk orchestru, instrumentální doprovody se přearanžovávaly na menší obsazení a podobně. Gramofony byly stále velmi primitivní, přesto tato atrakce udivovala i vábila nejen návštěvníky poutí, ale i významné osobnosti, krále a státníky. Občané Litovle se poprvé seznámili s novým vynálezem 27. ledna 1903. Podnikatel Procházka v sále na Záložně předvedl "Koncert za pomoci obrovského fonografu T. A. Edisona a to snímky hudební a zpěvní, mnohé od vyhlášených hudebních sborů, umělců a umělkyň prvního řádu. "

Konkurenční boj mezi Edisonovými válečky a Berlinerovým gramofonem pokračoval. Až když se na přelomu století objevila šelaková hmota umožňující lisování a levné rozmnožování desek, bylo válečkům odzvoněno. Současně se z pouťové atrakce pomalu stávala vážná záležitost, a to po obchodní i umělecké stránce.

Gramofonový průmysl se rozdělil na oblast výroby desek, kde bylo zapotřebí značného počátečního

kapitálu na vytvoření základního repertoáru nahrávek, a na oblast výroby gramofonových přístrojů. V českých zemích začali s gramofonovým podnikáním Němci, kteří roku 1924 založili v Praze továrnu na výrobu desek. Téhož roku přichází k nám i anglický kapitál The Grammophone Company, který zakládá ve Střekově u Ústí nad Labem továrnu na výrobu desek slavné značky His Master's Voice. Nová firma měla ústředí v Praze a další filiálku ve Vídni. Ve střekovském závodě pracovalo zpočátku jen 40, později až 200 dělníků.

Zásadní obrat přinesl rok 1926, kdy se změnilo akustické nahrávání na elektrické. Tím odpadla většina potíží a mikrofon s elektronkovým zesilovačem ovládly gramofonový svět. Velké firmy zřizovaly ve všech větších městech Evropy nahrávací studia a snažily se pronikat na trh domácími nahrávkami.

Gramofonový průmysl se rozšiřuje i v našich zemích. Herrmann Messen vyrábí v Podmoklech gramofonové desky, Josef Kunert v Opavě gramofony se značkou Ikatophon. Zájmu zákazníků odpovídá i obchodní činnost. V Praze to byli bratři Schmalové na Národní třídě a Rosenthal Na Příkopech. Populární Karel Hašler prodával své desky od roku 1924, své obchodní zastoupení zřizovaly zahraniční firmy HMV (His Master's Voice), Polydor, Siemens a jiné. Roku 1928 byla založena firma Esta (Emil Starý), která postupně přešla pod koncern Melantrich. Tato firma pak začala synchronizovat vydávání desek a not, zejména po příchodu Jana Seidla jako hudebního ředitele. Tak byl vydán Alšův Špalíček, opery v kostce, klasika i národní písně.

Po roce 1929 se u nás stále více prosazoval německý kapitál, zastoupený firmou Ultraphon. K oblibě a rozšíření gramofonové hudby pak velmi přispěl rozhlas a zvukový film. Na našem trhu soupeřily gramofony dovážené z Německa, Anglie, Švýcarska, vlastní výroba zůstávala v pozadí. Ve třicátých letech se objevují výrobky drobných výrobců s množstvím značek, jako Duda, Primafon, Telegrafia, Beta, Urban, Křižík, Eva a řada dalších.

Druhá světová válka donutila společnost Deutsche Gramophon přestěhovat výrobu po bombardování do Protektorátu i s dělníky a některými techniky. Od nich se pak mnohému přiučili i naši pracovníci. Válka ovšem přinesla i zvýšený zájem o naši českou hudbu. Bylo tehdy nahráno téměř celé dílo B. Smetany i dalších klasiků a gramofonová hudba tak čestně plnila národní kulturní poslání.

Po osvobození začal přes hospodářské potíže ostrý konkurenční boj mezi nejznámějšími značkami Estou a Ultraphonem. Přetahují a přeplácejí se umělci, vznikají duplicitní nahrávky, firmy bojují o suroviny i distribuční možnosti. Tomuto boji učinilo definitivní konec znárodnění. Gramofonový průmysl byl znárodněn v roce 1946 a soustředěn do n. p. Gramofonové závody. Postupné znárodnění menších firem po roce 1948 ukončilo soukromé podnikání i v oblasti výroby gramofonů. A tehdy se stává novým střediskem gramofonové výroby dosud zcela neznámá Litovel.

SLADKÉ ZAČÁTKY

Litovel, městečko v severním cípu Hané, se chlubí historií sahající do poloviny 13. století. Založeno jako královské město Přemyslem Otakarem II. kolem roku 1250, prožilo pak celkem úspěšný rozvoj, do něhož zasáhl hospodářský rozvrat po husitských válkách. Měšťané ztratili výsadní postavení královského města, dostali se pod ochranu Vlašimů, sídlících na sousedním Úsově. Z původní královské zástavy se stalo postupně poddanství, které bylo stvrzeno, když Vladislav Jagellonský věnoval Litovel na počátku 16. století Boskovicům. Litovel však pod jejich vládou vzkvétala a bylo to období největšího rozvoje města. Od počátku 17. století zdědili Litovel Lichtensteinové a pro město začaly těžké doby. Hrůzy třicetileté války byly vystřídány morem, přišla slezská válka s vpádem pruské armády, pak zase boje proti Napoleonovi. Ani v krátkých mezidobích si město příliš neoddechlo. V rozsáhlém lichtensteinském majetku nemělo větší význam a bylo dobré tak akorát na placení poplatků.

Po konstituci se Litovel roku 1850, jako přirozené středisko zemědělské oblasti v horním cípu Severomoravského úvalu, stala okresním městem. Měla tehdy 2880 obyvatel, převážně Němců. Zrušení poddanství však uvolnilo venkovské obyvatelstvo a město rychle rostlo přílivem lidí z českého okolí. O třicet let později už přesáhl počet obyvatel 4000, z toho 40% Čechů. Český živel se začal v životě města stále více uplatňovat.

Byla založena Měšťanská beseda, Sokol, Slovanská řemeslnická jednota, Matice školská, ale největší význam měla hospodářská podnikavost Čechů. Potřebný kapitál byl soustředěn založením Rolnické záložny roku 1869 a ta pak stála u zrodu podniků na zpracování zemědělských produktů, především cukrovaru a sladovny. V čele těchto závodů stálo vesměs české úřednictvo, které podporovalo národní uvědomění ve městě.

Staletou tradici mělo v Litovli pivovarnictví, správa města byla v rukou majitelů pravovárečných domů, což ovšem byli Němci. Založení Rolnického akciového pivovaru roku 1892 a jeho vítězné tažení v konkurenci s pravovárečníky znamenalo další oslabení německých pozic. Roku 1899 pak konečně Čechové po několika neúspěšných pokusech vyhráli v obecních volbách a prvním českým starostou se stal obchodní ředitel cukrovaru, Václav Socha. Vítězstvím ve volbách se změnil i poměr obyvatel, ze 4639 občanů se nyní k Němcům hlásilo jen něco přes třicet procent.

Právě do tohoto významného roku pro českou Litovel spadá i založení dalšího zemědělského průmyslového závodu, Rolnického lihovaru s drožďárnou. 18. května 1899 se konala ustavující valná hromada, do výboru byli zvoleni říšský poslanec Josef Staroštík z Unčovic jako předseda, dále Vinc. Ševčík, Josef Nepustil, Ferdinand Tichý a známý český vlastenec a pozdější starosta MUDr. Jan Smyčka. 5. října 1899 zadává výbor stavbu veřejným ofertním řízením, v němž stavební část získal stavitel Ot. Douša za 80690 K a strojní vybavení fa. Novák a Jahn v Praze za 94074 K. Pro stavbu byly vybrány pozemky při vstupu do Litovle, kde spolu s pivovarem vznikala nová průmyslová čtvrť. Přijíždějící návštěvník tak měl být upozorněn na moderní rozmach města.

V březnu 1900 začala stavba základů, výbor jmenuje ředitelem Antonína Poláčka, který měl být zkušeným odborníkem. Stavba pokračovala rychle, jak bylo tehdy obvyklé. Také v cukrovaru byla první kampaň ještě téhož roku, kdy se rozhodlo o jeho postavení. Hrubá stavba lihovaru končila v červenci, pak se montovaly stroje. Ač byla montáž zpožděna hornickou stávkou, bylo možno už v prosinci zahájit výrobu.

Mezitím byla ústředím lihovarníků stanovena pro Litovel roční výroba 600 hl lihu, byly soustředěny zásoby žita, kukuřice i škrobu, uzavřeny dohody o dodávkách s litovelským pivovarem a sladovnou v Příkazích. Propagační kampaň všude zdůrazňovala, že se jedná o český podnik a dovolávala se hesla "Svůj k svému". Nejlepší propagací však byla dobrá kvalita výrobků a spolehlivý provoz. Už v květnu měl nový závod na 200 odběratelů a nestačil krýt jejich požadavky. Na př. výroba kvasnic vzrostla z 1120 kg v prosinci na 7564 kg v květnu!

Po pěti měsících se tedy rozhoduje o rozšíření závodu nákladem 31854 K. Ač někteří podílníci měli obavy, nechali se přesvědčit zdůvodněním, které na valné hromadě přednesl Dr. Smyčka. Rolnický lihovar s drožďárnou byl společností s ručením omezeným, mezi většinou drobných akcionářů měly větší podíly cukrovary Kroměříž, Vrbátky a Prosenice. Na jaře 1901 se lihovar zúčastnil hospodářské výstavy

v Praze, kde získal za kvasnice a likéry stříbrnou medaili Zemědělské rady pro království české. Tento úspěch byl jistě povzbuzením pro vedení nového podniku. Ve druhé polovině roku byla pak provedena rekonstrukce a 7.12.1901 zahájen provoz v rozšířeném závodě. Jestli výroba kvasnic se zvyšovala rychle, líh byl vázán kontingentem. I po jeho zvýšení mohl lihovar vyrábět nejvýše 4 hl denně při značně vysokém zdanění.

Další rozvoj závodu zastavila 1. světová válka a ani po ní nebyla výroba bezprostředně obnovena. Ve dvacátých letech objekt odkoupila fa Singer a Hamburger v Olomouci a roku 1927 došlo k fúzi na Akciovou drožďárnu a lihovar v Olomouci. Tato společnost měla ve stanovách povolenu i výrobu cukrovinek, kterou zavedla v litovelském závodě mimo původního lihu a droždí. Pro cukrovinky používal litovelský závod označení LIBO (Litovelské bonbony), byť tato značka nebyla zapsána v obchodním rejstříku. V prvních letech byla čokoládová masa nakupována ze Zory a od fy Mikšovský v Olomouci, od roku 1930 se vyráběla v Litovli z kakaových bobů "Akra" a kakaové máslo dováženo z Holandska. Závod vedl správce Valášek, od roku 1932 disponent Bábrle, pak ředitel Fried a od roku 1936 ředitel Holešovský. Závod vyráběl na 130 druhů čokoládových, kandovaných i tvrdých bonbonů dobré kvality, svědčí o tom i vývoz do New Yorku. Počet stálých zaměstnanců stoupl ve třicátých letech ze 70 na 250 a ve vánoční či velikonoční sezoně až na 400. Úředníků bylo šest, mistr a skladník, který zpracovával i výplaty.

Závod dobře prosperoval, svědčí o tom postupné vybavování moderním strojním zařízením z dovozu i vysoké výdělky dělníků. Nástupní hodinový plat byl v průměru 1,20 Kč, zapracovaného dělníka a v úkole 3,60 Kč. Do dalších osudů však opět zasáhla druhá světová válka. Koncem roku 1938 stály v Drážďanech objednané stroje za 250000 Kč, ale dodávka se již neuskutečnila. V březnu 1939 byl vrácen i vyexpedovaný vagon zboží pro New York, zákazník jej odmítl s odůvodněním, že si objednal zboží v Československu a ne v Protektorátě.

Při protektorátní reorganizaci průmyslu bylo LIBO připojeno k vídeňské firmě Salvator. Výroba byla omezena a konečně roku 1944 zcela zastavena. V závodě se prováděla jen údržba. Po válce zůstává závod pod původní firmou Akciová drožďárna a lihovar v Olomouci, správcem byl Václav Matějíček. Postupně se rozbíhala výroba celého sortimentu, lihu, droždí i cukrovinek, k exportu však už nedošlo.

Roku 1946 byl závod znárodněn a převeden pod Hanácké lihovary a drožďárny v Olomouci. Nový národní podnik se výrobě cukrovinek nevěnoval a jednal proto o převedení do Zory. Ta měla sice zájem na získání celkem nových a moderních strojů, jako baličky tvrdého cukroví, melanžéru či pětiválce na zpracování čokoládové hmoty, výrobu však chtěla soustředit do Olomouce. Další budoucnost litovelského LIBA byla tedy nejistá.

OBDOBÍ KŘIŽÍKA

Po roce 1948 bylo postupně dovršováno znárodnění i menších soukromých firem, které pak byly začleňovány do již existujících národních podniků. Pod n. p. Křižík v Praze tak přešly i tři brněnské provozovny:

- bývalá firma Zaorálek v Králově Poli,
- firma Beta - mechanický průmysl na Cejlu,
- firma Elster v Černovicích.

U Zaorálka se vyráběly gramofony, měniče, skříňové gramofony, v Betě motorky, vrtačky, zdrhovače kukuřice, fény a ventilátory, firma Elster vyráběla výhradně plynoměry. Tak vznikl brněnský závod n. p. Křižík s nesourodým výrobním programem, místně roztříštěný do mnoha provozoven a v nevyhovujících prostorách. Takto pestrý sortiment výroby se nasbíral u řady národních podniků, státní plánování však vyžadovalo, aby byly výrobní obory soustředěny do monopolních celků. Výroba cukrovinek z celé olomoucké oblasti se tak stěhovala do Zory, o budovu v Litovli zase projevil zájem brněnský Křižík.

A tak ve dnech 16 a 17. ledna 1949 si ředitel brněnského závodu Křižík, Jaroslav Janeček, prohlédl litovelské Libo a když zjistil, že budovy lze adaptovat pro strojírenskou výrobu, proběhlo 27. ledna v Olomouci závazné jednání mezi zástupci Hanáckých lihovarů a drožďáren (ředitel Andělín Velčovský), Zory (náměstek ředitele Miroslav Homolka) a Křižíka (Jaroslav Janeček). Podle dohody měl n. p. Křižík převzít k 1.5.1949 majetkovou podstatu závodu a zaměstnance, kteří se nerozhodnou přejít do Zory Olomouc.

Z porady odejel ředitel Janeček do Litovle, aby spolu s vedoucím Liba R. Vokurkou a předsedou ONV Litovel Bohumilem Teplým na celozávodní schůzi informoval o výsledku jednání zdejší zaměstnance.

Představy státní ekonomiky, byť sebelépe míněné, nejsou vždy představami lidí, do jejichž osudů zasahuje. Odborníci na výrobu bonbon nevítali s jásotem že budou montovat gramofony. Mohli sice přejít do Zory, znamenalo to však nejen dojíždění, ale i ztrátu dřívějšího postavení. Ale i pro řadové pracovníky bylo zrušení Liba významným zásahem do jejich života. Balit čokoládu a pracovat na soustruhu není totéž. Bylo proto dost roztrpčení, nový závod rozhodně nebyl vítán s nadšením a schůze byla velmi bouřlivá. Vedení Křižíka však nabízelo 180 pracovních míst, což bylo více než trvalý stav Liba a slibovalo i vyšší výdělky než v potravinářském průmyslu. Zejména mladší zaměstnanci byli proto nakonec přesvědčeni.

Další měsíce byly dost neurovnané. 13. března se uskutečnil autokarový zájezd rodin brněnských pracovníků do Litovle, aby se seznámili s městem, okolím a zejména s podmínkami bydlení.

Výroba cukrovinek končila, ale budoucnost byla stále nejistá. Zejména cukrářští mistři se snažili zvrátit rozhodnutí o zrušení Liba a živili nespokojenost mezi dělníky. Strašili špinavou prací na strojích, tvrdými normami ve strojírenství a pod.

Neklid se přenesl i do města. Když se třeba o velikonocích pokusil nový závod o propagaci gramofonů vysíláním reprodukované hudby z oken Liba, bylo to pochopeno jako protináboženská provokace. O neujasněném vztahu k novému závodu svědčí i to, že ještě 23. dubna byly v okresních novinách tisknuty reklamy fy Libo. První stručná noticka o závodu Křižík se objevila až 23. července a obsáhlejší článek 20. srpna 1949.

Situace v závodě se však postupně vyjasňovala. Mistři odešli do Olomouce, lidé se s novými perspektivami smiřovali. Výroba cukrovinek byla ukončena celozávodní schůzí na rozloučenou 30. března 1949. Počátkem dubna pak začala Zora s likvidací a současně odejelo kolem 20 žen do Brna na zaškolení. V květnu se již z Brna stěhovaly stroje, materiál a rozpracovanost, v Litovli se prováděly nejnutnější stavební úpravy.

1. července 1949 pak byla oficiálně zahájena výroba. Výrobní program byl očištěn, plynoměry a další výrobky předány jiným podnikům a do Litovle převedena jen výroba související s gramofony. Nový litovelský závod měl na počátku 181 zaměstnanců, z toho 76 bylo převzato z Liba, 50 bylo nově přijatých a 55 odborníků přešlo z Brna. Jistě si každý představí, že ani pro ně to nebylo snadné rozhodnutí. Žádné ideální podmínky je zde nečekaly. Zejména tíživá byla bytová situace, pro přechodné ubytování byl

adaptován zámek v Chudobíně. Tři byty byly upraveny v hostinci u Rašků, kde v přízemí byla zřízena závodní jídelna, několik dalších bytů převzal závod v sousedství továrních objektů.

Podnikovým ředitelem n. p. Křižík byl ing. Václav Větrovec, podnik měl osm závodů. Ve vedení litovelského závodu se ještě do konce roku 1949 vystřídali tři ředitelé! Po Jaroslavu Janečkovi to byl Jan Kňáva a už od listopadu Vojtěch Mikš. Předsedou ZV ROH se stal Vítězslav Pavlíček, který tuto funkci zastával už v Libu, předsedkyní ZO KSČ s. Marie Čulíková.

Celé vedení závodu bylo nestabilní. Ve vedoucích funkcích byli zpočátku především brněnští pracovníci, k nimž postupně přibývali noví zaměstnanci, vesměs čerství absolventi škol bez zkušeností. Technický úsek tvořili brněnští konstruktéři Alois Němeček a Miloš Dymáček, z domácích pak František Šafář, Alois Štěrba, Zdeněk Temlík a Jiří Kareš. Němeček se Šafářem se pak zaměřili na vývojové práce. Vedoucím kontroly se stal Miloslav Valenta, s ním spolupracovali Luboš Siegl, Novák, Coufal, Čikl, Damovský. Přípravu a plánování výroby řídil Antonín Kochwasser, měl podřízenu i technologii (Bartozel, Koupil, Völfl, Táborský), do plánování přišel Lubomír Šik, který začal jako plánovač strojovny. V září 1949 přišel z Trutnova jako vedoucí přípravy práce Vincenc Jarůšek. Hospodářskou správu měli na starosti Malach a Kvarda, ti však už do konce roku odešli a jejich funkce převzali Chadima a Papajk. Podobně v zaměstnaneckém odboru vystřídal Weigla Josef Slouka. Vedoucím výrobního provozu byl zpočátku Zdeněk Kovařík, pak krátce Jarůšek a v roce 1950 Píka. Zdeněk Kovařík se v té době věnoval oblasti investic.

Výroba se dělila na dvě části: prvovýrobu a montáž. Dílovedoucím montáže byl Ondra, po jeho odchodu v roce 1950 se rozdělila. Samostatnou dílnu tvořila montáž měničů a gramofonů, kde se stal mistrem Hladík. Dílna byla v jedné půlce 1. patra hlavní budovy. Ve střední části patra byl mezisklad s vedoucí Eliškou Látalovou, na opačné polovině, kde je dnes vývoj, byla umístěna montáž motorků. Z de byl mistrem Ota Ipser.

Přízemí hlavní budovy, kde je dnes údržba, obsadila dílna prvovýroby s mistrem Václavem Kleinem. Počátkem roku 1950 byl do funkce mistra jmenován soustružník Brzobohatý a Klein se věnoval vedení pomocných provozů. Už ve 2. pololetí se však Klein znovu vrací jako mistr prvovýroby. Strojní park tvořily hrotové a revolverové soustruhy, hrotové brusky, excentrické lisy, vrtačky, závitořezy a několik automatů, jimž se věnovali Mazánek a pak M. Poláček.

O zbytek přízemí hlavní budovy se dělila malá nástrojárna s mistrem Novotným, výdejna nářadí, na druhé straně pak ředitelna, sekretariát, několik kanceláří. Uprostřed byla údržba, později i kantýna a kotelna s komínem. Ve druhém patře nad montáží motorků byly další kanceláře a ve středu budovy větší volná prostora, kde se konaly celozávodní schůze (dříve zde byla jídelna Liba). Vchod do závodu s vrátnicí byl blíže k městu (dnes vedlejší brána), do budovy se chodilo od silnice přes rampu dnešní nástrojárny. Tam pak, asi uprostřed budovy, byl i nákladní výtah a schodiště.

Pracovalo se 48 hodin týdně, částečně na dvě směny. Pracovní doba dělníků byla od 6 do 14:15 hod., úředníků od 7:30 s polední přestávkou do 17 hodin. Sociální zařízení bylo minimální, chyběly šatny, první zimu nebylo ještě dokončeno ani ústřední topení.

Hospodaření středisek bylo řízeno podle systému SPH (Socialistické podnikové hospodaření). Zásluhou několika nadšených zastánců byl systém SPH uplatněn v plné šíři a doveden do důsledků. Všechna střediska hospodařila samostatně a své výkony si předávala. Zpracovával se nákladový plán všech středisek a týdně sestavovaly účetní uzávěrky. Výsledky se projednávaly na poradách vedení. Plán předepisoval dílnám nejen výrobu, ale také režijní náklady a mzdové fondy, které mistr rozděloval se značnou pravomocí mezi dělníky podle výkonu na jednotlivých operacích. Mzdy se vyplácely týdně, dílenský plánovač byl i mzdovým výpočtářem.

Výroba se rozbíhala s obrovskými komplikacemi. Z výrobní náplně firmy Zaorálek byly převzaty gramofony P33 a měniče P26, v nichž se používal jednofázový, čtyřpólový motorek P43, okopírovaný od fy Paillard. Přístroje se montovaly i do skříní P66 a P68. Motorky nebyly patentově čisté, navíc gramofon nevyhověl předpisům ESČ. Hlavní odběratel n. p. Gramozávody Praha, je odmítl převzít, vytýkal i nespolehlivost regulátoru. Montáž proto musela být do konce roku zastavena a zaměstnanci byli posíláni na brigádu do Fruty. Pracovníci vývoje Němeček a Šafář se urychleně pustili do konstrukčních úprav, montáž pak byla znovu zahájena až v únoru 1950.

Podobný problém byl i s motorky ASM1, které měly být hlavním výrobním programem. Jejich konstrukce byla připravena ještě v Brně na základě motorku fy Beta. Dokumentace pro sériovou výrobu

(postupy, rozpisky) se dokončovala až v Litovli. Jednalo se o poměrně masívní asynchronní motorek s odstředivým regulátorem obrátek a brzdičkou. Potřebných 78 obrátek hřídele talíře bylo dosaženo šnekovým převodem ze 2400 obrátek horizontálně uloženého rotoru. Šnekové kolo z kůže mezi dvěma hliníkovými podložkami bylo značně poruchové. Celý mechanismus byl uložen v bakelitové skříňce, která byla trvalým zdrojem potíží. Těžko se dosahovalo souososti obou ložisek rotoru (ve skříňce a víku), důsledkem byla nestejná mezera mezi rotorem a statorem, větší tření, ale zejména nežádoucí hlučnost. Cívky motorku se po navinutí bandážovaly a za tepla formovaly. Montáž motorků byla kusová.

Gramofonové závody odmítly převzít i tyto motorky pro nízký výkon (150-200 gcm, požadováno 350 gcm). Záchranou byla jen objednávka Tesly Pardubice na 30 motorků denně v dosavadním provedení. Silnější motorek pro Gramofonové závody i pro použití v měničích byl pak zaveden od února 1950 s označením ASM10. Současně se měnila i izolace cívek, aby vyhověly na průraz, drážkování pólových nástavců, počet drážek rotoru a kvalita hliníku, řešila se problematika vyvažování. Během roku 1950 se pak vyvíjel nový motorek s označením ASM2-3. Práce však nevedly k úspěšnému závěru a vývoj byl koncem roku převeden do Prahy. Současně s tím odchází ze závodu A. Němeček, během roku 1951 i Dymáček a vedení konstrukce převzal František Šafář.

Litovelský závod se tak ve druhé půlce roku 1949 ocitl bez výrobního programu a plán se ovšem hluboce neplnil. Ještě před přestěhováním bylo v Brně vyrobeno 15916 motorků (12,1% plnění plánu) a 3183 měničů (59,4%). V Litovli se pak už měniče do konce roku nedělaly a motorků bylo smontováno 14084 (34,7%). Celoroční plán na rok 1949 se tak splnil jen na 25,4%.

Příčinou této kritické situace byly především technické problémy, nedostatečně připravená konstrukce a technologie, ale jistě i nezkušenost pracovníků. Zaměstnanci ve výrobě byli sotva zaškolení, scházeli odborníci (nástrojaři, frézaři, soustružníci, brusiči). Lidé ve vedení se střídali, nebyli to jen tři ředitelé za půl roku, rychle se tenčil i základní kádr brněnských pracovníků. Těžko si zvykali na život maloměsta i bytové podmínky, hledali si nová zaměstnání a vraceli se zpět do Brna. Jen někteří zde zakotvili a spojili svou životní dráhu s tímto závodem, jako manželé Valentovi, Kašparovští, Vašínovi, Kochwasser či Poláček. Do technických i ekonomických kanceláří přicházeli mladí lidé z Litovle a okolí, kteří zde získávali první zkušenosti. Pozdější kádrové zhodnocení práce zakladatelů závodu (v přílohách) bylo až příliš negativní.

Špatná situace nového závodu pochopitelně nezůstala bez odezvy nadřízených orgánů. Vystřídalo se několik kontrol, jejichž důsledkem byly i výměny ředitelů. Počátkem roku 1950 pak přišla kontrola z KV KSČ z Olomouce vedená Františkem Spitzem. Po zhodnocení kontrolních závěrů pak krajský výbor KSČ pověřil s. Spitze vedením závodu.

V únoru 1950 tak nastoupil František Spitz jako už čtvrtý ředitel litovelského závodu n. p. Křižík. S jeho jménem je pak spojena další existence závodu pod touto firmou. Jeho nástupem neskončily sice "porodní bolesti", jen začaly být efektivně řešeny. Základní kádr pracovníků se postupně stabilizoval. Do konce roku 1952 se stav zaměstnanců zvýšil z 223 (1950) na 328 (1952), ale celý nárůst tvoří ženy. Stav mužů dokonce klesl ze 100 na 91. Byl tak nastoupen trend typicky ženského závodu. Padesátá leta byla v celé naší republice ve znamení zvyšování zaměstnanosti žen a právě takový průmysl, jaký představoval litovelský Křižík, nabízel vhodné pracovní příležitosti. Zvyšování procenta žen bylo dokonce osobním úkolem ředitele.

Do února 1950 byly provedeny nejnutnější konstrukční úpravy měničů i motorků. Problém souososti ložisek řešilo strojní zařízení, které ve výrobě zaváděl mistr Brzobohatý. Pod Antonínem Kochwasserem vznikla přeřazením Lubomíra Šika z výroby skupina výrobního plánování, která měla řešit organizační příčiny neplnění plánu. V tomto útvaru se připravil radikální zásah do výroby. Týdenní plán do té doby prakticky rozepisoval potřebu montáže motorků do dílců. Montáž pak čekala na každý kousek a prvovýroba se snažila zkrátit průběh výroby součástí i za cenu neúnosně krátkých sérií Na zvyšování rozpracovanosti chyběla kapacita, která se ovšem ztrácela přerušováním práce a drobením sérií Podařilo se přesvědčit ředitele, aby na 14 dní zcela zastavil montáž motorků a vytvořila se tak potřebná rozpracovanost součástí v meziskladě. Zásah byl vcelku úspěšný a výroba se pak rozběhla.

Úspěch povzbudil plánovací oddělení k pokusu o vytvoření standardního plánu. Byl sestaven podrobný grafický harmonogram výroby na všech strojích, kde jedna operace navazovala plynule na druhou. Tento sled operací se měl cyklicky opakovat. Přes velké úsilí se však nepodařilo dosáhnout dodržování termínů. Poruchy zařízení i neplnění norem na jediné operaci lavinovitě narušovaly celý harmonogram. Na neúspěchu se podílelo i zpevnění norem, provedené v dubnu 1950. V reakci na toto opatření dělníci

odmítali nahrazovat ztráty a snižovali i dříve dosahované pracovní výkony. Samo zpevnění norem znamenalo obtížné přepočítání a přepsání technologických postupů, na němž se podílelo kolem 10 pracovníků různých útvarů po tři dny a noci. Standardní plán se tedy zavést nepodařilo, byl tak však zjištěn objektivně nutný předstih zadávání dílců před sestavami. Výroba se pak uklidnila a zlepšila se i evidence rozpracovanosti.

Ani potom však nebyly splněny původní optimistické úkoly plánu. Roční plán 12000 kusů měničů a 35217 motorků byl v únoru snížen na 5000 měničů a 33856 motorků, plán měničů se pak ještě v červnu snížil na 3000 kusů. Měsíční plnění se pak postupně zlepšovalo a plán byl do konce roku splněn na 84 %. Z celkového množství bylo dodáno pro Teslu Pardubice 16200 motorků, zbytek motorků a měniče odebíraly Gramofonové závody. Přejímku prováděl přímo v Litovli jejich zaměstnanec, s. Skákal, který později působil v našem závodě.

Ředitel Spitz velkoryse organizoval socialistickou soutěž, o jejíž propagaci se starali manželé Vašínovi. Byly vydány desítky aktuálních "Bleskovek", které vyzývaly k překračování norem, propagovaly úspěšné výsledky a nejlepší pracovníky. Každý, od dělníka až po vedoucí útvarů, byl vyzýván k uzavření závazku. V tisku popularizoval výsledky soutěže dopisovatel F. Šíša. Byla vyhlášena mezistředisková soutěž, utvořeny zajímavé "komplexní úderky". Po zpevnění norem o 40% k 1.4.1950 byly znovu zpevněny normy o 25% ke konci roku, tentokrát se zárukou na neměnnost v roce 1951. Těmto opatřením odpovídal i vývoj průměrných mezd, uvedený v přílohách.

V sociální oblasti se mnoho nezměnilo, závod marně usiloval o povolení bytové výstavby, provizorní ubytování v Chudobíně přetrvávalo. Také ve výrobních objektech se dokončily jen nejnutnější práce, jako topení či telefonní rozvod. Závod se proto trvale potýkal s nedostatkem pracovních sil, ač se nábor prováděl jak přes národní výbory, tak třeba osobní agitací při výdeji potravinových lístků v obcích.

Počátkem roku 1951 odchází ze závodu s. Píka a vedení provozu se opět ujímá Zdeněk Kovařík. Montáž motorků převzal po Ipserovi Stanislav Pařízek a po jeho odchodu na vojnu Jiří Hatoň. Montáž měničů byla koncem roku 1950 definitivně ukončena, vyráběly se pak, již celkem plynule, motorky ASM10. Ke kvalitě přispěla změna dodavatele skříněk z Plastimatu Chropyně na Kablo Bratislava. Vedoucím zásobování se místo Rudy Tichého stal Karel Skákal.

Plán se od počátku roku 1951 rovnoměrně plnil, v dubnu se stal Křižík nejlepším závodem v okrese Litovel, závod se zapojil i do podnikové soutěže o putovní standartu. V únoru, dubnu a červenci získal 1. místo mezi osmi závody n. p. Křižík (Litovel, Karlín, Trutnov, Michle, Lomnice, Smíchov, Prešov, Holešovice). Už 25.11.1951 bylo v Rudém právu ohlášeno, že závod splnil plán 3. roku pětiletky.

Téměř neznámé je, že na celozávodní schůzi 29.3.1951 zaměstnanci schválili návrh, že závod přijme do názvu jméno poslankyně KSČ Hodinové-Spurné a bude se tedy jmenovat Křižík, n. p. Litovel, závod Anežky Hodinové-Spurné. Tohoto názvu se však v praxi nepoužívalo a po čase byl zcela zapomenut.

Už koncem roku 1951 a po celý další rok se kriticky vyhrotila situace v dodávce elektrické energie. Každý druhý týden se překládala denní směna na noční, což komplikovalo dojíždění z obcí, zvyšovalo nespokojenost mezi ženami a vedlo k poklesu výkonů i kvality. Při nočních směnách byl zaveden technický dozor z řad hospodářsko-technického aparátu.

Zvýšená výroba si vyžádala i první úpravy výrobních objektů. V budově "C" ve dvoře (pozdější galvanizovna) byl v suterénu a v přízemí zřízen sklad, dále niklovna a stolárna. V patře pak byly kanceláře zásobování. V hlavní budově se rozšířila nástrojárna a adaptovaly kanceláře. V květnu roku 1952 pak byla zřízena v závodě kantýna V druhé menší budově "E" byla do přízemí umístěna údržba, v patře pak telefonní ústředna a konstrukce s archivem. Prováděly se úpravy bytů vedle závodu, byly zřízeny jesle pro 25 dětí ve Svazarmovské ulici ve městě (otevřeny v září 1951). Závod se v průběhu let 1950 a 1951 stále více sžíval s městem, občané si zvykli na pojem Křižík, přestaly stesky po bývalém Libu. Také mezi zaměstnanci začali získávat rozhodující váhu lidé z města a okolí.

Při přípravě plánu na rok 1952 se začaly projevovat nové problémy. Od počátku padesátých let se i u nás prosazovaly gramofonové desky s tzv. mikro-záznamem pro 45 a 33 obrátek. Gramofony tohoto typu u nás nikdo nevyráběl, nicméně zájem o přístroje (a tím i motorky) určené výhradně pro 78 obrátek standardních desek klesal. Tlak se projevoval i ze strany výrobce desek, Gramofonových závodů v Praze. Při přípravě plánu na rok 1952 se už proto vážně uvažovalo o změně výrobního programu závodu Křižík Litovel. Jednalo se v tomto smyslu s MEZ Mohelnice a MEZ Náchod o převzetí jiných než gramofonových motorků, ale řešení se přesunulo do následujícího roku.

Přes všechny počáteční obtíže vzpomínají pracovníci na první pionýrské roky rádi. Poměrně malý kolektiv řídících pracovníků nebyl ještě jako později rozdělen do izolovaných úseků, z nichž každý plní jenom vlastní úkoly. Technici i ekonomové znali vzájemně svoji práci i potřeby výroby, spolupráce byla samozřejmá. Ke své práci přistupovali s mladistvým elánem, který často provázely chyby z nezkušenosti, se stejným elánem se však přes ně přenášeli. I když pracovní doba bez volných sobot tehdy mnoho volného času neponechávala, nechyběla ani zábava. Už roku 1949 vznikla pod hlavičkou ČSM hudební a pěvecká skupina, jak se tehdy říkalo agitka "Kolektiv".

V roce 1951 se svazáci pokusili i o vydávání nepravidelného závodního časopisu. První číslo mělo název "Hej rup!", druhé a třetí "Rotorek". Vyšla-li další čísla nelze zjistit, ale ještě v říjnu 1952 bylo vydáno zvláštní číslo, spíš leták, s názvem "Rotorek". Časopis měl rozsah osm stran formátu A5.

Koncem roku 1950 byl zřízen závodní klub Křižík s ambiciózními plány. Jeho předsedou se stal Miloš Dymáček. Z připravovaných kroužků se uplatnili šachisté (vedoucí Kubín, jádro v nástrojárně a strojovně) pěvecký kroužek, aeroklub (Bauer), kroužek zlepšovatelů (Šíša), hudební soubor (Broza, Chadima). Přes negativní stanovisko ředitele Spitze byl ustaven i kroužek radioamatérů s předsedou Knoblochem (výbor: Kareš, Milis, Šafář, Pařízek, Vašín).

V závěru roku 1950 byl uspořádán Mikulášský večírek s rozdáváním dárků, celozávodní schůze s programem, ale i koncert Moravské filharmonie k 71. narozeninám J. V. Stalina. O dnes už neznámých potížích při organizování těchto akcí svědčí "Bleskovka" prosící zaměstnance o poskytnutí potravinových lístků na občerstvení při schůzi.

K většímu rozšíření zájmové činnosti však došlo až v roce 1951, kdy se už výroba konsolidovala Byla založena závodní tělovýchovná jednota Sokol Křižík, jejímž starostou se stal Karel Dočkal, mistr lisovny. Sdružovala mimo základní tělesné výchovy (Boleslav Koupil) oddíly kopané, stolního tenisu a lyžování. Fotbalová jedenáctka si přinesla vybavení včetně dresů už z Brna. Získala pak několik trofejí v zápasech mezi jedenáctkami závodů. Milan Kašparovský propagoval silniční cyklistiku, lyžařský oddíl měl ve svém středu účastníky okresního přeboru v kategorii starších mužů.

Z další činnosti stojí za zaznamenání, že počátkem roku 1951 zřídil závodní klub v bývalých místnostech aeroklubu (ve starém kině) dílnu zlepšovatelů. Jak vyplývá z článku v deníku Práce, podíleli se na tom brigádnickou prací Knobloch, Crha a Ondrůšek. Josef Milis zde zhotovil podle svého návrhu 10 nízkovoltových pájek pro montáž. Pod patronací Lubomíra Babici a Josefa Wagnera byla v závodě zřízena fotokomora, pro kterou vedení zakoupilo základní vybavení.

V roce 1951 se závod Křižík poprvé výrazně zapojil i do kulturního života Litovle. Rušené spolky hledaly patrona a tak vznikl divadelní odbor Křižík, protože v závodě bylo několik zapálených divadelních ochotníků. Roku 1951 byla pak sehrána v režii Karla Churavého Jiráskova Vojnarka a v režii Olgy Vašínové (později Pospíšilové) divadelní adaptace románu Antonína Zápotockého Vstanou noví bojovníci.

V závěru roku 1951 byl uspořádán silvestrovský večer s pestrým programem, scénkami, zpěvy a tanci. V ochotnickém divadle v této době ovšem ještě převažovali členové dřívějších litovelských spolků, ale význam a vliv zaměstnanců Křižíka rostl.

OBDOBÍ KŘIŽÍKA - PŘÍLOHY

Poslední informace o firmě Libo v tisku

V časopise Litovelsko 8. ledna 1949 zpráva o slavnostním zahájení pětiletky kde se ještě mluví o výborných perspektivách výroby bonbonů. Poslední inzertní reklama Liba uveřejněna v časopise Litovelsko 23. dubna 1949.

První zpráva o závodě Křižík v tisku

Okresní noviny Litovelsko dne 23.7.1949:

V Litovli bylo od 1. července započato v závodě Křižík s výrobou a montáží gramoměničů a

gramofonových strojků. Podnik je umístěn v provozovnách bývalé fy Libo, která nebyla využita a nedávala předpoklady pro zvýšení výroby. Počet zaměstnanců fy Křižík se během 5 LP zpateronásobí

Druhý obsáhlejší článek v Litovelsku dne 20.8.1949

Gramofonový průmysl v Litovli zahájil výrobu.

Dne 9. července 1949 byla zahájena v bývalém závodě Libo v Litovli výroba závodu Křižík n. p., závod Litovel.

Závod byl přestěhován z Brna, kde byl dislokován na třech místech v nevyhovujících provozovnách. Vzhledem k úkolům, které byly továrně určeny, bylo nutno závody sloučit do jednoho objektu o patřičné velikosti.

Jednání o převedení bylo zahájeno již koncem minulého roku, do konkretních fází přišlo v únoru tohoto roku. Pochopením zástupců KNV v Olomouci a ONV v Litovli bylo přestěhování realizováno v čase poměrně velmi krátkém. Výrobní program závodu je těsně spjat s kulturním posláním a pětiletým kulturním plánem Gramofonových závodů n. p. Praha. Závod se zabývá výrobou přístrojů pro gramofonový průmysl. Vyrábí elektrické gramofonové motorky, přenosky a měniče desek. Jelikož tento průmysl je v naší republice v počátcích, čeká jej rozvoj, neboť v Evropě jsou pouze Švýcaři, kteří se průmyslově zabývají touto výrobou. Je proto nutno vybudovat z tohoto závodu takový závod, který docílí pokud možno v nejkratším čase takových výsledků, aby byl naprostým konkurentem zahraničních firem a splnil plně předpoklad pro exportní požadavek Gramofonových závodů n. p. Praha, t. j. exportovat výrobky především do států lidových demokracií.

Dřívější závod Libo, zabývající se výrobou cukrovinek, neměl a nikdy by nedosáhl v Litovli plného využití prostorného objektu, neboť centralizace výroby si vyžádala včlenění poměrně malé kapacity závodu do blízké továrny Zora v Olomouci. Křižík n. p., závod Litovel, bude v tomto roce zaměstnávat o 100 až 120% více zaměstnanců než bývalé Libo a během pětiletého plánu bude se zvyšovat stav tak, že bude o 300 až 350% větší, než byl stav závodu Libo. Mzdová hladina se u zaměstnanců zdvihne o 15 až 30% proti Libu, takže po stránce hospodářské je tento litovelský závod pro litovelský okres přínosem. S převedením závodu z Brna bylo nutno přestěhovati celkem přes 40 zaměstnanců, kteří se cítí v Litovli spokojeni a doufají, že během krátkého času, až to dovolí rozběh závodu, budou přijati i ve svém soukromém čase mezi staré obyvatele Litovle jako domácí lidé a vytvoří s nimi pevný a upřímný společenský kolektiv Vítáme je mezi sebe srdečně a přejeme jim i sobě, aby se závod šťastně rozvíjel a aby se stal významným hospodářským činitelem pro všechny státy lidové demokracie.

Hodnocení počátků závodu

(Hlášení na nadřízený orgán ze 17.1.1954, bez podpisu) ... Po převedení této výroby do Litovle vznikly potíže a to jak po stránce výroby, tak po stránce pracovních sil. Zaměstnanci n. p. Libo byli převedeni do národního podniku Křižík a těžce se smiřovali s výrobou KOVO, která byla hodně odlišná od výroby dřívější. Proto rovněž pracovní morálka u těchto zaměstnanců byla dosti špatná a bylo nutno tyto lidi převychovávat. Většina technických kádrů, která přešla s výrobou z Brna, neskýtala záruku politické spolehlivosti, neb to byli odchovanci, snad i věrní služebníci kapitalistické společnosti. Na základě svých odborných znalostí v této výrobě se domnívali, že jsou neobmezenými pány a využívali vše ku svému prospěchu. Jelikož výroba pro okres byla neznáma, nebylo možno získat jiné odborné kádry a výměna těchto nemohla býti provedena. Tehdejší ředitel závodu s. Janeček nevěnoval se dostatečně závodu a proto byl z této funkce ještě v roce 1949 odvolán. Při převedení výroby z Brna bylo převezeno větší množství součástek, které byly převážně vadné a bylo je potřeba znehodnotit a dát do sběru surovin, přesto, že byly v několika-ti milionové hodnotě. Byly to pozůstatky výroby soukromého sektoru, které n. p. nemohly být dány pro vyráběnou výrobu. Bylo nutno začínat znovu, vyrábět lépe, kvalitněji, což se však nedařilo dosti dobře.

Byly potíže technického rázu, nebylo odborného vedení, neb prozatímní ředitel s. Kňáva dosazený podnikovým ředitelstvím Křižík Praha nebyl odborník a ve výrobě měl málo znalosti. Ještě téhož roku za něho nastoupil ve funkci ředitele s. Mikš, který byl rovněž neodborník a tím nenastalo v závodě žádné zlepšení, neplnil se plán a i výrobky byly špatné kvality. Kontrola nadřízených orgánů stíhala kontrolu,

avšak náprava sjednána nebyla. V roce 1950 přišla do závodu kontrola z KV KSČ Olomouc, kterou byl pověřen s. Spitz František. Kontrolou se zabýval velmi podrobně a poukázal na nedostatky na závodě, hlavně po stránce technické, které zjistil sám jako odborník...

Statistické údaje

	1949	1950	1951	1952
stav zaměstnanců:	180	223	224	328
hrubá výroba:	599	5122	9544	13540
hodin. Produktivita na dělníka:	4128	27411	53631	52495
hodinová mzda:	3,30	3,50	4,10	3,55

finanční údaje přepočteny na novou měnu.

Popis výrobků

Měnič Primafon P26

Gramofonový přístroj pro přehrávání 10 standardních desek o průměru 250 mm. Pro automatickou výměnu desek se používal nožový systém. Výroba převzata od firmy Zaorálek Brno. Přenoska magnetická s výměnnou ocelovou jehlou. Výstupní napětí 800mV/kHz. Napětí 120-220V, 50Hz, příkon 12W.

Gramofonový motorek ASM10

Asynchronní motorek pro napětí 120-220V, 50Hz, příkon 12W, uložený v bakelitové skříňce. Otáčky rotoru 2400/min., otáčky hřídele talíře 78/min. Odstředivý regulátor s brzdičkou, šnekový převod z hřídele rotoru na hřídel talíře.

Nejlepší pracovníci

Nejlepší pracovníci, uvádění v letech 1950-51 v tisku a v závodních "Bleskovkách":

- Josef Navrátil, který plní normu na 240%, byl vyhlášen nejlepším niklařem v ministerstvu lehkého strojírenství (23.8.1950).
- V celokrajské soutěži o nejlepšího dělníka se umístil na 1. místě svazák František Zatloukal, který splnil normu na 213%. Uváděn je i Jan Žváček, který plní normu na 269% (26.8.1950).
- Dne 10.5.1951 splnil s. František Krumnikl 3. rok pětiletky, když odvedl od počátku roku 2288 úkolových hodin.
- Mezi nejlepšími pracovníky závodu se v bleskovkách z let 1950-51 nejčastěji objevují jména: Františka Adámková, M. Alexejová, Irena Axmanová, Marie Dokoupilová, Josef Fabián, Marie Frenclová, Anna Grundová, Fr. Klapková, Věra Knoblochová, Antonín Konečný, František Krumnikl, B. Kubín, Jarmila Kundová, Anna Látalová, Rud. Mahrla, Fer. Martínek, Z. Nantlová, J. Navrátil, Mir. Novotný, Neoralová, Josef Ondrůšek, M. Pospíšilová, B. Sittová, Vlasta Spurná, Mir. Ťujík, Uličná, Jindřich Urban, R. Veidingerová, Weberová, Růžena Zapletalová, František Zatloukal, Jan Žváček.

Socialistická soutěž

(výběr z Bleskovek v letech 1950-51)

- Od února se rozbíhá socialistická soutěž o nejlepšího dělníka, mistra, atd.
- Nástrojárna se zavazuje, že nahradí práci svého spolupracovníka, předsedy ZV ROH.
- 23.12.1950 je vyhlášena jako nejlepší dílna mistra Ipsera, která se jako první zavázala k překračování prověřených norem.
- V roce 1951 vyhlášena mezistředisková soutěž ve dvou kategoriích: výrobní a nevýrobní střediska. Kritéria: hospodářský výsledek střediska, procento zaměstnanců zapojených v soutěži o nejlepšího pracovníka oboru, u výrobních středisek dále plnění plánu.
- Jmenována komise pro sestavení vstřícného plánu na rok 1951: Vašín, Kochwasser, Kovařík, Babica, Valenta, Koupil, Šafář, Klein, Dočkal, Pařízek, Damovský, Vítězslav Pavlíček.
- V lednu 1952 je lisovna mistra Dočkala držitelem putovní standarty závodu před obrobnou. V únoru je to středisko mistra Hatoně.

Typ výzev k socialistické soutěži v "Bleskovkách":

- V nákupu se nakupilo jistě mnoho obtíží, protože se neúčastní ani jeden v soutěži.
- Na závodním hospodářství vane větřík svěží, čím to že tam ještě dneska nikdo nesoutěží?
- Expedice se šoféry výrobky nám vyváží, ale účast na soutěži, ta nás u nich zaráží!

Výběr z tisku 1950 – 1952

Práce, 27.8.1950

- Větší článek o nejlepších pracovnících, Fr. Adámkové a J. Navrátilovi.

Rudé právo, 23.8.1950

- Článek "Nejlepší pracovníci z lehkého kovo a přesného strojírenství". Mezi pracovníky z Olomouckého kraje odstavec o Josefu Navrátilovi.

Práce, 23.12.1950

- Článek "Soutěž pomohla litovelským strojařům kupředu" (Výsledky socialistické soutěže závodu Křižík).

Lidové noviny, 29.12.1950

- Článek "Pomoc při stavbě stájí". Čtyři členové skupiny ČSM závodu Křižík se zavázali, že při adaptaci kravína JZD v Měrotíně provedou do konce prosince veškeré elektroinstalační práce.

Rudé právo, 15.2.1951

- Článek "Do zahájení jarních prací vybudovat střediska"- Opět výpomoc v JZD Měrotín při elektroinstalaci kravína.

Rudé právo, 5.3.1951

- Článek "Ženy v n. p. Křižík v Litovli vzorně plní své úkoly". Vyzvednuta aktivita žen ve strojírenském oboru, kde nahrazují muže. Příkladná práce soudružek Anny Látalové z Nasobůrek, Marie Frenclové z Řimic, Růženy Zapletalové z Měrotína.

Práce, 16.3.1951

- Článek "Nejlepší pracovnice n. p. Křižík v Litovli". Práce soudružek R. Zapletalové, F. Adámkové a I. Axmanové.

Práce, 18.3.1951

- Článek "Litovelští Křižíkovci zvítězili". Vítězství Litovle mezi osmi závody n. p. Křižík Praha.

Práce, 22.3.1951

- Článek "Křižíkovci si vybudovali dílnu zlepšovatelů"

Práce, 3.4.1951

- Článek "Činnost závodního klubu n. p. Křižík"

Práce, 4.4.1951

- Článek "Litovelští ochotníci do závodního klubu ROH".

Oba uváděné články v Práci píší o vzniku divadelního kroužku.

Práce, 21.5.1951

- Článek "Dokázali, že nic není nemožným". Výsledky závodu v podnikové soutěži n. p. Křižík. Vyzvednuta obrobna s mistrem Kleinem, splnění pětiletky s. Krumniklem.

Rudé právo, 25.11.1951

- Článek "Závod Křižík splnil plán". Splnění plánu 19. listopadu na počest narozenin presidenta republiky.

Práce, 26.1.1952

- Článek "Litovelští Křižíkovci zlepšují socialistické soutěžení". Hodnocena práce propagačního referenta a jmenovitě řady soudruhů a soudružek, kteří překračují normy v prvovýrobě.

Komplexní úderky

- 20.1.1951 vytvořena úderka, která se zavazuje, že ve středisku 710 nahradí výpadek plnění plánu ještě týž den a technické závady do týdne. Členové úderky: Klein, Vogl, Poláček, Krumnikl, Fabián, Plánička, Siegl.
- Jiná komplexní úderka byla založena na odstranění závad motorku. Zavazuje se, že denně po pracovní době ve středisku 735 zajistí splnění plánu. Členové: Kochwasser, Kovařík, Vašínová, Babica, Kareš, Dočkal, Hladík, Vašín, Šíša, Valenta.

Plnění plánu rok 1949:

		plnění	**%**
1. pololetí v Brně:	**motorky Beta**	15916 ks	12,1 %
	měniče	3183 ks	59,4 %
2. pololetí v Litovli:	**motorky ASM1**	14084 ks	34,7 %
plnění roku 1949:			22,75 %

Plnění plánu rok 1950:

		plán	**plnění**	**%**
motorky	**(v kusech):**	33850	29781	87,9
	(v 1000 Kčs):	19467,2	17124,1	
měniče	**(v kusech):**	5000	3006	60,1
	(v 1000 Kčs):	11000,-	6613,2	
plnění roku 1950:				84,1

Měsíční plnění plánu v % hrubé hodnoty výroby (1950):

měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
%	19,9	20,0	53,6	59,3	60,4	135,3	223,2	59,4	152,3	188,8	117,6	141,9

Vývoj průměrných hodinových mezd dělníků po měsících (1950):

měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kčs	18,09	17,55	17,21	14,14	14,66	15,78	16,00	17,03	18,07	18,10	18,11	18,45

Měsíční plnění plánu v % hrubé hodnoty výroby (1951):

měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
%	105,9	130,4	115,6	148,7	101,8	136,8	87,1	137,0	102,6	113,9	106,8	116,2

celý rok: 116,1%

Stav zaměstnanců:

- květen: 234
- listopad: 256
- prosinec: 320

Procento žen se zvyšovalo z 57% v lednu na 77,6% koncem roku.

Průměrná mzda vzrostla od počátku roku na 19,09 (v úkole na 20,32 Kčs)

Měsíční plnění plánu v % hrubé hodnoty výroby (1952):

měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
%	101,8	98,6	154,0	107,7	94,5	109,5	106,1	90,7	75,5	91,8	32,4	17,4

celý rok: 81,9%

Stav zaměstnanců 1952:

- leden 317 (71% žen)
- prosinec 328 (70,5% žen)

Průměrná hodinová mzda: muži (ženy)

- leden: 26,89 (17,11)
- únor: 25,79 (17,48)
- březen: 24,95 (17,84)
- duben: 25,88 (18,33)
- květen: 22,62 (18,08)

Průměrný měsíční plat hospodářsko-technický aparát:

- duben:
  - technici: 1258,-
  - administrativa: 1047,-
- květen:
  - technici: 1238,-
  - administrativa: 947,-

Celková výroba motorků v roce 1952 (do ukončení): 114959 kusů

Výroba chassis H13:

- říjen 20 ks
- listopad 257 ks
- prosinec 1512 ks
- celkem: 1789 ks.

Hospodářská střediska

Hospodářská střediska 1949

		Vedoucí	režijní zaměstnanci	úkoloví zaměstnanci
800	**závod**	**Mikš**	21	-
801	**provoz**	**Jarůšek**	13	-
802	**konstrukce**	**Dymáček**	9	-
809	**doprava**	**Mikš**	1	-
810	**materiálová správa**	**Tichý**	17	-
814	**mezisklad**	**Látalová**	2	-
830	**nástrojárna**	**Novotný**	1	8
840	**obrobna, lisovna**	**Klein**	7	39
860	**montáž motorků**	**Ipser**	3	21
863	**montáž měničů**	**Sedláček**	3	11
865	**opravna**	**Milis**	-	1
867	**expedice**	**Vavrdová**	3	-
870	**niklárna, navijárna**	**Klein**	2	3
883	**údržba budov**	**Kovařík**	15	-

Hospodářská střediska 1949

		Vedoucí	režijní zaměstnanci	úkoloví zaměstnanci
700	**nákup, sklady**	**Tichý**	13	-
710	**nástrojárna**	**Novotný**	2	9
715	**obráběcí dílna**	**Brzobohatý**	5	58
	od června:	**Klein**	12	75
720	**niklárna, navijárna**	**Kovařík, Píka**	2	16
	od srpna:	**Pařízek**	2	24
725	**montáž motorků**	**Ipser**	4	26
730	**montáž měničů**	**Hladík**	1	10
760	**vedení výroby**	**Spitz**	19	-
761	**konstrukce**	**Dymáček**	5	-
762	**závodní hospodářství**	**Chadima**	13	-
763	**vývoj**	**Němeček**	5	-
765	**mezisklad**	**Látalová**	2	-
766	**údržba**	**Klein**	14	-
767	**doprava**	**Chadima**	2	-
775	**závodní jídelna**	**Tichý**	5	-
776	**správa budov**	**Klein**	4	-
790	**expedice**	**Vavrdová**	3	-

Počet zaměstnanců celkem na počátku roku 1950:

- režijních: 96

- úkolových: 119
- celkem: 215

Počet zaměstnanců celkem na konci roku 1950:

- režijních: 102
- úkolových: 144
- celkem: 246

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ZÁVODU

Rok 1949

- ředitel: Jaroslav Janeček, pak Jan Kňáva a Vojtěch Mikš
    - sekretariát: Pfeferová
- zaměstnanecká správa: R. Weigl, od září Josef Slouka
    - osobní oddělení: Růžena Labohá
- hospodářská správa: Malach
    - provozní účtárna: Kvarda (Chadima, Papajk)
    - mzdová účtárna: Milan Kašparovský
    - zásobování: Rudolf Tichý
        - sklad: Kocourek
        - expedice: Šťourač, pak Vavrdová
- příprava výroby: Antonín Kochwasser
    - technologie: Boleslav Koupil (Bartozel, Táborský)
    - plánování: Lubomír Šik (V. Slouková)
- vývoj: Alois Němeček (František Šafář, Alois Štěrba)
- konstrukce: Miloš Dymáček (Zdeněk Temlík, Skácel, J. Kareš, Antonín Völfl)
- kontrola: Prýmek, od září Miloslav Valenta
- výrobní provoz: Zdeněk Kovařík
    - montáž: Ondra (Sedláček)
    - obrobna: Václav Klein
        - lisovna: Karel Dočkal
- ZV ROH: Vítězslav Pavlíček
- ZO KSČ: Marie Čulíková

Rok 1950

- ředitel: Vojtěch Mikš, od února František Spitz
- zaměstnanecká správa: Josef Slouka
    - osobní oddělení: Růžena Labohá
    - kádry: Marie Čulíková
        - vrátní: Doneberk, Kvapil
    - socialistická soutěž: Vašínová, Vašín
- hospodářská správa: Miroslav Chadima
    - provozní účtárna: Rostislav Papajk
    - mzdová účtárna: Milan Kašparovský (Z. Chadimová)
    - pokladna: Libuše Kašparovská
    - investice: Zdeněk Kovařík

        - správa budov: Václav Klein (Coufal, Pavlíček)
    - zásobování: Rudolf Tichý
        - nákup: Čechová
        - příjem: Procházková
        - sklad: Kocourek
        - expedice: Vavrdová
        - závodní jídelna: Němcová
- plánování: Antonín Kochwasser
    - výrobní plán: Lubomír Šik (V. Slouková)
    - mezisklad: E. Látalová
    - kalkulace: Lavický (Táborský)
- příprava práce: Vincenc Jarůšek
    - technologie: Boleslav Koupil
    - nástrojárna: Karel Novotný (Hatoň, Tejkl, Kubín)
- vývoj: Alois Němeček (František Šafář, Alois Štěrba)
- konstrukce: Miloš Dymáček (Skácel, Wagner)
- kontrola: Miloslav Valenta
    - měřidla a nástroje: Miroslav Sedláček
    - výrobní kontrola: Lubomír Siegl, Mojmír Coufal, Leonard Novák
    - montážní kontrola: Miroslav Čikl, Eduard Damovský, Oto Vašín
- výrobní provoz: Rudolf Píka
    - obrobna: František Brzobohatý, od června Václav Klein
        - lisovna: Karel Dočkal
    - montáž motorků: Ota Ipser
        - navijárna: Stanislav Pařízek
    - montáž měničů: Hladík
        - opravna: Josef Milis
- ZV ROH: Josef Ondrůšek, od října Oto Ipser
- ZO KSČ: Marie Čulíková, od května Miloš Dolák

Rok 1951 - 1952

- ředitel: František Spitz
- zaměstnanecká správa: Josef Slouka
    - osobní oddělení: Olga Vašínová
    - kádry: Marie Čulíková
        - ústředna: Marie Lónová
- hospodářská správa: Miroslav Chadima
        - provozní účtárna: Dagmar Pospíšilová
        - investiční účtárna: Marie Horáková
        - mzdová účtárna: Kovaříková
    - zásobování: Karel Skákal
        - nákup: Ferdinand Fritscher, M. Čechová
        - sklad: František Mach
        - příjem: Smetanová
        - expedice: Vavrdová
        - závodní jídelna: Němcová
- plánování: Antonín Khwasser
    - výrobní plán: Milan Kašparovský
        - rozpis: Slouková, Karešová
        - mezisklad: Eliška Rašnerová

        - technicko-hospodářské normování, statistika: Jaroslav Knobloch
- příprava práce: Boleslav Koupil
        - úkolování: Stanislav Pavlíček, Lubomír Táborský, Antonín Völfl
        - výrobní konstrukce: Babica, Wagner, Temlík
        - konstrukce nástrojů: Jaroslav Zugar
        - nástrojárna: Karel Novotný
- konstrukce: Miloš Dymáček (jen do června 1951)
- kontrola: Miloslav Valenta
        - výrobní kontrola: Lubomír Siegl, Leonard Novák
        - montážní kontrola: Miroslav Čikl
- výrobní provoz: Zdeněk Kovařík
        - obrobna: František Vogl
                - lisovna, niklárna: Karel Dočkal
        - montáž motorků: Eduard Damovský, od roku 1952 Jiří Hatoň
                - navijárna: Stanislav Pařízek
- všeobecný provoz: Václav Klein
        - energetika: František Šafář
        - stroje: Vítězslav Pavlíček (Plánička)
        - projekce: Mojmír Coufal
- ZV ROH: od roku 1952 František Šafář
- ZO KSČ: Miloš Dolák, od roku 1952 Vilém Demel

Nábor žen - (Propagační leták)

Křižík n. p. Litovel volá ženy! Přijďte mezi nás do výroby. V našem závodě je práce lehká a pracovní prostředí se vám bude jistě líbit. Ve světlých, dobře vytopených místnostech setkáš se již s řadami jiných soudružek. Jejich průměrný výdělek v úkolu činí týdně 750 Kčs. Doprava do zaměstnání a ze zaměstnání je zajištěna. V závodě máme závodní jídelnu a příštím rokem plánujeme závodní jesle. Těšíme se na vaši spolupráci. Informace podá Váš místní národní výbor nebo Křižík, n. p. Litovel osobní oddělení, telefon č. 6.

Závodní klub Křižík (náborový leták 9.11.1950)

Pro lepší vzájemné sblížení všech našich zaměstnanců mezi sebou a pro zvýšení péče o kulturní potřeby pracujících zřizujeme pro naše zaměstnance závodní klub. Vstup do ZK je dobrovolný a bezplatný a je rozdělen do těchto kroužků: Společensko-politický Filmová a divadelní představení. Zájezdy. Koncerty. Rekreační střediska. Čítárna. FOZ. Jazykový kout. Taneční večery. Hudební-pěvecký-recitační Hudební soubor. Pěvecký soubor. Sólový zpěv. Recitační soubor. Baletní soubor. Divadelní soubor. Fotokroužek Fotografování budovatelské činnosti závodu. Fotografie v přírodě, portréty. Soutěž o nejlepší fotografii. Výstava fotografií. Natočení filmů ze závodu pro závodní kino. Sportovní Odbor: kopaná, házená, volejbal, lyžování, stolní tenis, tenis, střelecký, cyklistický, motorový odbor. TOZ (Tyršův odznak zdatnosti). Vozítkářský Stavba a konstrukce lidových vozítek (automobilů 1/2 válců) Aeroklub Stavby modelů, plachtění, výcvik.

Divadlo

(článek v Práci dne 3.4.1951): V minulých dnech uspořádal divadelní odbor ZK své první vystoupení. Na prostém jevišti v závodní jídelně sehráli pro své kamarády z dílen jednoaktovou veselohru "Doktorem být není špás". Hru nacvičil s. Urbášek. Pro většinu členů znamenal tento večer první krok do nové práce... V rámci tohoto zábavného večera vystoupil také ženský pěvecký kroužek závodu Křižík... Nyní nacvičují Křižíkovci hru Antonína Zápotockého "Vstanou noví bojovníci", kterou uvedou v Litovli v rámci oslav Svátku práce.

(článek v Práci dne 4.4.1951): V závodní jídelně n. p. Křižík sešlo se na 50 členů všech divadelních a ochotnických spolků v Litovli, aby provedli formální likvidaci a vytvořili divadelní odbor závodního klubu Křižík. Do nového odboru vstoupili staří divadelní pracovníci Klubu přátel divadelního umění, divadelního odboru Sokola a dělnického pěveckého sdružení spolu s mladými členy divadelního odboru závodního klubu, aby zahájili společnou práci na poli divadelní kultury.

Časopis

První číslo časopisu "Hej rup" závodní skupiny ČSM Křižík Litovel. Obsah:

Báseň Olgy Vašínové "Oráč v zamyšlení" (sedlák uvažuje o družstvech). Zpráva o závodní organizaci ČSM (počet 65 členů, nově získáno 15, výzva ke 100% organizovanosti, návštěva patronátního JZD Rozvadovice 3.6. tohoto roku, závazek nástrojařů s instruktorem ČSM Karlem Novotným. Výzva k podávání příspěvků do časopisu s. Vašínovi. Článek Z. Hladíka vyzývající k vyšším výkonům. Písnička "Zpívejte s námi" i s notovým záznamem. Satirické noticky na zadní straně "Jedna paní povídala".

První číslo pod názvem "Rotorek" dne 1.4.1951. Obsah:

Úvodník "Rotorek se roztáčí". Nejlepší pracovníci. Přijetí názvu závodu "Závod Anežky Hodinové-Spurné". Činnost závodního klubu. Výzva k účasti na Sportovních hrách mládeže. Satirické glosy "Špóny".

Druhé číslo pod názvem "Rotorek" dne 13.9.1951. Obsah:

Zpráva o prověrce norem. Budujeme jesle. Hasičské cvičení pod vedením velitele Pláničky. Závodní jídelna vstupuje do socialistické soutěže. Zpráva o socialistické soutěži a závazcích ke vstřícnému plánu. Předání standarty za vítězství v soutěži n. p. Křižík. Informace o dění v závodě: Pěvecký kroužek se účastní okresního kola STM v Prostějově, fotokroužek připravuje výstavu, sokolský oddíl cvičí každý čtvrtek, vítězství fotbalistů. Založení cyklistického kroužku.

Zvláštní vydání "Rotorek" 4. října 1952. Obsah:

Obsáhlá stať o tom, jak s. Hepilová přiznala utajování výkonu a začala plnit normy na navíječkách. Plnění plánu v září 1952. Socialistická soutěž v září 1952.

Fotbalisté Křižíka

V roce 950 byla z podnětu zaměstnanců Křižíka zorganizována v Litovli pohárová soutěž v kopané, které se zúčastnila družstva: Okresní národní výbor, Okresní ústav národního zdraví, Cukrovar, Papírna, Pivovar, Papcel, Fruta a závod Křižík, který reprezentovala jedenáctka Miroslav Chadima, Milan Kašparovský, Lubomír Siegl, J. Hatoň, Miroslav Ťujík, Vlastimil Skopal, Leonard Novák, Z. Kovařík, E. Damovský, J. Milis a K. Skákal. Dne 21. dubna 1951 se konal mezistřediskový turnaj v kopané. Účastnili se hráči: Milis, Siegl, Doubrava, Čikl, Fabián, Nedopil, Indra, Kochwasser, Vítězslav Pavlíček, Skákal, Zatloukal, Leonard Novák, Zdeněk Temlík, Miroslav Chadima, Dočkal, Dostál, L. Slouka, M. Slouka, Bartoš, Fritscher, Milan Kašparovský, E. Damovský, Drlík, Šmíd, Gazdík, Táborský. Zřejmě s humorem se píše i o účasti "trenérů" Stratilové a Vespálcové, "reportérů" Doláka a Demela, s reportáží M. Lónové, kamera Wagner a Coufal, tiskový referent Knobloch, první pomoc Mahrla, pomezní rozhodčí Plánička a Konečný, když hlavní sudí měl být delegován.

GRAMOZÁVODY

OBDOBÍ: 1952 - 1953

V roce 1952 bylo ukončeno jednání o výrobním programu litovelského závodu rozhodnutím, že výroba

motorků bude doplněna i výrobou gramofonových přístrojů. Tato koncepce pak byla dovršena tím, že celý gramofonový průmysl, od nahrávání a lisování desek až po reprodukční přístroje byl soustředěn do n. p. Gramofonové závody v Praze. Výzkum, výroba a odbyt desek i gramofonů byl tak centralizován v jednom podniku, který měl i dostatek finančních prostředků na investiční rozvoj. Na druhé straně se zájem vedení tříštil do mnoha směrů a se strojírenskou výrobou, jakou představoval litovelský závod, neměl nikdo v Praze dostatek zkušeností.

Litovelský závod Křižík byl tedy od 1. července 1952 převeden do n. p. Gramofonové závody Praha, Gramozávod. Závod měl v této době 328 zaměstnanců (237 žen a 91 mužů) a během období Křižíka se tedy téměř zdvojnásobil. Krátce zůstal ještě ředitelem František Spitz, 20. listopadu 1952 jej vystřídal Vladimír Voborník, dříve pracovník podnikového ředitelství Gramofonových závodů v Praze. Postupně se změnilo i obsazení jednotlivých útvarů. Vedoucím zaměstnaneckého úseku byl Josef Slouka, kádrovou referentkou Marie Čulíková, předsedou ZV ROH se stal František Šafář, ZO KSČ Vilém Demel. Útvar technické přípravy výroby řídil Antonín Kochwasser včetně plánování výroby (Milan Kašparovský). Do výrobního plánování se po návratu z vojny na podzim 1952 vrátil Lubomír Šik, Kašparovský zůstal hlavním dispečerem. Vedoucím výroby po Zdeňkovi Kovaříkovi, který odešel do závodu Křižík Michle, se stal Gazdík. Mistry byli v obrobně František Vogl, v lakovně a lisovně chassis František Krumnikl. Mistrem montáže motorků byl Jiří Hatoň, kterého po návratu z vojny roku 1953 vystřídal Jan Žváček. Na montáži gramofonů nastoupil místo mistra Hladíka Eduard Damovský.

Obchodní úsek vedl Karel Skákal se zásobovači Čechovou a Fritscherem. Vedoucím ekonomického úseku byl Miroslav Chadima. V účetnictví byl od roku 1953 systém SPH nahrazen Novou účetní soustavou. Současně se přešlo i k měsíčnímu výplatnímu období se zálohami. Litovelský závod neměl finanční ani všeobecnou účtárnu, spojovací účty byly vedeny na podnikovém ředitelství. A tak všichni účetní se každý měsíc stěhovali i s podklady na několik dní do Prahy, kde se teprve dodělávala účetní uzávěrka.

Se začleněním pod Gramofonové závody byla spojena i významná změna výrobního programu. Ještě do konce roku 1952 se sice montovaly motorky ASM10, ale už od pololetí začala výroba dílců pro nové gramofony s označením H13. Přístroj byl konstrukčně připraven v Praze. Jednalo se o zcela nový progresivní třírychlostní gramofon, jaký nebyl dosud vyráběn v žádné ze zemí socialistického tábora. Technická dokumentace pro sériovou výrobu se opět připravovala až v Litovli. Přístroj umožňoval přehrávání desek se 78 obrátkami a standardním záznamem, ale i nových desek s mikro-drážkou a 45, případně 33 1/3 obrátkami. Konstrukčně zcela nový čtyřpólový asynchronní motorek MT5 měl 1450 ot./min. Na vertikálním hřídeli rotoru byla nasazena třístupňová kladička a pomocí třecího pogumovaného mezikola byl pohon přenášen na vnitřní obvod talíře. Přenoska PS16 s trubkovým raménkem měla dvě samostatné výměnné hlavičky, mikro a standard, se safírovými hroty a převodovým transformátorem.

Číslování výkresů nebylo tvarové jako dnes, ale stejně jako u motorku ASM10 bylo založeno na příslušnosti dílce k vyšší sestavě.

Výroba gramofonů si vyžádala zavedení i nových technologií. Rozšířena musela být lisovna o těžké lisy na lisování chassis a talířů. Lakovna byla umístěna v upravených prostorách druhé budovy vedle skladu. Zde se vybudovala celá linka výroby chassis včetně lisování. Stolárna se odstěhovala do bývalých bytových objektů podél plotu s pivovarem. Specifickou technologií bylo semišování talířů, kdy se nanášel semišový prach do mokrého laku. Tato dílna byla umístěna v bývalé společenské místnosti ve 2. patře hlavní budovy. Nová byla technologie montáže motorků, navijárna a ovšem montáže finálních gramofonů. Tyto dílny zůstaly v 1. patře hlavní budovy. V roce 1953 došlo k prvnímu významnějšímu rozšíření výrobních prostor přístavbou prvovýroby. Přístavek byl v duchu tehdy populární výstavby v SSSR nazýván "Donbas". Menší přestavbou se rozšířil i třetí objekt ve dvoře. Do přízemí byla umístěna údržba, v patře pak vedle telefonní ústředny kancelář hlavního mechanika a na druhé straně vývoj.

Nové gramofony byly na první pohled jednoduché, motorky neměly žádnou samostatnou skříňku, šnekový převod, regulátor a další zařízení. Celý gramofon se zdánlivě skládal jen z několika plechových výlisků. Snad i proto se zavedení nové výroby zdálo litovelským pracovníkům snadnou záležitostí. Tato představa se ukázala zcela falešná.

Původní plán 30000 gramofonů H13 byl v srpnu snížen na polovinu, ale i to bylo nereálné. V té době ještě nebyly dokončeny nástroje, nebyly známy technické a přejímací podmínky, od některých subdodávek nebyly v závodě ani vzorky. V říjnu byla definitivně ukončena výroba motorků ASM10 a ze žižkovských Gramofonových závodů přišly první přenosky. Teprve nyní bylo možno smontovat prvních

20 gramofonů.

Na nich se pak ukázaly konstrukční vady. Hlavní problémy se soustředily na převod pohonu třecím mezikolem a řazení obrátek pomocí suvnice a vačky. Řadící páka se deformovala, mezikola házela, při pogumování se až polovina výlisků znehodnotila. Nedařilo se dodržet obrátky, které už nebylo možno regulovat brzdičkou, projevovalo se kolísání, rušící poslech zejména při 33 obrátkách. Stupňové kladičky bylo nutno vyrábět v mnoha rozměrových variantách s barevným značením a každý přístroj individuálně seřizovat. Nedostatky působily depresivně na technické zaměstnance a vůbec na celý závod. Dělníci si na nových neznámých operacích méně vydělávali, k tomu se opět přidružily přesuny pracovní doby pro nedostatek elektrické energie. Ke všemu dostal závod ke konci roku výpověď z chudobínského zámku, kritická situace při zajišťování odborníků nutných pro chod závodu vrcholila. V listopadu bylo smontováno 257 a v prosinci 1512 kusů chassis H13, plán tak byl splněn na 12 %, od počátku roku včetně motorků na 81,9 %.

Výrobu a montáž gramofonů H13 se podařilo zvládnout až během roku 1953, byť nereálně postavený plán ani v tomto roce neumožnil jeho splnění. Původní optimistický plán zněl na 215600 ks, nakonec bylo smontováno 68000 a i snížený plán splněn na 65,4 %. V tomto roce jsme získávali i první zkušenosti s exportem, 30% přístrojů H13 s obchodním označením Supraphon bylo už určeno pro vývoz, první z nich do Finska.

Do života továrny se výrazně promítaly i významné politické události doby. V závěru roku 1952 vrcholily politické procesy se Slánským a dalšími vedoucími pracovníky KSČ. I v závodě byla zorganizována schůze v závodní jídelně, z níž se odeslala rezoluce žádající jejich odsouzení. Hned na počátku roku 1953 to pak byla úmrtí: nejprve 5. března J. V. Stalina a potom 14. března Klementa Gottwalda. V obou případech se zaměstnanci společně zúčastnili tryzen na náměstí. Po nástupu nového prezidenta ČSR, Antonína Zápotockého, přišla vzápětí měnová reforma, vyhlášená ke 30.5. tohoto roku Výměna peněz progresívně od 1:5 až 1:50 prakticky znehodnotila všechny úspory a každý začínal od počátku. Současně byl zrušen přídělový systém na textil a potraviny (lístky) a tím i tzv. volný trh. Ceny přitom zůstaly někde mezi volným a vázaným trhem a s výplatami se muselo moc úzkostlivě hospodařit. Průměrné platy mezi dubnem a květnem se změnily u kategorie D z 18,35 na 3,95, u T z 26,60 na 5,25, u A z 21,36 na 4,23 Kčs. Měnová reforma ovšem znamenala i náročnou práci s opravou všech technologických postupů, ceníků a pod.

Závod se významně podílel i na zemědělských pracích Politické úsilí státních orgánů se v těchto letech zaměřilo na zakládání JZD a dělníci průmyslových závodů museli pomáhat novým družstvům v okolí zejména brigádami při špičkových pracích, jako jednocení a sklizeň cukrovky, sklizeň brambor, v menší míře pak při žních. Závod měl patronát nad JZD Červenka a nad osmiletou střední školou v Litovli. V roce 1954 se uvádí organizovanost v ROH 97,4%,63 členů KSČ,90 členů ČSM a 82 členů SČSP.

Začleněním litovelského závodu do Gramofonových závodů bylo posíleno i zapojení zaměstnanců do kulturního života ve městě. Ještě v roce 1952 byl zřízen a registrován Závodní klub Gramofonových závodů s výborem, jehož předsedou se stal Milan Kašparovský. Klub převzal do své správy divadelní sál s jevištěm a přilehlý malý sál na Záložně. Stále však chyběly klubovny a schůzky kroužků se odbývaly v závodní jídelně. V rámci klubu byly ustaveny kroužky: divadelní (Valenta), fotokroužek (J. Wagner, Pařízek), radioamatéři, akvaristé (Ondrůšek), šachisté (Poláček, Tejkl, Šik), taneční orchestr (Broza, Chadima). Divadelní soubor pokračoval v činnosti započaté již za Křižíka. V roce 1952 byly uvedeny dvě hry - K. Simonov: Cizí stín (režie Karel Churavý) a R. Friml: Král tuláků (režie F. Smýkal, dirigent A. Holoubek). V roce 1953 pak Jirásek: Otec (režie O. Urbášek), ve všech však dosud převažovala účast divadelníků z města.

Značný ohlas získala práce akvaristů, kteří umístili a ošetřovali akvária v závodní jídelně u Rašků. V roce 1954 uspořádali velkou výstavu s atraktivním katalogem, kterou navštívilo několik tisíc lidí. Závodní klub organizoval i společenské akce, jako třeba v lednu 1953 první závodní karneval s bohatou výpravou. 5.12.1953 byl mikulášský večírek s tancem a návštěvu Dědy Mráze v restauraci u Voglů v Chořelicích. K tanci hrál vlastní hudební soubor. V roce 1954 se pořádal výpravný 2. karneval s rázem "Ze všech koutů světa" a na podzim vinobraní. Byly to akce s velkým ohlasem mezi zaměstnanci i litovelskou veřejností, jejich duší byl Jarda Knobloch. Pro tyto podniky se dokázaly nadchnout celé dílny, kde si třeba všechny ženy pořídily jednotné masky.

Při reorganizaci tělovýchovy v roce 1953 byla závodní jednota Sokol přejmenována na Slovan. Tento název byl vyhrazen pro jednoty při školách a kulturních institucích, mezi něž patřily i Gramofonové

závody. Zejména aktivní byl oddíl ZTV pod vedením Boleslava Koupila. Cyklisté získali nejvyšší trofeje v dívčí cyklistice a postoupili až do celostátního přeboru. K dalším oddílům patřili kuželkáři, stolní tenis, odbíjená, lední hokej, lyžaři. Stále aktivní byli ovšem i fotbalisté.

OBDOBÍ: 1954 - 1956

První dva roky Gramofonových závodů v Litovli byly obdobím, kdy se závod z výroby motorků přeorientoval na výrobu gramofonů. Na chassis H13 si pracovníci technických útvarů, mistři i dělníci ověřili záludnosti této výroby a naučili se je překonávat. Rokem 1954 jsme vstoupili do období, kdy závod jako monopolní výrobce gramofonů u nás měl určovat technický trend těchto výrobků a pokrývat nejen potřebu ČSR, ale značné části států socialistického tábora.

22. března 1954 nastoupil nový ředitel závodu Viktor Kašák. Změnila se i organizační struktura a vedení se rozdělilo na tři úseky. Ekonomický úsek měl v čele vedoucího účetního (Miroslav Chadima), který dostal zvláštní pravomoci v oblasti kontroly hospodaření závodu. Měl podřízenu výrobní účtárnu (Dagmar Pospíšilová), materiálovou účtárnu (zde nastoupil nový pracovník V. Hoch), investiční účtárnu (J. Šiková) a mzdovou účtárnu (Marie Horáková). Obchodní úsek vedl Karel Skákal, ten měl podřízeno zásobování (Knobloch, Fritscher) a odbyt s expedicí. V polovině roku 1956 pak K. Skákal odešel a vystřídal jej Miroslav Chadima.

Nejvýznamnější změnou bylo vytvoření úseku hlavního inženýra (Antonín Kochwasser), který měl pod sebou výrobu i technické útvary. Byla to konstrukce (František Šafář), technologie (Stanislav Pavlíček) s konstrukcí nářadí (Jaroslav Zugar) a nástrojárnou (Leoš Novák), mechanik a energetik (Mojmír Coufal), výrobní oddělení (dispečer Kašparovský, plánovač Šik) s mezisklady a konečně výrobní provozy s vedoucím Boleslavem Koupilem.

Přímo řediteli byl podřízen útvar plánování (Rostislav Papajk), dále práce a mzdy (Lubomír Táborský), odbor technické kontroly (Miloslav Valenta, od roku 1956 J. Konejl) a kádrové oddělení (Josef Slouka). Předsedkyní ZV ROH byla po Šafářovi v roce 1953 Libuše Hladíková a od roku 1956 Antonín Pospíšil. Předsedou ZO KSČ byl Vítězslav Pavlíček.

Dá se říci, že v té době už byla výroba gramofonů H13 úspěšně zvládnuta. Celý podnik Gramofonové závody získal v roce 1954 Rudý prapor ministerstva kultury za 1. a 4. čtvrtletí. Na tomto úspěchu se výrazně podílel právě litovelský závod, který byl v 1. čtvrtletí držitelem vnitropodnikové standarty. V lednu 1955 pak byl Rudý prapor slavnostně předáván v Litovli jako ocenění zásluh našeho závodu.

Při příležitosti oslav 10. výročí založení podniku roku 1956 byli vyznamenáni čestným odznakem ministerstva kultury "Vzorný pracovník" tři zaměstnanci litovelského závodu: Boleslav Koupil, vedoucí provozu, Antonín Kochwasser, vedoucí inženýr a Jaromír Tejkl, nástrojař. Jaroslav Zugar obdržel vyznamenání "Nejlepší pracovník ministerstva spotřebního průmyslu" koncem roku 1956. Konstrukce si ověřila své možnosti přípravou dvou nových variant původního gramofonu H13. Byly to typy H12 a H14, vyráběné v letech 1954-1955. Zde bylo uplatněno především nové řazení podle návrhu A. Kochwassera, dále pak nový typ přenosky PS17. Zahájení výroby ve 2. pololetí 1954 bylo provázeno problémy právě s dodávkou přenosek ze Žižkova. Značný pokles plnění plánu se závod pokoušel částečně nahradit pokračováním montáže dřívější typy H13. Vyrobilo se jich navíc 4000 kusů a pak už chyběla rozpracovanost dílců i subdodávky a montáž se zastavila. Místo plánovaných 73000 kusů nové typy bylo do konce roku smontováno pouze 31000 kusů.

Výraznější změnu pak znamenala nová nosná typa H17, zavedená do výroby v roce 1955. Pro tuto typu byl zkonstruován pozměněný motorek MT6, kde už bandážované cívky nahradilo vinutí na pevnou kostru. Přístroj byl opět třírychlostní a převod pomocí stupňové kladky a třecího mezikola zůstal zachován, když jeho výrobní problémy byly v podstatě dořešeny. Skončilo semišování talířů a gramofonová deska byla podložena gumovým kotoučem. Novinkou bylo zařízení pro samočinné vypnutí gramofonu, když přenoska dosáhla výběhové drážky na desce. Nová bakelitová přenoska PS17 měla magnetickou vložku se dvěma hroty, jejichž překlápěním byla nahrazena dřívější výměna hlaviček. Roční výroba překročila v roce 1955 poprvé sto tisíc kusů.

Tohoto množství by ovšem nemohlo být dosaženo v původních prostorách převzatých z Liba. A tak toto

druhé období Gramofonových závodů je i počátkem výstavby závodu. Tehdejší metodika plánování investic příliš možností neposkytovala, začalo se tedy stavět formou generálních oprav. Po rozšíření strojovny "Donbasem" se "opravil" dřevěný barák ve dvoře, ten pak byl o dva roky později obezděn a vznikla tak na několik let samostatná lisovna s mistrem Krumniklem. Postupně byly zaváděny nové technologie, jako stříkání zinkových slitin (1956), nebo výkonnější čtyřcívkové navíječky.

Nejvýznamnější investiční akcí však byl nový objekt, postavený v sousedství hlavní budovy do konce roku 1955. Původně projektovaný sklad byl vzhledem k úkolům plánu určen především pro výrobu. Skladu zůstal vyhrazen pouze suterén budovy, v přízemí pak byla expedice a kanceláře obchodního úseku. Další dvě podlaží byla věnována montáži. Do 2. patra byla umístěna montáž chassis s mistrem Damovským, řešená na kruhových montážních pasech, byť dosud bez automatického posunu. Pasová výroba umožnila, že v letech 1955-1959 se vyrábělo pravidelně cca 10000 gramofonů každý měsíc.

V montážním meziskladu, kde byla vedoucí Marie Valentová, se do každého rámečku vychystaly součásti pro celý přístroj a rámeček se pak ručně posunoval od operace k operaci. Hotový gramofon se zabalil do krabice a pokud byl určen pro montáž do skříní, odeslal se speciální skluzavkou do 1. patra (případně dále do expedice v přízemí). V 1. patře byla umístěna montáž hudebních skříní, což byl nový sortiment závodu. První, tzv. luxusní skříně SL9 a SL17, byly nábytkové skříňky dýhované různými dřevinami. Ve spodní části byl prostor pro uložení desek, nad ním namontováno chassis H17 a horní deska umožňovala postavení radiopřijímače, jehož prostřednictvím byl gramofon provozován. Skříň totiž neměla vlastní zesilovač ani reproduktory.

V roce 1956 se pak rozšiřoval pouze sortiment skříní o další varianty. Chassis H17 se montovalo do stolních skříněk S17, v luxusní variantě to byly typy SL17, SL17/I a SL18. Nejvybavenější pak byly hudební skříně LE57 s vestavěným radiopřijímačem a soustavou reproduktorů. Zavedení výroby skříní vytvořilo těžko řešitelnou situaci pro sklady, protože prostory v závodě chyběly. Byly pronajímány provizorní objekty v Haňovicích i jinde v okolí a skladování se stalo na mnoho let velmi bolestivou záležitostí, spojenou s náklady na dopravu.

Výroba motorků se přestěhovala do prostor uvolněných montáží chassis v 1. patře hlavní budovy. Mistrem zde byl Jan Žváček, plánovačkou F. Mausová, samostatný mezisklad vedla M. Sieglová. Mimo základní typ motorků MT6 se od roku 1956 vyráběla i zesílená varianta MM6, určená pro magnetofony a dodávaná do Tesly Pardubice (MGK10).

Prvovýroba se rozdělila na obrobnu (mistr František Vogl a plánovač V. Šedý) a lisovnu. Uvolněný prostor v budově "C" (pozdější galvanizovna) byl upraven na lakovnu a niklárnu s mistrem Krumniklem, v 1. patře byla konstrukce nářadí a archiv.

V plánování a řízení výroby se od roku 1954 vytvořil systém, kdy měsíční plán z podnikového ředitelství v Praze (s. Štěpanovský) byl konkretizován přímo v závodě odbytovými zakázkami (s. Skákal). Výrobní oddělení (Lubomír Šik) pak zařadilo zakázky do čtvrtletního termínovaného harmonogramu výroby, vystavilo výdejky na materiál a pro dílny tzv. operační karty na každý dílec s rozepsanými výrobními operacemi. Dílenský plánovač podle harmonogramu a operační karty naplánoval práci ve směně a vypsal pro dělníky úkolové lístky. Dělník na konci směny vypsal na lístek odpracované hodiny, kontrola potvrdila dobré a vadné kusy a pracovní lístek se vrátil plánovačovi. Ten zapsal výrobu do operační karty a lístek předal mzdové výpočtářce pro výpočet mzdy.

V této době byly vytvořeny i trvalé "návodkové" technologické postupy, uložené ve výdejně nářadí. Tyto postupy si pracovník vyzvedl na základě pracovního lístku a po ukončení práce je vracel zpět. V červnu 1956 proběhla náročná akce zařazování dělníků do kvalifikačních tříd podle nového tarifního kvalifikačního katalogu.

Významnou událostí v sociální oblasti bylo dokončení stavby 18 bytů naproti závodu. Vedoucím stavby byl Milan Pavlovský, který se po jejím dokončení stal naším zaměstnancem v oblasti výstavby a investic. Koncem roku 1956 byly zrušeny závodní jesle, protože kapacita městských jeslí už v této době plně postačovala.

Úspěšný rozvoj závodu se projevil i v aktivitě společenského života zaměstnanců. Závodní klub Gramofonových závodů potřeboval vyřešit nedostatek klubovních místností. Z iniciativy Jaroslava Knoblocha byly získány a adaptovány prostory v Husově ulici (vedle budovy VB). Byly to dvě místnosti a fotokomora. V jedné místnosti byla klubovna, ve druhé pak instalovány základní obráběcí stroje (soustruh, bruska, vrtačka), které byly k dispozici zlepšovatelům. Klubovně však scházelo sociální

zařízení (záchody, obtížné vytápění), myšlenka dílny pro zlepšovatele se neosvědčila. Prostory byly využívány minimálně a nakonec předány městské organizaci ČSM.

Podnětným činem bylo založení Divadla hudby roku 1954. Myšlenka šířit hodnotnou hudbu pomocí dokonalé reprodukce a uměleckého průvodního slova byla jistě cenná a kde jinde by mělo být Divadlo hudby, než právě ve městě, v němž se soustředila výroba gramofonů. Zásluhou iniciátorů, Papajka, Knoblocha, Veselé a dalších byla v Malém sále Záložny postavena promítací kabina a jeviště, instalováno profesionální reprodukční zařízení. Dvakrát měsíčně pak byly uváděny programy převzaté z pražského Divadla hudby. Po počátečním zájmu o novou věc však návštěvnost klesala a po roce obětaví organizátoři rezignovali.

V rámci závodního klubu Gramofonových závodů byl nejpočetnějším kroužkem divadelní soubor. Po založení klubu se ochotníci, kteří nebyli zaměstnanci závodu, postupně stahovali do souboru při městském Domě osvěty. Mezi zaměstnanci závodu se však našlo dost zapálených herců i organizátorů v čele s Valentou. V režii K. Churavého byly v roce 1954 sehrány dvě hry Ladislava Stroupežnického, a jaře Paní mincmistrová a Zvíkovský rarášek, a podzim pak Naši furianti. Herecké obsazení i technika už byla plně zajišťována vlastními silami.

V roce 1955 byly nacvičeny opět dvě hry, tentokrát v režii Vincence Urbáška. Byly to Goldoniho Lhář a adaptace románu B. Němcové Babička. V roce 1956 pak zase v režii K. Churavého se hrála Balzacova Evženie Grandetová. Jako silvestrovské představení byla uvedena jednoaktovka Oty Duba: Dědeček potřebuje klid.

V roce 1955 byl s velkým elánem založen soubor tamburášů. Závodní klub zakoupil hudební nástroje, soubor se úspěšně zúčastnil okresního kola STM a vystoupil na několika celozávodních schůzích ROH. Pak však nutnost stálých zkoušek byla pro mnoho hráčů příliš náročná a po dvou letech se soubor rozpadl. Z dalších kroužků patřili k nejaktivnějším fotoamatéři, když vedení kroužku převzal Lubomír Šik. Byl vytvořen okresní poradní sbor a v roce 1956 uspořádána první veřejná výstava fotografií.

I mimo závodní klub Gramofonových závodů byl společenský život závodu velmi rušný. Rostoucí, nicméně stále ještě nepříliš velký závod tvořil ucelený kolektiv. Každá závodní akce, od divadla a sportu až po karneval či ples, byla pro všechny prestižní záležitostí, na níž se zaměstnanci podíleli když ne jako organizátoři, tak jako účastníci. Na celozávodních schůzích vystupovali členové divadelního souboru s vlastním programem a satirou na život závodu.

V tělovýchovné jednotě Slovan se rozvinula v roce 1954 činnost lyžařského oddílu, který převzal do své správy bývalé sokolské chaty na Petříkově v Jeseníkách. Při jejich údržbě a využívání se vytvořila výborná soudržná parta mladých lidí. V roce 1955 se členové ZTV zúčastnili 1. celostátní Spartakiády v Praze. Vznikl i nový turistický oddíl. Členem jednoty se stal úspěšný oddíl pozemního hokeje, který se rychle probojoval až do 1. ligy. Jeho jádro však bylo mimo závod. Roku 1956 pak zasáhla do závodní tělovýchovy reorganizace, po níž byla vytvořena ve městě jediná tělovýchovná jednota Tatran při podniku Papcel. Zde se potom soustředili všichni aktivní členové sportovních oddílů.

Závod pochopitelně i v tomto období žil společenskými událostmi. V květnu 1954 to byly zejména volby do zastupitelských orgánů. Na jejich přípravě i organizaci se podílelo mnoho zaměstnanců, řada z nich se stala poslanci v obcích i ve městě. V roce 1955 to pak byl zejména vznik Varšavské smlouvy, ale i normalizace vztahů s Jugoslávií. Dohoda s Polskem otevřela první skromné možnosti pro cesty do zahraničí, velmi atraktivní se nám tehdy zdála návštěva Otmuchowského jezera, či pohraniční oblasti Krkonoš a Pienin na Slovensku. Možnosti se však rozšiřovaly a v roce 1956 se už dvě desítky zaměstnanců zúčastnily autokarového zájezdu do Lubminu v NDR v rámci družby podniku se závodem Sachsenwerk. Dva zaměstnanci strávili dovolenou v Bulharsku na zájezdu organizovaném pro účastníky závodního spoření. Dnes je dovolená v Bulharsku všední záležitostí, tehdy to však bylo něco zcela výjimečného.

Velký zájem pochopitelně vzbudil na počátku roku 1956 XX. sjezd KSSS, kde s. Chruščov poprvé odhalil Stalinův kult osobnosti. I u nás se začalo mluvit o nezákonnosti politických procesů v padesátých letech a odstoupil ministr Čepička. V závěru roku se politická situace opět vyhrotila bouřemi v Maďarsku, kdy byla v pohotovosti i závodní jednotka Lidových milicí.

Jednotka Lidových milicí vznikla v našem závodě 23.2.1950 a měla tehdy 11 příslušníků. Do funkce velitele byl jmenován okresním výborem KSČ s. Vladislav Gabrlík. Když v roce 1954 počet členů poklesl na polovinu, byla jednotka přiřazena do Výkupního podniku Litovel. Až opět v roce 1956 byla znovu

zřízena samostatná jednotka Lidových milicí v Gramozávodech s počtem 17 příslušníků, v jejich čele stál opět s. Gabrlík.

OBDOBÍ: 1957 - 1959

Počátkem roku 1956 byl n. p. Gramofonové závody převeden jako trastová organizace z ministerstva kultury do ministerstva spotřebního průmyslu. Litovelský závod si postupně osvojil výrobu gramofonů, technici i dělníci získali cenné zkušenosti, roku 1955 přesáhla už pravidelná roční produkce sto tisíc přístrojů.

Ani světový vývoj však nezůstal stát. Zvýšená kvalita materiálů desek umožnila jemnější záznam a další prodloužení nahrávky. Vznikaly tzv. dlouhohrající desky a s nimi nový stupeň - 16 obrátek za minutu. Snaha o prodloužení hrací doby vedla současně k novému zájmu o měniče desek. Litovelská výroba se proto musela tomuto trendu přizpůsobit.

Roku 1957 byla proto připravena výroba nových přístrojů. Chassis H17 nahradila nová nosná typa H21, jejíž design byl navržen prof. Zdeňkem Kovářem. Čtyřrychlostní gramofon (k dosavadním třem rychlostem přibyla 16 ot./min.) měl zcela novou polystyrenovou přenosku PK3 s krystalovou vložkou, upravené řazení a motorek MT6/III. Vložky VK5 se vyráběly v žižkovských Gramofonových závodech. Měly opět dva hroty (mikro a standard), jejich volba se prováděla natáčením kolem osy. Zavedení této nové typy vložek přineslo zlepšení parametrů: vyrovnanější frekvenční charakteristiku a menší svislou sílu na hrot.

Zmenšenou variantou byla typa H20, určená především pro montáž do kufříků. Souběžně se vyvíjel i měnič MD1 na deset desek se středovým ovládáním výměny. Zařízení stojánku přenosky ohmatáním určilo velikost použité desky, aby přenoska dosedla automaticky na její začátek. Ovládacím knoflíkem bylo možno volit různé funkce, jako opakování hrané desky nebo přerušení přehrávky, hraní desek jednotlivě a vypnutí měniče na konci zvolené desky. Zjednodušenou variantou měniče byl poloautomat MD51, který automaticky nasazoval přenosku, umožnil opakování přehrávky, nebo její ukončení v libovolném místě desky. Měnič MD1 byl od roku 1959 nahrazen zdokonalenou variantou MD020 se stejnými funkcemi.

Gramofony byly dodávány na export i na vnitřní trh, ale ve značné míře i pro další montáž do kombinací s radiopřijímačem u velkoodběratelů. Byli to Tesla Bratislava (H20, H20/I), Tesla Kolín (H20, MD51, MM6), Tesla Pardubice (H21), Tesla Přelouč (H20, H20/I, MD51, MD1, MD1.3), Tesla Vráble (H21.7), Tesla Strašnice (MD1), Gramofonové závody Žižkov (H21.2), Elektro-Praga (MT6.7). Pro lakování začal být používán praktičtější kladívkový lak, který úspěšně zakrýval povrchové vady materiálu.

Značně se rozšířil sortiment skříní, které začaly být rozhodujícím faktorem v hrubé hodnotě výroby. Ze stolních skříněk to byly typy S16 až S18, z luxusních skříně SL10 až SL13, SL20 a SL21, hudební skříně s radiopřijímačem a reproduktorovou soustavou LE55, LE58 a LE62. Všechny uvedené skříně měly ještě několik variant lišících se dřevinou, vestavěným radiopřijímačem a použitím gramofonu, poloautomatu nebo měniče. Novým sortimentem se staly od roku 1955 kufříkové gramofony GE5, od roku 1959 pak velmi oblíbená typa GK020 a polokufříky SC010. Hlavním dodavatelem skříní byly UP závody, u lepenkových kufříků Kazeto Přerov.

Osvojení výroby nových čtyřrychlostních gramofonů neproběhlo snadno, plán na rok 1957 byl splněn jen na 99 % a to především díky rozhodujícímu vlivu montáže skříní. Přes všechny potíže jsme však ještě až do 3. čtvrtletí byli držiteli putovní podnikové standarty. Pak se však vyhrotily problémy měniče MD1, jeho výroba byla v pololetí zcela zastavena a celý technický úsek se zaměřil na odstraňování závad. Do skříní SL13 byly náhradou za měniče montovány poloautomaty MD51 (typa SL13/I). Závod neměl vybudovánu dílnu, kde by bylo možno konstrukci a technologii vyzkoušet. Ověřovací série probíhala až během sériové výroby, ale obvykle při použití technologických výjimek (provizorní nástroje, náhrady subdodávek, odchylné materiály). Výsledky proto nebyly směrodatné a po zahájení výroby se ukázaly nečekané problémy. Po těchto zkušenostech byla od roku 1957 vybudována alespoň tzv. laboratoř vývoje, jejím prvním vedoucím se stal Antonín Völfl.

Výroba nebyla ani organizačně připravena na značně rostoucí sortiment dílců pro nové gramofony,

zejména když souběžně pokračovala i výroba původních typ. Metodika plánování výroby pomocí grafického harmonogramu průběhu operací na jednotlivých strojích byla stále složitější a těžkopádnější. Dispečerskou cestou nebylo možno pružně odstraňovat poruchy a reálná výroba se pak značně vzdalovala plánovanému grafikonu. Potřebné kapacity se počítaly jednou za čtvrtletí formou tzv. minutníků, v nichž se normominuty z postupů rozepisovaly na všechna pracoviště. Co bylo ještě únosné pro jedinou typu H13 se při rostoucím sortimentu výroby stávalo zcela nepřehledné.

Závod zaváděl novou technologii stříkání plastických hmot (lisy Triulzi a LTR1245) a zde se projevily neočekávané závady. V průběhu ověřovací série nebyly ještě hotovy formy, ale předpokládalo se, že definitivní výlisky kvalitu ovlivní příznivě. Formy byly značně opožděny a tak došlo k nežádoucí situaci, že už první výrobky byly exportovány. Dodatečně se pak ukázalo, že hotové výlisky po čase praskají. Montáž musela být zastavena, vyráběly se nové formy, zajišťoval se rázuvzdorný polystyren z dovozu. Pracovníci technického úseku byli převedeni na pomoc výrobě, některé součásti se vyráběly ve vývojové dílně, na místo dílovedoucího montáže byl jmenován Bohumil Strupek, technolog, který měnič připravoval. Všechna opatření však znamenala spíše nouzové řešení.

Měniče však nebyly jediným problémem. Na stále rostoucí objem skříní nepostačovaly prostory, problémy byly s kvalitou jejich dodávek a montáž si musela sama zajišťovat stolařské opravy. Pro skříně byl proto upraven další dřevěný barák v areálu závodu. Stále závažnější se stávala otázka skladových prostor. Sklady byly rozmístěny v pronajatých provizorních objektech v okolí Litovle. Patřil mezi ně i zámek v Nových Zámkách, odkud jsme však dostali ke konci roku 1959 výpověď, aby objekt mohl být použit pro účely zdravotnictví.

Ve výrobě chyběly pracovní síly, ale i obráběcí stroje. Do Litovle byly proto převáděny starší automaty ze Žižkova, nedostačující kapacita byla nahrazována kooperací. Situaci komplikovala i pokračující energetická krize a váznoucí dodávky materiálu, částečně i zkrácená pracovní doba na 46 hodin týdně (v sobotu se začalo pracovat do 12 hod.).

Koncem roku 1957, po smrti prezidenta Zápotockého a nástupu Antonína Novotného, byly v celé republice a také na všech úsecích v našem závodě organizovány pracovní aktivy k otevřenému dopisu ÚV KSČ. Soustřeďovaly se připomínky dělníků a úředníků po linii strany, ROH i jednotlivých útvarů. Většinou však byly pouze kritizovány nedostatky, málo bylo návrhů na jejich řešení. Na základě celostátní diskuse rozhodlo potom zasedání ÚV KSČ o přestavbě národního hospodářství k 1.4.1958. Přestavba však nepřinesla očekávané výsledky a po několika letech byla odvolána.

V našem závodě zavedl od roku 1957 nový vedoucí účetní Václav Hoch normovou metodu účetnictví. Účtárna se zaměřila na sledování odchylek oproti stanoveným normám. Současně s tím bylo možno zrušit inventury, které se dosud prováděly každý měsíc. Bylo to značně pracné a neobešlo se to bez množství přesčasových hodin pro zodpovědné pracovníky středisek. Roku 1958 byla zaváděna nová soustava dělnických mezd, což si vyžádalo řadu úprav v postupech a zaměstnávalo technologii. V roce 1959 bylo pak do závodu převedeno kompletní zpracování účetní uzávěrky až po hrubou rozvahu závodu. Tím odpadly měsíční cesty účtařů do Prahy. Od dubna 1959 se závod poprvé pustil do mechanizace administrativy, když byla evidence skladových zásob převedena na počítač. Byly to děrnoštítkové stroje Aritma, práce byla prováděna externě v UME (Ústředna mechanizované evidence, pozdější PVT = Podnik výpočetní techniky) v Olomouci.

Pro zlepšení operativní a účetní evidence ve výrobě byly místo pracovních lístků zavedeny až dodnes používané směnové plány s kopií, originál se rozstříhal na ústřižky pro zaměstnance.

Během roku 1958 zavedl Lubomír Šik zcela novou metodu plánování výroby "na zásoby". Pro všechny součásti byly vypočteny normativy rozpracované výroby, odpovídající nutnému technologickému průběhu. Měsíční plán zadávání a odvádění pak doplňoval rozpracovanost do výše normativů. Tato metoda je mnohem pružnější a umožňovala i přesnější kapacitní propočty zahrnující i odchylky a zpoždění výroby v plánovaném měsíci.

Roku 1958 tak byla postupně zvládnuta výroba čtyřrychlostních gramofonů. Potíže s měničem se táhly po celou dobu jeho výroby, než byl nahrazen novou typou MD020. Kontrolní činnost se prohloubila vybudováním autorizované typové zkušebny (Milan Frýbort), rozšířena byla vývojová dílna i galvanizovna, začala stavba garáží. Plán roku 1958 již byl plněn rovnoměrně a 17. prosince bylo ohlášeno splnění celého roku. V závěru roku byla reklamována zásilka měničů do Brazílie. Ze závodu tam byl vyslán Bohumil Strupek, aby na místě odstranil závady, vznikající tentokrát nikoliv naší vinou, ale

odchylnými rozměry používaných desek.

Požadavky exportu však stále rostly a plán výroby se rok od roku zvyšoval. Plán na rok 1959 však byl úspěšně splněn na 105 %, za 2. čtvrtletí závod opět získal putovní standartu Gramofonových závodů.

V pololetí 1958 došlo ke změně organizace závodu vytvořením čtyř úseků: výrobního s náměstkem Kochwasserem, vedoucím ekonomického úseku se stal Václav Hoch a obchodního Gustav Lojkásek. Funkce vedoucího technického úseku byla obsazena až v roce 1959 Jaroslavem Kadlecem, do té doby jej zastupovali Zugar, Pavlíček a Kochwasser. Kádrovým referentem se stal po smrti Josefa Slouky Antonín Pospíšil, kterého ve funkci uvolněného předsedy ZV ROH vystřídal Stanislav Šrom.

V dubnu 1959 pak nastoupil další ředitel závodu František Šrom, místo V. Kašáka, který odešel do funkce vedoucího Výzkumného ústavu Gramofonových závodů. Bylo to právě v době, kdy závod slavil desetileté výročí svého trvání. Oslava byla dosti velkorysá, pro zaměstnance slavnostní schůze s estrádou ZK Fatra Napajedla "Slovácko ve zpěvu a tanci", po občerstvení tanec a volná zábava. Pro litovelskou veřejnost byla v Malém sále Záložny instalována výstava vyráběných gramofonů i zájmové činnosti zaměstnanců - fotokroužku a výtvarníků. V závěru oslav pak byl koncert Moravské filharmonie za účasti zástupců podnikového ředitelství, k dirigentskému pultu se postavil i umělecký ředitel Gramofonových závodů dr. Šeda.

Mnohem významnější pro další vývoj závodu byla však poslední velká investiční akce Gramofonových závodů - zahájení výstavby nové výrobní haly, projektované SPULP v Gottwaldově. V závodě byla v té souvislosti vytvořena skupina projekce pod vedením Mojmíra Coufala. Ve vedení údržby jej vystřídal František Vogl.

Svépomocným způsobem bylo v letech 1957-1958 postaveno naše první rekreační středisko, dvě chatky v Dolech u Bouzova. Mimo pravidelného přídělu poukazů na rekreace ROH zajišťoval závodní výbor pro zaměstnance místa v rekreačním zařízení n. p. Gramozávody ve Velké Úpě.

Rok 1959 je i počátkem nového typu socialistické soutěže, Brigád socialistické práce. Tato akce vznikla z podnětu horníků dolu Nosek u Kladna v listopadu 1958. V Litovli byly ustaveny první brigády v květnu 1959 v nástrojárně a v lisovně polystyrenu. Do konce roku už existovalo šest brigád socialistické práce. Roku 1958 se uskutečnil nový pokus o vydávání závodního časopisu. Svazácká redakční rada (Zdeněk Vurbal, Sv. Čapáková, ilustrace František Zatloukal, tisk Olga Vašínová) jej vydávala jako měsíčník pod názvem "Supraphon" v rozsahu čtyř stran formátu A4. První číslo vyšlo v únoru 1958 a bylo tištěno ormigem, další pak cyklostylem. K hlavním dopisovatelům patřili mimo redakční radu Jaroslav Zugar, ředitel Kašák, S. Romančuk a pak osobitá telefonistka Maruška Lónová. Pestrý obsah článků, básní, informací, satiry a humoru se podařilo udržet po dobu jednoho roku. V roce 1959 bylo další vydávání pro nedostatek přispěvatelů zastaveno.

I v těchto letech pokračovaly brigády na pomoc zemědělství. Jen za rok 1958 bylo odpracováno přes 6000 hodin, na jednocení řepy v JZD Benkov, na sklizni řepy v JZD Odrlice a Chořelice, sklizni brambor v JZD Tři Dvory, sklizni lnu v JZD Jeřmaň. Brigádnicky se stavěla i nová patronátní mateřská školka.

V roce 1958 měl závod 30 bytových jednotek, což zdaleka nedostačovalo potřebám zaměstnanců. Protože se ukázalo, že stále se prohlubující bytovou krizi nedokáže vyřešit státní výstavba, hledala se cesta formou bytových družstev. Také při litovelském závodě bylo 22. června 1959 z žadatelů o byt ustaveno bytové družstvo. Iniciátorem se stal Milan Pavlovský a do družstva se přihlásilo 12 členů, z toho 10 ze závodu. Předsedou byl zvolen Boleslav Koupil. Jednání o povoleném typu domů, nákladech a podobně však bylo komplikované a řadu členů odradilo. Vlastní stavba pak započala až roku 1961.

Sportovní činnost po sloučení tělovýchovy v TJ Tatran značně ochabla. Až do roku 1957 ještě chodilo cvičit samostatné družstvo do Sokolovny pod vedením Boleslava Koupila a Lubomíra Šika, v zimě zajížděla lyžařská parta na chaty v Petříkově, které však už byly ve správě Tatranu. Po ztrátě největšího objektu, bývalé školy, se možnosti ubytování omezily.

Ve funkci předsedy závodního klubu se vystřídali po Milanu Kašparovském Bohumil Strupek a Adolf Mlčoch. Po zániku tamburášů a přechodu šachistů do Tatranu byl stále aktivní fotokroužek vedený Lubomíra Šikem. Každoročně byla pořádána členská výstava, fotokroužek prováděl i dokumentační práce pro závod, portréty nejlepších pracovníků, ale i na závodní průkazky, které byly v té době zavedeny. K nejaktivnějším členům patřili kromě předsedy ss. Coufal, Pařízek, Valenta, Völfl. V souvislosti s výstavou při oslavě 10 let závodu se vytvořil výtvarný kroužek, jehož organizátorem byl Sergej

Romančuk. Vystavovali Ladislav Dvořák, Mojmír Coufal, Miroslav Čikl, M. Lónová, Adolf Mlčoch, Saparová, František Zatloukal. Jejich činnost však po výstavě opět skončila. Akvaristé s vedoucím s. Kyselým vedli kroužek mládeže v patronátní škole, hudební soubor hrál na tanečních zábavách, na 1. Máje, ale i při zakládání JZD v Rakové.

Ochotnické divadlo bylo opět rozděleno na soubor při Domě osvěty a samostatný soubor závodní klub Gramofonových závodů. Jeho členové organizovali divadelní besedy s programem, kde se střídala recitace, kvizové soutěže i divadelní monology. Pravidelně vystupovali s vlastním programem na celozávodních schůzích ROH. Duší těchto podniků byli Šik, Kašparovský, Čikl, Valenta, Hochová, Pavlíčková, Čapáková. Z divadelních her byly sehrány v režii K. Churavého hry A. Fredra: Dámy a husaři (1957), E. Vítkovského: Dům u doktorů (1958), Jiráskova Lucerna (1959). Zapáleným divadelníkem byl i nový ředitel Šrom, sám si v Lucerně zahrál a jedna z repríz se konala v jeho rodišti Lesnici u Zábřeha. Zde byl také sehrán vítězný zápas závodní fotbalové jedenáctky. Závodní klub pořádal i rekreační zájezdy jednotlivých středisek.

Oslavou deseti let trvání vlastně skončila i existence Gramofonových závodů. Podnik měl značné problémy zejména ve výrobním závodě Praha Žižkov, byl kritizován za špatnou kvalitu magnetofonů, které se zde začaly vyrábět. Vytýkaly se mu nedostatky v řízení technické koncepce a vývoje. To vše nakonec vedlo k reorganizaci, při níž se podnik rozpadl a jednotlivé úseky činnosti (umělecká oblast, obchod, lisování desek, výroba) byly delimitovány.

Za osm let existence ve svazku Gramofonových závodů se litovelský závod citelně změnil. Především pronikavě vzrostl: počet zaměstnanců se zdvojnásobil. Mnohonásobně se zvýšila hrubá hodnota výroby, v době montáže skříní už nebyla s érou motorků srovnatelná. Vyrostla zde řada odborných dělníků, mnozí z těch, kteří u Křižíka začínali u strojů, se stali mistry a vedoucími dílen. V ekonomické, ale především v technické oblasti vyrostly v podmínkách závodu kádry, které byly schopny plně zajišťovat vývoj gramofonové techniky v celé republice a značné části států RVHP.

Zvyšující se rozsah exportu nás učil přizpůsobovat se požadavkům Artie a jejím prostřednictvím zahraničnímu trhu, což kladlo značné nároky nejen na kvalitu gramofonů, ale i na organizaci výroby a zásobování. Modernizovala se technologie (obráběcí automaty, povrchové úpravy, plastické hmoty, pasová montáž), částečně se zlepšily výrobní podmínky výstavbou nových objektů (lisovna, lakovna, sklad s montážemi).

Závod si byl vědom svého rostoucího významu a v této situaci mnohdy nelibě nesl závislost na pražském vedení, byť ponechávalo vedoucím pracovníkům relativní volnost a zejména v investiční oblasti umožnilo značný rozvoj. Středem zájmu podniku Gramofonové závody byla však především umělecká sféra a lisování desek, tyto oblasti také přinášely největší finanční efekt. Vedoucí pracovníci neznali problémy strojírenství, svou roli hrálo i to, že Litovel byla přece jen od Prahy daleko.

Závod se stal za první desetiletí od svého vzniku největším, ale i nejvýznamnějším průmyslovým podnikem v litovelském okrese. Politická, ale především kulturní a společenská aktivita zaměstnanců výrazně ovlivňovala život města. Ve vlastním závodě se přes narůstající velikost stále udržoval značně soudržný kolektiv. Bylo to patrné ve spontánní účasti zaměstnanců na většině sportovních, kulturních a společenských akcí. Závod byl stále ještě jak průměrným věkem zaměstnanců, tak zejména svým duchem mladý a do příštích let se díval s optimismem.

GRAMOZÁVODY - PŘÍLOHY

Gramofonové závody

Národní podnik Gramofonové závody vznikl po znárodnění gramofonového

průmyslu roku 1946. Postupně převzal jednotlivé firmy znárodněné buď podle prezidentského dekretu 100/45, nebo až po Únoru 1948 a to:

- Baklax, akc. spol., továrna na umělé hmoty v Praze
- Esta, spol. s r. o., Praha
- Telefunken für drahtlose Telegraphie, Berlin
- The Gramophone Company, Ltd, spol. s r. o., Ústí nad Labem-Střekov
- Ultraphon, akc. spol. pro gramofonový průmysl a obchod, Praha
- Elektrola, G. m. b. H., Berlin (majetek na našem území)
- Carl Lindström A. G., Berlin (majetek na našem území)
- Telefona (Kučera a Hřebík), továrna kovového zboží, Praha
- Josef Mleziva, automatické zpracování kovů a umělého rohu, Praha

Po znárodnění byla k dispozici dvě zastaralá nahrávací studia, umožňující pouze bezprostřední záznam zvuku na voskový kotouč. Až roce 1950 bylo získáno moderní magnetofonové nahrávací zařízení a zřízeno nahrávací studio v Domě umělců v Praze. Výroba desek byla ze tří provozoven soustředěna do Loděnic u Berouna, kde se vybudoval nový závod z bývalé přádelny. Roku 1952 se podařilo vyrobit první československou dlouhohrající desku.

Podnik měl původně statut hlavní správy, i později byl přímo řízen ministerstvem kultury. K 1.4.1949 došlo k reorganizaci, jejímž cílem bylo oddělit výrobní, obchodní a zahraniční činnost. K dalším organizačním změnám docházelo i v dalších letech. V době vstupu Litovle do svazku Gramofonových závodů se podnik dělil na tzv. odštěpné závody:

- Gramoedice = závod pro vytváření repertoáru. Měl na starosti uměleckou oblast, spolupráci s hudebníky, řídil nahrávací studia v Praze a Bratislavě.
- Ultraphon = závod pro tuzemskou distribuci
- Supraphon = závod pro vývoz a dovoz. Exportní závod s právy výsadní akciové společnosti. Ten se roku 1952 osamostatnil a po další reorganizaci přešel od roku 1953 do Artie, akciové společnosti pro dovoz a vývoz kulturních statků. Vznikla sloučením některých práv Orbisu, Československého státního filmu, Supraphonu a závodu Antikva. Od 1.10.1953 se pak Artia stala z akciové společnosti podnikem zahraničního obchodu.
- Zvukotechnický a výzkumný závod se roku 1951 změnil na Výzkumný ústav gramofonového průmyslu. Roku 1953 se stal součástí Výzkumného ústavu zvukové a reprodukční techniky (VÚZORT) při ministerstvu školství. Roku 1959 pak byl znovu zřízen Výzkumný ústav Gramofonových závodů v Praze.
- Gramozávod = výrobní závod, od roku 1952 řídící závody:
- Praha Žižkov (cca 11 drobných provozoven v Praze)
- Loděnice u Berouna (výroba gramofonových desek)
- Litovel (výroba gramofonů)
- Vráble (výroba hudebních skříní)

Podnikovým ředitelem byl v roce 1952 s. Háša, pak Vlastimil Harnach.

(z materiálů k 10. výročí Gramofonových závodů v březnu 1956)

Výměna ředitele Spitze

(hlášení ze 27.1.1954, viz Křižík-Přílohy)

Jeho příchodem (s. Spitze) nastalo určité zlepšení v závodě a to jak po stránce technické, tak organizační, zlepšila se jakost výrobků i plnění plánu. Toho bylo docíleno na základě tvrdého a nesmlouvavého postupu, neb v závodě bylo nutno řešit různé problémy tímto způsobem. Jeho chybou však bylo, že nedovedl najít cestu k dělníkovi, nedovedl si s ním pohovořit a jeho vystupování budilo u dělníků dojem nepřístupnosti, což se projevovalo diktátorstvím a tím ztrácel důvěru dělníků a jeho pozice se stávala v

závodě ve funkci ředitele neudržitelnou. Toto jeho chování se také projevovalo vůči složkám na závodě. Proto dnem 5.11.1952 po zapracování nového ředitele odešel z našeho závodu na podnikové ředitelství Křižík v Praze.

Rezoluce

Zaměstnanci Gramofonových závodů n. p., závod Litovel, po sledování zpráv státního rozhlasu a denního tisku ve věci obžalovaných z vlastizrádné činnosti, souzených u státního soudu v Praze, žádají:

By tito podvratníci byli přísně potrestáni, aby tyto tresty byly výstrahou těm, kteří mají zájem na rozvracení našeho státu a pokouší se jakýmkoliv způsobem rozvrátit jednotu pracujících při budování socialismu v zemích lidové demokracie, hlavně v naší vlasti.

Dělníci závodu Litovel odpovídají všem, kteří chtějí rozvracet budování tím, že jsme upevnili normy, na těchto normách dělníci uzavřeli 11 socialistických závazků, a toto naše budování si nenecháme nikým rozvracet, hlavně ne bývalou zchátralou tzv. inteligencí.

Brigády socialistické práce

	založena	členů	vedoucí	titul
Lisovna polystyrenu	7.5.1959	14	Emílie Sekaninová	14.9.1960
Nástrojárna	7.5.1959	14	B. Presfreund	-
Nástrojárna	7.5.1959	13	František Zatloukal	14.9.1960
Vývoj	19.5.1959	18	Zdeněk Temlík	14.9.1960
Dílčí montáž	27.5.1959	10	K. Kubínová	23.5.1961
Konečná montáž	17.11.1959	33	L. Krmela	-
Lisovna	5.1.1960	15	A. Pechová	
Konstrukce přípravků	14.1.1960	5	Leonard Novák	
Strojovna	3.12.1960	10	B. Nétková	
Dílčí montáž	8.12.1960	10	D. Otavová	

Přehled výroby gramofonů 1952 - 1956

typa	1952	1953	1954	1955	1956	celkem
H13	1789	67834	40671	-	-	110294
H12	-	-	26252	64082	-	90334
H12/TB	-	-	-	829	-	829
H14	-	-	4730	8986	-	13693
H17	-	-	-	30310	98594	Pokračuje
H17/TP	-	-	-	3109	21188	24297
H17/TK	-	-	-		200	Pokračuje
H17/TB	-	-	-		505	Pokračuje
celkem	1789	67834	71653	107316	120487	

Přehled výroby gramofonů 1957 - 1959

typa	1957	1958	1959	další leta	celkem
H17	32841	-	-	-	161745
H17/TK	22800	769	-	-	23769
H17/TJ	1122	-	-	-	1122
H17/TB	1102	-	-	-	1607
H21	40026	58573	28486	101553	228638
H21.2 Finsko	-	3500	1051	-	4551
H21.4	-	-	6969	7844	14813
H21.5	-	-	13627	16111	29738
H21.7	-	-	2327	6030	8357
H20	1398	16721	17249	22713	58081
H20/I	568	9146	10324	8776	28814
H20.1	-	-	8469	336482	344951
H2021 Jugoslavie	-	-	10000	293000	303000
MD1	1109	10906	10186	2184	24385
MD1.2	-	-	3253	-	3253
MD1.3	-	-	428	500	928
MD2	-	-	82	-	82
MD51	6058	9245	4277	7083	26663
MD51.4	-	-	1750	19984	21734
celkem	107024	108860	118478		

Přehled výroby skříní

typa	1955	1956	1957	1958	1959	další leta	celkem
S16	-	-	6493	9506	5635	9689	31323
S16/I	-	-	3	1605	50	2	1660
S17	-	1559	2493		-	-	4052
S17/I	-	-	3800		-	-	3801
S18	-	-	-	2	3526	1334	4862
SL9/I	6782	-	-	-	-	-	6782
SL10	-	-	7494	6639	-	-	14133
SL12	-	-	7025	325	-	-	7350
SL13	-	-	210	3207	1361	-	4778
SL13/I	-	-	1841	1560	100	-	3501
SL13/II	-	-	2	12097	2183	-	14282
SL17	3125	2785	397	-	-	-	6307
SL17/I	-		3888	-	-	-	3888
SL18	-	601	842	-	-	-	1443
SL20	-	-	-	-	5252	9892	15144
SL20.2	-	-	-	-	3330	1475	4805
SL21	-	-	-	-	4160	502	4662
LE55	-	-	249	-	-	-	249
LE57	-	1451	1525	-	-	-	2976
LE58	-	-	2381	4098	20	-	6499
LE61	-	-	-	186	5645	1394	7225
LE62	-	-	-	2	1180	17	1199
kufříky:							
GE5	2526	3000	2905	-	-	-	8431
GK020	-	-	-	-	8469	89044	97513
SC010	-	-	-	-	416	657	1073

Popis gramofonů

Chassis H13

Gramofonové třírychlostní chassis s motorkem MT5 a přenoskou PS16. Přenoska je magnetická s převodovým transformátorem, trubkovým raménkem a dvěma výměnnými hlavičkami (mikro a standard) se safírovými hroty. Tlak na hrot mikro 11g, standard 15g, výstupní napětí 200mV při 1KHz. Gramofon umožňuje volbu otáček 33 1/3, 45, 78. Napětí 220-120V, 50Hz, příkon 10W váha 3,5kg. První gramofonové chassis vyráběné v období Gramozávodů.

Motorek MT5

Čtyřpólový asynchronní motorek se samomaznými ložisky, určený pro třírychlostní gramofonové přístroje. Napětí 220-120V, 50Hz, příkon 10W, 1400 ot./min.

Chassis H12

Upravené chassis H13 s motorkem MT5, použito nové řazení, vypínání, nová přenoska PS17.

Chassis H14

Upravené chassis H12 v provedení pro Teslu Pardubice, odlišný panel a jinak umístěný motorek.

Chassis H17

Gramofonové třírychlostní chassis s motorkem MT6 a přenoskou PS17. Magnetická přenoska má bakelitové raménko, vložku se dvěma safírovými hroty mikro a standard, jejich volba se provádí překlápěním páčky dopředu a dozadu. Přístroj je vybaven zastavovačem reagujícím na stoupání výběhové drážky desky. Tlak na hrot 10 g, výstupní napětí 250mV při 1kHZ. Váha 3,7 kg.

Chassis H17/TJ

Upravené chassis H17, jinak umístěné řazení. Krystalová přenoska se dvěma hroty, bakelitové raménko s vyjímatelnou hlavicí. Tlak na hrot 7 g.

Motorek MT6

Zlepšený motorek MT5, bandážované cívky nahrazeny vinutím na bakelitových kostrách, zpevněné provedení ložiskových štítů. Motorek je čtyřpólový, asynchronní s kotvou nakrátko, se zastříknutou hliníkovou klíckou. Napětí 220-120V, 50Hz, příkon 10W, 1400 ot./min.

Motorek MM6

Motorek MT6 upravený a zesílený pro magnetofon. Napětí 220-120V, 50Hz, příkon 17W, 1370 ot./min.

Chassis H21

Gramofonové čtyřrychlostní chassis s motorkem MT6/III a přenoskou PK3. Přístroj umožňuje volbu otáček 16 2/3,33 1/3,45,78. Vybaven je zastavovačem jako u H17. Váha 3,1 kg. Motorek MT6/III. Motorek MT6 upravený pro čtyřrychlostní chassis - čtvrtý stupeň kladičky tvoří přímo hřídel rotoru.

Přenoska PK3

Krystalová přenoska z polystyrenu, má vložku VK5 (později VK051) se dvěma safírovými hroty mikro a standard. Volba se provádí otočením hlavičky kolem osy. Tlak na hrot 10 g, výstupní napětí 100mV při 1KHz.

Pro další typy gramofonů se používaly přenosky PK3 s variabilním upevňovacím mechanismem, označené podle typu přístroje PK3/H21, PK3/MD1, PK3/MD51.

Chassis H20

Zmenšené provedení chassis H21 s voličem řazení otáček v levém horním rohu přístroje. Varianta H20.1 (na obrázku) byla určena především pro kufříky GK020, ale nakonec byla po devět let nejprodávanějším univerzálním chassis pro vestavění do různých skříní a kombinací s radiopřijímačem. Rozměry: 329x252x120, váha 2,05kg.

Varianta H2021 se dodávala do Jugoslávie v částečně rozloženém stavu.

Měnič MD1

Gramofonový čtyřrychlostní měnič na 10 desek různé velikosti standard i mikro. Motorek MT6/III. a přenoska PK3. Měnič po zapnutí pracuje plně automaticky. Pomocí ovládacího knoflíku lze zařadit různé pracovní úkony, jako opakování právě hrané desky, přerušení přehrávky, přehrávání jednotlivých desek, nebo libovolné ukončení přehrávky. Technická data uvedena u motorku a přenosky, váha přístroje 4,5 kg. Design Zdeněk Kovář.

Poloautomat MD51

Gramofonový čtyřrychlostní poloautomat s motorkem MT6/III a přenoskou PK3. Přístroj je vybaven zařízením, které po uvedení do chodu automaticky nasadí přenosku na začátek žádané desky, po přehrání ji vrátí do původní polohy a vypne. Přehrávku je možno kdykoliv přerušit. Váha 4 kg.

Stolní skříně

S16

Stolní skříňka s chassis H21, v provedení S16/I s poloautomatem MD51. Váha 11 kg, rozměry 620x435x230.

S17

Stolní skříňka s chassis H17 stejně jako jiná varianta S17/I.

S18

Stolní skříňka s chassis H21.

Luxusní skříně

SL9/I

Nábytková skříň s chassis H12. V levé části prostor pro gramofonové desky, v pravé části namontován gramofon.

SL10 - SL12

Nábytkové skříně s chassis H21 (na obrázcích 1 a 2 je SL10, poslední obrázek je skříň SL12).

SL13

Nábytková skříň s měničem MD1, v provedení SL13/I s poloautomatem MD51 (3. obrázek) a v provedení SL13/II s chassis H21 (1. a 2. obrázek).

SL17 - SL18

Nábytkové skříně s chassis H17.

SL20

Nábytková skříň s chassis H21. Postavená na snímatelných nožkách, rozměry: d=1000, š=400, v=755. Váha cca 28 kg.

Provedení SL20.2 má zamontován měnič.

SL21

Nábytková skříň s chassis H21. Postavená na nožkách, prostor gramofonu a prostor pro uložení gramodesek se zakrývá výsuvnou deskou. Pod gramofonem a prostorem pro gramodesky jsou ještě další poličky.

Hudební skříně

LE55

Hudební skříň s chassis H17, třístupňovým elektronkovým zesilovačem a reproduktorem. Osazení elektronkami: EBL21, 2x EF22, AZ11

LE57

Hudební skříň s chassis H17 a radiopřijímačem Tesla 616A-5. Přijímač je vybaven třemi vlnovými rozsahy (dlouhé, střední a krátké vlny), pásmovým laděním na krátkých vlnách, dvojčinným koncovým stupněm o výkonu 5W při zkreslení 10%, šestistupňovým voličem jakosti reprodukce, nízkofrekvenční zpětnou vazbou, optickým indikátorem vyladění, samočinným řízením zesílení. Je osazen z největší části miniaturními heptalovými elektronkami, jednou klíčovou elekronkou a jednou elektronkou řady 11. Ovládání otočnými přepínači, napájení 110, 125, 150, 220, 245V, příkon bez gramofonového motoru 85W. Skříň je vybavena prostorem pro gramodesky a dvěma kruhovými reproduktory o průměru 200 mm. Osazení elektronkami: ECH21, 6F31, 6BC32, 6CC31, 2x 6L31, EM11, 2x 6Z31

LE58

Hudební skříň s chassis H21 a šestirozsahovým luxusním radiopřijímačem Tesla 721A Festival Přijímač je vybaven laděným VF předzesilovačem, čtyřmi rozsahy krátkých vln, výškovou tónovou clonou a dvoustupňovým NF zesilovačem o výkonu 3.5W při 10% zkreslení. Vlnové rozsahy se přepínají otočným přepínačem, tlačítkovým přepínačem pak šířka pásma, provoz s gramofonem a funkce “UNIFON” (reproduktory skříně se zapojí jako mikrofon přes převodní transformátor na vstup zesilovače a je možné mluvit na vnější reproduktor). Přijímač je v signálové cestě osazen pouze jednoduchými miniaturními elektronkami (3x 6F31, 6H31, 6B32, 6F32, 6L31), indikátor vyladění je použit nový typ EM80, usměrňovací elektronka je typu AZ11. Napájení 110, 125, 150, 220, 245V, příkon 65W (bez gramofonu). Reproduktorová soustava je vybavena ozvučnicí typu bass-reflex se dvěma kruhovými reproduktory, jedním o průměru 200mm a druhým o průměru 160mm. Další dva kruhové průměru 100mm jsou umístěné na bocích skříně (3D uspořádání)

LE61

Hudební skříň s chassis H21, radiopřijímačem Tesla 525A Kvarteto, šestirozsahovým superhetem, vybaveným poprvé i rozsahem pro příjem signálů s kmitočtovou modulací. Přijímač má oddělené ladění vysílačů na velmi krátkých vlnách, feritovou anténu pro příjem vysílačů na středních vlnách, optický indikátor vyladění, jednoduchou výškovou plynule nastavitelnou tónovou clonu. Napájení 110, 125, 150, 220, 245V, příkon 52W (bez gramofonu). Reproduktorová soustava je vybavena ozvučnicí typu bass-reflex se dvěma kruhovými reproduktory o průměru 200mm. Další dva kruhové průměru 100mm jsou umístěné na bocích skříně (3D uspořádání).

LE62

Hudební skříň vybavená obdobně jako LE61, jen s radiopřijímačem Tesla 624A Chorál. Přijímač je vybaven pěti vlnovými rozsahy v amplitudově modulovaných pásmech, třístupňových NF zesilovačem se samostatně a plynule nastavitelnou výškovou a hloubkovou clonou, která umožňuje nastavit potlačení i zdůraznění příslušné části pásma, výšková tónová clona je pak kombinována ještě s regulací šířky pásma, dále pak optickým indikátorem vyladění, tlačítkovým přepínačem vlnových rozsahů, gramofonu a samostatného vstupu pro magnetofon se světelnou indikací stisknutého tlačítka. Napájení 120 nebo 220V, příkon 60W (bez gramofonu). Výstupní výkon 2.4W při zkreslení 5%.

Kufříky

GE5

Šitý kufřík bez zesilovače s chassis H17.

GK020

Přenosný kufřík bez zesilovače s chassis H20.1. Kufřík z tvrzeného papíru potažený koženkou v různých barvách. Rozměry: 380x310x150, váha 4kg.

SC010

Přenosný polokufřík bez zesilovače s chassis H21. Rozměry: 390x300x145, váha cca 4 kg.

PLNĚNÍ PLÁNU

Měsíční plnění plánu v % hrubé hodnoty výroby (1953):

měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
%	40,5	16,5	21,7	54,7	73,0	72,3	77,9	80,7	64,2	57,4	44,3	41,5

Měsíční plnění plánu v % hrubé hodnoty výroby (1954):

měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
%	102,2	103,7	106,5	105,1	104,5	112,8	8,0	16,0	70,4	98,2	?	?

Měsíční plnění plánu v % hrubé hodnoty výroby (1957):

měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
%	106,2	105,8	108,5	104,9	93,2	100,4	?	?	100,3	102,8	?	108,7

Měsíční plnění plánu v % hrubé hodnoty výroby (1958):

měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
%	102,1	100,7	100,7	101,7	102,6	102,6	104,1	104,6	106,6	108,5	100,7	114,0

Měsíční vývoj stavu zaměstnanců rok 1953: celkem (z toho žen)

měsíc	1	2	3	4	5	6
počet zaměstnanců (z toho žen)	334 (231)	339 (234)	357 (250)	373 (264)	377 (264)	391 (275)
měsíc	7	8	9	10	11	12
počet zaměstnanců (z toho žen)	404 (284)	399 (280)	398 (281)	395 (282)	394 (278)	391 (274)

Měsíční vývoj stavu zaměstnanců rok 1954: celkem (z toho žen)

měsíc	1	2	3	4	5	6
počet zaměstnanců (z toho žen)	393 (277)	395 (277)	396 (276)	393 (271)	394 (296)	384 (271)
měsíc	7	8	9	10	11	12
počet zaměstnanců (z toho žen)	397 (269)	396 (266)	400 (270)	412 (283)	?	?

Měsíční vývoj průměrných mezd: (D-T-A)

Rok 1953

Týdenní mzdy:

- Leden 722-2279-1789
- Únor 729-1454-1015
- Březen 745-1507-1046

Hodinové mzdy

- Duben 18,45-26,60-21,36

Hodinové mzdy od května po měnové reformě:

- Květen 3,95-5,25-4,23
- Červen 3,52-5,59-4,92
- Červenec 3,80-5,82-4,73
- Srpen 3,84-6,23-5,22
- Září 4,72-5,97-4,76
- Říjen 5,19-6,08-5,03
- Listopad 4,61-6,38-5,30
- Prosinec 5,32-6,30-5,17

Rok 1954

- Leden 4,50-6,02-5,25
- Únor 4,43-6,50-5,19
- Březen 4,44-6,00-4,76
- Duben 4,46-6,23-5,40
- Květen 4,60-5,28-5,08
- Červen 4,38-6,26-5,00
- Červenec 4,29-5,65-4,50
- Srpen 4,40-5,94-4,68
- Září 4,21-5,89-4,60
- Říjen 4,35-5,80-4,61
- listopad a prosinec chybí

Rok 1956

- Leden 5,02-7,96-6,22

Rok 1957

- Leden 5,04-8,86-5,45
- Září 5,10-7,51-5,94

Hospodářská střediska

Hospodářská střediska 1955 – 1956

		počet zaměstnanců									
		1955					1956				
číslo	středisko	D	T	A	Ostatní	Celkem	D	T	A	Ostatní	Celkem
045-413	Prvovýroba	85	6	2	-	93	51	9	3	-	63
045-433	Lisovna, lakovna	37	2	-	-	39	53	3	-	-	56
045-453	Dílčí montáž	69	2	1	-	72	79	2	1	1	83
045-463	Montáž chassis	119	4	1	-	124	122	4	2	1	129
047-53	Brusírna nástrojů	7	1	-	-	8	6	1	-	-	7
047-63	Nástrojárna	13	1	1	-	15	18	1	1	-	20
047-73	Údržba	25	2	-	-	27	27	3	-	-	30
047-83	Energetika	-	-	-	2	2	-	-	-	2	2
047-93	Doprava	-	-	-	3	3	-	-	-	5	5
O52-3/1	Zásobování	15	2	7	6	30	23	3	12	3	41
O52-3/2	Vedoucí inženýr	14	24	6	-	44	1	17	1	-	19
O52-3/3	Vedení závodu	3	4	19	5	31	1	5	21	5	32
O52-3/4	odbor technické kontroly	19	6	1	-	26	19	9	1	-	29
O52-3/5	Vývoj	-	-	-	6	6	10	7	-	-	17
celkem:		406	54	38	24	522	410	64	42	17	533

Hospodářská střediska 1957 – 1958

		počet zaměstnanců									
		1957					1958				
číslo	středisko	D	T	A	Ostatní	Celkem	D	T	A	Ostatní	Celkem
045-413	Prvovýroba	67	3	1	2	73	78	4	1	2	85
045-433	Lisovna, lakovna	71	3	1	1	76	84	4	1	2	91
045-453	Dílčí montáž	83	2	1	13	99	91	2	1	8	102
045-463	Montáž chassis	135	5	1	3	144	105	4	1	3	113
045-473	Montáž skříní	46	1	-	8	55	28	1	-	5	34
047-53	Brusírna nástrojů	6	1	-	-	7	5	-	-	-	5
047-63	Nástrojárna	21	3	2	-	26	17	3	1	-	21
047-73	Údržba	20	2	1	1	24	26	3	1	1	32
047-83	Energetika	-	-	-	2	2	-	-	-	2	2
047-93	Doprava	7	-	1	-	8	6	-	1	-	7
052-3/1	Zásobování	23	4	13	4	44	26	6	8	3	43
052-3/2	Vedoucí inženýr	-	15	1	-	16	-	16	1	-	17
052-3/3	Vedení závodu	1	5	16	5	27	15	18	15	6	54
052-3/4	odbor technické kontroly	18	9	1	-	28		-"-			
052-3/5	Vývoj	6	10	-	-	16	13	8	-	-	21
052-3/6		5	6	4	-	15	-	-	-	-	-
celkem		505	69	43	39	656	494	69	31	33	627

Přehled hlavních ukazatelů

rok	zaměstnanci: celkem	D	T	A	průměrné mzdy: D	T	A	hrubá výroba	produkt. na zam.	plnění v%
1949	180				3,30			599	3328	22,75
1950	223				3,50			5122	22969	84,10
1951	224				4,10			9544	42607	116,10
1952	328				3,55			13540	41280	81,90
1953	380				3,65			22110	58184	65,42
1954	402	311	46	34	4,35			20982	52194	98,00
1955	477	379	50	37	999	1393	1091	28274	59274	102,50
1956	516	410	57	40	1033	1476	1110	32432	62853	100,99
1957	587	462	69	43	1027	1450	1074	47144	80313	98,50
1958	645	526	69	35	1063	1566	1126	55772	86468	104,09
1959	646	526	68	36	1108	1663	1054	57155	88469	105,76

(průměrné mzdy hodinové, od roku 1955 měsíční. Hrubá výroba v 1000 Kčs, poslední sloupec roční plnění plánu hrubé hodnoty výroby)

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ZÁVODU

Rok 1953:

- Ředitel: Vladimír Voborník
    - sekretariát: Jarmila Schimerová
- Zaměstnanecký útvar: Josef Slouka
    - bezpečnost: Marie Čulíková
- Ekonomický úsek: Miroslav Chadima
    - provozní účtárna: Dagmar Pospíšilová
    - mzdová účtárna: Marie Horáková
    - zásobování: Karel Skákal
        - nákup: Čechová, Fritscher
        - sklad: František Mach
        - příjem: Smetanová
        - expedice: Vavrdová
- Plánování: Antonín Kochwasser
    - výrobně dispečerský odbor: Kašparovský, Šik
    - příprava práce: Boleslav Koupil
        - úkolování: Stanislav Pavlíček
        - konstrukce: Šafář, Wagner, Völfl, Temlík
        - nástroje: Jaroslav Zugar
- Výrobní provoz: Gazdík
    - obrobna: František Vogl
    - lisovna: František Krumnikl
    - motorky: J. Žváček
    - chassis: E. Damovský
- Kontrola: Miloslav Valenta
- ZV ROH: František Šafář
- ZO KSČ: Vlasta Hekrlová

Rok 1954 - 1955:

- Ředitel: Viktor Kašák
    - sekretariát: Jarmila Schimerová
  - Kádry: Josef Slouka
- Vedoucí účetní: Miroslav Chadima
    - výrobní účtárna: Dagmar Pospíšilová (Richterová, Marková)
    - materiálová účtárna: Václav Hoch (Vysloužilová)
    - investiční účtárna: Jitřenka Šiková
    - mzdová účtárna: Marie Horáková (Sekaninová, Vespálcová)
  - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk
    - statistika: Helena Demelová
    - kalkulace: Radmila Nepustilová
  - práce a mzdy: Lubomír Táborský
    - socialistická soutěž: Libuše Hladíková
    - normování: Miroslav Čikl, L. Lakomý, M. Karhánková
    - osobní oddělení: Olga Vašínová
- Obchodní úsek: Karel Skákal
  - zásobování: Jaroslav Knobloch, Ferdinand Fritscher
  - sklad: František Mach
  - příjem: Marie Smetanová
  - odbyt: (1955) Marie Pavlovská
  - expedice: Vavrdová
  - závodní jídelna: Marie Němcová
- odbor technické kontroly: Miloslav Valenta
  - výrobní kontrola: Lubomír Siegl
  - vstupní kontrola: Milan Indra
  - výstupní kontrola: Miloslav Dostál, Stanislav Pařízek
  - kontrola nástrojů: Vlastimil Skopal
- Vedoucí inženýr: Antonín Kochwasser
    - sekretariát: Jindra Levartová
  - výrobně dispečerský odbor: Milan Kašparovský
    - plán: Lubomír Šik (M. Karešová, V. Karešová)
    - mezisklad: Jarmila Vespálcová
  - Technologie: Stanislav Pavlíček
    - TOO: Vlastimil Fryčák
    - technicko-hospodářské normování: Oldřich Horák
    - konstrukce nástrojů: Josef Wagner, Zdeněk Temlík
    - plán nových výrob: Jaroslav Zugar
    - nástrojárna: Leonard Novák
  - Vývoj: František Šafář (Vodková, Lojkásková)
    - laboratoř vývoje: Antonín Völfl
  - Stroje a zařízení: Mojmír Coufal
  - Vedoucí výroby: Boleslav Koupil
    - obrobna: František Vogl (L. Slouka, J. Fabián)
    - lisovna: František Krumnikl
    - motorky: J. Žváček (Josef Milis)
    - chassis: E. Damovský
    - výdejna nářadí: Hynek Rašner
- ZV ROH: František Šafář, (1955) Libuše Hladíková
- ZO KSČ: Vítězslav Pavlíček

Rok 1956 - 1957:

- Ředitel: Viktor Kašák
    - Kádry: Josef Slouka
- Vedoucí účetní: Václav Hoch
        - výrobní účtárna: Dagmar Pospíšilová
        - materiálová účtárna: Alois Zedník
        - investiční účtárna: Jitřenka Šiková-Dudková
        - mzdová účtárna: Alena Richterová
    - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk
    - práce a mzdy: Lubomír Táborský, (1957) Miloš Kala
        - normování: M. Čikl, L. Lakomý
        - osobní oddělení: Olga Vašínová
- Obchodní úsek: Miroslav Chadima
    - Zásobování: Gustav Lojkásek (Knobloch, Fritscher)
        - sklad: František Mach
    - Příjem: Vymazal
    - Odbyt: Pavlovská
        - Expedice: Milada Hochová (Churavý, Vavrdová)
- Vedoucí inženýr: Antonín Kochwasser
    - výrobně dispečerský odbor: Kašparovský (Šik)
    - Technologie: Stanislav Pavlíček
    - Nářadí: Miloslav Valenta
        - nástrojárna: Leonard Novák
    - konstrukce nástrojů a přípravků: Jaroslav Zugar (Fišr, Poláček)
    - Vývoj: František Šafář (Temlík, Völfl, ing. Kuttler, ing. Liška)
        - vývojová dílna: Jan Doubrava
    - Stroje a zařízení: Mojmír Coufal (Plánička)
    - Výstavba: Milan Pavlovský
    - Vedoucí výrobního provozu: Boleslav Koupil
        - obrobna: František Vogl, (1957) Lubomír Slouka
        - lisovna: František Krumnikl, (1957) František Vogl
        - motorky: Jan Žváček
        - chassis: Eduard Damovský
        - skříně: (1957) Václav Zavadil
- odbor technické kontroly: Josef Konejl
    - výrobní odbor technické kontroly: Lubomír Siegl
    - vstupní odbor technické kontroly: Milan Indra
    - výstupní odbor technické kontroly: Stanislav Pařízek
- ZV ROH: Antonín Pospíšil
- ZO KSČ: Jaroslav Zugar

Rok 1958 - 1959:

- Ředitel: Viktor Kašák, (1959) František Šrom
        - sekretariát: Foretová
        - telefon: Marie Lónová
    - kádry: Antonín Pospíšil
- Technický náměstek: neobsazen, (1959) Jaroslav Kadlec
        - bezpečnostní technik: Zdeněk Vurbal
    - Vývoj: František Šafář (Kašpar, ing. Kuttler, ing. Liška, Temlík, Völfl, Hrubá, Lojkásková, V.

Vodková)
        - Technologie: Stanislav Pavlíček (František Hlaváček, O. Horák, M. Poláček, ing. Smital, Z. Vodková, Krylová)
            - normování: Miroslav Čikl, L. Lakomý, M. Karhánková
            - nářadí: Vladimír Bartoš (Rašner, Štefan, Navrátilová)
            - nástrojárna: Leonard Novák
        - Mechanik a energetik: Mojmír Coufal (Pavlovský, Vogl, Kohoutková)
- Výrobní náměstek: Antonín Kochwasser
    - výrobně dispečerský odbor: Milan Kašparovský (Šik, Šmoldasová, Netopilová, Karešová, Táborský)
    - Obrobna: Boleslav Koupil (A. Koupil, L. Slouka, Fabián, Rašnerová, Navrátilová)
    - Lisovna: Miloslav Valenta (Krumnikl, Bednář, Navrátil, Sovová)
    - Dílčí montáž: Jan Žváček (Demel, Svobodová)
    - Konečná montáž: Bohumil Strupek (Damovský, Pavlíček, Zatloukalová)
    - Montáž skříní: Václav Zavadil (Seifertová, Vespálcová)
- Ekonomický náměstek: Václav Hoch
        - Výrobní účtárna: Dagmar Pospíšilová (Urbášková, Jordánková)
        - Investiční účtárna: J. Dudková
        - Materiálová účtárna: Alois Zedník
        - Všeobecná účtárna: Antonín Krejčí
        - Mzdová účtárna: Alena Richterová (Doláková, Krylová)
    - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk (Demelová, Veselá)
    - práce a mzdy: Miloslav Kala (Hladíková)
        - osobní oddělení: Olga Vašínová
        - výchova kádrů: Grunt
- Obchodní náměstek: Gustav Lojkásek
    - Zásobování: Jaroslav Knobloch (Fritscher, Kuba, Vymětal, Dvořák, Skopalová)
    - Sklad: František Mach
    - Příjem: Marková, Horáková
    - Expedice: Vysloužilová
    - Hospodářská správa: Miroslav Chadima (Šrom, Šenkýř, Špundová)
    - Odbyt: J. Schimerová
- odbor technické kontroly: Josef Konejl (Fialová, Žovová)
    - výrobní odbor technické kontroly: Lubomír Siegl (Josef Žouželka)
    - vstupní odbor technické kontroly: Milan Indra
    - výstupní odbor technické kontroly: Stanislav Pařízek
- ZV ROH: Stanislav Šrom
- ZO KSČ: Jaroslav Zugar
- ZO ČSM: Zdeněk Nosek

Socialistická soutěž

Na počátku období Gramofonových závodů aktivita socialistické soutěže poklesla, dosavadní formy ztratily účinnost a současně i dostatečnou podporu vedení závodu a odborové organizace. Až v roce 1954 došlo k novému oživení. Z počátečních 10 % zaměstnanců zapojených v soutěži vzrostlo procento do konce roku na 68,7 %. S. Věra Smékalová získala odznak "Nejlepší pracovník ministerstva kultury".

V roce 1955 však počet soutěžících opět klesl na 218 (42,2%). Byla vyhlášena nová soutěž o nejlepšího zlepšovatele a zlepšovací návrh v rámci tematických úkolů. V roce 1956 bylo v soutěži zapojeno 235 zaměstnanců (45,1%), podáno 38 zlepšovacích návrhů s hodnotou úspor 321112 Kčs. Při příležitosti oslav byli vyznamenáni odznakem "Vzorný pracovník ministerstva kultury" ss. Koupil, Kochwasser a Tejkl. Koncem roku (kdy podnik přešel pod nové ministerstvo) získali odznak "Nejlepší pracovník ministerstva spotřebního průmyslu" ss. Jaroslav Zugar, Bedřich Kubín a Josef Plánička.

Socialistická soutěž v dalších letech měla klesající tendenci a protože se její výsledky nedaly spolehlivě vyhodnocovat, stávala se formální. V roce 1958 byly zpracovány nové zásady mezistřediskové soutěže, základem byla soutěž o nejlepší dílnu závodu. V dalším roce pak vzniklo hnutí brigády socialistické práce. Byly podány 32 zlepšovací návrhy, dosažená úspora činila 54616 Kčs.

Závodní klub

V závodním klubu Gramofonových závodů bylo do zájmových kroužků zapojeno kolem 150 zaměstnanců (divadlo 70, fotokroužek 14, výtvarníci 8, akvaristé 7, hudba 7, šachisté 8, rybáři 8, Divadlo hudby 7, tamburáši 25), mimo organizátorů zájezdů a společenských zábav (karnevaly, vinobraní a pod.). Znamená to, že více než čtvrtina zaměstnanců byla aktivně činná v závodním klubu, což je pozoruhodné zejména s ohledem na pozdější vývoj po vzniku Spojeného závodního klubu v roce 1960.

Divadelní soubor

(herci mimo kompars, režiséři, technika)

Brozová (Krylová), Miroslav Čikl, E. Damovský, Helena Demelová, Miloš Dolák, J. Hatoň, L. Hladíková (Šmídová), J. Hlavinka, V. Hoch, M. Hochová, O. Horák, L. Hrbková, Miroslav Chadima, H. Chmelová (Vidlářová), K. Churavý, J. Churavý, V. Churavá (Kolářová), Milan Indra, M. Kabílková, M. Karhánková, Milan Kašparovský, Boleslav Koupil, Jaroslav Knobloch, J. Krobot, E. Krhovjáková, František Krumnikl, M. Kulatá, L. Lakomý, E. Lojkásková, František Mach, F. Mausová (Kasíková), B. Mazalová (Masarovičová), S. Montágová (Čapáková), M. Navrátilová, M. Nedomová, M. Nepustilová, R. Nepustilová (Veselá), J. Ondrůšek, M. Pavlovská, Vítězslav Pavlíček, J. Pavlíčková (Opálková), J. Peřinová, M. Poláček, B. Presfreund, F. Procházka, O. Půdová (Hofrová), Lubomír Siegl, J. Siegl, E. Soušková, L. Skřepský, L. Svobodová (Korhoňová), Lubomír Šik, J. Šiková (Dudková), F. Špruček, František Šrom, M. Šromová, V. Štěrbová (Roubíčková), M. Tomášek, Miroslav Ťujík, L. Urban, O. Urbášek, V. Urbášek, Miloslav Valenta, M. Valentová, Z. Vařeková (Hlaváčková), J. Vespálcová, J. Vilhelmová, S. Volková, František Vogl, Antonín Völfl, J. Vydržel, V. Zapletalová, H. Zatloukalová, A. Zezulová (Konečná), J. Žváček.

Divadlo hudby

Z programů Divadla hudby byly zjištěny: 11.6.1954 Večer Antonína Dvořáka 24.6.1954 Koncert německé hudby 1.7.1954 Pořad na přání posluchačů 8.7.1954 Melodie Oskara Nedbala 21.10.1954 Česká národní opera

Stavební bytové družstvo Po 11. sjezdu KSČ v březnu 1959 o řešení bytové tísně bylo započato s organizací bytového družstva i v našem závodě. Iniciativy se ujal Milan Pavlovský, který si vzal patronát nad ustavením Stavebního bytového družstva zaměstnanců Gramofonových závodů.

Počátkem června 1959 byli svoláni všichni žadatelé o byt z našeho závodu a byl proveden nábor členů. Aby byla zajištěna co nejširší členská základna, byly požádány o spolupráci všechny závodní rady litovelských závodů a MNV. Tak došlo dne 22. srpna 1959 k ustavující členské schůzi, kde se přihlásilo 12 členů, z toho 10 z našeho závodu (Stanislav Šrom, ing. Smital, Koupil, Šik, Lojkásková, Šmoldasová, Pavlovský, Šnobl, Jedličková, Látal) a dva zaměstnanci Pivovaru (Vaňák, Trčková). Po ustavení družstva bylo zvoleno předsednictvo: předseda Koupil, jednatel Pavlovský, pokladník Šik a členové Šrom s Vaňákem. Takto ustavené družstvo bylo registrováno u Lidového soudu v Olomouci dne 5.10.1959.

Současně bylo jednáno o volbě vhodného typu domu pro výstavbu. Nejprve byly uvažovány 3 čtyřbytovky se samostatným schodištěm. Na doporučení ONV Litovel byl zvolen řadový typ zástavby dvoupodlažních rodinných domků, který vycházel nejlevněji a maximálně splňoval požadavky družstevníků. Pozemek pro výstavbu byl vybrán 9.12.1959 v Sochově ulici na parcelách č. 909,911 a 913.

Zakoupení pozemků bylo projednáno s majiteli ve spolupráci s pracovníky MNV. Současně byly projednány otázky komunikace, vodovodu a plynu. Po předběžném jednání u KNV v Olomouci bylo zjištěno, že v družstevní výstavbě nesmí být použito řadové zástavby rodinných domků. Několik schůzí družstva jednalo o rozdílech v ceně jednotlivých stavebních typ, které jsou povoleny, a nakonec byl zadán v březnu 1960 investiční úkol na tři čtyřbytové jednotky typy T13. KNV doporučil družstvu vzhledem k potížím při zásobování materiálem u domů stavěných svépomocí, aby družstvo použilo jedné budovy o 12 bytech, stavěné dodavatelsky s částečnou svépomocí. Po projednání členskou schůzí byl zadán nový investiční úkol na dvanáctibytovku, který byl schválen KNV dne 31.1.1960. Celkový náklad na tuto budovu měl být 863000 Kčs s termíny zahájení výstavby v září 1960 a dokončení v květnu 1961.

Celé jednání bylo ztíženo současně probíhající reorganizací národních výborů. Rušil se ONV Litovel i KNV Olomouc. Uskutečnění výstavby bylo proto podmíněno zařazením do plánu nového ONV v Olomouci. Během července a srpna 1960 probíhala v tomto smyslu jednání na ONV v Olomouci i KNV v Ostravě. Za pomoci okresního investorského ústavu byla zajištěna kapacita u krajského projekčního ústavu pro zhotovení projektu. Po zvážení všech okolností bylo projekčním ústavem doporučeno zažádat KNV o schválení výjimky pro úpravu typy T13 na 3 čtyřbytové jednotky. Výjimka byla udělena 1.9.1960 za podmínky, že náklad na 1 bytovou jednotku nepřekročí 61000 Kčs. Tím byl s konečnou platností určen druh stavby. Souběžně bylo jednáno s Pozemními stavbami v Olomouci o zařazení do plánu na rok 1960. Jednání bylo úspěšné, Pozemní stavby však žádaly předání dokumentace do konce září 1960. Projekční práce se však zdržely a byly ukončeny až koncem roku 1960.

Během jednání o volbě typy došlo k řadě změn v členstvu družstva. Průtahy při schvalování bylo způsobeno, že někteří členové řešili již své bytové problémy individuálně, další byli odrazeni rostoucí výší členského podílu, druhem zvolené výstavby a pod., takže bylo nutno řešit organizační otázky. Na členské schůzi 6.9.1960 došlo k volbě nového představenstva. Byli zvoleni předseda Koupil, místopředseda Coufal, jednatel Pavlovský, pokladník Horák, člen Lindušková. Počet členů stoupl během času na 19 a po přesunech zůstalo 15 členů. Současně s registrací nového představenstva byla provedena i změna názvu na Stavební bytové družstvo zaměstnanců při n. p. Tesla v Litovli. V lednu 1961 probíhalo konečné jednání o získání pozemku, o přípustnosti stavby a poskytnutí státního příspěvku. Staveniště bylo předáno Pozemním stavbám 6.2.1961, přípustnost stavby byla povolena 13. března, státní příspěvek přidělen ve výši 230400 Kčs a půjčka Státní banky stanovena dne 25.4. ve výši 318440 Kčs.

Ke schválení členského podílu došlo na členské schůzi dne 22. března 1961. Byl stanoven ve výši 28000 Kčs v hotovosti a 4000 Kčs měly být uhrazeny svépomocí. Svépomocné práce byly sjednány na výkop základů, výrobu betonu, čištění budov, úpravu komunikací a povrchové úpravy. Jelikož nebyla včas známa výše státního příspěvku, byly výše uvedené podíly stanoveny odhadem, aby bylo možno započít se stavbou. Po definitivním stanovení státní subvence byl členský podíl v hotovosti zvýšen na 29800 Kčs. Ke složení členských podílů došlo tedy až ve druhé polovině dubna 1961. Pro zaplacení podílů poskytl závod členům družstva půjčku v celkové výši 23000 Kčs. Na členské schůzi dne 22.3.1961 byly byty přiděleny těmto členům: Jaroslav Sekanina, Vl. Nečesaný, Josef Coufal, Antonín Kvapil, Vl. Šmoldas, Al. Zatloukal, Josef Horák, Vl. Kleibl, Josef Jedlička, Boh. Linduška, Boleslav Koupil a Vlad. Coufal.

Práce na staveništi byly zahájeny 24. února 1961. Stavba probíhala celkem úspěšně, takže k dokončovacím pracím došlo již v říjnu 1961. Dne 31.10. byly bytové jednotky předány družstvu. Závady a nedodělky zjištěné při předávání byly však likvidovány dosti liknavě, takže do konce února 1962 již nedošlo k výstavbě komunikací. Vydání povolení o užívání stavby se zdrželo dalšími požadavky kolaudační komise, první členové se však stěhovali do nových bytů koncem roku 1961.

Průběh výstavby 12 družstevních bytů je zajímavé srovnat s dobou stavby továrního objektu lihovaru na poč. století.

ZÁVOD TESLA

OBDOBÍ VALAŠSKÉHO MEZIŘÍČÍ

Nové desetiletí začalo reorganizacemi v celé společnosti, které se pak odrazily i v životě závodu. Byla to v roce 1960 nová ústava, která vítězství socialismu v naší zemi zdůraznila i změnou názvu na

Československá socialistická republika. Přestavbou územního členění státu byl v Litovli po 110 letech zrušen okres. Okresním městem se stala Olomouc a sídlem kraje Ostrava.

Litovelský závod po delimitaci pražského podniku Gramofonové závody změnil od 1. července 1960 už potřetí firmu a stal se součástí Tesel. Tento obrovský elektrotechnický komplex se skládal z několika výrobně hospodářských jednotek a téměř dvou desítek podniků (Banská Bystrica, Bratislava, Brno, Hradec Králové, Kolín, Lanškroun, Liberec, Liptovký Hrádok, Orava, Pardubice, Rožnov, Slaný, Valašské Meziříčí a Praha - Hloubětín, Karlín, Strašnice, Vršovice). Litovel byla začleněna jako závod n. p. Valašské Meziříčí pod výrobně hospodářskou jednotkou Bratislava, v duchu koncepčního záměru sjednotit elektroakustickou výrobu do jediného podniku.

Generálním ředitelem Tesly byl Karel Vancl, podnikovým ředitelem s. Merhaut. Podnik Tesla Valašské Meziříčí se skládal ze závodů Val. Meziříčí, Litovel, Vráble, Elektroakustika Bratislava a Praha Žižkov. Žižkovský závod, který stejně jako Litovel přešel z bývalých Gramofonových závodů, byl roku 1961 delimitován do n. p. Kancelářské stroje, dvě provozovny (Praha Žižkov, Bořivojova 15 = výroba vložek a Praha Jinonice, Butovická 45 = výroba motorků MT13) převzala dočasně Litovel. Koncem roku 1961 pak byly i tyto provozy zrušeny a výroba vložek převedena do Litovle.

Vstup do svazku Tesel byl v Litovli přijímán se smíšenými pocity. Ekonomové měli obavy, že podmínky hospodaření budou tvrdší a prostředky na rozvoj závodu omezenější. Zlepšení bylo očekáváno v technické oblasti. V hodnocení se uvádí, že v období Gramofonových závodů byly plány technického rozvoje živelné, bez průzkumu trhu a znalosti zahraničního vývoje. Nové výrobky se plánovaly bez odpovídajícího rozvoje technologie, chyběla celková koncepce závodu. Očekávalo se proto kvalifikovanější řízení i lepší spolupráce v zásobování součástkami. Tyto představy se však splnily jen zčásti, spíše jen po formální stránce, jako přizpůsobení se zvyklostem Tesly v organizaci, technických normách a pod.

Ředitelem závodu zůstal nadále František Šrom, organizace se členila na technický, ekonomický, obchodní a výrobní úsek. Obchodním náměstkem zůstal Gustav Lojkásek a ekonomickým Václav Hoch, nezměnila se ani jim podřízená oddělení. Ve funkci technického náměstka nahradil od 1.7.1961 J. Kadlece Jan Chytil. Také jeho útvar zůstal beze změny, až k 1.7.1962 přebral funkci vedoucího vývoje místo Františka Šafáře ing. Milan Kuttler. Výrobní náměstek Antonín Kochwasser měl mimo výrobních provozů podřízeno plánování (Šik), hlavního dispečera (Kašparovský), technickou kancelář výroby (Zugar), údržbu (Vogl, od 1.7.1961 Čulík) a ekonoma výroby (Chadima). Z funkce vedoucího montáže odešel v roce 1962 Bohumil Strupek do nově zřízeného oddělení konstrukce, mechanizace, automatizace a projekce jednoúčelových strojů a výroba se rozdělila na dva provozy. Vedoucím prvovýroby (strojovna, lisovna, lakovna, galvanizovna) se stal Miloslav Valenta, vedoucím montáží (dílčí montáž, montáž vložek, montáž chassis a montáž skříní) Jan Doubrava. Od února 1962 přebírá vedení výroby Jaroslav Zugar, Kochwasser nastupuje na místo obchodního náměstka a G. Lojkásek zakládá nové oddělení organizace a technika řízení. V obchodním úseku je v únoru 1960 jmenován vedoucím zásobování Jaroslav Kuba.

Od 4. dubna 1961 byla zavedena povinnost technických dozorů pro pracovníky HTA od T8 a A12 výše. Technický dozor v odpoledních směnách zastupoval formálně vedoucího závodu, prakticky spíše zajišťoval příjem a výdej materiálu, příp. řešil nenadálé havarijní situace.

Delimitace do Tesly Valašské Meziříčí znamenala větší zatížení pro pracovníky ekonomiky, bylo nutno přizpůsobit účetnictví i statistiku zvyklostem nového podniku, vytvořit potřebné zdroje prvotních informací. Účetnictví bylo převedeno v podstatě na podnikový rozsah (mimo fakturace), zřízena všeobecná a finanční účtárna (Antonín Krejčí), vedoucím účtáren (národohospodářská evidence) se stal Josef Pospíšil, bývalý pracovník zrušeného ONV v Litovli.

Přechod do nového podniku je charakterizován prudkým vzestupem výroby a změnou sortimentu. Montáž skříní přebírala Tesla Vráble, Litovel pak nahrazovala hrubou hodnotu výroby pracnějšími gramofony a kufříky. Už v roce 1960 se vyrobilo o 18 % více gramofonů (+22200 ks), zatímco objem hrubé výroby vzrostl jen o 0,36 %. Rostla tedy výrazně pracnost výrobků. Zvýšený počet kusů byl určen pro vývoz a tak rostlo i procento exportu.

Tento růst výroby v dalších letech pokračoval a do roku 1962 dosáhla roční výroba už 22200 přístrojů, t. j. nárůst o více než 50 % oproti roku 1959. Počet zaměstnanců se zvýšil v odpovídajícím poměru ze 646 na 1023. Přírůstek byl rovnoměrně rozdělen mezi muže a ženy. Pro získání odborných kádrů bylo v roce

1962 otevřeno vlastní učňovské středisko s vedoucím Ladislavem Pospíšilem. Rozvíjejí se i všechny formy studia při zaměstnání, v roce 1961 si zvyšuje kvalifikaci 37 pracovníků. Sporným bodem mezi závodem a vedením podniku se stal rozsah správního aparátu. Podnik ukládal jeho snížení obecným indexem a nebral v úvahu odlišnou výchozí situaci (odpovídající organizaci Gramofonových závodů), ani růst závodu.

Brzdou rozvoje výroby byly stísněné výrobní prostory, zvýšená pracnost se převážně odrazila v prvovýrobě a jejím potřebám už naprosto nedostačovalo přízemí hlavní budovy a provizorní lisovna s lakovnou. Toto měla vyřešit nová výrobní hala, jejíž stavba začala ještě v podmínkách Gramofonových závodů. Nečekalo se ani na dokončení a už během roku 1962 se prvovýroba stěhovala do její první části. Do přízemí hlavní budovy přišla údržba. 7. září 1962 byla ještě rozestavěná hala slavnostně otevřena za účasti ministra Karla Poláčka.

Nejnaléhavější potřeby výroby tak byly vyřešeny, v kritickém stavu zůstalo skladové hospodářství. V roce 1960 byly umístěny externí sklady v Unčovicích, Bílsku, Cholině, Myslechovicích, Mladči, v Litovli pak u Staňků a v Pivovaře, stále ještě i na Nových Zámkách. Situace se příliš nezměnila ani po omezení výroby skříní, protože je nahradil značný rozsah montáže kufříků.

Celý mimořádný růst výroby byl realizován v sortimentu dvou základních typ čtyřrychlostního gramofonu - H21 a H20 - připravených už v době Gramozávodů. Zejména přístrojů H20 s variantami bylo vyrobeno obrovské množství, za 10 let, kdy byly tyto gramofony ve výrobním programu, dosáhl jejich počet 1354000 kusů, k tomu pak 286000 variant chassis H21. Koncem roku 1961 byl v Litovli vyroben první milión gramofonů a podíl exportu dosáhl celé poloviny. Značný význam v něm měly dodávky rozložených chassis H2021 do Jugoslávie (do konce roku 1965 to bylo 300000 kusů).

Hlavní změnou ve výrobní náplni litovelského závodu byl postupný převod montáže skříní do Tesly Vráble a rozšíření montáže kufříkových gramofonů. Už roku 1961 byla definitivně ukončena montáž stolních a luxusních skříní (typy S16, S18, SL20, SL21), až do roku 1963 ještě pokračovala montáž hudebních skříní LE61 až LE680. V roce 1960 patřila k nejzajímavějším bohatě vybavená skříň LE59 s měničem, magnetofonem, radiopřijímačem a reproduktorovou soustavou. Originálně řešené a značně komplikované magnetofony z produkce bývalých Gramofonových závodů byly však natolik nespolehlivé, že musely být z výbavy skříní vypuštěny.

Velký vzestup doznala výroba kufříků: v provedení bez zesilovače kufřík GK020 a pak zejména nový kufřík se zesilovačem GE080. Lepenkový kufřík potažený koženkou byl vybaven gramofonem HC203 a elektronkovým zesilovačem, pro který naše konstrukce pohotově využila možností nové elektronky ECL82. S kufříkem byly zpočátku značné problémy. Jeho dodavatel, družstvo Prodex, se nedokázal vyrovnat s kvalitou (rozměry, vzhledové vady), stalo se že kontrola musela vrátit celý vagon zpět. Jindy opět nedostatečně vyschlé kufříky se smršťovaly a hotové výrobky v expedici nešly ani otevřít! Během času se však vše vyřešilo a kufříky GE080 nakonec patřily k nejprodávanějším výrobkům závodu, za 10 let se jich vyrobilo hodně přes 300000 kusů.

S velkými problémy pokračovala výroba měničů. Původní typ MD1 byl zastaven, rozpracovanost počátkem roku 1960 zlikvidována a přešlo se na typ MD020. Ještě počátkem roku 1961 vyřizoval však Antonín Völfl reklamaci MD1 v Bulharsku. Až do konce roku 1962 se vyráběly i poloautomaty MD51. Tím ovšem padla původní koncepce dědičnosti dílců těchto dvou typ, což ztížilo organizaci výroby, ale i údržbu nástrojů ve stále přetížené nástrojárně.

Všechny přístroje byly v této době osazovány přenoskou PK3 s vložkou VK5, vyráběnou v žižkovské provozovně. Provozovna byla umístěna ve zcela nevhodných bytových prostorách staré zástavby, její řízení z Litovle těžkopádné a neekonomické. Od roku 1962 byla proto výroba vložek ve zlepšené variantě VK051 převedena do Litovle a žižkovská provozovna zrušena.

Pro bezprostřední řešení technických problémů vznikajících ve výrobě byla už koncem roku 1960 zřízena technická kancelář výroby, obsazená konstruktérem a dvěma technology. Pomoci měla i vývojová dílna (J. Hatoň) a dílna ověřovacích sérií (V. Demel). Pro zlepšení kontrolní činnosti bylo roku 1961 zřízeno kontrolní měrové středisko (V. Vortel) a v tech. úseku referát normalizace. Při hodnocení kvality bylo uváděno, že technická úroveň litovelských gramofonů odpovídá svými parametry standardním typům západních přístrojů. Horší je frekvenční charakteristika přenosky, kolísání a pak zejména vnější vzhled kufrů.

Další technický rozvoj gramofonů byl ovlivněn rozšířením stereofonie. Tento vynález byl patentován v

Anglii již ve čtyřicátých letech, první stereofonní gramofonová deska byla však předvedena veřejnosti až v říjnu 1957 na Audio-Engineering Society Convention. Stereofonií byl dosažen bezprostřední dojem přímého poslechu v prostoru, z něhož se uskutečňuje přenos akustického signálu. Ke komerčnímu využití došlo až počátkem šedesátých let, neboť bylo nutno vyřešit i zdokonalení dalších členů akustického řetězce, elektromechanických měničů, mikrofonů, záznamových a reprodukčních přístrojů.

V Litovli byl tento evropský trend zachycen velmi brzy, roku 1961 zahájen vývoj a po neúspěšné ověřovací sérii HC30 zaveden v roce 1962 první stereofonní gramofon HC302. Přístroj pak byl montován i do skříní 1112A. Gramofon byl konstruován na bázi osvědčeného chassis H20, přenoska měla stereofonní vložku VK311 se dvěma safírovými hroty (mikro a standard) a tedy s možností přehrávat i monofonní desky se standardním záznamem. Vložka byla vyvinuta a od počátku se vyráběla v Litovli.

Pro podporu technického rozvoje závodu byla roku 1960 založena pobočka Československé vědecko-technické společnosti se 26 zakládajícími členy a její práce se od počátku úspěšně rozvíjela. Počet členů se za první tři roky zvýšil na 94. Byly pořádány přednášky a semináře, zejména v sekci zpracování plastických hmot, které měly ve výrobě gramofonů stále širší uplatnění. V roce 1962 se s velkým zájmem setkal seminář vedený s. Bogumským z LNH Vrbno.

Rozvíjela se socialistická soutěž o titul nejlepšího pracovníka dílny, o nejlepší kolektiv závodu, o titul brigády socialistické práce. K osmi brigádám z roku 1959 přibývaly další, v roce 1960 bylo v závodě 10 kolektivů s celkovým počtem 106 členů. Pokračovala brigádnická pomoc v zemědělství, v těchto letech především při pěstování řepy - na jaře jednocení a na podzim sklizeň. Tak v listopadu 1961 dodával závod denně 4 muže na svoz do JZD Cholina, v JZD Chořelice nastoupil 2. října na sklizeň celý závod.

Významným pokrokem v sociální oblasti bylo zřízení zdravotního střediska dne 4.7.1960. Zdravotní středisko sloužilo podle dohody i zaměstnancům Výkupního podniku a Severomoravských konzerváren. Umístěno bylo v přízemí hlavní budovy vedle ředitelny, první závodní lékařkou, zpočátku na poloviční úvazek, se stala MUDr. Olga Michálková. V roce 1961 byly zdravotní služby rozšířeny o ordinaci gynekologa, MUDr Rudolfa Gückelhorna. V bytové oblasti bylo na přelomu roku 1961 dokončeno prvních 12 družstevních bytů závodního stavebního družstva.

Tělovýchova po soustředění sportovních odvětví do jediné TJ Tatran se sice omezila, nicméně se čas od času stále pořádaly přátelské zápasy mezi středisky v kopané, odbíjené. V rámci závodu dál existoval turistický oddíl, jehož aktivitu podněcovali S. Rieger, Lubomír Šik, manželé Roubíčkovi. V konstrukci zase organizovali výlety k Templu s návratem na lodích zapůjčených vodáky. V roce 1962 byly zavedeny a téměř rok se udržely pravidelné rozcvičky na pracovištích, které pomocí závodního rozhlasu vedl Boleslav Koupil.

Rozhodující reorganizací prošla i kulturní činnost. Spojením kulturních zařízení v Litovli, Domu osvěty, Závodního klubu Gramofonových závodů a rudých koutků ostatních závodů ve městě, vznikl 1. října 1960 Spojený závodní klub ROH Tesla. Do vedení klubu byl zvolen výbor složený ze zástupců zúčastněných organizací a zájmových kroužků. Předsedou se stal Milan Kašparovský, uvolněným tajemníkem Ota Urbášek (bývalý ředitel Domu osvěty).

Sloučením prostředků 15 organizací ROH byly dány ekonomické předpoklady pro úspěšný rozvoj kulturního života v Litovli. Spojený závodní klub dostal do vínku hodně elánu a zkušeností pracovníků původního závodního klubu Gramofonových závodů, Domu osvěty i obětavých lidí z jiných závodů, ale přibylo mnoho nových starostí. Bylo nutno uvést v soulad kulturní potřeby občanů města s podmínkami pro uplatnění zájmů pracujících ve všech závodech. MNV i závodní výbory ROH jakoby však pojednou ztratily bezprostřední zájem na rozvoji kultury a závodní klub nacházel pro své potřeby jen malou podporu.

Nepodařilo se ani podchytit všechny pracovníky, kteří se dříve v závodech kultuře věnovali. Zájmové kroužky se soustředily na práci s talentovanými a výkonnějšími členy, ostatní zůstávali bokem, až ztratili s životem klubu kontakt. A tak spolu s nesporným růstem úrovně klesala základna aktivních účastníků kulturního dění. Do jisté míry tím i všichni ostatní zaměstnanci ztratili bezprostřední pocit sounáležitosti s akcemi, které klub organizoval. Závodní klub byl najednou cizí organizací, na kterou se platí. To vše se ale projevovalo jenom postupně.

Vytvořením Spojeného závodního klubu se opět sloučily oba dosavadní divadelní soubory, což vyústilo v bohatou činnost v prvních letech. Roku 1960 byly uvedeny čtyři hry, z nich členové našeho bývalého souboru účinkovali pod režijním vedením K. Churavého v dramatu P. Karvaše Půlnoční mše a v

Jiráskově Filosofské historii. V roce 1961 byla uvedena detektivka A. Christie Past na myši v režii Lubomíra Šika a roku 1962 ještě Čapkova Bílá nemoc. V dalších hrách, uváděných v těchto letech, se už z Tesly uplatnilo jen několik jednotlivců.

Zaměstnanci Tesly tvořili dále jádro fotokroužku, který pod vedením Lubomíra Šika patřil k nejaktivnějším kolektivům klubu. Účastnil se soutěží, pořádal výstavy, kurzy pro začátečníky, získal si rychle přední místo v rámci olomouckého okresu.

Tři leta ve svazku podniku Tesla Valašské Meziříčí znamenala především značný růst závodu. Počet zaměstnanců se zvýšil ze 646 (1959) na 1061 (1962). Byla posílena oblast vývoje, který úspěšně zvládl přípravu stereofonních gramofonů a vložek. Osvojením montáže vložek se v Litovli soustředila výroba všech základních částí gramofonu. Náhradou montáže rozměrných skříní kufříky se získal prostor pro značné rozšíření výroby.

Původních představ o soustředění výroby veškeré elektroakustiky v podniku Tesla Valašské Meziříčí se však stejně nedosáhlo a nakonec byla tato koncepce opuštěna. Při nové reorganizaci Tesel byl nejprve podnik Tesla Valašské Meziříčí převeden do výrobně hospodářské jednotky Tesla Pardubice a koncem roku 1962 delimitován. Tesla Litovel tak dostala s novým názvem opět nové vedení.

OBDOBÍ TESLA PARDUBICE

Podnik Tesla Valašské Meziříčí se od počátku snažil upevnit centrální řízení, tato snaha však byla v rozporu s úkoly závodu v oblasti exportu, kde bylo nutno reagovat pružně a se znalostí konkretní situace. Podnikové vedení nemělo s exportem vlastní zkušenosti a docházelo proto ke střetům, až konečně bylo řízení této činnosti přenecháno závodu. Vazby na podnik se uvolnily a uzavřený výrobní program vedl litovelský závod k osamostatnění. Zcela samozřejmě se projevovala nespokojenost se stavbou plánu, když podnik rozepisoval závodu tvrdší úkoly, kterým neodpovídal vývoj průměrných mezd.

Po delimitaci k 1. lednu 1963 přešel tedy závod Litovel pod podnik Tesla Pardubice s ředitelem ing. Přemyslem Musilem. Také nový podnik se snažil od počátku samostatnost závodu omezit. Byl dokonce vydán pokyn o zrušení útvaru odbytu, cenové agendy, ekonomiky práce a všeobecné účtárny. Ředitel Šrom ustanovil komisi, která měla zhodnotit důsledky takového zásahu a pak už se o věci nemluvilo. Podnik se s daným stavem, byť nerad, smířil.

Nicméně je toto období poznamenáno řadou reorganizací uvnitř závodu. Struktura vedení, která se vytvořila pro závod s cca 300-500 zaměstnanci, už pro více než dvojnásobnou velikost nevyhovovala. Bylo nutno zajišťovat nové oblasti činnosti, jak v řízení výroby, tak zejména v technickém úseku, ale i v ekonomice a péči o zaměstnance. Útvary se tak hlouběji členily, vznikala nová oddělení a referáty, pracovníci se specializovali a dřívější typ univerzálních vedoucích s přehledem o celém závodě se vytrácel.

V září 1963 byl na pardubický pokyn nejprve sloučen úsek technický s výrobním a ekonomický s obchodním. Novým hospodářským náměstkem se stal Jaroslav Vávra, Václav Hoch přešel do organizace a techniky řízení a Lojkásek odtud do odbytu. A. Kochwasser z funkce obchodního náměstka odešel jako vedoucí technického rozvoje. Byl přijat první závodní právník, Zdeněk Holub.

Na místo výrobně-technického náměstka nastoupil ing. Jan Harszlak, Chytil se stal vedoucím rozvoje výrobků a základních prostředků (RVZP) a Zugar se z výroby vrátil do konstrukce nářadí. Výroba včetně výrobně dispečerského odboru byla však už od října 1963 vyčleněna z tech. úseku pod přímé řízení ředitelem. Z ekonomiky práce odešel Lubomír Táborský a vystřídal jej Leoš Novák. V technicko-hospodářském plánování (Papajk) pracovali i ekonomové provozů (Chadima, Kala, Kutý).

Život závodu i některé kádrové změny ovlivnila pak velmi nepříjemná událost. Dostavba nové haly se blížila k závěru a jednou z posledních prací byla montáž dopravníku, který měl spojit prostory montáže s expedicí. Neopatrností svářeče dodavatelského podniku vznikl den před dokončením prací,25. dubna 1963, požár, který zničil část nové haly. Tolik potřebné přemístění montáže se tak více než o rok protáhlo a rekonstrukce havarovaného objektu si vyžádala další náklady.

V únoru 1964 nastupuje do závodu nový ředitel, ing. Václav Černín vystřídal František Šroma. Průbojný

mladý inženýr, absolvent vojenské techniky, přinesl do závodu nový duch. Velmi rázně odboural "strejcovské" metody řízení, nesmlouvavě vyžadoval přípravu a dochvilnost účastníků porad, přesnost podávaných informací. Důsledně dbal i na vystupování vedoucích pracovníků, po období "dělnických modráků" se zase k vyholeným tvářím začaly nosit bílé košile a vázanky. Zavedla se i vojenská terminologie, užší vedení se stalo "štábem" a pod. Větší váhu než odhad a "selský rozum" začaly mít exaktní metody a mezi vedoucími pracovníky rychle přibývalo vysokoškoláků. Úroveň kvalifikace pracovníků byla dosud velmi nízká. Pro rok 1965 se uvádí ve výrobě pouze 38 vyučených dělníků. V kategorii T nesplňovalo 57,6 % předepsané vzdělání, v kategorii A to bylo 51,2 %.

Technickým náměstkem zůstal ing. Jan Harszlak, ale jeho útvar se měnil organizačně i kádrově. Odbor RVZP se mění na VVVZ (Vývoj výrobků a výrobního zařízení). Jeho vedoucím se místo J. Chytila stává od 1.4.1964 ing. Bohumil Dokoupil, Chytil pak v září ze závodu odchází. Závod opouští i jeden ze zakladatelů, Antonín Kochwasser, když byl předtím přeřazen z TR do technické kanceláře výroby. Vedení technické kanceláře výroby po něm přebírá Miloslav Valenta a vedoucím prvovýroby se místo něj stává od 1.12.1964 Stanislav Dolák. Vedoucím montážního provozu zůstává Jan Doubrava.

Vedoucím vývoje je Zdeněk Temlík, když ing. Kuttler roku 1963 ze závodu odešel a František Šafář vede konstrukci měřících přístrojů. Vedoucím technické přípravy výroby zůstává Stanislav Pavlíček. V jeho odboru je technologie nových výrob (Boleslav Koupil) a výrobní technologie (František Hlaváček). V rámci VVVZ bylo zřízeno plánování technického rozvoje (M. Poláček), referát VZN a TOO (Zdeněk Vurbal), referát technických informací (O. Horák) a normalizace (J. Šprenger). Oddělení projekce mechanizace se od 1.4.1964 rozšiřuje na racionalizaci s vedoucím B. Strupkem. Vedoucím konstrukce nástrojů a přípravků zůstává Jaroslav Zugar, hospodaření nářadím Bartoš a investic Pavlovský. Koncem roku 1964 přechází Jan Čulík do vedení výroby a v technické obsluze výroby jej zastupuje energetik Komárek. Při galvanizovně vzniká chemická laboratoř s neutralizační stanicí pod vedením ing. Jana Smitala a pak K. Valoucha.

Objem výroby se stále velmi prudce zvedá, oproti výchozímu roku 1960 = 100 %, je to v roce 1961 = 119 %, v roce 1962 = 157 %, v roce 1963 = 179 % a v roce 1964 = 223 %. To už roční výroba dosáhla rekordních 315000 gramofonů. V převážné části jsou to osvědčené typy řady H21 a H20, zejména H20.1 (volné i do kufrů), H2021 pro Jugoslávii, HC203 pro kufříky GE080, dále H205, H204 a H21. Uspokojivé byly i výsledky v kvalitě výrobků, závod se z konce tabulky vypracoval na 3. místo mezi tesláckými podniky v soutěži "O čest tovární značky".

Ve stereofonních gramofonech je typa HC302 během roku 1964 nahrazována novým gramofonem HC643. Je to konstrukčně zcela nové chassis s dvoupólovým jednofázovým motorkem MT190. Přenoska má vložku VK311 NMS, volba hrotů standard a mikro se provádí překlápěním páčky. Hranaté chassis má řazení obrátek páčkou pod přenoskou. Pokračuje dále výroba měničů MD020, poloautomaty MD51 byly v roce 1962 ukončeny. V roce 1964 byla ukončena i výroba motorků MM6 a zahájena nová typa MAC4b.

Na montáži skříní končí v roce 1963 typy LE (LE680, 1112A, 1120A), znovu se objevila skříň SL20, končí však o rok později. Největší objem montáže kufříků tvoří GK020 a GE080, začala však i montáž kufrů se stereochassis HC643 v dřevěných kufrech se zesilovačem: GZ641 mono a GZC641 stereo. Elektronkový zesilovač byl konstruován jako kompaktní celek včetně síťového zdroje, opět na bázi elektronky ECL82. Tyto elektronkové zesilovače dávaly výkon 1,5-2W. Kufřík GZ641 dostává na výstavě v Ostravě roku 1964 čestné uznání. Se stejným zesilovačem se vyráběl i kufr s měničem GZ642.

Výrazný růst výroby (1960-1964 = 296%) nebyl provázen odpovídajícím zvýšením počtu pracovních sil (724 v roce 1960 a 1226 v roce 1964 = 170%), ani automatizací. Až ve druhé polovině roku 1964 byla dokončena rekonstrukce haly, kam bylo možno přestěhovat montáž chassis a motorků. U pasů zde byl poprvé použit mechanický pohon. Původní prostory montáže chassis zabraly kufříky, dílčí montáž (vložky) zůstávala nadále v 1. patře hlavní budovy.

Instalováním elektrostatické lakovny z MLR bylo lakování stříkací pistolí nahrazeno hospodárnější a produktivnější metodou nanášení laku v elektrostatickém poli. Součásti se navěsí na dopravník a po průchodu lakovací kabinou pokračuje vypalování v infratunelu.

Prvovýroba byla posílena rychlolisem TKV100 a poloautomaty Kummer na opracování rotorů. Po dokončení nové haly se do 1. patra mimo moderních šaten a umýváren vešla i ředitelna a vedení výroby. Vytápění závodu bylo napojeno na nově postavenou kotelnu, stará zrušena a odstřelem zbourán původní komín Liba. Zde pak byl vybudován nový vstup do hlavní budovy, starý vchod se schodištěm a výtahem

zrušen a prostory adaptovány. V přízemí byla rozšířena nástrojárna, v 1. patře mimo dílčí montáže byly kanceláře tech. úseku, ve 2. patře pak vzniklo mimo účtáren nové výpočetní středisko. Byla zakoupena děrnoštítková pořizovací souprava (děrovače, přezkoušeč, třídička), výpočty se dál prováděly externě v Pardubicích a v Sigmě Olomouc. Zpracovávala se skladová evidence, polotovary a zmetky. Začalo se uvažovat i o využití vyšší výpočetní techniky. Z rozhodujících útvarů byli vybráni pracovníci, kteří se pravidelně 1x měsíčně účastnili v Praze kurzu využití počítače v soustavě ISŘT. Kurzy organizovalo gener. ředitelství. V roce 1966 se pak výpočetní středisko rozšířilo na kompletní děrnoštítkovou soupravu (alfabetní děrovače 90 sl., násobička, tabelátor).

Progresívní technologická opatření ve výrobě byla sice patrná, ale vzhledem k vysokému plánu nedostatečná. Plán byl sice plněn, ale jen díky stálému vypětí a při použití mimořádných opatření. Nedostatek pracovních sil byl nahrazován brigádami pracovníků hospodářsko-technického aparátu, mimořádnými směnami a pod. V této situaci se závod musel vyrovnat i se zkrácením pracovní doby, od dubna 1964 se v sobotu pracovalo pouze 6 hodin (pondělí až pátek 6-14, sobota 6-12 hod.). Zavádění nové typy HC643 s motorkem MT190 bylo opět provázeno známými nedostatky, technické problémy se řešily až během sériové výroby. Pro odstranění závad musela být vyčleněna skupina techniků vedená osobně ředitelem závodu. Změnové a odchylkové řízení při vysokém plánu (a tedy nutnosti respektovat při každé změně značnou rozpracovanost) se stávalo v těchto letech nejkritičtější otázkou, která se řešila na mnoha poradách vedení bez patrného výsledku.

Stále ostřeji se vyhrocoval rozpor mezi snahou pružně vyhovět požadavkům zahraničních zákazníků a dlouhými objednacími lhůtami domácího zásobování. Na poradách vedení závodu se tak stále opakovaly stížnosti zásobování a výroby na pozdní předávání plánu a jeho dodatečné změny. Výrobní provozy zase vyčítaly výrobně dispečerskému odboru nerovnoměrné kapacitní vytížení pracovišť. Pro zpřesnění výpočtů bylo rozšířeno číslování pracovišť až na úroveň konkretního stroje, tím se zase objevily rozdíly mezi pracovištěm předepsaným v postupu a reálně používaným v provoze.

Přes tyto technické a organizační obtíže se díky pracovnímu úsilí celého kolektivu podařilo celoroční plány splnit. Podílela se na tom i socialistická soutěž, v 10 kolektivech brigády socialistické práce bylo zapojeno 209 členů. Brigáda nástrojárny soutěžila o titul "Dílna socialistické práce", do soutěže o název "BSP 20. výročí osvobození" se přihlásila brigáda socialistické práce montáže vložek a dalších pět kolektivů prvovýroby.

Úspěšně se rozvíjela i činnost pobočky Československé vědecko-technické společnosti. Počet jejích členů stoupl do roku 1963 na 96, v roce 1964 byl uspořádán dvoudenní seminář Dny nové techniky. K této příležitosti byl vydán sborník přednášek a pro veřejnost uspořádána výstava výrobků našeho závodu. V roce 1965 byla uzavřena smlouva pobočky vědecko-technické společnosti s II. interní klinikou fakultní nemocnice v Olomouci. Naši technici pod vedením ing. Šafáře spolupracovali při konstrukci a výrobě některých elektronických zařízení, jako defibrilátoru.

OBDOBÍ 1965 - 1966

Na počátku roku 1965 byly dosavadní výrobně hospodářské jednotky Tesla sloučeny pod jediné generální ředitelství v Praze (gen. ředitel Karel Vancl). Závod Litovel ovšem zůstal nadále součástí n. p. Tesla Pardubice. Hned na počátku roku došlo k několika organizačním změnám. Ze závodu odešel Stanislav Pavlíček a na místo vedoucího technické přípravy výroby nastoupil Boleslav Koupil. Vedoucím technologie nových výrob se stal místo něj František Klein. Ke konci roku 1964 odchází také G. Lojkásek a po přechodném zastupování Chadimou je do funkce vedoucího odbytu jmenován Milan Pavlovský. Od počátku roku 1965 také nastupuje na místo vedoucího technické obsluhy výroby Bohumil Strupek a vedoucím racionalizace se stává ing. František Kolář.

K dalším změnám pak dochází v roce 1966. Funkce technicko-výrobního náměstka je rozdělena a výrobním náměstkem jmenován Jan Čulík, dosud pouze vedoucí výroby. V únoru odchází ze závodu hospodářský náměstek Vávra a v březnu místo něj nastupuje ing. Jan Wiener. Od 1. dubna je odvolán ing. Dokoupil a odbor VVVZ řídí přímo technický náměstek.

Po mnoha diskusích byl od dubna zřízen ve výrobě nový provoz dílna malosériové výroby. Měla odlehčit dosavadním provozům při plnění odbytových požadavků na atypické výrobky, vzorky, ale i ověřovací

serie. Již brzo však dostala odlišné úkoly: vyrábět přístroje třídy Hi-Fi. Vedoucím byl jmenován Jaromír Látal.

V červnu 1966 bylo z ekonomiky práce vyčleněno oddělení zaměstnaneckých záležitostí s vedoucím Zdenkem Veselým. Patřilo do něj osobní oddělení (Vašínová), hospodářská správa, kádrová evidence a ochrana závodu (zde vystřídal Josef Kopřiva Arnošta Bukvu) a závodní stravování s jídelnou a kantýnou. K poslední kádrové změně dochází koncem tohoto roku, kdy je vedoucím výrobně dispečerského odboru jmenován Lubomír Šik a Milan Kašparovský přechází jako dispečer technického úseku.

Nedostatky centrálního plánování, nefungující dodavatelsko-odběratelské vztahy a další hospodářské problémy nedoléhaly tíživě jenom na Teslu Litovel, ale staly se obecným jevem národního hospodářství. Musel se jimi zabývat XIII. sjezd KSČ koncem května 1965 a přijal usnesení o nové soustavě řízení.

V našem závodě byl nejprve uzavřen na počest sjezdu závazek k překročení ukazatelů plánu, k obnově výrobního sortimentu, atd. Po sjezdu pak byl sestaven po projednání se složkami a na výrobních poradách Akční program závodu. Jsou zde uvedeny body jako:

- připravit sortiment nových výrobků a zastavit zastaralé
- prohloubit normalizační činnost vedoucí ke zhromadnění výroby a větší dědičnosti dílců
- vybudovat vzorkovou dílnu (řešeno malosériovkou)
- ekonomicky vyhodnocovat vývoj nových výrobků
- unifikovat krystalové vložky, atd.

Tlak na ekonomickou soběstačnost doléhal především na exportující závody u nichž se negativně projevoval nevyjasněný kurz koruny vůči cizím měnám. To vše vedlo nutně k úvahám o omezení exportu, který už dosahoval 75 %, a doplnění sortimentu výrobky, které nebudou příliš podléhat tržním výkyvům. Konkrétní obsah pak dostaly tyto záměry v dalších letech.

V roce 1965 se ještě výrobní program nezměnil. Celková výše roční výroby se ustálila, v srpnu 1965 byl vyroben už dvoumiliontý gramofon. O rychlém růstu výroby svědčí i to, že jestli jsme na první milión gramofonů čekali 111 měsíců (1961), pak na druhý již jen 44 měsíce. Průměrná měsíční výroba se zvýšila z deseti na třicet tisíc kusů. Vyráběly se především osvědčené gramofony řady H20, typa H21 v roce 1966 skončila. Značný nárůst byl ve stereofonních přístrojích HC643. Potíže s umělými hmotami, s motorky MT190 i s nespolehlivostí řazení přispěly však k urychlené rekonstrukci řady H20 na stereo. Už koncem roku 1964 začala výroba nové typy HC646, která se stala ve svých variantách výrobním programem na řadu let. Konstrukce se zde opět vrátila k osvědčenému motorku MT6/III, rovněž řazení otáček bylo řešeno knoflíkem v levém horním rohu hranatého panelu. Přenoska nového tvaru používala vložku VK311, volba hrotů mikro a standard se prováděla natáčením kolem osy. Tento gramofon se stal novou nosnou typou a v letech 1966-1967 jeho výroba kulminovala.

Výroba měničů MD020 dosáhla v roce 1965 absolutně největšího objemu (15700 ks), už o rok později však byla zastavena s ohledem na koncepční zastaralost. Do výroby přišla nová typa MD030, ani ta se však příliš neosvědčila a poměrně nízký objem výroby neumožňoval provést ekonomicky přijatelnou rekonstrukci.

Na montáži kufrů se v největším objemu vyráběla trvale úspěšná typa GE080. Vybíhající kufřík GK020 byl nahrazován GC641 s chassis HC643, dále se vyráběly dřevěné kufry se zesilovačem v mono i stereofonním provedení (GZ641, GZC641). Kufřík s měničem byl v roce 1966 vybaven novou typou MD030 (GZ651). Reklamaci na dodávku těchto kufrů do Anglie odejel řešit technický náměstek, po jeho návratu byl požadavek zákazníka pokryt jinými výrobky (GZ646, GE080). I tato skutečnost vedla k rozhodnutí výrobu měničů zastavit.

V prvovýrobě trvala nedostatečná kapacita lisů na umělé hmoty, která se řešila rozsáhlou kooperací v mnoha závodech a družstvech. (Vyškov, Jihlava, Brno, LNH Vrbno a mnoho jiných) Montážní kapacity byly uvolněny kooperací v družstvu invalidů Obzor, ale zejména zřízením pasu zesilovačů v Nápravně-výchovném ústavu na Mírově. Trvalý nedostatek kapacit prohlubovala stálá energetická krize, v roce 1966 musel být zase zaveden mimořádný režim s nočními směnami.

Pro vedení podniku bylo jasné, že zlepšení situace ve výrobě je nutno hledat v růstu technické základny a dokonalejší přípravě výrobků. K tomuto cíli směřovalo posílení vývoje, vývojové dílny, útvaru racionalizace, ale i zřízení provozu malosériovky či vyčlenění A. Koupila pro sledování průběhu

ověřovacích sérií v prvovýrobě.

V roce 1966 se vývoj pochlubil čestným uznáním, které bylo na veletrhu v Brně uděleno přístroji HC410, našemu prvnímu gramofonu třídy Hi-Fi. Přístroj skutečně dosahoval vysoké parametry, jeho výroba však nebyla jednoduchá. Nedokázala se s ní dlouho vypořádat ani malosériová dílna a tak výrobek, kterým se závod chlubil na výstavách, působil v ekonomické oblasti negativně. I u komerčních výrobků se však kvalita podstatně zlepšila, jak uvádí v roce 1966 hodnocení kolegia PŘ v Pardubicích. Závod se v tomto roce umístil v podnikové soutěži na 1. místě a získal tak **Rudý prapor** spolu s odměnou 8000,-Kčs.

Závodní pobočka Československé vědecko-technické společnosti uspořádala v roce 1965 opět Dny nové techniky, přednášky už tentokrát zajišťovali vlastní pracovníci, ing. Doneberk, ing. Kubíček, Miloslav Fišr, ing. Válek, Antonín Völfl, ing. Tincl a další. Akce byla opět doplněna výstavou našich výrobků.

Dobré hospodářské výsledky umožnily, aby závod podle vládního usnesení zavedl od 1. července 1966 zkrácenou pracovní dobu s volnou sobotou v sudých týdnech. V úterý se pak pracovalo do 15 hod., v ostatní dny od 6 do 14 hod. Pohotovostní služby režijních pracovníků na vykládku vagonů, nařízené v roce 1965, byly v té souvislosti rozšířeny z nedělí i na volné soboty.

Po zrušení závodních jeslí v roce 1956 se opět změnila situace a tak nezbylo než je znovu vybudovat. Nové jesle naproti závodu byly otevřeny 1. května 1965. Závodní jídelna byla v září roku 1966 přemístěna do dřevěného baráku v areálu závodu, ve staré jídelně u Rašků se podávaly obědy pro druhou směnu. Obědy, které se až dosud poskytovaly až po pracovní době, bylo nyní možno podávat v poledních přestávkách. Ve výrobních provozech byly zřízeny pomocné kantýny. Bytová situace se zlepšila přidělením asi 30 bytů na novém litovelském sídlišti v Gemerské ulici.

Závodní výbor rozšiřoval možnosti rekreace, dané počtem poukazů ROH, rekreací v podnikovém zařízení Tesly na Horní Bečvě, kde byl pořádán i letní tábor pro děti zaměstnanců. V roce 1966 závod zakoupil vlastní autobus, což umožnilo závodnímu výboru ROH i kolektivům středisek organizovat zájezdy za poznáváním naší vlasti, na rekreaci, ale při uvolněnější mezinárodní situaci i do NDR, Polska, Rumunska a Bulharska.

Pokračovala dál i sportovní aktivita řízená komisí ROH, která organizovala lyžařské zájezdy do Petříkova, mezistřediskové soutěže v odbíjené o putovní pohár (roku 1964 vítězí konstrukce). V okresním přeboru ROH soutěžili mimo odbíjenkářů i stolní tenisté.

V této době se opět obnovila v Tesle i organizovaná tělovýchova. V průběhu roku 1965 bylo reorganizováno branné vodáctví při Svazarmu a tato činnost přeřazována k ČSTV. Tehdy se zástupci Klubu branného vodáctví při Svazarmu a kanoisté sdružení v TJ Tatran dohodli o společné práci v samostatné tělovýchovné jednotě. Protože to byli ze značné části zaměstnanci našeho závodu, který jejich činnost podporoval, založili tuto tělovýchovnou jednotu při závodě Tesla s názvem Supraphon. Ustavující schůze byla 12.3.1965, kdy bylo zvoleno předsednictvo v čele s J. Látalem a založeny oddíly kanoistiky, vodní turistiky a dívčí házené. Později k nim přibyly oddíly horolezecký, dívčí kopané a odbíjené.

OBDOBÍ 1967 - 1969

Poslední kapitolu v druhém desetiletí vývoje závodu bych mohl také nazvat "Cestou k samostatnosti". Extenzivní růst závodu postupně kulminoval. Na počátku roku 1967 stoupl počet zaměstnanců na téměř 1500 a s dalším podstatným zvyšováním stavu nebylo možno počítat. Už tak bylo obtížné náborem nahrazovat jen fluktuaci. Mezi ženami vysoce převažovala kategorie kolem 20 let. Tyto dívky ze školy nastoupily do Tesly a po svatbě odcházely za manželem, protože v Litovli nebyla naděje na byt. Závod proto každoročně přijímal a zaškoloval několik set zaměstnanců. (V roce 1969 odešlo 369 a nastoupilo 437 pracovníků). Svůj podíl na tom měla i úroveň mezd a platů, která se postupně dostala na poslední místo nejen mezi tesláckými podniky, ale i mezi průmyslovými závody v okrese. V roce 1968 byl průměrný měsíční výdělek v Tesle Litovel (1406,-) nižší oproti průměru celé výrobně hospodářské jednotky o 200 Kčs (1603,-). To byl důsledek mzdové politiky nadřízených podniků, ale do jisté míry i

nedostatečného tlaku zaměstnanců "ženského" závodu.

Volné zdroje pracovních sil ze zemědělství se vyčerpaly, navíc v posledních letech se práce v JZD začala stávat pro mladé lidi přitažlivou růstem nezdaněných příjmů doplňovaných ještě naturálními dávkami. V okolních obcích si zemědělci stavěli rodinné domky, kupovali auta, životní úroveň venkova přesahovala možnosti i kvalifikovaných pracovníků Tesly. Vyčerpaly se i možnosti náboru žen z domácnosti. Dlouholetá mzdová koncepce nízkých platů mužů donutila všechny ženy z domácností vstoupit do zaměstnání, pokud nechtěly dopustit výrazný pokles úrovně rodiny, provázený ještě společenským odsudkem "nepracující" ženy.

Tesla už dlouho nezaměstnávala převážně Litoveláky, autobusy denně svážely pracující z více než stovky vzdálených obcí. Závod poskytoval zaměstnání dvěma stům žen ze sousedního Uničova, jejichž manželé pracovali v novém podniku Uničovské strojírny. Jen třetina z 1500 zaměstnanců bydlela přímo v Litovli, kde se bytová výstavba zdaleka nemohla rovnat preferovaným sídlištím Uničova či Olomouce.

Vedoucím pracovníkům Tesly bylo jasné, že jedinou perspektivou je zvyšování produktivity pomocí mechanizace a automatizace, tedy radikální modernizací závodu. Jenomže to vyžadovalo investice, o nichž rozhodovalo nadřízené vedení podniku, které ovšem vedeno stejnými myšlenkami investovalo v mateřském závodě. Přitom spojení litovelského závodu se všemi podniky, ať už to byl Křižík, Gramozávody, nebo obě Tesly, bylo pouze formální. Náš výrobní program byl ucelený, s podnikem nás nespojovaly žádné technologické vazby, rozsah vzájemných dodávek byl zanedbatelný. Závod proto zcela logicky usiloval o samostatnost a využil přitom příhodné situace po roce 1965. V nové centralizované výrobně hospodářské jednotky Tesla se projevovaly silné odstředivé tendence dřívějších samostatných organizací, zejména tak silných, jako právě Pardubice. Generální ředitelství se cítilo ohroženo a každé jejich oslabení vítalo. Proto podpořilo i zájem Litovle o samostatnost a dnem 1. ledna 1967 byl závod vyčleněn z n. p. Tesla Pardubice a zařazen jako odštěpný závod pod přímé řízení generálním ředitelstvím v Praze. Závod byl zapsán do podnikového rejstříku pod názvem Tesla, generální ředitelství, závod Litovel, přímým nadřízeným byl výrobní ředitel generálního ředitelství Tesla, Jaroslav Tuček. Zřízení vlastního účtu u SBČS bylo dalším krokem k podnikové samostatnosti.

Jestli ovšem na jedné straně existovaly podmínky, které snahám závodu nahrávaly, hospodářská situace, v níž se osamostatnění uskutečnilo, už tak příznivá nebyla. Až do poloviny šedesátých let bylo měřítkem úspěšnosti podniku plnění plánu. Hospodářské výsledky nebylo možno měřit jinak, než podle stanovených ukazatelů a rozhodující tedy bylo dosáhnout, aby příslušné investiční a podobné akce byly zařazeny do plánu. Tím bylo zajištěno jejich finanční krytí, byť už ne dodavatelské kapacity.

V nové soustavě řízení po roce 1965 se začaly prosazovat myšlenky hospodářské soběstačnosti podniků, každá organizace by si měla na své potřeby vydělat. Měřítkem ekonomické úspěšnosti se tedy měl stát zisk, který je ovšem závislý na poměru nákladů a tržeb - tedy na cenách. A ty byly nadále určovány direktivně z centra. Pokud potom vůbec existovala jakási relace mezi cenou finálních výrobků a materiálu na vnitřním trhu, ceny exportu byly od nákupních cen materiálu zcela odtrženy.

Litovelský závod se 73 % exportu se tak dostal na počátku roku 1967 (po stanovení nových cen) do situace, že i po započtení vývozních přirážek k velkoobchodní ceně zůstal nevyrovnaný rozdíl (propad) zhruba 9 miliónů Kčs. Stát má zájem na zvyšování exportu, výrobní závod však nedostává žádný devizový podíl, aby mohl nakoupit materiály ve světových cenách.

V nové soustavě řízení měl sice závod možnost volby dodavatele, neměl však prostředky, aby jej donutil k uzavření hospodářské smlouvy (viz Kazeto Přerov v roce 1967). U výrobců s volnou tvorbou cen se monopolní postavení dodavatele projevovalo v jejich zvyšování, kterému se zákazník musel podřídit. A tak nakupuje drahé a nekvalitní součásti, kvůli nimž pak dosahuje na zahraničním trhu podprůměrných cen. Podnik zahraničního obchodu má přitom úkol dosáhnout co nejvyššího prodeje (zisku valut), dopad cenových rozdílů jde na výrobce. Prodává proto i do nevýhodných teritorií a cokoliv, příkladem je prodej měničů do Anglie. Zastaralé a pro export zcela nevhodné kufříky Artia direktivně prosadila, po reklamaci zákazníka byl kritizován závod a nesl všechny škody.

V komplexním rozboru za roku 1967 si vedení stěžuje: "Je v rozporu s proklamacemi nové soustavy řízení, že dostáváme direktivně uložen i zcela neefektivní vývoz, přičemž za jeho negativní dopady jsme kritizováni. Zahraniční obchod navíc není přímo zainteresován na hledání výhodných obchodů".

Tento poměrně dlouhý úvod byl nutný pro ujasnění problémů, před nimiž stálo vedení samostatného závodu. Uhájení této pracně vydobyté samostatnosti bylo možné jen odstraněním, nebo alespoň snížením

ztrát z exportu. Byl proveden jejich rozbor, ověřeny ceny srovnatelných zahraničních přístrojů, pomocí hodnotové analýzy určeny nerentabilní výrobky. V návrhu opatření najdeme úkoly, jako: snížit náklady na externí kooperace, řešit skladové prostory, změnit dodavatele kufříků, hledat alternativní cesty vývozu, ale především vývoz snížit změnou výrobního programu s větším podílem stálých tuzemských velkoodběratelů. Některé akce se podařilo uskutečnit už v roce 1967, jiné (změny výrobního programu) probíhaly až v následujících letech s větším nebo menším efektem. Za mnohá dobře míněná opatření bylo pak vedení tvrdě odsouzeno ve změněných hospodářských a politických podmínkách roku 1970.

Na počátku roku 1967 se závod vedený ředitelem ing. Václavem Černínem dělil do čtyř úseků. V úseku ředitele byl sekretariát a ochrana závodu (Josef Kopřiva), odbor zaměstnaneckých záležitostí (Z. Veselý), výchova kádrů (Jurásek, od května P. Vokoun) s učňovským střediskem, dále organizace a technika řízení (V. Hoch) a odbor technické kontroly (J. Konejl). Předsedou ZV ROH se stal František Ilek a S. Šrom se vrátil na dopravu. Předsedou ZO KSČ byl Oldřich Hloušek, mistr lisovny.

Hospodářský náměstek (ing. J. Wiener) měl v sekretariátu závodního právníka (Z. Holub), řídil technicko-hospodářské plánování (Papajk), ekonomika práce (Novák), odbor účetnictví a rozborů (J. Pospíšil), zásobování (Kuba) a odbyt (Pavlovský). Vnitropodnikové hospodaření bylo členěno na samostatně plánovaná a účetně sledovaná hospodářská střediska. Účetnictví bylo rozšířeno na podnikovou úroveň včetně financování.

Technický náměstek (ing. J. Harszlak) řídil odbor rozvoje, kde byl vedoucím od 1.9.1967 jmenován ing. Pavel Novák. Součástí odboru byla racionalizace (ing. Kolář), vývoj (Zdeněk Temlík) a PTR (Zdeněk Vurbal). Dalším odborem technického úseku byla technická příprava výroby (Boleslav Koupil) s technologií (Valenta), výrobní konstrukcí a konstrukce nástrojů a přípravků (Zugar), odbor nářadí (Bartoš) a technické obsluhy výroby (Strupek).

Výrobní náměstek (Jan Čulík) řídil výrobně dispečerský odbor (Lubomír Šik) a výrobní provozy: mechanický (Stanislav Dolák) a montážní. Jeho vedení převzal od 1.5.1967 ing. Jan Vostrovský a Jan Doubrava přešel na místo vedoucího malosériovky.

Hlavní změnou výrobního sortimentu bylo ukončení velmi dlouho vyráběné řady H20 (mimo chassis HC203 pro GE080) a její nahrazení hranatým chassis H46 pro Teslu Bratislava. Pokračovala řada HC643 a HC646 včetně všech kompletací v kufřících mono a stereo. Kufříky GZ641 se dodávaly ve větším množství do Maďarska, Rumunska, Polska a Jugoslávie, rozložené GZ646 do Egypta. Se zásobováním kufříky byly trvalé potíže, téměř každá zásilka byla kontrolou pozastavena a v závodě se opravovala. Znovu začaly potíže i s osvědčeným šitým kufříkem GE080, když na místo tradičního dodavatele (který s námi odmítl uzavřít hospodářskou smlouvu) nastoupil KGP Tábor. Hlavními dodavateli kufrů byli Kokavan Kokava, Dřevotex Žamberk, DZP Praha, Dřevodílo Rousínov a Stolářské družstvo Šternberk. Zesilovače se vyráběly v kooperaci v NVÚ Mírov. Tato kooperace nebyla šťastným nápadem, styk s pracovištěm byl složitý, zájem vězňů o práci minimální, byli zvyklí na vyšší výdělky u jiných podniků, které zde měly své provozovny. Výkonové normy Tesly Litovel jim nevyhovovaly, trvale se opakovaly problémy s kvalitou i s vyrobeným množstvím. O kooperaci se staral pracovník výrobně dispečerského odboru Bohumil Táborský.

Novým výrobkem bylo chassis HC11. Čtyřrychlostní gramofon s panelem hranatého tvaru měl nový jednofázový asynchronní motorek M101. Otáčky motoru (cca 1450 ot. /min) byly dány čtyřpólovou konstrukcí, velmi malé rozměry, umožňující plochou konstrukci gramofonu, byly výhodné při montáži do kufříků se zesilovačem. Přenoska s trubkovým hliníkovým raménkem měla výměnné vložky: VK641 NII (pro desky standard) a VK311 MSII (pro dlouhohrající desky a stereo).

Ve druhé polovině šedesátých let se začaly vytvářet podmínky pro uplatnění polovodičové techniky i ve spotřebním průmyslu. Tranzistorové zesilovače měly řadu výhod: nízkou spotřebu, váhu, malé rozměry, okamžitý provoz po zapnutí, nevýhodou zůstávala stále vysoká cena. První tranzistorový zesilovač byl připraven pro bateriový kufřík GBZ641, jeho ověřovací serie však byla provázena řadou nedostatků, nezískal včas značku ESČ a jeho výroba byla přesunuta do dalšího roku. Tranzistorové zesilovače se tedy začaly sériově používat počínaje kufříky GZ110 a GZC110. Ve spolupráci s VÚST byly pro ně vyvinuty nové tranzistorové zesilovače o výkonu 4W v mono i stereofonní verzi.

V malosériové dílně se od počátku roku 1967 vyráběl náš první gramofon třídy Hi-Fi, chassis HC410. Jeho vývoj byl prováděn ve spolupráci s VÚELA Praha Balabenka a gramofon splňoval požadavky normy pro přístroje 1. třídy. Vysoké parametry odstupu, kolísání, stabilita otáček, vybavení

pneumatickým zvedáčkem přenosky, která byla kompletována zahraniční vložkou Shure, plně uspokojovaly i náročné spotřebitele. Zájem zákazníků byl špatně odhadnut a závod nepočítal s výrobou ve větších sériích. Požadavky na tento kvalitní přístroj tak zůstaly dlouho neuspokojeny, nebylo možno vyhovět ani všem prominentům, obracejícím se osobně na ředitele. Chassis HC410 bylo dodáváno také jako stereofonní stavebnice s reproduktorovými skříněmi RK60 a Hi-Fi zesilovačem ZC20, postaveným na bázi GZC110 s výstupem 2x8W.

Litovelský Hi-Fi gramofon se stal i součástí československé expozice na světové výstavě v Montrealu. Výstavu měl tak možnost navštívit náš ředitel ing. Černín a koncem srpna uspořádal pak veřejnou besedu s promítáním diapozitivů.

Výroba byla v průběhu roku narušována už obvyklými potížemi, jako nekvalitní a opožděné dodávky kufrů, nedostatek plechu s=2, který se řešil až na ministerské úrovni, chybějící kapacita galvanizovny a lisů na umělé hmoty. Racionalizace práce se projevila uplatněním progresívní metody MTM. Několik techniků prošlo kurzem pořádaným u nás švédskou firmou a pak úspěšně uplatnili tuto metodu reorganizací montážních pasů. Při výrobě rotorů byla instalována elektrodynamická vyvažovačka, v kvalitě výrobků se podařilo odstranit hlavní nedostatky, jako odstup, tremolo a kolísání.

Úkoly plánu v roce 1967 byly plněny celkem rovnoměrně, výroba zboží byla splněna na 102,5 %. Dodávky na export byly překročeny a přitom se podařilo snížit ztráty ze zahraničního obchodu. Podílela se na tom v duchu celkové koncepce pružnější obchodní politika, když závod navázal spolupráci s dalšími exportujícími organizacemi, podnik zahraničního obchodu Transakta a družstevním podnikem UNICOP.

Za výsledky v plnění plánu získal závod "Čestné uznání", které předal ředitel Tuček na slavnostní konferenci ROH v dubnu 1968. Mezi 50 závody Tesel jsme se umístili mezi třemi nejlepšími. Na výborných výsledcích se podílela i socialistická soutěž. Byly organizovány různé typy soutěží, jako Vzorný mistr, Nejaktivnější technik, Nejlepší pracovník podle profesí. Soutěžili i zlepšovatelé a učni, dosti formální se stávalo hnutí brigády socialistické práce. Iniciativu vývojářů podpořil ředitel Černín povolením volné pracovní doby vybraným pracovníkům.

Dobré hospodaření se odrazilo i v investiční a sociální oblasti. Bylo obnoveno parovodní topení, výměníková stanice a kompresorovna, opravena fasáda hlavní budovy, zřízena autobusová zastávka naproti novému vchodu do závodu. Závod odkoupil od LSD Jednota Olomouc chatu Jeskyňka na Javoříčku a po adaptaci tak získal vlastní komfortní rekreační středisko. Stavební bytové družstvo předalo do užívání dalších 38 bytů.

Výsledky roku 1967 byly sice příznivé, nicméně na cestě k realizaci opatření nutných pro plné uplatnění nové soustavy řízení se dosud příliš daleko nepokročilo. Přitom kádrové změny v nejvyšších stranických a státních orgánech na přelomu let 1967-1968 nasvědčovaly, že přestavba zasáhne hlouběji než bylo v minulosti obvyklé. V projevech předních ekonomů v tisku, rozhlase i televizi se otevřeně uvádělo, že neúspěch dřívějších pokusů o hospodářské reformy spočíval v tom, že zůstávaly jen na povrchu jevů. Východiskem se mělo stát vytvoření podmínek nutných pro uplatnění tržního hospodářství. Subjektem podnikání se měl stát samostatně hospodařící podnik. Začalo se i oficiálně uznávat, že má-li podnik skutečně konkurovat na zahraničních trzích, musí mít stejné podmínky, t. j. přístup k progresívním technologiím a materiálům, musí mít možnost vybírat si dodavatele podle výhodnosti cen a kvality jejich výrobků.

Jenomže od teorie k praxi je dlouhá cesta. Československé hospodářství, po 20 let přísně izolované od světa, si za tu dobu vytvořilo odpovídající strukturu. Vyrábělo se sice všechno, ale neefektivně. Rozvoj techniky zaostával za Evropou v celé řadě oborů, především v elektronice. Přednostně se budoval těžký průmysl, nicméně ani ten nedokázal uspokojit zákazníky: Tesla se celé roky potýkala s vážným nedostatkem plechů a pod. Systém monopolních výrobců, výhodný pro centrální plánování, byl nyní rozhodující brzdou: kdo je měl donutit k vynaložení nákladů a úsilí na zvýšení kvality, k pružnému reagování na potřeby odběratelů? A tak v nejhorší situaci byly opět exportující podniky závislé na tuzemských dodávkách.

Úkol snížení procenta exportu tedy trval. Příprava druhého výrobního programu se jevila užitečná i z jiného hlediska. Závod měl už dost informací, že dosavadní největší odběratelé v socialistických zemích začínají budovat vlastní gramofonový průmysl a že tedy dělba práce v rámci RVHP zcela selhala. Zatím sice požadují množství, která sotva stačíme pokrýt, to se však může změnit z roku na rok - a co budeme vyrábět potom?

Výběr druhého výrobního programu se stal proto základním tématem prvních měsíců roku 1968. Byly vytvořeny odborné skupiny pro návrh vhodných oborů, do přípravy se zapojilo na 80 pracovníků. V dubnu byly svolány aktivy, v nichž bylo využito i tehdy ve světě populární metody brainstormingu. Výsledkem bylo doporučení čtyř oborů v pořadí:

- autoelektrika,
- zdravotní technika,
- robotika,
- plynové indikátory.

Pak byly určeny skupiny pracovníků, které měly výrobky vybraných oborů specifikovat po technické, ekonomické i odbytové stránce. Skupinu autoelektriky vedl Zdeněk Vurbal, zdravotní techniky ing. Šafář, robotiky ing. Kolář. V konečné fázi byly z autoelektriky vybrány cyklovače stěračů a ze zdravotní techniky hematologická míchačka. Tyto výrobky byly vybrány proto, že umožňovaly využít stávajícího strojního parku a předpokládaly odbytové zajištění. Nezávisle na těchto akcích navázal s. Čulík jednání s pracovníky ministerstva vnitra o výrobcích pro jejich potřebu.

I přes přípravu 2. výrobního programu zůstávaly ovšem základním výrobním programem gramofony. Úkolem bylo výrazně snížit podíl exportu, jehož ztrátovost byla hlavním ekonomickým problémem. Řešením by bylo získat materiály v odpovídající kvalitativní a cenové úrovni, jaké používá zahraniční konkurence. Pro získání přehledu a navázání kontaktů uskutečnili ředitel s ekonomickým a technickým náměstkem cesty do Holandska, NSR, Itálie a Jugoslávie. Výsledkem pak bylo konkretní jednání o kooperaci se západoněmeckou firmou PERPETUUM EBNER. Kromě toho byly využívány i jiné formy exportu, než prostřednictvím Artie. Závod se tak snažil konkurenčním tlakem snížit obchodní rozpětí Artie z 8 % na požadovaná 4 %. V tomto smyslu byla navázána spolupráce s podnikem zahraničního obchodu Transakta.

Diskuse se vedly i na námět setrvání ve svazku Tesel, či vytvoření jiné vhodné integrace. Závod měl zájem o spojení s některými závody v rámci okresu (Chronotechna Šternberk a pod.), což by umožnilo vytvoření některých společných pracovišť (počítač a pod.). K dohodě však nedošlo a tak zůstala stále nejvýhodnější alternativou Tesla. Celý správní aparát závodu byl angažován v těchto otázkách, které se v celkové politické situaci otevřených diskusí o ekonomice, jaká se vytvořila ve státě na jaře 1968, jevily pro závod životně důležité. Vedoucí pracovníci přicházeli s novými náměty, zkoušely se optimalizační propočty (V. Hoch), v závodě se vytvořilo podnikatelské klima. Mezi tyto akce patří i psychologické testy, prováděné počátkem roku pracovníkem PU v Olomouci PhDr. Sigmundem, které nadělaly i dost zlé krve a vyvolaly protesty proti předpokládaným závěrům. Dr. Jan Sigmund potom nastoupil do závodu jako psycholog a od 1.3.1968 se stal vedoucím zaměstnaneckého odboru. Zdeněk Veselý zůstal v tomto odboru v oddělení péče o zaměstnance, oddělení výchovy kádrů bylo svěřeno Pavlu Vokounovi.

V odbytu bylo zřízeno oddělení technických služeb, kam byl povolán z konstrukce Antonín Völfl. Součástí oddělení technických služeb se stala i záruční opravna a reprografické středisko, které po Knoblochovi převzal Jan Dobrovítovský. Zřízení oddělení technických služeb mělo posílit samostatnou obchodní politiku závodu, navázání přímých kontaktů se zákazníky a získání potřebných informací. Byly obesílány výstavy a veletrhy, pořádány přednášky a semináře pro pracovníky obchodních a servisních organizací. Rozšířila se funkce opravny, která u přístrojů Hi-Fi poskytovala služby přímo u zákazníků. Oddělení technických služeb se věnovala propagaci, ve spolupráci s podnikem zahraničního obchodu Artia byly podniknuty cesty k našim zahraničním zákazníkům do MLR, BLR, RSR, Jugoslávie a Švédska (Göteborg).

Další akcí bylo vytvoření skupiny, která měla navrhnout změnu organizace závodu, metody plánování a technická opatření potřebná pro prohloubení řízení závodu s využitím výpočetní techniky. Vedoucím skupiny byl Josef Knížek, členy Boleslav Koupil, ing. Pavel Kašík, Ladislav Dvořák a Zdeněk Valtr.

To vše směřovalo do budoucnosti, závod se však musel především vyrovnat s denními úkoly. Pokračovala výroba nosných typ HC643, H46, HC646, po počátečních potížích se rozběhla výroba nové typy HC11 a jednorázová serie nepříliš zdařilého bateriového kufříku GBZ641. Hlavní problémy výroby mimo už dlouho trvajícího nedostatku kapacit galvanizovny, automatů a lisů na polystyren, byly opět v dodávkách kufříků. V pololetí zásobování zrušilo smlouvu s n. p. Mier Topolčany, závod Uhrovec a našlo nového dodavatele n. p. Dřevotex Žamberk.

U nové typy HC11 nebyla zvládnuta výroba eloxovaných hliníkových dílců (závaží, raménko přenosky, knoflíky), zejména pro náročnost dodržení vzhledových parametrů. Závadou, kterou se po celý rok nepodařilo vyřešit, byl šum projevující se u nových tranzistorových zesilovačů.

V malosériové dílně pokračovala výroba Hi-Fi přístrojů NC410 a Studio 1, ovšem vskutku "v malých sériích" vzhledem k postavenému plánu a požadavkům zákazníků. Vyrobených 150 kusů za rok znamenalo pouze asi 15 % celoročního plánu. Značný finanční výpadek bylo nutno nahrazovat komerčními gramofony. Úspěšnější byla výroba přístrojů s krycími názvy Hlavatka a Ježdík pro ministerstvo vnitra. Ve spolupráci s konstruktéry ministerstva byl připraven i nový montovaný hliníkový kufříkový gramofon NZC100. Při hodnocení kvality naší výroby byly do 1. stupně jakosti zařazeny přístroje třídy Hi-Fi (NC410 a přenoska P1101 s vložkou VM2101), naprostá většina komerční produkce se dostala do 2. stupně, do 3. stupně spadly zastaralé, ale stále ve značném množství vyráběné gramofony HC643 a GC641.

Státní plán pro 1. pololetí 1968 byl i přes květnové zvýšení splněn. Politické události v srpnu zasáhly do života závodu rušivě. Místo výrobních problémů začaly být v popředí zájmu všech zaměstnanců otázky politické, ve zjitřené atmosféře bylo obtížné rozumně uvažovat, střídala se extrémní stanoviska. I přes určitý počet pesimistů, považujících další snahy o ekonomické reformy za zbytečné plýtvání silami, se po srpnu život závodu opět vrátil do normálních kolejí. Plán srpna byl přes výpadky ve výrobě splněn na 94 % (od poč. roku stále ještě 101 %) a tento drobný výpadek byl brzo vyrovnán. V prosinci byla dovršena výroba tří miliónů gramofonů.

Snad nejvýznamnější posrpnovou změnou bylo zrušení kooperace zesilovačů v NVÚ Mírov, která stejně nebyla pro závod výhodná, ovšem nedostatek pracovních sil se tím dále vyostřil. Dnem 29. září byla pak zkrácena pracovní doba na 42,5 hodin při pětidenním týdnu a 8,5 hodinách denně. Pracující to ovšem uvítali, úbytek pracovní doby bylo nutno nahradit úsporou normohodin nebo režijních pracovníků. Tyto úkoly byly konkretně rozepsány na jednotlivá střediska.

Došlo i k několika kádrovým změnám, od 1.7. přešel ing. Vostrovský z montážního provozu do vedení technické přípravy výroby místo Boleslava Koupila. Vedoucím montáže se stal Miroslav Snášel, na místo vedoucího malosériovky nastoupil Vojtěch Židlický.

Koncem roku se vyhrotily opět ekonomické problémy. Růst materiálových zásob, ovlivněný přípravou nových výrobků, operativními změnami plánu, ale i vyššími cenami součástí, vyvolal zvýšenou potřebu bankovního úvěru. K tomu přistoupily i neuhrazené odběratelské faktury a růst pohledávek. Banka zavedla sankční úrokové sazby a závodu chyběly prostředky na příděly do fondů kulturních a sociálních potřeb a výstavby. Překročením plánu výroby zboží na 110 % se však podařilo vytvořit odpovídající čistý zisk a celoroční úkoly splnit ve všech ukazatelích.

Export poněkud klesl na 66,9 %, vyváželo se do tradičních teritorií socialistického tábora (Bulharsko, Maďarsko, Rumunsko, Jugoslávie, Kuba) i do kapitalistických států (Holandsko, Egypt, Anglie, Rakousko, Dánsko, Finsko, Švédsko, Norsko). V plánu na rok 1969 se zařazením nových typ dokonce podařilo dosáhnout vyrovnaného rozpočtu bez dotací ze zdrojů generálního ředitelství.

Výstavba závodu pokračovala v roce 1968 dokončením dalšího významného objektu, čtyřpodlažní panelové budovy navazující na výrobní halu a tvořící novou dominantu přímo naproti vchodu. Budova byla nazvána "Bílý dům". Do přízemí byla umístěna závodní jídelna, která tak získala prostory odpovídající zvýšenému zájmu o závodní stravování. Od roku 1965 vzrostl počet podávaných obědů o 62 %. Čtyřem stovkám strávníků začaly být nabízeny na výběr dva obědy. Do 1. patra se nastěhovaly kanceláře zaměstnaneckého úseku a zásobování. Tím se uvolnily místnosti v koridoru nad výrobní halou, kam bylo možno ze staré budovy přemístit montáž vložek. Hlavní výrobní dílny se tak dostaly pod jednu střechu (mimo galvanizovny). Druhé patro "Bílého domu" bylo věnováno zdravotnímu středisku. Mimo ordinace praktického lékaře a gynekologa sem bylo umístěno i nové zubní středisko s laboratoří. Závodní stomatoložkou se stala MUDr. J. Fialová. V nejvyšším patře pak byla umístěna nová ředitelna, zasedací místnost a kanceláře ZV ROH a ZO KSČ.

Z dalších investičních akcí pokračovala přístavba garáží, při rekreační chatě na Javoříčku bylo zřízeno koupaliště. Závod odkoupil Staňkův dům v Gottwaldově ulici (kde měl dosud sklady) a adaptoval zde svobodárny s kapacitou 10 lůžek.

Za dvacet let existence gramofonového průmyslu v Litovli vyrostl malý závod o necelých dvou stovkách zaměstnanců na osminásobek, objem výroby se zvýšil dvěstěpadesátkrát! Žádný z těch, kteří kreslili před

zaměstnanci rušeného Liba optimistické perspektivy, by si netroufl slíbit vybudování závodu, který se nyní chystal oslavit své dvacáté výročí.

Jistě nejvýznamnějším dárkem k oslavám bylo rozhodnutí ministra těžkého průmyslu, aby byl z odštěpného závodu od 1. ledna 1969 zřízen národní podnik Tesla Litovel. Jako předmět činnosti bylo pro něj stanoveno:

"Výroba spotřební elektroniky, zejména zařízení pro elektroakustiku a elektrozařízení s malými pohonnými jednotkami a nízkofrekvenčními obvody".

Takto byl nový podnik zapsán do podnikového rejstříku okresního soudu v Ostravě.

Koncem dubna podnik oslavil 20 let trvání závodu. Oslava se připravovala již delší dobu, byla k této příležitosti vydána i poměrně obsáhlá publikace se zhodnocením vývoje gramofonové výroby v Litovli za uplynulá léta. Zahájení oslav bylo 25. dubna, současně byla otevřena výstava výrobků podniku a umožněna prohlídka závodu rodinným příslušníkům zaměstnanců. Na slavnostní zahájení ve všech místnostech Záložny byli pozváni bývalí pracovníci, kteří se o budování závodu zasloužili. Další den se pak konal společenský večer s obchodními partnery na chatě Jeskyňka. Oslavy pokračovaly 9. května koncertem Moravské filharmonie, 16. května byl uspořádán pro litovelskou veřejnost "Večer v Tesle" s besedou o podniku a zábavným programem s kvizovými soutěžemi a pod. Měsíc oslav byl zakončen 23. května estrádou pro zaměstnance.

Slavnostní nálada však odezněla a bylo nutno se vypořádat s nelehkými problémy všedního života. Nově zřízený samostatný podnik musel prokázat své schopnosti, mimo řady organizačních opatření především vyřešit ztráty z exportu a vypracovat finančně vyrovnaný plán bez dotací, které ještě v roce 1968 činily 7848000 Kčs. Opatření, kterými se podařilo takový plán sestavit, obsahovala především body:

- zahájení výroby nových výrobků (řada HC09 a HC10) a vyřazení gramofonů HC643, které se v minulém roce dostaly do 3. stupně jakosti.
- zavedení druhého výrobního programu,
- uplatnění úspor materiálových nákladů,
- využití volné tvorby cen při výměnných obchodech v zahraničí.

Tyto úkoly byly velmi náročné, ve značné míře to byla spíš přání než reálně podložený program. Novou nosnou typou se mělo stát chassis HC10. Třírychlostní gramofon už nepočítal se starými standardními deskami a rychlost 78 ot/min. byla proto vypuštěna. Současně i přenoska měla vložku VK311 MS pouze s hrotem mikro. Pro chassis byl použit nový motorek M101, ověřený už u HC11 a jako obvykle bylo vybaveno zastavovačem. Varianta HC09 měla navíc pneumatický zvedáček přenosky a raménko odlišného tvaru. Ověřovací serie těchto nových typ vykázala určité technické nedostatky už koncem roku 1968, od počátku roku 1969 se pak sériová výroba měsíc od měsíce odsouvala. Výroba mnoha dílců se několikrát opakovala, předělávaly se nástroje, nejzávažnější rekonstrukce ložiska talíře pak znamenala vyřazení této typy (spolu s HC09) z výrobního plánu. Sériová výroba pak znovu začala až ve 4. čtvrtletí.

Celý objem výroby se musel nahrazovat starými typami HC646 a HC643. Ani to však nebylo snadné, rozpracovanost dílců pro tyto výrobky byla v souvislosti s jejich rušením omezena, neobnovovaly se nástroje. Kritický byl zejména stav složitého řezu na lisování statorových a rotorových plechů motorku MT6. Jediným novým výrobkem tak zůstalo chassis HC11 z loňského roku, zde se potíže soustředily na tranzistorové zesilovače kufříků řady 110. Kontrola přístroje nepouštěla pro šum tranzistorů, montáž byla na měsíc zastavena, pak zase uvolněna. Vyzkoušela se řada nevyhovujících řešení a nakonec se od dubna začaly vyrábět nové zesilovače řady 100, postavené na bázi nových křemíkových polovodičových prvků z Tesly Rožnov.

Výroba kufříků NZC100, montovaných z hliníkových dílců (lišty, bočnice), zase vázla na potížích s povrchovou úpravou a tak problémy s kvalitou dřevěných kufříků se jen přesunuly do nové oblasti.

Ani druhý výrobní program se nepodařilo realizovat podle plánu. U intervalových spínačů se postupně řešila technologie výroby některých dílců (jádra, kontakty). Montáž byla sice ve 2. čtvrtletí zahájena, ale s mnohem nižším výkonem, než se uvažovalo. Pro ostřikovač byly objednány formy na výlisky z umělých hmot v Jugoslávii a jejich opožděné dodání odsunulo tento výrobek až na 4. čtvrtletí.

V oblasti exportu si podnik hodně sliboval od kooperace s firmou Perpetuum Ebner, St. Georgen v NSR. Prvním společným výrobkem měl být kufříkový gramofon PE37. Vlastní kufřík z umělé hmoty vyráběl Ebner, stejně jako nástroje pro další dílce z plastů. Tesla měla vyrábět dvouwattový zesilovač a gramofonové chassis. Kooperace mohla být placena formou dodávky u nás nedostatkových materiálů, které by tak postupně obohatily i vnitřní trh. Také výroba PE37 však byla pro změny technického řešení započata se zpožděním až ve 4. čtvrtletí.

Z plánované obnovy výrobního programu tak mnoho nezůstalo. Jen mimořádné úkoly pro výrobu a zásobování. Zásobovači hodnotí situaci v komplexním rozboru:"V dodavatelsko-odběratelských vztazích nastala po zavedení nové soustavy řízení dezorientace a hrubá nekázeň". Ovšem "hrubá nekázeň" neplynula z nové soustavy řízení, ale z toho že se nezměnilo postavení monopolních dodavatelů. Zákazník se nemohl opřít ani o direktivu plánu (tedy "kázeň"), ani o nabídku konkurence.

Pro výrobu se situace zkomplikovala neustálými změnami plánu, opakovanými ověřovacími sériemi, ale především stálým rozšiřováním sortimentu dílců. Výrobně dispečerský odbor uvádí zvýšení počtu vyráběných součástí oproti roku 1964 = 100 % na 206 % v roce 1968. Zavádění druhého výrobního programu zaměstnávalo v této době především prvovýrobu a zde se také soustředila většina technických i kapacitních problémů. Rozsah neplánované externí kooperace, zajišťované dispečerem Skácelem ve výrobně dispečerském odboru (automaty, polystyren, pokovování) se proto nesnížil, ale spíše vzrostl.

Všechny tyto potíže se nakonec podařilo překonat a pololetní plán byl splněn na 100 %. Finanční situace podniku však uspokojivá nebyla a banka pro překročení úvěru na zásoby stanovila sankční úrokovou sazbu 12,5 %. Ve 3. čtvrtletí byla proto nařízena mimořádná opatření. Ve výrobě se zavedla 3. směna obsazená pracovníky hospodářsko-technického aparátu, tím se podařilo zvýšit výkony i tržby a hospodaření podniku se vyrovnalo. Montáži vypomáhalo učňovské středisko, některé vhodné výrobní operace byly převedeny do domácké práce. Mohly tak zůstat ekonomicky činné i ženy v době péče o děti a pod. Pro ně to byl vítaný finanční příspěvek a pro podnik nové výrobní kapacity.

Brigádnickou prací hospodářsko-technického aparátu i mimořádnými směnami dělníků (24 směn jen za listopad a prosinec) vzrostl objem výroby od ledna do prosince na 165 %, když stav výrobních dělníků zůstal prakticky stejný a nebylo zavedeno ani žádné mimořádné racionalizační opatření.

V listopadu byla podle smlouvy převedena do JZD Červenka výroba tištěných spojů. Miloslav Valenta zaváděl v podniku už druhým rokem novou technologii sítotisku a tento zajímavý provoz byl pak realizován právě v JZD Červenka jako přidružená výroba.

V červnu byla dokončena další etapa výstavby výrobní haly. Vybudováním částí M3A a M3B bylo získáno 3240 m výrobní a skladové plochy. To umožnilo řešit i prostory malosériové dílny. Výroba Hi-Fi gramofonů NC410 se zde zvýšila více než dvojnásobně, ovšem oproti plánu to bylo stále velmi málo. Pro montáž zesilovačů ZC20 byla sjednána kooperace s VOZ v Horce. Úspěšně byla zvládnuta výroba dalších přístrojů pro MV (Jupiter, Laboratorní zdroj), která se ukázala ekonomicky dosti výhodná. Negativně na ekonomiku působil provoz výstavby rodinných domků (vedoucí Jan Berák), které podnik převzal do plánu, aby pomohl řešit bytovou situaci zaměstnanců.

V průběhu roku došlo k několika kádrovým změnám. Z funkce vedoucího odboru rozvoje byl od 1.4.1969 odvolán ing. P. Novák a nahradil jej ing. Jiří Tincl. Na učňovském středisku vystřídal L. Pospíšila Vladimír Malík a odbor technické kontroly se změnil na odbor řízení jakosti. Cílem bylo rozšířit kontrolní činnost na předvýrobní a povýrobní etapy. Mimořádným úsilím všech pracovníků se nakonec podařilo celoroční plán v prvním roce samostatného podniku splnit na 105 %. Bylo vyrobeno téměř 300 tisíc gramofonů, mimo přenosek a vložek pro náhradní díly. Z druhého výrobního programu 63000 intervalových spínačů a 18000 ostřikovačů. Finanční situace byla však vyřešena jen překročením výroby zboží a odbytu. Plánované záměry se částečně realizovaly až koncem roku a na úspěšném plnění úkolů se výrazněji nepodílely. Nové výrobky tvořily z výroby zboží pouze 12 % a jejich zavádění zatím jen zkomplikovalo nelehkou situaci v podniku. Byl to tedy vklad do budoucna.

Zatím se neprojevily ani prognózy o nejisté situaci odbytu do socialistických zemí. Naopak požadavky zákazníků rostly a až 30 % objednávek muselo být odřeknuto. V nové politické situaci konce roku 1969, kdy radikální záměry hospodářské reformy začaly být zpochybňovány a vše se vracelo k centrálnímu plánovacímu systému, byla tato skutečnost významným faktorem. Sílily hlasy - a to nejen v podniku - proč zavádět s mnoha potížemi druhý výrobní program, když nestačíme vyrobit ani dost gramofonů, pro které jsme zařízeni.

Nicméně v plánu na rok 1970 byly ještě v plném rozsahu zakotveny původní záměry podniku, t. j. nové typy výrobků včetně rozšíření druhého výrobního programu o dosud nezavedené přístroje (ostřikovač, hematologická míchačka) a omezení exportu při využití nových forem (Perpetuum Ebner, organizace IMEX a pod.).

Kulturní aktivita zaměstnanců koncem šedesátých let oproti předcházejícímu období značně poklesla. Vlastní organizaci kulturních akcí pro závod převzal spojený závodní klub Tesla, v jehož výboru pracovali ze zaměstnanců jen ss. Kašparovský, Čikl a Šik. Několik dalších bylo zapojeno v souborech LUT, ale většina zaměstnanců stála bokem. Kulturní komise ZV ROH se starala pouze o rozdělování lístků na abonentní divadla a koncerty. Větší vazbu na život závodu měl pouze fotokroužek, který instaloval stálou výstavu fotografií v koridoru nad novou výrobní halou. Zde se pravidelně střídaly ukázky prací členů i fotografie spřátelených kroužků z mapových soutěží.

Jednotlivá střediska organizovala kulturně-poznávací a turistické zájezdy s využitím závodního autobusu. Už v roce 1967 byla navázána družba s Radiozavodem Veliko Trnovo v Bulharsku, jedním z tradičních odběratelů našich gramofonů. Vzájemná návštěva techniků přispěla k poznání a výměně zkušeností, v roce 1968 se pak 10 zaměstnanců zúčastnilo výměnné rekreace. V roce 1969 pak ZV ROH hledal cesty pro umožnění rozsáhlejší rekreace zaměstnanců u Černého moře.

Aktivní tělovýchovu organizovala T. J. Supraphon, zaměřená především na vodácké sporty. Oddíl kanoistiky měl bohatou sportovní minulost již při založení jednoty a i nadále se zaměřil na rozvíjení sportovního mistrovství svých členů. Vynikajících výsledků i mistrovských titulů v ČSSR dosáhli bratři Jurečkové, F. Lavička, Sv. Skarupský a další. Oddíl vodní turistiky uskutečnil sjezdy mnoha našich řek, rozvíjela se i činnost nových oddílů horolezců, dívčí kopané a odbíjené.

Na konci druhého desetiletí zbývá bilancovat období, kdy jsme byli závodem podniků Tesla Valašské Meziříčí, Tesla Pardubice, pak generálního ředitelství a které vyvrcholilo dosažením samostatnosti. Bylo to období značného extenzívního růstu v počtu zaměstnanců i objemu výroby. Tento extenzívní růst dosáhl v roce 1969 vrcholu, který už neměl být v budoucnu podstatně překročen. Stav 1600 zaměstnanců byl asi maximem, jakého bylo možno ze zdrojů pracovních sil v poměrně širokém okolí dosáhnout.

Další růst výroby by měl být zajišťován automatizací, k níž však chyběly finanční zdroje i technické možnosti. Chyběla i jasná koncepce, jak takovou automatizaci realizovat. Přes velké množství vyráběných gramofonů poměrně pestrý sortiment přístrojů a hlavně součástí neodpovídal velkosériovému charakteru výroby. Unifikaci dílců, v záměrech technického úseku mnohokráte proklamovanou, se v praxi nepodařilo dosáhnout a tím se i automatizace stala nerentabilní.

Do popředí zájmu se v souvislosti se získáním podnikové samostatnosti a v podmínkách nové hospodářské soustavy dostaly právě finanční otázky. Rentabilita podniku byla závislá na vyřešení problému vývozních cen. Řešení se hledalo v zavádění druhého programu, což ovšem znamenalo další růst sortimentu. Za této situace zákonitě chyběly kapacity strojů i pracovní síly, které se nahrazovaly přesčasy, kooperací a brigádami pracovníků hospodářsko-technického aparátu. V rozporu s těmito nároky na zaměstnance pak působily nízké mzdy, přes jejich určitý růst se rozdíl oproti celooborovému průměru spíše zvětšoval.

Plnění úkolů plánu, které bylo při snaze o samostatnost prvořadé, se docilovalo za stálého nervového vypětí. Jistá euforie v období oslav 20. výročí a získání podnikového statutu proto dlouho nevydržela. K lepšímu klimatu nepřispěla ani celková politická situace v závěru roku 1969. Další postup ekonomických i politických reforem byl nejistý, stejně jako organizační vztahy a personální otázky. Ani generální ředitelství jistě nezapomnělo na dopis odeslaný ze schůze ROH 19.4.1968, žádající zrušení výrobně hospodářské jednotky Tesla.

Poměrně velký podnik (alespoň v porovnání s obdobím počátků) se značnou fluktuací už dávno nebyl soudržnou partou. Lidé se neznali, v každém útvaru, dílně i kanceláři znali jen vlastní problémy. Přátelský kolektiv netvořilo ani samotné vedení, přes snahy ředitele Černína organizovat neformální schůzky na chatě Jeskyňka.

Závod se tedy po dvaceti letech výroby gramofonů v Litovli stal samostatným podnikem. Na této cestě bylo nutno překonat mnoho překážek, bylo při ní dosaženo mnoha úspěchů, ale i nemálo proher. Úkoly, které však podnikový kolektiv čekaly, byly nového rázu a start do dalšího období nebyl snadný.

ZÁVOD TESLA - PŘÍLOHY

Stavy zaměstnanců a průměrné výdělky

	Stav zaměstnanců:					Průměrný výdělek:				
rok	**D**	**T**	**A**	**celkem**	**žen**	**D**	**T**	**A**	**celkem**	**VHJ**
1960	585	80	38	724	509	1061	1516	1065	1137	
1961	759	106	46	934	615	1104	1482	1080	1175	1310
1962	802	124	54	1007	647	1118	1498	1067	1160	
1963	847	135	56	1020	649	1123	1506	1097	1181	
1964	983	111	54	1226	825	1121	1556	1119	1201	
1965	994	159	62	1252	852	1149	1766	1167	1229	1419
1966	1027	188	64	1325	884	1161	1937	1254	1298	1450
1967	1135	215	67	1467	991	1212	2002	1360	1335	1516
1968	1201	228	67	1553	1043	1281	2092	1409	1406	1603
1969	1246	229	71	1602	1101	1347	2218	1469	1477	

Hospodářská střediska (počty zaměstnanců)

	středisko	**1966**	**1967**	**1968**	**1969**	**1970**
10	**úsek ředitele závodu**	197	171	139	136	140
11	**organizace a technika řízení**	-	-	15	20	15
13	**závodní stravování**	12	13	15	16	17
16	**vedlejší činnost**	9	12	23	14	14
17	**Chata Jeskyňka**	-	-	3	-	3
20	**technický úsek**	51	58	53	54	52
21	**Technický rozvoj (VVVZ)**	71	56	64	70	68
22	**racionalizace**	-	15	25	25	22
30	**mechanický provoz**	324	321	341	364	366
31	**montážní provoz**	476	558	578	591	554
32	**malosériová dílna**	24	33	42	54	52
38	**učňovské středisko**	6	7	7	8	8
40	**výrobní úsek (Výrobně dispečerský odbor)**	32	19	20	20	19
41	**odbor nářadí**	55	59	62	62	64
42	**technická obsluha výroby**	80	109	102	91	82
49	**bytová výstavba**	-	-	-	16	18
50	**odbyt**	30	32	34	34	35
53	**zásobování**	40	39	51	58	61
54	**doprava**	26	24	23	23	23

Plnění plánu

rok	**hrubá výroba v SC**	**%**	**rok**	**hrubá výroba v SC**	**%**
1960	62794	102,3	**1965**	106165	103,3
1961	68626	101,-	**1966**	79714	105,6
1962	94366	99,-	**1967**	92471	102,5
1963	98447	103,5	**1968**	133375	100,2
1964	95604	101,3	**1969**	153112	101,1

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ZÁVODU

Rok 1960 - 1962

- Ředitel: František Šrom
    - sekretariát: J. Pavlíčková
    - kádry: Miroslav Jurásek
    - organizace a technika řízení: Gustav Lojkásek
- odbor technické kontroly: Josef Konejl
    - vstupní odbor technické kontroly: Milan Indra
    - výrobní odbor technické kontroly: Lubomír Siegl
    - výstupní odbor technické kontroly: Stanislav Pařízek
    - kontrola nástrojů: Vlastimil Skopal
    - měrové středisko: (od 1961) Václav Vortel
- Technický náměstek: Jaroslav Kadlec, (od 1.7.1961) Jan Chytil
    - bezpečnostní technik: Zdeněk Vurbal
    - vývoj: František Šafář, (od 1.7.1962) ing. Milan Kuttler
        - normalizace: Josef Šprenger
        - vývojová dílna: Jiří Hatoň
    - technologie: Stanislav Pavlíček
- dílna ověřovacích sérií: Vilém Demel
    - hospodaření nářadím: Vladimír Bartoš
        - nástrojárna: Leonard Novák
    - mechanik, energetik: Ladislav Komárek
    - investice: Milan Pavlovský
    - technická projekce: Mojmír Coufal (Žouželka, Eliáš)
- Ekonomický náměstek: Václav Hoch
    - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk
    - ekonomika práce: Miloš Kala
        - normování: Miroslav Čikl
        - osobní oddělení : Olga Vašínová
    - statistika: Helena Demelová
    - národohospodářská evidence: Josef Pospíšil
        - všeobecná účtárna: Antonín Krejčí
        - výrobní účtárna: Dagmar Pospíšilová
        - materiálová účtárna: Alois Zedník
        - mzdová účtárna: Alena Richterová
- Obchodní náměstek: Gustav Lojkásek, (od 1.2.1962) Antonín Kochwasser
    - zásobování: Jaroslav Kuba
        - sklad: František Mach
    - odbyt: Jarmila Schimerová
    - doprava a hospodářská správa: Slaný
- Vedoucí výroby: Antonín Kochwasser, (od 1.2.1962) Jaroslav Zugar
    - ekonom výroby: Miroslav Chadima
    - údržba: František Vogl, (od 1.7.1961) Jan Čulík
    - hlavní dispečer: Milan Kašparovský
    - operativní plánovač: Lub. Šik
    - obrobna: Boleslav Koupil - (od 1962) mechanický provoz: Miloslav Valenta
    - lisovna: Miloslav Valenta
    - dílčí montáž: J. Žváček - (od 1962) montážní provoz: Jan Doubrava
    - konečná montáž: Bohumil Strupek

- ZV ROH: Stanislav Šrom
- ZO KSČ: Jaroslav Zugar
- ZO ČSM: Vlastimil Špička

Rok 1963 - 1965

- Ředitel: František Šrom, (od 1.2.1964) ing. Václav Černín
    - sekretariát: Květa Skopalová (Mezerová)
    - ochrana závodu: Arnošt Bukva
  - výchova kádrů: Miroslav Jurásek
    - učňovské středisko: Lad. Pospíšil
  - organizace a technika řízení: Václav Hoch
  - odbor technické kontroly: Josef Konejl
- Technický náměstek: ing. Jan Harszlak
    - OBP: Antonín Novotný
  - RVZP: Jan Chytil (od 1.4.1964) VVVZ: ing. Boh. Dokoupil
    - technický rozvoj: Antonín Kochwasser, (od 1.4.1964): M. Poláček
      - normalizace: J. Šprenger
      - VZN + TOO: Zdeněk Vurbal
      - technický archiv: E. Lojkásková
    - technická Projekce: Bohumil Strupek
    - (od 1.4.1964) odbor racionalizace: Bohumil Strupek, (od 1.8.1965): ing. Kolář
    - vývoj: ing. Kuttler, (od 1.12.1963): ing. Dokoupil, (od 1.4.1964): Zdeněk Temlík
      - vzorkovna: J. Hatoň
    - konstrukce měřících přístrojů: František Šafář
  - technická příprava výroby: Stanislav Pavlíček, (od 1965): Boleslav Koupil
    - technika nových výrob: Boleslav Koupil, (od 1965): František Klein
    - výrobní technologie: František Hlaváček, (od 1.4.1964) technická kancelář výroby: A. Kochwasser, (od 1.12.1964): Miloslav Valenta
      - normování: Miroslav Čikl
    - konstrukce nástrojů a přípravků: Jaroslav Zugar
    - ověřovací dílna: V. Demel
    - hospodaření nářadím: Vladimír Bartoš
      - nástrojárna: J. Grunt
  - technická obsluha výroby: Jan Čulík, (od 1.8.1965): Bohumil Strupek
    - investice: Milan Pavlovský
    - energetik: Ladislav Komárek
    - údržba strojů: František Vogl
- Hospodářský náměstek: Jaroslav Vávra
  - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk
    - kapacitní plán: Radoslav Štýbnar
    - ceny: Radmila Veselá
    - ekonomové provozů: Miroslav Chadima, Miloš Kala, František Kutý
  - Ekonomika práce: Leoš Novák (Ilek, Vybíralová)
    - osobní oddělení: Olga Vašínová
    - hospodářská správa: Zdeněk Veselý
  - národohospodářská evidence: Josef Pospíšil
    - všeobecná účtárna: Antonín Krejčí (Marková, Nedopilová, Špundová)
    - výrobní účtárna: Dagmar Pospíšilová (Grézlová, Hubáčková, Jordánková, Vybíralová, Urbášková)
    - mater. účtárna: Alois Zedník
    - mzdová účtárna: Alena Richterová (Doláková, Navrátilová, Skácelová)

        - statistika: Helena Demelová
    - Zásobování: Jaroslav Kuba
        - sklad: František Mach
        - doprava: Slaný
    - Odbyt: G. Lojkásek, (od 1.4.1965): Milan Pavlovský (Schimerová, Horník, Kašparová, Knobloch, Leščuková, Churavý)
        - právník: Zdeněk Holub
        - expedice: Šenkýř
- Vedoucí výroby: ředitel závodu, (od 1.12.1964): Jan Čulík
    - Výrobně dispečerský odbor: Milan Kašparovský
    - provoz prvovýroby: Miloslav Valenta, (od 1.12.1964): Stanislav Dolák
    - provoz montáží: Jan Doubrava
- ZV ROH: Stanislav Šrom
- ZO KSČ: Mir. Jurásek, (od 1965): Oldřich Hloušek
- ZO ČSM: Lad. Eliáš

Rok 1966 - 1969

- Ředitel: ing. Václav Černín
        - sekretariát: Marie Kupková
    - ochrana závodu: A. Bukva, (od 10.2.1966): Josef Kopřiva
    - zaměstnanecký útvar: (od 1.6.1966): Z. Veselý, (od 1.2.1968): PhDr. Jan Sigmund
        - osobní oddělení : O Vašínová
        - kádrová evidence: Josef Kopřiva
        - hospodářská správa: Zdeněk Veselý
        - výchova kádrů: Miroslav Jurásek, (od 1.9.1967): Pavel Vokoun
- učňovské středisko: L. Pospíšil, (Baroň, Malík, Pavlíček), (od 1.4.1969): Vladimír Malík
    - organizace a technika řízení: Václav Hoch
    - odbor technické kontroly: Josef Konejl
        - zkušebna: Milan Frýbort (V. Zapletalová, ing. J. Krátký), (od 1.10.1968) ing. Jiří Krátký
        - vstupní odbor technické kontroly: Jan Václav
        - výrobní odbor technické kontroly: L. Siegel
        - výstupní odbor technické kontroly: Stanislav Pařízek
        - měrné středisko : V. Vortel (F. Paulů, Z, Hopjan, Vlastimil Skopal)
- Technický náměstek: ing. Jan Harszlak
        - OBP: Antonín Novotný
    - technický rozvoj: ing. B. Dokoupil, (od 1.9.1967): ing. Pavel Novák, (od 1.4.1969): ing. Jiří Tincl
    - vývoj: Zdeněk Temlík (Miloslav Fišr, ing. Kašpar, ing. Válek, ing. Šafář)
        - normalizace: J. Šprenger
        - ref. VZN: Zdeněk Vurbal
    - odbor racionalizace: ing. František Kolář (Coufal, Špička, Dürr)
        - racionální dílna: J. Hatoň
    - technická příprava výroby: Boleslav Koupil (Mrtka, O. Horák, Klein, A. Prucek, J. Prucek, Nedvěd, Roubíček, Roubíková, Hloušková)
        - (od 1.9.1968): ing. Jan Vostrovský
            - vedoucí postupář: Miloslav Valenta
            - normování: Miroslav Čikl (Lakomý, Masopust, Přidal, Růžička)
            - konstrukce: Antonín Völfl (Blaha, Sapara, Vepřek)
            - konstrukce nástrojů a přípravků: Jaroslav Zugar (Pressfreund, Navrátil)
    - Hospodaření nářadím: Vladimír Bartoš
        - nástrojárna: Jaroslav Grunt

- technická obsluha výroby: Bohumil Strupek
    - údržba strojů: František Vogl, Václav Zavadil
    - energetik: Ladislav Komárek
- Ekonomický náměstek: Jaroslav Vávra, (od 1.2.1966): ing. Jan Wiener
    - právník: Zdeněk Holub (do 1.11.1967)
  - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk
    - ceny, náklady: Veselá, Rafajová
    - kapacity: Radoslav Štýbnar
    - hospodáři provozů: Chadima, Kala, Kutý
  - ekonomika práce: Leoš Novák (František Ilek)
  - národohospodářská evidence: Josef Pospíšil
    - všeobecná účtárna: Antonín Krejčí (Marková, Nedopilová, Špundová)
    - výrobní účtárna: Dagmar Pospíšilová (Grézlová, Hubáčková, Jordánková, Vykydalová, Urbášková)
    - materiálová účtárna: Alois Zedník
    - mzdová účtárna: Alena Richterová (Doláková, Navrátilová, Skácelová)
    - statistika: Helena Demelová
  - Zásobování: J. Kuba (Dvořák, Hošťálek, Fritscher, Vogl, Konečný, Řmot, Červenka)
    - sklad: František Mach, (od 1967): Dospiva
    - doprava: J. Slaný, (od 1967): Stanislav Šrom
  - Odbyt: Milan Pavlovský (Knobloch, Horník, Schimerová, Churavý)
    - expedice: Vlad. Šenkýř
- Výrobní náměstek: Jan Čulík
  - Výrobně dispečerský odbor: Kašparovský, (od 1.11.1966): Lub. Šik (Skácel, Skřepská, Šmídová, Šmoldasová, Velflová)
  - Prvovýroba: Stanislav Dolák (Fabián, Krumnikl, Müller, L. Slouka, Václavek, Žouželka, Svozil, Valouch)
  - Montáže: J. Doubrava (Forét, Pavlíček, Snášel, Žváček, Damovský, Kutý, Pinkava, Volný, Svoboda, Hochová), (od 1.5.1967): ing. Jan Vostrovský, (od 1.9.1968): Miroslav Snášel
  - Malosériová dílna: (od 1.4.1966) Jaromír Látal, (od 1.5.1967) Jan Doubrava, (od 1.7.1968) Vojtěch Židlický
- ZV ROH: Stanislav Šrom, (1967-1968): František Ilek, (1969): Metoděj Vykydal
- ZO KSČ: Oldřich Hloušek, (1968): ing. František Šafář, (1969): Milan Kašparovský

Přehled výroby gramofonů

typa	dříve	1960	1961	1962	1963	1964	celkem
H21	127085	22559	22074	20458	13132	8623	pokračuje
H21.4	6969	4064	2870	910	-	-	14813
H21.5	13627	6760	9351	-	-	-	29738
H21.7	2327	1100	1740	1940	1250	-	8357
H20	35368	24851	6530	104	-	-	58081
H20/I	20038	8776	-	-	-	-	28814
H20.1	8469	15112	31674	71870	74838	72525	pokračuje
H2021	10000	35000	46000	60000	60000	61500	pokračuje
H204	-	931	18502	20500	13500	-	53433
H205	-	-	16850	15000	28267	68493	pokračuje
H206	-	-	-	-	-	39002	pokračuje
HC203	-	1875	13064	16584	38465	51211	pokračuje
HC300	-	-	11	-	-	-	11
HC302	-	-	-	1915	20311	3430	25626
HC643	-	-	-	-	-	3670	pokračuje
HC646	-	-	-	-	-	44	pokračuje
AGC010	-	-	-	1035	5603	-	6638
AGC011	-	-	-	-	2500	-	2500
MD1	22201	2184	-	-	-	-	24385
MD1.3	428	500	-	-	-	-	928
MD51	19580	5696	1387	-	-	-	26663
MD51.4	1750	3715	8113	8106	50	-	21734
MD020	-	5564	7580	3664	615	6052	pokračuje
MD020.3	-	-	1230	-	-	-	1230
celkem		153087	186976	222086	258531	314550	

typa	1965	1966	1967	1968	1969	Další leta	celkem
H21	9099	5608	-	-	-	-	228638
H20.1	36930	22532	11001	-	-	-	344951
H2021	36500	4000	-	-	-	-	303000
H205	36864	14341	15460	48	-	-	195323
H206	27001	2000	1	-	-	-	68004
HC203	47939	39779	22256	46800	61799	5053	344825
HC643	61897	78728	78093	24268	2535	-	245521
HC646	3206	89113	135102	65649	58277	3896	355287
H46	-	-	63018	165222	127233	72026	427499
HC11	-	16	881	15612	29758	67223	113490
HB641	-	4	198	855	-	-	1057
HC09	-	-	-	-	2266	52855	55121
HC10	-	-	-	15	7829	440210	448054
PE37	-	-	-	-	2333	794	3127
MD020	15734	2324	66	-	-	-	41599
MD030	45	2409	233	1750	-	-	4437
celkem	275215	260854	326309	320219	292021		

Přehled výroby skříní

typa	dříve	1960	1961	1962	1963	1964	celkem
S16	21634	8001	1680	8	-	-	31323
S18	3528	1	1330	3	-	-	4862
SL20	5250	3100	745	-	3013	3033	15141
SL20.1	-	1627	-	-	-	-	1627
SL20.2	3330	1475	-	-	-	-	4805
SL21	4160	2	500	-	-	-	4662
LE59	-	98	-	-	-	-	98
LE59A	-	373	111	-	-	-	484
LE61	5831	1394	-	-	-	-	7225
LE62	1182	17	-	-	-	-	1199
LE640	-	2760	2565	1134	7	-	6466
LE650	-	1265	3536	7577	88	-	12466
LE670	-	3388	10	-	-	-	3398
LE680	-	-	4472	3243	4962	-	12677
Copelia	-	-	-	8099	49	-	8148
1112A	-	-	-	1535	3301	118	4954
1120A	-	-	-	-	4700	-	4700

Přehled výroby kufrů

typa	dříve	1960	1961	1962	1963	1964	celkem
SC009	-	2000	1354	-	-	-	3354
SC010	416	657	-	-	-	-	1073
SC011	1	50	-	-	-	-	55
SC012	-	324	-	-	-	-	324
GK020	8469	13112	12523	15286	10849	23646	pokračuje
GK300	-	-	-	41	195	1100	1336
GE080	-	1875	13064	16584	38465	51211	pokračuje
G631	-	-	-	-	1500	1600	3100
GC631	-	-	-	-	2500	-	2500
GC641	-	-	-	-	-	331	pokračuje
N631	-	-	-	-	2642	-	2642
N632	-	-	-	-	1000	-	1000
N641	-	-	-	-	-	319	pokračuje
GZ641	-	-	-	-	-	288	pokračuje
GZC641	-	-	-	-	-	1932	pokračuje
GZ642	-	-	-	-	-	4797	pokračuje

typa	1965	1966	1967	1968	1969	Další leta	celkem
GK020	11888	1740	-	-	-	-	97513
GE080	47939	39779	22256	46800	61799	5053	344825
GE101	-	-	-	-	400	83785	84185
GC641	7975	11153	11493	5694	126	-	36772
GC646	16	1596	2283	6999	14575	823	26292
GC100	-	-	-	-	574	19925	20499
NC641	570	92	-	-	-	-	981
NC646	16	2184	1599	2400	2999	680	9878
NC111	-	-	-	2620	3696	5	6321
NC090	-	-	-	-	548	16257	16805
GZ641	10574	393	1938	-	-	-	12525
GZ641A	1380	7272	8242	7516	192	-	24602
GZ646	-	19	20986	31853	30460	2393	79211
GZ110	-	10	849	4535	5052	5402	15848
GZC641	4723	34	-	-	-	-	6689
GZC641A	3723	22851	16218	10110	2217	-	55119
GZC110	-	-	32	3930	1861	5122	10945
GZC110.1	-	-	-	-	6890	24907	31797
GZC100	-	-	-	-	1600	1200	2800
NZC646	-	263	2243	1639	644	-	4789
NZC110	-	-	-	-	2781	6486	9267
NZC100	-	-	-	-	3617	10813	14430
GZ642	5703	2324	66	-	-	-	12890
GZ651	18	2307	31	1615	-	-	3969
GBZ641	-	4	198	855	-	-	1057
NC410	-	-	-	49	347	2791	3187
Studio1	-		19	93	60	423	595

Popis gramofonů

Chassis H204

Čtyřrychlostní gramofonová chassis s motorkem MT6/III na napětí 220V a přenoskou PK3.

Chassis H205

Čtyřrychlostní gramofonová chassis s motorkem MT6/III na napětí 120V a přenoskou PK3.

Chassis H206

Čtyřrychlostní gramofonová chassis s motorkem MT6/III a přenoskou PK3.

Chassis H46

Čtyřrychlostní gramofonové chassis pro Teslu Bratislava. Motorek MT6.02.

Chassis HC203

Čtyřrychlostní gramofonové chassis určené pro kufřík GE080.

Chassis HC302

Čtyřrychlostní gramofonové stereofonní chassis - první sériově vyráběný stereofonní gramofon v Litovli. Motorek MT6/III, přenoska PK301. Obvyklé vybavení zastavovačem. Rozměry: 329x252x130, váha 2,84 kg.

Přenoska PK301

Stereofonní plastiková přenoska s krystalovou vložkou VK311 se dvěma safírovými hroty (mikro a standard). Volba se provádí natáčením hlavičky do polohy N (standard) a MS (mikro a stereo). Výstupní napětí 200mV při 1KHz, frekvenční rozsah 40-15000Hz, tlak na hrot 5-7p.

Chassis HC643

Druhé stereofonní čtyřrychlostní chassis s motorkem MT190. Hranatý plastikový panel, řazení otáček páčkou u stojánku přenosky. Přenoska PK301 s vložkou VK311, volba hrotů mikro a standard se provádí překlápěním páčky vpřed a vzad. Napětí 220-120V, 50Hz, příkon 7,5W, rozměry 300x210x110, váha 2,1 kg. Design vytvořil Zdeněk Kovář. Na druhém obrázku je sádrový model 1:1.

Motorek MT190

Dvoupólový jednofázový asynchronní motorek. Rotor uložen v samomazných ložiskách, pata hřídele na kuličce. 2800 ot/min., napětí 220-120V, 50Hz, příkon 7,5W.

Chassis HC646

Čtyřrychlostní stereofonní gramofonové chassis, konstrukčně vychází z řady H20. Hranatý tvar, knoflík řazení v levém zadním rohu, motorek MT6/III. Plastiková přenoska nového tvaru s krystalovou vložkou VK311.

Volba hrotu se provádí natáčením hlavičky přenosky. Napětí 220-120V, 50Hz, příkon 10W, rozměry 252x325x115, váha 2,8 kg.

Chassis HC09

Třírychlostní stereofonní chassis, rychlosti: 16 2/3,33 1/3,45, vypuštěna rychlost 78 ot/min. pro standardní desky, současně i vložka přenosky VK311 MS má pouze hrot mikro. Chassis je vybaveno pneumatickým zvedáčkem přenosky a zastavovačem, motorek M101. Frekvenční rozsah 30-18000Hz tlak na hrot 5-7p. Rozměry 310x240x115, váha 2 kg.

Motorek M101

Jednofázový čtyřpólový asynchronní motorek, 1350 ot/min. Napětí 220/120V, 50Hz, příkon 16W.

Chassis HC10

Třírychlostní stereofonní gramofonové chassis (16, 33, 45 ot/min.), vybavené obdobně jako HC09, ale bez zvedáčku. Jiný tvar přenosky.

Chassis HC11

Čtyřrychlostní stereofonní gramofonové chassis. Přenoska s trubkovým hliníkovým raménkem má výměnné vložky VK641 NII (pro desky standard) a VK311 MSII (pro dlouhohrající desky a stereo). Gramofon vybaven zastavovačem, bez zvedáčku. Motorek M101. Rozměry 325x252x130, váha 3 kg.

Chassis HB641

Bateriové třírychlostní gramofonové chassis (33,45,78 ot/min.) pro kufřík GBZ641.

Chassis AGC010

Čtyřrychlostní gramofonové chassis s motorkem MT6/III a přenoskou s vložkou VK051 pro kufříky G631 a N631.

Chassis PE37

Třírychlostní chassis pro firmu Perpetuum Ebner, motorek M101, vybavené pneumatickým zvedáčkem a zastavovačem. Rychlosti 33,45 a 78 ot/min. Přenoska PE194. Chassis je určeno do polokufříku se stereo zesilovačem, možno připojit druhý reproduktor.

Měnič MD020

Čtyřrychlostní gramofonový měnič na 10 desek s motorkem MT6/III a přenoskou PK3. Měnič má obdobné funkce jako předchozí typa MD1 (viz Gramozávody-Přílohy). Rozměry 380x300x230, váha 4,5 kg.

Měnič MD030

Nové tvarové provedení měniče na 10 desek, stejné funkce a vybavení jako typa MD020.

Popis skříní

Hudební skříň LE59

Hudební skříň s měničem MD1, radiopřijímačem, magnetofonem, ultralineárním zesilovačem o výkonu 10W bez výstupního transformátoru s elektronkami PL84 a reproduktorovou soustavou s elektrickými výhybkami a přizpůsobovacích transformátorem pro 100V linku. Magnetofon má dvoustopý záznam při rychlostech 19 a 9 cm/sec., obousměrné nahrávání i přehrávání. Radiopřijímač Hymnus. Napětí 220-120V, 50Hz, příkon 250W. Funkční rozsah zesilovače 20-20000Hz, 4 reproduktory. Kruhový o průměru 270 mm vyzařující zespodu skříně, kruhový 200 mm vyzařující dopředu a 2 oválné 150x200 mm vyzařují z boku skříně.

Hudební skříň LE59A

V provedení LE59A byl magnetofon vynechán a místo něj umístěny další přihrádky pro gramodesky. Navíc přidány 2 výškové reproduktory vyzařující dopředu, skloněné o malý úhel od kolmé roviny na obě strany.

Hudební skříň LE640

Luxusní skříně s chassis H21. Skříň LE640 má radiopřijímač Melodie

Hudební skříň LE650

Luxusní skříně s chassis H21. Přijímač Variace s šesti vlnovými rozsahy ve všech běžných pásmech amplitudově i frekvenčně modulovaných signálů, devíti elektronkami, dvěma stupni MF zesílení a třístupňovým NF zesilovačem. Přijímač je dále vybaven otočnou vypínatelnou ferritovou anténou, samostatnou hloubkovou a výškovou tónovou clonou (spřaženou s regulací šířky pásma), třítlačítkovým tónovým rejstříkem, který umožňuje nastavit několikastupňové omezení přenosu nejnižších kmitočtů. Zesilovač má výstupní výkon 2.5W při zkreslení 5%. Tlačítka přepínání vlnových rozsahů, stejně jako tlačítko pro zapínání feritové antény se po stisku vrátí do své výchozí polohy a zvolená funkce je pak indikována na stupnici. Napětí 220-120V, 50Hz, příkon 85W. Skříň je vybavena prostorem pro uložení gramodesek, třemi reproduktory: jedním kruhovým o průměru 200mm typu ARO511 a dvěma výškovými kruhovými o průměru 100mm typu ARV231. Rozměry 1150x780x400mm, hmotnost 50kg. Elektronky ECC85, ECH81, 2xEBF89, EAA91, ECC83, EL84, EM80, EZ81 nebo EZ80

Hudební skříň LE670

Luxusní skříně s chassis H21. Radiopřijímač typu 528A Rondo II se čtyřmi vlnovými rozsahy (DV, SV, 2x KV)

Hudební skříň LE680

Luxusní skříně s chassis H21. LE680 radiopřijímač Echo

Hudební skříň Copelie

Luxusní skříň s poloautomatem MD51 a radiopřijímačem Variace, který je stejný jako u typu LE650, je však vybavena luxusněji. Prostor pro gramofon je osvětlen, stejně jako prostor pro uložení gramodesek. Zvláštní tlačítková souprava umožňuje zapnout různou kombinaci reproduktorů (3D, 1D, Externí) a vypnout optický indikátor vyladění, který je umístěn přímo na stupnici. Reproduktorová soustava obsahuje 5 reproduktorů. Hlubokotónový o průměru 273mm (typu 2AN 633 75) vyzařuje šikmo ze dna skříně, středové oválné 150x200mm (ARE511) jsou na boku a výškové s uzavřeným košem (ARV231) vyzařují směrem dopředu.

Hudební skříň 1112A

Skříně se stereofonním chassis HC302 a radiopřijímačem Echo Stereo

Hudební skříň 1120A

??? Skříně se stereofonním chassis HC302. ???

Popis kufříků

Kufříky bez zesilovače:

SC009

Přenosný kufřík s chassis H20.

SC011

Přenosný kufřík s poloautomatem MD51. (Kufřík SC010 s chassis H21 je uveden v přílohách oddílu Gramozávody).

SC012

Přenosný kufřík s měničem MD1.

GK300

Přenosný kufřík se stereochassis HC302. Lepenkový kufřík potažený koženkou. Rozměry 380x310x150, váha 4 kg.

GC631

Přenosný kufřík s chassis H20.1, případně s chassis AGC011.

GC641, NC641

Dřevěný kufřík potažený koženkou s chassis HC643. Rozměry 335x250x125, váha 3,3 kg. Provedení NC641 v polokufříku s plexisklem.

GC646, NC646

Dřevěný kufřík s chassis HC646, typa NC646 je polokufřík s plexisklem.

GC100

Dřevěný kufřík s chassis HC10, rozměry 345x247x150, váha 3 kg.

G631, N631

Kufříky s chassis AGC010.

N632

Kufřík s chassis H20.1.

NC090, NC111

Polokufřík s chassis HC09, provedení NC111 s chassis HC11. Rozměry 425x340x160, váha 5,5 kg.

Kufříky se zesilovačem:

GE080

Nejprodávanější koženkový kufřík v historii závodu. Chassis HC203 a elektronkový dvoustupňový zesilovač o výkonu 1,5W s ECL82 ve spodní části. V odnímatelném víku je reproduktor ARZ471. Rozměry 380x280x145, váha 6,5 kg, příkon 29W.

GE101

Kufřík s chassis HC10 a monofonním tranzistorovým zesilovačem. Přístroj je vybaven výstupem na magnetofon. Ve víku umístěn reproduktor ARE467, hudební výkon 4W. Příkon 26W, rozměry 325x125x130, váha 4,3 kg.

GZ641

Dřevěný kufřík potažený koženkou, chassis HC643, v odnímatelném víku umístěn elektronkový zesilovač a reproduktor. Rozměry 335x245x170, váha 6 kg. Provedení GZ641A (na druhém obrázku) má odlišný tvar kufříku.

GZ642

Dřevěný kufřík s měničem MD020. Elektronkový zesilovač zabudován spolu s reproduktorem ve víku. Rozměry 430x325x195, váha 6,5 kg.

GZ646

Dřevěný kufřík s chassis HC646, elektronkový zesilovač pod chassis, ve víku reproduktor ARZ572. Rozměry 400x285x170, váha 6 kg.

GZ110

Dřevěný kufřík s chassis HC11, pod chassis zabudován tranzistorový zesilovač, ve víku reproduktor ARZ572. Rozměry 400x305x170, váha 8,2 kg.

GZ651

Dřevěný kufřík s měničem MD030, elektronkový zesilovač spolu s reproduktorem ARE567 zabudován ve spodní části. Rozměry 430x400x220, have 14 kg. V provedení GZ651S je stereo zesilovač

Stereofonní kufry:

GZC641

Dřevěný kufr s chassis HC643, elektronkový zesilovač zabudován pod chassis, ve víku je pak reproduktor ARE569. V další víkové části je druhý shodný reproduktor. Rozměry 430x300x215, váha 8,5 kg. Provedení GZC641A (na druhém obrázku) má odlišný tvar kufříku.

GZC100

Dřevěný kufr s chassis HC10 a tranzistorovým stereofonním zesilovačem 2x4W. V děleném víku jsou dva reproduktory ARE567. Váha 7,5 kg.

GZC110

Dřevěný kufr s chassis HC11 a tranzistorovým stereofonním zesilovačem. V děleném víku jsou dva reproduktory ARZ572. Rozměry 460x306x200, váha 10,5kg, příkon 36W.

NZC100

Stereofonní kufr s chassis HC10, montovaný z hliníkových profilů. Návrh vzešel ze spolupráce s MV. Dodáván i v rozloženém provedení do Egypta.

NZC646, NZC110

Stereofonní polokufry kryté plexisklem s oddělenými reproduktorovými skříňkami. Provedení odpovídá kufrům GZC646 a GZC110.

GBZ641

Bateriový gramokufřík s chassis HB641. Je to třírychlostní chassis (78, 45, 33 ot.) s přenoskou a vložkou VK641 NMII se dvěma hroty (standard a mikro). Motorek na 9V s příkonem 2,9W je vybaven odstředivým regulátorem otáček a tranzistorovou regulací konstantního napájecího napětí. V kufříku je zabudován tranzistorový monofonní zesilovač a reproduktor ARZ381. Rozměry 295x245x137, váha 4 kg.

NC410

Stereofonní třírychlostní (45, 33, 16 ot.) gramofonové chassis třídy Hi-Fi, zabudované v dřevěném soklu krytém plexisklem. Přenoska magnetodynamická s trubkovým raménkem v hrotovém uložení, nastavitelná síla na hrot 0,5-3p. Pneumatický zvedáček, indikátor a jemné nastavení otáček, antiskating. Rozměry 425x350x160, váha 9 kg.

Studio 1

Stereofonní souprava, skládající se ze soklu NC410, stereofonního zesilovače ZC20 a reproduktorových třípásmových kombinací RK60. Doplňkem při použití vložky Shure je korekční předzesilovač AZG981.

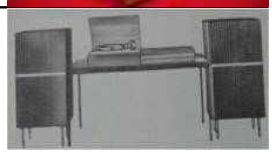

Socialistická soutěž

Rok 1960 znamenal opět vzrůst socialistického soutěžení. O titul brigády socialistické práce soutěžilo už 16 kolektivů, bylo podáno 92 individuálních a 39 kolektivních závazků, které byly zaměřeny především na snižování zmetkovitosti. Do soutěže bylo zapojeno 573 pracovníků (71,8%) a ekonomický přínos soutěže byl vyčíslen na 252100 Kčs. Výsledky jednotlivých soutěžících kolektivů však byly těžko srovnatelné a často neprůkazné, mezistředisková soutěž se proto přestala vyhodnocovat a v dalším období se soutěžení omezilo na samostatné dílny.

Ve zlepšovatelském hnutí byl podán 61 zlepšovací návrh s úsporou 59898 Kčs. V roce 1961 zůstalo v hnutí brigády socialistické práce zapojeno jen 11 kolektivů, z nichž tři získaly titul. V tomto roce byl vyznamenán František Zatloukal odznakem "Nejlepší pracovník MVS" a Jaroslav Zugar obdržel vyznamenání "Za zásluhy o výstavbu". V roce 1962 byla při ZV ROH vytvořena komise, která měla posílit socialistické soutěžení na závodě. Zvýšený zájem vedení i odborů pomohl a v roce 1963 bylo do soutěže zapojeno 925 pracovníků (85,2%), z 11 kolektivů brigády socialistické práce jich osm titul získalo.

Později se opět projevila formálnost soutěže a 4 kolektivy brigády socialistické práce byly zrušeny, protože neplnily podmínky soutěžního řádu. Řada pracovníků byla pak vyznamenána za dlouholetou obětavou práci při příležitosti oslav 20. výročí gramofonové výroby v Litovli.

Vyznamenaní pracovníci

Státní vyznamenání:

- Za zásluhy II. stupně: Josef Plánička (1944)
- Za zásluhy o výstavbu: Jaroslav Zugar (1960)
- Za službu vlasti: Květoslav Horák (1956), Vladislav Gabrlík (1968), František Ilek, Vítězslav Pavlíček, Stanislav Šrom

Vyznamenání ministerstva:

Marie Absolonová, Josef Balcárek, Radomír Broza (1967), Jan Doubrava, Vladislav Gabrlík (1959), Antonín Kochwasser (1956), Boleslav Koupil (1956), Bedřich Kubín (1956), Alois Navrátil, Jiřina Nováková (1969), Rostislav Papajk (1969), Stanislav Pavlíček, Josef Plánička (1956), Věra Smékalová (1954), Jaromír Tejkl (1956), František Zatloukal (1960), Jaroslav Zugar (1956).

Vyznamenání výrobně hospodářských jednotek:

Mojmír Coufal (1954), Jan Doubrava, Božena Gottwaldová (1969), Jiří Hatoň (1969), Miroslav Chadima (1969), Milan Kašparovský (1969), Leonard Novák (1969), Štěpánka Nováková, Stanislav Pařízek (1969), Vítězslav Pavlíček (1969), Olga Pospíšilová (1969), Lubomír Šik (1969), František Vogl (1969), Jan Žváček (1969).

Zaměstnanci, pracující roku 1969 v podniku od založení:

Radomír Broza, Mojmír Coufal, Miroslav Čikl, Eduard Damovský, Jan Doubrava, Vladislav Gabrlík, Jiří Hatoň, Stanislav Huličný, Miroslav Chadima, Vlasta Churavá, Marie Karhánková, Milan Kašparovský, Boleslav Koupil, Zdeňka Lexmaulová, Adolf Mlčoch, Leoš Novák, Jiřina Nováková, Rostislav Papajk, Stanislav Pařízek, Vítězslav Pavlíček, Josef Plánička, Olga Pospíšilová, Hynek Rašner, Eliška Rašnerová, Alena Richterová, Lubomír Siegl, Vlastimil Skopal, ing. František Šafář, Lubomír Šik, Anna Táborská, Jaromír Tejkl, Zdeněk Temlík, Miloslav Valenta, František Vogl, Antonín Völfl, Marie Vysloužilová, František Zatloukal, Jan Žváček.

Spojený závodní klub ROH Tesla

Sloučením závodního klubu Gramofonových závodů, Domu osvěty a kulturních zařízení dalších organizací v Litovli byl 1. října 1960 ustaven Spojený závodní klub ROH Tesla. Klub sdružoval 16 organizací:

Tesla Litovel, Papcel Litovel, Hanácké lihovary a konzervárny, Jesenické dřevařské závody, Spojený velkoobchod, Oblastní komunální služby, Cukrovar, Olšanské papírny, Severomoravské pivovary, Hanácké sladovny, Vysílač, Pošta, Poliklinika, Jedenáctiletá a devítiletá střední škola, Škola pro slabozraké.

Výbor měl zpočátku 32 členů, z toho 20 zástupců zúčastněných organizací a 12 zástupců zájmových kroužků. Předsedou výboru byl Milan Kašparovský, místopředsedou A. Hlavinka, hospodářem M. Kuchař, pokladní V. Konšelová. Další členové výboru byli pověřeni vedením jednotlivých komisí. Běžnou činnost řídil sekretariát klubu v čele s tajemníkem Otou Urbáškem. Během roku 1961 byli přijati další zaměstnanci: metodik Jaroslav Kuča, výtvarník František Flasar, účetní Pavel Vokoun a údržbář s. Šišma.

Na 2. výroční schůzi 2.12.1961 se počet členů výboru snížil na 21 vyřazením těch, kteří se aktivně do práce nezapojili. Po 3. konferenci 8.12.1962 už nebyl volen pokladník, tuto práci převzal účetní Vokoun a později Zdena Spurníková. Z členských organizací odpadla Pošta, jinak se počet členů ani vedení během šedesátých let v podstatě neměnilo.

Závodní klub měl ve správě prostory bývalého Domu osvěty na náměstí (koncertní sál, 4 učebny, fotokomora, kancelář) a na Záložně velký a malý sál. V roce 1965 zde ještě adaptoval kavárnu po uvolnění těchto prostor prodejnou potravin.

Činnost spojeného závodní klubu se dělí do tří oblastí: zájmová, osvětová a společenská. Zájmová činnost (kroužky LUT) byla řízena členkou výboru M. Šikovou. Trvale aktivní byly soubory dramatický (s recitační a estrádní skupinou), fotokroužek a Klub lidové kinematografie, dále orchestrální sdružení (dirigent s. Pecha) a smyčcové kvarteto (Fiala, Kučera, Kuchař, Nedoma). V letech 1962-1966 se rozvinula činnost loutkového souboru Radost (vedoucí J. Kuča), který se dostal až na celostátní přehlídku Loutkářská Chrudim. Dechový orchestr Haná se zapojil do práce spojeného závodní klubu od roku 1961. Taneční orchestry si udržovaly standardní úroveň, jejich složení i počet se však měnil.

Po roce 1964 byl velmi agilní nový vlastivědný kroužek vedený Dr. ing. Karlem Obšilem. Uspořádal řadu besed o historii města a průmyslových závodů, vydal i několik zajímavých publikací (také "Vznik a historie závodu Tesla Litovel" od R. Papajka v roce 1965). Kroužek akvaristů se postupně odmlčel, přes řadu pokusů se nepodařilo trvale udržet pěvecký soubor.

Do oblasti osvětové patří především pořádání kurzů pro mládež i dospělé. Byly to kurzy hudební výchovy

(housle, klavír, kytara, harmonika, dechové nástroje), z jazykových kurzů němčina a angličtina, pro ženy kurzy šití a vaření. Pro mládež byly pořádány kurzy rytmiky a pak pravidelně v zimní sezoně taneční kurzy. Do osvětové oblasti patří i pořádání přednášek k aktuálním politickým otázkám, cykly o umění a společenském chování, cestopisné přednášky. Oblíbené byly besedy se spisovateli a umělci, s velkým ohlasem se setkaly návštěvy národního umělce J. Vojty, který se přišel podívat i mezi pracující Tesly do závodu.

Významnou složkou činnosti spojeného závodní klubu byly pořady pro děti: promítání filmů, vyprávění pohádek, soutěžní pořady ("Osmkrát odpověz" a pod.), šachové kurzy. Závodní klub tak vykonával funkci pionýrského domu, který tehdy ještě ve městě neexistoval. Starší mládež si velmi oblíbila nedělní Hrátky mládeže s tancem, po otevření kavárny i Klub mladých a Klub učňovské mládeže.

Spojený závodní klub zajišťoval v celém rozsahu společenský a kulturní život města. Od roku 1963 začal vydávat měsíční kulturní kalendář. Vlastní kulturní pořady doplňoval zajišťováním profesionálních pořadů. V cyklech abonentních koncertů se v Litovli představili nejvýznamnější naši i zahraniční interpreti, abonentní repertoár divadel vyplňovalo především šumperské oblastní divadlo, ale i řada dalších. Společenský život pak doplňovaly pořady estrádní, koncerty populárních zpěváků a tanečních orchestrů, plesy a taneční zábavy. Spojený závodní klub pořádal ročně v průměru přes 3000 akcí, roční návštěva vystoupila během šedesátých let na sto tisíc a roční finanční obrat na půl miliónu Kčs.

Závodní klub, který byl v dobách Gramozávodů jen spolkem mnoha dobrovolných nadšenců, se stal výkonnou profesionální organizací, jejíž vztah k mateřskému závodnímu výboru ROH se však omezil na formální schvalování plánů činnosti a rozpočtů. Obdobná, ba ještě horší byla spolupráce se závodními výbory a vedením ostatních zúčastněných organizací, kde nebylo snadné dosáhnout ani zaplacení finančního podílu na nákladech a pocit, že se jedná o vlastní kulturní zařízení se zcela vytratil.

Historie Závodního klubu by si zasloužila samostatné zpracování, s ohledem na výše uvedenou odtrženost od dění v závodě, se jí v této práci nebudu podrobněji zabývat.

Dívčí kopaná

Myšlenka dívčí kopané vznikla mezi hráčkami oddílu házené T. J. Supraphon roku 1966. První utkání s pražskou Slávií znamenalo krutou porážku, pak se však děvčata zlepšila a další zápasy jim dodaly sebedůvěru. Když se počátkem roku 1968 ustavila Česká a Moravská liga, dostal se oddíl Tesly do Moravské ligy. Zásluhu na tom mají hráčky: Blahunková, Fochrová, Kulhánková, Leschingerová, Navrátilová, Přikrylová, Tomanová, Kyselová, Pluskalová, Obručová, Kolomá a Skácelová. Hlavní kádr pocházel z učňovského střediska a také trenérem byl vedoucí střediska L. Malík. V letech 1969 - 1970 hrála děvčata 2. středomoravskou ligu a další dva roky pod hlavičkou SSM Tesla Litovel Severomoravskou divizi.

Divadlo

Ochotnické divadlo má v Litovli bohatou tradici, nejstarší záznamy sahají až k roku 1793. Hrálo se v sále ve 2. poschodí radnice, později na Střelnici (dnešní Muzeum). Jednalo se ovšem o divadlo německé. Český společenský život se aktivizoval až ve druhé polovině 19. století a divadlo se na tom značně podílelo. První organizační základnou byl Sokol, založený v Litovli roku 874. Zásadní zlom znamenalo vítězství Čechů v obecních volbách roku 899.

Vznikla řada ochotnických souborů, jejichž úkolem bylo především přispívat do spolkové pokladny. Organizátorem byly tělovýchovné organizace (Sokol, Orel, DTJ), církve (katolická, československá) i další spolky, roku 1920 vznikl nezávislý Kruh přátel dramatického umění, KPDU. Počet souborů i rozsah jejich činnosti, od dramat přes operety až po výpravné hry v přírodě se stovkou účinkujících, je ohromující.

Druhá světová válka kulturní život v Litovli omezila, ale hned po roce 1945 se oživila činnost především dvou nejvýznamnějších divadelních souborů: Sokola a KPDU.

Když byla po roce 1948 spolková činnost postupně likvidována, stal se základnou ochotnického divadla nově zřízený závodní klub Křižík. Ke sloučení pod touto hlavičkou došlo počátkem dubna 1951. Pro tuto příležitost nacvičil se zaměstnanci závodu jednoaktovou veselohru "Doktorem být není špás" O. Urbášek,

jedna z vůdčích osobností litovelského divadelnictví. K oslavě 1. Máje byla v režii Olgy Vašínové nacvičena hra Antonína Zápotockého Vstanou noví bojovníci.

I když se v této době hrálo pod hlavičkou závodního klubu Křižík, hlavní kádr herců byl z řad dřívějších litovelských ochotníků. Platí to zejména pro období 1951-53, kdy byla provedena řada náročných her. Ke stému výročí A. Jiráska to byla v roce 1951 jeho Vojnarka v režii Karla Churavého. V roce 1952 opět K. Churavý režíroval Cizí stín Konstantina Simonova a o velikonocích byla uvedena opereta R. Frimla Král tuláků. Režii měl F. Smýkal, hudební nastudování Al. Holoubek. V roce 1953 se hrál Jiráskův Otec v režii O. Urbáška a v roce 1954 hra V. Dvořáka a Zdeňka Petra: Sto dukátů za Juana. Režii měl opět O. Urbášek a hudbu řídil A. Holoubek.

V roce 1954 se ochotnické divadlo v Litovli opět rozdělilo do dvou středisek. První z nich bylo při okresním Domě osvěty v čele s Otou Urbáškem, při závodním klubu Gramozávodů pak vznikl samostatný aktivní divadelní soubor, složený ze zaměstnanců závodu. Zejména zásluhou Miloslava Valenty se ochotnické divadlo stalo záležitostí celé továrny. Na hrách se podílelo na 60 i více zaměstnanců, většina z nich vyzkoušela divadelní prkna poprvé. Některá jména se pak opakovala jen v komparzech, jiní se stali stálými protagonisty souboru.

Vytvořil se i stálý kolektiv techniků, o světlo a zvuk se starali Antonín Völfl a Stanislav Pařízek, o scénu Jaroslav Knobloch a Adolf Mlčoch, o kostýmy J. Peřinová, maskování prováděli manželé Urbáškovi. Celá činnost odboru byla zajišťována dobrovolníky, od přípravy scény až po prodej vstupenek a pořadatelskou službu. Díky velké obětavosti všech členů bylo v řadě představení dosaženo i slušné umělecké úrovně. V hlavních rolích se střídali manželé Valentovi, Miroslav Čikl, Milan Kašparovský, Miroslav Chadima, Lubomír Šik, Helena Demelová, M. Hochová, L. Svobodová, M. Karhánková, S. Montágová a další. Tento kolektiv zůstal po dobu existence souboru prakticky stálý.

Divadelní hry se obvykle nacvičovaly dva až tři měsíce, hrálo se dvakrát v Litovli a pak následovalo několik repríz v okolí, v Nasobůrkách, v Července, Brodku u Konice, Skřípově, Hvozdečku, Luké, Střelicích, Unčovicích, Pňovicích a j.

Roku 1954 byly v režii Karla Churavého sehrány dvě hry Ladislava Stroupežnického, na jaře Zvíkovský rarášek a Paní mincmistrová a na podzim Naši furianti. V roce 1955 se ujal režie Vincenc Urbášek a pod jeho vedením připravil soubor na jaro Goldoniho Lháře a na podzim adaptaci knihy B. Němcové Babička. Pro silvestrovský večer byla pak v režii Milana Kašparovského provedena komedie Oty Duba Dědeček potřebuje klid.

V roce 1956 opět Karel Churavý režíroval hru H. Balzaca Evženie Grandetová a na jaře 1957 komedii Alexandra Fredra: Dámy a husaři. Další připravovaná hra Svítání nad vodami se neuskutečnila a až v lednu 1958 byla sehrána v režii K. Churavého současná hra Evžena Vítkovského Dům u doktorů.

V čele divadelního souboru byl od počátku výbor: Miloslav Valenta, Miroslav Čikl, Lubomír Šik, K. Churavý, Jaroslav Knobloch, František Zatloukal, J. Peřinová. Menší krizi, která postihla divadelní soubor po přerušeném nácviku hry, se pokusil Lubomír Šik překonat organizováním divadelních besed, kulturních programů s recitací, scénkami, soutěžemi a společenskou zábavou. Příprava programu udržovala pohromadě kolektiv herců, kteří právě nebyli zapojeni do nové hry. Tato skupina pak připravovala zábavný program i pro výroční konference ROH v letech 1958-1961.

K oživení souboru přispěl i nástup nového ředitele závodu Františka Šroma, který sám byl zapáleným divadelníkem. V roce 1959 se za jeho účinkování sehrála klasická Jiráskova Lucerna a na jaře 1960 nová hra Petra Karvaše Půlnoční mše, obě v režii Karla Churavého.

V roce 1960 se kulturní život v Litovli soustředil do nového Spojeného závodního klubu ROH Tesla, předsedou sloučeného divadelního odboru se stal Miroslav Čikl a první hrou pod hlavičkou spojeného závodního klubu Tesla byla Jiráskova Filosofská historie v režii K. Churavého (listopad 1960).

Sloučený divadelní soubor měl širokou členskou základnu, což se zpočátku odrazilo v bohaté činnosti. Jen v roce 1961 bylo uvedeno 5 her, mezi nimi i náročná Zeyerova Radúz a Mahulena se Sukovou hudbou. Později však si režiséři vybírali zkušenější herce, se kterými se jim lépe pracovalo a ostatní členové souboru zůstávali bokem.

Zaměstnanci závodu Tesla se ještě ve větším rozsahu podíleli na hrách A. Christie: Past na myši v režii Lubomíra Šika roku 1961 a na Čapkově Bílé nemoci v režii K. Churavého roku 1962. V dalším období se ochotnického dění v Litovli účastnili už jenom jednotlivci. Divadelní soubor však stále patřil k

nejaktivnějším odborům závodního klubu až do roku 1970, kdy se rozpadl a dlouholetá historie divadelnictví v Litovli byla přerušena.

Fotokroužek

Fotokroužek v našem závodě vznikl nejspíš až současně se založením závodního klubu Křižík v listopadu 1950. Jeho hlavním iniciátorem a asi i prvním předsedou byl Lubomír Babica. Po jeho odchodu ze závodu jej vystřídal Josef Wagner a kolem roku 1953 Stanislav Pařízek. Roku 1955 se stal předsedou fotokroužku Lubomír Šik. Fotokroužek měl v té době kolem 15 členů, k nejaktivnějším patřili S. Pařízek, Mojmír Coufal, Miloslav Valenta, Antonín Völfl.

Od rodinných fotografií se postupně přešlo k vážnější práci. Ve spolupráci s divadelním souborem byly zhotovovány propagační fotografie z připravovaných představení, pro potřeby závodu zhotovovali členové kroužku portréty nejlepších pracovníků, vyráběných přístrojů a pod. Velkou akcí bylo zhotovení portrétů všech zaměstnanců na závodní průkazy. Reportážní fotografie na vývěsky a pod se zhotovovaly při významných akcích, oslavách 1. Máje, nebo 1. Spartakiádě. Získání potřebné sebedůvěry bylo podnětem pro uspořádání první členské výstavy v roce 1956.

Fotokomora byla zpočátku v prostorách závodu, v 1. patře hlavní budovy. Základní vybavení bylo pořízeno z prostředků vedení závodu. V roce 1955 se závodní klub přestěhoval do Husovy ul., kde byla umístěna i fotokomora. Chyběla zde však tekoucí voda, prostory se obtížně vytápěly a tyto nevyhovující podmínky dost ovlivnily práci fotokroužku. V této době se uplatnili vlastně jen ti členové, kteří měli doma vlastní vybavení.

Přes tyto technické potíže byl fotokroužek nadále aktivní, z jeho iniciativy byl ustaven okresní poradní sbor, uspořádán kurz pro začátečníky v rámci závodu a při oslavách desátého výročí založení závodu se členové představili veřejnosti poměrně obsáhlou výstavou.

Po založení Spojeného závodního klubu v roce 1960 se stal fotokroužek jednou z nejaktivnějších zájmových organizací. Měl nyní v průměru kolem 25 členů, převahu tvořili stále zaměstnanci závodu. Z dalších sdružených organizací se do nového kroužku aktivně zapojili pouze Otmar Krobot a Antonín Kocián (z Domu osvěty) a Vlast. Sedlák (z Papírny). Vl. Sedlák se pak zaměřil na filmování a od fotokroužku se oddělil samostatný Kinoklub.

Předsedou fotokroužku zůstal Lubomír Šik, k nejaktivnějším členům patřili z našeho závodu Mojmír Coufal, Stanislav Dolák, Milan Kašparovský, Boleslav Koupil, Stan. Král, V. Kulhánek, ing. J. Liška, dr. O. Michálková, Stanislav Pařízek, Miroslav Pinkava, Vlastimil Skopal, Lubomír Šik, Miloslav Valenta, K. Valouch, Antonín Völfl, J. Vymětal, J. Wagner. Z jiných organizací. R. Holčák, A. Jankovský, Otmar Krobot, A. Kocián, dr. Josef Pařízek, Vl. Šmoldas, Jaroslav Špunda, F. Vavrda. Stanislav Král se stal členem okresního poradního sboru v Olomouci a Lubomír Šik členem krajského poradního sboru v Ostravě.

Už v roce 1961 uspořádal fotokroužek kurzy pro začátečníky v Litovli a v Uničově, ve dnech 29.4 až 4.5 potom "Týden fotografie a filmu" s výstavou fotografií a promítáním filmů v Litovli, Uničově a Štěpánově. Roku 1962 pak opět kurz pro začátečníky, výstavu při konferenci závodního klubu a stálou výstavu fotografií v nové výrobní hale Tesly. V tomto roce byl také za naší účasti uspořádán 1. ročník soutěže okresního mapového okruhu kde jsme získali 2. místo.

Roku 1963 byly uspořádány dvě veřejné výstavy, mimo tradiční členskou přehlídku to byla výstava "Pozdravy z ciziny" s pojená s promítáním filmů Antonína Völfla a Stanislava Pařízka (Turecko, Bulharsko). Fotokroužek se začal věnovat barevným diapozitivům, uspořádal první veřejnou besedu s diapozitivy Stanislava Krále, Otmara Krobota, K. Valoucha a v závěru roku uvedl velmi atraktivní diafilm Hučivá Desná Lubomíra Šika.

Práce s diapozitivy pak pokračovala i v roce 1964 diafilmem Stanislava Krále Laškovské údolí, během roku uspořádal 18 besed s diapozitivy, kurz fotografie pro učňovské středisko Tesly. Po úspěšné účasti v okresním mapovém okruhu se fotokroužek zapojil do Tatranského mapového okruhu. Uspořádal členskou výstavu v Uničově a úspěšná byla i účast v STMP. Z 50 snímků zaslaných do okresního kola postoupilo 40 do kraje a 11 do ústředního kola. Nejlépe byl hodnocen snímek R. Holčáka.

Na počátku roku 1965 jela početná delegace kroužku na vyhlášení výsledků Tatranského mapového

okruhu v Matejovcích, kde jsme se umístili na pěkném 3. místě. Opět se opakoval začátečnický kurz pro veřejnost a řada Večerů s diapozitivy. Ve spolupráci s vlastivědným kroužkem vznikl polyekran Královské město Litovel, připravený ke 20. výročí osvobození republiky. Náročná práce v režii Lubomíra Šika a podle scénáře Dr. Obšila byla kombinací projekce historických záběrů na diapozitivech a současného života Litovle na barevném filmu. Na polyekranu pracovali Otmar Krobot, Stanislav Pařízek a Antonín Völfl. V souvislosti s premiérou byla uspořádána i výstava fotografií na téma Město Litovel.

V roce 1966 oživila činnost fotokroužku beseda se známým fotografem Jaroslavem Vávrou, který byl v té době ekonomickým náměstkem Tesly. Závěr dalšího ročníku Tatranského mapového okruhu byl tentokrát v Ostravě. V květnu se konala už tradiční členská výstava. V roce 1967 bylo ve spolupráci s recitačním souborem připraveno pásmo veršů a diapozitivů "Básník a květy", na které se přišel podívat i národní umělec Jaroslav Vojta. Při premiéře byla otevřena i výstava s námětem "Květiny ve fotografii". Členská výstava měla tentokrát námět "Detail ve fotografii".

Na počátku roku 1968 odejela delegace fotokroužku na závěr Tatranského mapového okruhu do Dubnice s návštěvou hradu Vršatec. Členská výstava se v tomto roce nekonala, ale v říjnu bylo provedeno další pásmo diapozitivů s recitací "Země mluví". V tomto roce byl náš fotokroužek pořadatelem už 5. ročníku Tatranského mapového okruhu a proto se jeho závěr konal roku 1969 v Litovli. Uspořádali jsme rozsáhlou výstavu nejlepších prací okruhu a pro účastníky mimo závěrečnou besedu výlet na Bouzov.

V letech 1970 a 1971 se členská výstava nekonala, pokračovaly však besedy s diapozitivy, mezi autory se mimo Lubomíra Šika, Stanislava Krále, O. Okrobota zařadil i Miroslav Pinkava (beseda o Itálii). Na závěr 6. ročníku TMO jsme jeli tentokrát do Komárna s návštěvou lázní Patince. V roce 1972 se pak v souvislosti s kádrovými změnami ve vedení závodního klubu změnilo i vedení fotokroužku. Po 17 letech odchází Lubomír Šik a předsedou se stal Vlastimil Kulhánek.

TESLA – VHJ PRAHA

OBDOBÍ 1970 - 1973

Do třetího desetiletí vstupovala Tesla Litovel sice jako samostatný podnik, ale ve složité politické i hospodářské situaci. Měnili se představitelé strany i státu, ekonomická reforma byla přehodnocena. Hospodářský systém se vracel k centrálnímu plánovacímu mechanismu, podnikatelská aktivita podniků byla nežádoucí a tržní hospodářství posuzováno jako návrat ke kapitalismu a rozvracení státu. Vodítkem pro hodnocení uplynulých let a posuzování pracovníků se stalo "Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti", vyhlášené ÚV KSČ v prosinci 1970.

Na počátku roku však ještě platila pravidla hospodaření podniků, vycházející z podmínek ekonomické reformy. V tomto smyslu byl také sestaven finančně vyrovnaný plán, jehož úspěšnost byla závislá na zavedení nových výrobků. Nové typy reprezentovaly v 1. čtvrtletí 53% celkového objemu výroby. Tak náročný úkol však byl nad síly pracovníků a odpovídal spíš přání než reálným možnostem.

Výstavba montážní haly byla dokončena kolaudací části M3B 23. ledna 1970. Tradiční přístroje HC643 byly nahrazeny novými typami HC09 a HC10. V souladu se světovým trendem byla vypuštěna rychlost 78 ot/min. neboť standardní desky se už řadu let nevyráběly. Chassis HC10 s plastikovou přenoskou mělo krystalovou vložku VK4301 a motorek M101. Chassis HC09 mělo trubkové raménko přenosky a navíc bylo vybaveno pneumatickým zvedáčkem.

Zcela nové řešení s panelem z umělé hmoty mělo chassis PE38 a z něho odvozené HC08. Jednotné panely měly být zajišťovány z NSR kompenzací za výrobky dodávané firmě Perpetuum Ebner. Zejména tyto typy měly sníženou pracností uvolnit kapacity pro druhý výrobní program, což vyrovnávalo finanční ztráty z exportu. Podnik dosud vyvážel téměř 80% produkce a dosahované ceny po přepočtu oficiálním kurzem byly nižší než velkoobchodní ceny, v nichž se počítal plán. Exportní přirážka rozdíl nepokryla a

navíc byla ve 2. pololetí o 19% snížena v duchu zásad ekonomické reformy a požadavku na hospodářskou soběstačnost podniků. Snížení přirážky znamenalo pro podnik ztrátu 2,8 miliónů Kčs.

Výroba chassis HC10 se od počátku roku potýkala s nedořešenými technickými problémy, zejména vypínání, špatná kvalita plechu zvyšovala pracnost při tmelení pod lakem. Sériová výroba motorků M101 se rozbíhala pomalu, teprve v únoru byl instalován nový lis Engel pro zastřikování rotorů moplenem. Chassis PE38 se teprve konstrukčně a technicky upřesňovalo s firmou PE. Závady se projevily i na kufrech a zesilovačích (kvalita dřevin, šum tranzistorů). Vázla výroba intervalových spínačů, ostřikovače se zcela zastavily neboť nebyly uvolněny devizy na výlisky z Jugoslávie. Výroba se proto stále měnila, ztrácely se kapacity a chyběly pracovní síly. Důsledkem toho všeho bylo nesplnění plánu 1. čtvrtletí o 5,6 miliónů Kčs. To se ovšem v plném rozsahu odrazilo ve finanční situaci podniku, která se dále zhoršila restrikčními opatřeními banky v oblasti úvěrování.

Dlouhodobé vysoké nároky na pracovníky hospodářsko-technického aparátu, kteří se měli vypořádat s úkoly ve svých profesích a přitom vypomáhat ve výrobě, byly tak završeny neúspěchem spojeným s neproplacením prémií. Depresivní nálady uvnitř podniku ještě prohloubilo zatčení ředitele Černína v prvních dnech března a jeho odvolání z funkce k 1.4.1970.

Zastupujícím ředitelem se stal dosavadní technický náměstek ing. Jan Harszlak. Na 2. čtvrtletí byl sestaven upravený plán, v němž se nové typy odsunuly a znovu se vyráběly chassis H46, kufry GZ646, GE080 a pod. I když tato změna negativně ovlivnila zajišťování materiálu a objem zásob, podařilo se pololetní plán splnit. Přispěla k tomu mimořádná opatření, zavedení nočních směn režijních pracovníků ve výrobě, přesun zaměstnanců montáže do prvovýroby, rozšíření kooperace. Zesilovače ZC020 byly předány do AOZ v Horce, přenosky a další práce převedeny do nové provozovny ve Střemeníčku s cca 60 zaměstnanci ze zdejšího okolí. I tak chybělo v pololetí do plánu práce 192 pracovníků! Nábor brzdila nízká úroveň mezd, oproti okresu nižší o 400,-Kčs a nejnižší v Litovli (Papcel 2000, Pivovar 1872, Sladovna 1787, Papírna 1576, Seliko 1501, Tesla 1462 Kčs). Výroba byla posílena i brigádami sovětských vojáků. Jejich pomoc v továrnách měla zejména politický účel, zlepšit vztahy narušené negativním ohlasem srpnových událostí roku 1968.

Nedostatek pracovníků se spolu s dalšími vlivy odrazil v neplnění plánu 3. čtvrtletí. Zvýšený počet gramofonů nevyrovnalo předepsané snižování pracnosti. Na chassis HC08 měla být řada materiálů kupována z devizového konta za dodávky PE. Kooperace s kapitalistickými firmami byla však vládou zakázána a tím padla i výroba této typy. I pro přístroje PE38 žádala banka, aby nákup zahraničních materiálů prováděla firma PE, ta však tyto činnosti odmítala vykonávat zdarma. K chybějícím kapacitám přistoupily i nedostatky materiálu: výlisky z LNH Vrbno, barevné kovy (hliníkové profily, bronzová ložiska), gumové výlisky, tranzistory aj.

Celé vedení podniku se za této situace soustředilo na operativu, každý týden se konaly dispečerské porady vedení, dispečerské řízení bylo posíleno návratem s. Kašparovského do výrobně dispečerského odboru. Přes všechna opatření se však plán nesplnil o více než 7 miliónů Kčs. Hledali se viníci, ukládaly postihy, vztahy mezi pracovníky se zhoršovaly. Kritická situace, násobená ještě celkovou politickou atmosférou v období nástupu konsolidace, vytvářela pocit osobní nejistoty a bezperspektivnosti, který vedl až k několika emigracím. Na veřejné schůzi KSČ dne 22. října bylo pak oficiálně odsouzeno hospodářské i technické řízení podniku v uplynulých letech pod vedením ředitele Černína. Zastupující ředitel ing. Harszlak požádal za těchto podmínek o zproštění funkce.

Na místo ředitele nastoupil Rudolf Myslivec z Tesly Rožnov (15.9. pověřen, 1.12. jmenován). S nástupem nového ředitele se uvolnily mnohé až dosud neschůdné cesty k řešení situace. Banka poskytla úvěr s roční splatností, na 4. čtvrtletí byl generálním ředitelstvím stanoven "konsolidační plán". Počet gramofonů se snížil o 10000, zařadila se opět typa H46. Podařilo se už dořešit problémy tranzistorů, chassis HC10 a motorků M101, rozběhla se výroba PE38. Nesplněn zůstal extrémně vysoký plán Hi-Fi gramofonů a výstavba rodinných domků. I tak byl však konsolidační plán splněn na 101% a podnik, vedený novým ředitelem, byl znovu úspěšný.

Rok 1970 byl ukončen politickými prověrkami, po nichž byl široký okruh pracovníků potrestán přeřazením na méně placená místa. S výsledky byli zaměstnanci seznámeni v lednu 1971 prověrkovou komisí: ředitel Myslivec, Metoděj Vykydal, Jaroslav Zugar, Ladislav Dvořák a O. Pospíšilová.

Předsedou ZO KSČ se stal s. Ladislav Dvořák a vyměněno bylo prakticky celé vedení podniku. S ohledem na nové personální obsazení se změnila i organizace. V úseku ředitele Myslivce zůstal útvar

odbor řízení jakosti vedený J. Konejlem, odvoláni byli vedoucí příjmové a výstupní kontroly Václav a Pařízek, nahradili je František Kvapil a ing. Zdeněk Kos. Odbor organizace a techniky řízení se rozdělil, výpočetní středisko zůstalo pod vedením V. Hocha, samotnou organizace a techniku řízení převzal ing. Harszlak. Zaměstnanecký úsek se změnil na Útvar kádrové a personální práce a personálním náměstkem se stal Stanislav Šrom. Dr. Sigmund z podniku odešel.

Technickým náměstkem se stal Jaroslav Zugar, technickou přípravu výroby převzal Bohumil Strupek a ing. Vostrovský byl přeřazen do racionalizace. Když s. Zugar náhle a nečekaně 25.6.1971 zemřel přímo na pracovišti, zůstala funkce technického náměstka neobsazena a zastupoval jej Bohumil Strupek. Jan Čulík převzal technickou obsluhu výroby a funkce výrobního náměstka zůstala neobsazena. Výrobu řídil přímo ředitel a pomáhal mu rožnovský pracovník s. Troják. Lubomír Šik byl z výrobně dispečerského odboru převeden do výpočetního střediska, nahradili jej Milan Kašparovský jako dispečer a Gabriel Ošťádal jako plánovač výroby. Vedoucí provozu prvovýroby Stanislav Dolák byl přeřazen do nástrojárny a provoz převzal František Vogl. V. Židlický z podniku odešel a malosériovka vedená L. Komárkem byla zařazena do provozu montáží. Po odchodu s. Trojáka byl Miroslav Snášel pověřen zastupováním výrobního náměstka a na montáži jej vystřídal Jan Žváček.

Hospodářský úsek se rozpadl na tři samostatné útvary. Obchodním náměstkem se stal Jaroslav Kuba, zásobování převzal Ladislav Dvořák, odbyt přechodně vedl ing. Wiener a po jeho odchodu v pololetí Antonín Völfl. Novým odborem se stalo technicko-ekonomické plánování s náměstkem Leonardem Novákem. Měl podřízeno technicko-hospodářské plánování (Papajk) a ekonomiku práce (Kala). Zbývající odbor národohospodářské evidence vedl Josef Pospíšil. K řadě kádrových změn došlo i u dalších pracovníků.

Při stavbě plánu na rok 1971 se už uplatňovala nová hlediska. Dru- hý výrobní program byl omezen a cílem se stalo maximálně uspokojit požadavky exportu. Jiná hlediska ustoupila do pozadí, byť i nové vedení si bylo vědomo negativních dopadů. Ředitel Myslivec upozorňuje generální ředitelství: "Základní rozpor je v tom, že podnik zahraničního obchodu prodává ve světových cenách, kdežto nakupovaný materiál je značně nad světovými cenami. Jestli objem materiálu ve výrobcích činí v průměru 60%, jsou rozdíly cenových hladin tak veliké, že přesahují možnosti podniku vyrovnat je zvýšením produktivity. "

Požadavky odbytu se pohybovaly na hranicích kapacitních možností podniku. Chassis s malou pracností HC08 bylo nutno odsunout na příští rok, neboť dříve nepotvrdily LNH Vrbno výrobu nové formy na panel, když kooperace s PE padla. Zbývající výrobky byly vesměs pracnější a nemohly v počtu kusů tuto typu nahradit. Přesto se podařilo sestavit tak výhodné sortimentní složení plánu, jako nikdy dříve. Svědčí o tom rozbor provedený roku 1972 racionalizací (tabulka v přílohách). Průměrná pracnost jednoho gramofonu v roce 1971 byla o celou čtvrtinu nižší než v roce 1970 a finanční hodnota naopak o 38% vyšší. Plán roku 1971 svědčí o tom, jak významně může sortimentní skladba ovlivnit hospodářské výsledky podniku. O vlivu sortimentu svědčí i růst průměrné ceny přístrojů, ovlivněné montáží kufrů, v jednotlivých čtvrtletích roku 1971: 468 - 595 - 645 - 654 Kčs.

Naprosto převažující nosnou typou se stalo chassis HC10, zaujímající spolu s menším množstvím HC09 dvě třetiny výroby. Druhé místo s 12% představovaly chassis PE38. Staré typy (HC643, HC646) byly vyřazeny, jen pro Teslu Bratislava se ještě vyráběly H46. Končila i výroba chassis HC11, které nahrazovaly nové přístroje HC12 s těžším talířem a lepšími parametry. V oblasti levných komerčních přístrojů přišla do plánu nová typa HC07, v podstatě stejné konstrukce jako odsunuté HC08 ale s obvyklým plechovým panelem. U všech přístrojů už byl používán nový motorek M101, menší, jednodušší a zejména méně pracný než staré MT6. Pro růst hodnoty výroby zboží a produktivity byla rozhodující montáž kufříkových přístrojů. Definitivně skončily elektronkové zesilovače (GE080, GZ646), problém šumu u tranzistorových zesilovačů byl odstraněn novými přístroji GZ101, GZC110.1, u koženkových kufříků GE101. V náročnějších provedeních se montovaly chassis HC09 a HC12 jak do soklů bez zesilovače (NC), tak s mono i stereo zesilovačem (GZ, GZC, NZC). Od roku 1971 se začaly dodávat na trh i samostatné reproduktorové skříňky (RK5, RK10), jejich sortiment se později rozšířil od RK2 až po RK60 a představovaly značný podíl výroby zboží. Významný rozsah měla i výroba náhradních dílů, zejména vložek a motorků. Z druhého výrobního programu byla ukončena výroba hematologické míchačky (celkem vyrobeno 970 ks) a intervalového spínače (v roce 1971 165000 ks, celkem 376000 kusů). Výroba ostřikovačů byla v roce 1971 přerušena pro nedostatek výlisků z Jugoslávie.

Do 1. stupně jakosti byl zařazen Hi-Fi gramofon NC410, přenoska P1101, vložka VM2101 a zesilovač

ZC020, vyráběný v malosériové dílně. Tyto výrobky reprezentovaly náš podnik na výstavách, náročné požadavky na výrobu však neumožnily podstatně zvýšit produkci podle požadavků odbytu. Roční výroba 300 ks sice velký zájem zákazníků neuspokojila, nicméně byla vyšší o celých 50% oproti roku 1970.

Gramofony byly dodávány na vnitřní trh Obchodu průmyslovým zbožím, Supraphonu a obchodnímu podniku Tesla, mimotržním odběratelům Tesla Bratislava a Vráble, do zahraničí pak (v pořadí dle rozsahu) do RSR, NSR (PE), Holandska, Jugoslávie, MLR, Egypta, Austrálie, PLR a Švédska. Intervalový spínač byl určen pro PAL Kbely a omývač dodáván Mototechně a AZNP Kvasiny. Na celkovém růstu odbytu se v roce 1971 podílely především dodávky do socialistických zemí. Skladbu odbytu v těchto letech nejlépe vyjadřuje tabulka:

	1968	**1969**	**1970**	**1971**
odbyt celkem ve velkoobchodní ceně:	127054	147628	152909	207827
z toho do socialistických zemí:	62018	75667	78978	120976
do kapitalistických států:	23000	17320	18884	17726
tržní fondy:	10556	11156	12082	15208
produktivita na zaměstnance z výroby zboží:	88856	94142	98115	136873

Pro vývoz do socialistických zemí byly podniku v roce 1971 přiznávány přirážky k dosahovaným cenám 27% + 29% mimořádné dotace, do kapitalistických států to bylo 46%. I tak však propad ze zahraničního obchodu přesahoval 5 miliónů Kčs. Zhoršila se i ekonomika tuzemských dodávek, přestavba velkoobchodních cen k 1.7.1971 znamenala pro podnik snížení rentability z 29,2% na 21,1%.

Dosažení jisté stability plánu usnadnilo práci zásobování, přesto trvala řada nedostatků. Mimo vleklých problémů s kvalitou kufrů to byly kostry cívek, krystalová dvojčata, pružiny a pod. Delimitace výroby u dodavatelů se podepsala na vzniku problémů u transformátorů (převedeny ze ZPA Prešov do ZVS Dubnica) a gumových výlisků (předány z Optimitu Odry do Rubeny Náchod).

Zavedením gramofonů se sníženou pracností se zmírnila kritická situace v pracovních silách, i když průměrný počet pracovníků zůstal na úrovni roku 1970 a potíže s náborem přetrvávaly. Fluktuace se spíše zvýšila: jen do září odešlo 231 a nastoupilo 267 zaměstnanců. S konečnou platností se potvrdila účelnost vybudování provozovny Střemeníčko, která byla ekonomickým úsekem dlouho zpochybňována. Po adaptaci 1. poschodí budovy sem byla převedena výroba spojů a přenosek. Plánovaný stav dělníků byl naplněn až nástupem učňů a mladistvých po ukončení školní docházky v srpnu. Ještě horší byla situace u technických pracovníků, kterých po kádrových opatřeních v lednu odešlo 22 a nastoupilo pouze 7. Tento neuspokojivý stav pak setrvával i v nejbližších letech. Při zvyšování podílu mladistvých pracovníků klesalo i využití výrobního zařízení, směnnost se snížila z 1,42 (1968) na 1,31 (1971).

Základnu pro kvalifikované dělnické kádry tvořilo vlastní učňovské středisko, vedené po odchodu Vl. Malíka Josefem Baroněm s mistry Berkou, Chytilem, Lidmanským, Volným a Vyroubalem. Vyučovaly se obory: mechanik elektrotechnických zařízení (47), mechanik (19), mechanik elektrotechnické výroby (9), nástrojař (9), strojní zámečník (5), provozní elektromontér (2), soustružník kovů (2). V závorkách jsou uvedeny počty učňů.

Racionalizační opatření byla na montáži zaměřena na úpravu a vybavení pracovišť pasů na základě metody MTM. Montáž kufrů byla přemístěna do výrobní haly. V budově B se do 1. patra soustředily kanceláře obchodního úseku (zásobování a odbyt), ve 2. patře byla malosériová dílna a reprografické středisko. Kanceláře v 1. patře budovy C8 připadly personálnímu odboru, na místo odbytu v budově D se přestěhovali projektanti výpočetního střediska.

V prvovýrobě instalování dvouvřetenového poloautomatu Kummer pro obrábění rotorů pomohlo řešit úzkoprofilová pracoviště třískového obrábění, stejně jako poloautomatická vyvažovačka Schenck a moderní lis na plastické hmoty Engel 100 v dílně polystyrenu. Galvanizovna byla rozšířena o eloxování hliníku, její prostředí však nadále zůstávalo nevyhovující a vyžadovalo radikálnější řešení novou výstavbou. Chybějící kapacity výroby byly nahrazovány kooperací ve značném rozsahu. V rámci nové koncepce omezení druhého výrobního programu byly intervalové spínače předány do kooperace a pak delimitovány do výrobního družstva Druopta Praha.

Nezávisle na výpočetním středisku, které provádělo výpočty kalkulací, materiálových a výkonových norem, ročních a čtvrtletních kapacitních plánů výroby pomocí děrnoštítkové techniky a kooperací na počítači, začalo zásobování připravovat vlastní projekt strojního zpracování materiálové agendy.

Vyčleněná skupina pracovníků připravila číselník jednicového a režijního materiálu a objednala projekt plánu materiálně-technického zásobování na počítači Minsk u PVT Olomouc.

Od počátku roku byla rozvíjena socialistická soutěž, již v 1. čtvrtletí byl vyhlášen podnikový závazek, opírající se především o odpracování 20 tisíc hodin na počest 50. výročí KSČ (na výzvu pracujících olomouckého okresu) a odpracování tří mimořádných sobotních směn. Byla zpracována kritéria pro soutěž výrobních středisek, obnovila se soutěž o titul brigády socialistické práce. První kolektivy vznikly v racionalizaci, konstrukci nástrojů a přípravků, zásobování a montáži vložek. Dále probíhaly soutěže řidičů "Jezdím bez nehod", o nejlepšího pracovníka útvaru, zlepšovatelů, učňů.

Po zániku Svazu pracující mládeže z let 1968-70 byla v roce 1971 založena závodní skupina organizace Svazu socialistické mládeže s předsedou Jindřichem Krňávkem. Skupina se především snažila rozšířit dosud velmi úzkou členskou základnu (89 členů), zorganizovala ale i první úspěšné akce, jako "Reflektor mladých" a pod. Závodní výbor ROH uvolnil z fondu kulturních a sociálních potřeb na rozvoj mládežnické organizace 10000 Kčs.

V bytové výstavbě se z 12 rodinných domků dokončila polovina, dalších 29 bytů se začalo stavět ve dvou panelových domech v rámci krajské bytové výstavby, uživatelům byly předány v roce 1972. Díky plnění plánu a proplácení prémií stouply i měsíční průměrné platy ve všech kategoriích cca o 100,-Kčs.

Mimořádně úspěšné výsledky podniku ve všech oblastech byly oceněny nadřízenými orgány a podnik tak poprvé získal „**Rudý prapor páté pětiletky“**, propůjčený vládou ČSSR a ÚRO. Toto vyznamenání bylo podniku předáno na slavnostní schůzi dne 26. dubna 1972 náměstkem ministra s. Šťůrem a zástupcem ÚRO s. Sujanem. Při té příležitosti byli vyznamenáni odznakem "Nejlepší pracovník výrobně hospodářské jednotky Tesla" K. Grézl, R. Myslivec, E. Marková, Š. Nováková, Z. Šišma a J. Vydržel. Dalších 37 zaměstnanců obdrželo diplom s čestným uznáním.

Plán na rok 1972 byl pomocí známé indexové metody podniku opět zvýšen. Odbytová situace se však změnila a předpoklady, vyslovované pracovníky podniku už před pěti lety, se začaly naplňovat. Trh socialistických zemí byl nasycen, mnohé z nich zahájily vlastní výrobu. Tak Polsko zrušilo takřka všechny objednávky, výrazně snížil své požadavky i náš největší odběratel, Rumunsko. S Maďarskem začala jednání o kooperaci v oblasti zesilovačů a v této souvislosti došlo k určitému zvýšení dodávek gramofonů. V oblasti kapitalistických států se původní kooperační dohoda s firmou Perpetuum Ebner v NSR změnila prakticky na běžný export a koncem roku byla smlouva ukončena při oboustranném rozladění. Jednání vedená z naší strany technickým náměstkem Vurbalem a zástupci Artie byla značně nepříjemná. Největším odběratelem na devizovém trhu tak zůstal p. Bronkhorst v Holandsku, ani zde však nebyla situace jednoduchá.

V důsledku odbytových potíží se stále větší část výroby přesunovala do tuzemska. To bylo sice pro podnik finančně výhodné (snížily se ztráty z exportu), ale i vnitřní trh začínal být plně nasycen. Snad jen gramofony třídy Hi-Fi zůstaly úzkoprofilovým artiklem. Z mimotržních odběratelů byla na prvním místě Tesla Bratislava (HC07), malou část produkce odebírala Tesla Vráble a Tesla Valašské Meziříčí (GZ070).

Vývoj odbytu ve velkoobchodní ceně:

1967	1968	1969	1970	1971	1972
115111	127054	147628	152909	194904	209153

Plánovací mechanismus ovšem na tyto skutečnosti reagoval jen pomalu a se značným zpožděním. Přes odbytové problémy bylo naplánováno a také vyrobeno rekordní množství, téměř 400000 gramofonů, jen ve 4. čtvrtletí se plán přizpůsobil realitě a snížení exportu bylo přesunuto do tržních fondů.

Výroba chassis HC10 byla ukončena a úlohu nosné typy převzalo chassis HC07. Včetně kufříkových kombinací jich za rok opustilo brány závodu 280000! V únoru překročil počet gramofonů litovelské produkce 4000000. Ve druhém pololetí se rozběhla i výroba chassis HC08 z tuzemské formy, ale v této době už neznamenala pro podnik přínos a po zhotovení 13000 kusů byla počátkem příštího roku ukončena. Ve vyšší kvalitativní kategorii se vyráběly typy HC09 a HC12. Dlouhodobý zájem spotřebitelů o Hi-Fi gramofony vedl k vývoji přístrojů, které bude možno vyrábět sériově a přesto se svými parametry

budou blížit této kategorii. Tyto požadavky splňovaly nové přístroje HC14, příp. HC14.20. Plechový smaltovaný panel, těžký talíř s velkou setrvačností a tedy malým kolísáním, motorek M101, přenoska P1201 s trubkovým raménkem v hrotovém uložení a s magnetodynamickou vložkou VM2101. Tedy gramofon pro náročné spotřebitele a přitom v cenově přijatelné relaci. Pro provedení v soklu (NZC140 a NZC142) byl vyvinut nový kvalitní zesilovač s výstupním výkonem 2x7W. Delimitace těchto zesilovačů do Tesly Vráble byla však příčinou řady problémů s kvalitou i termíny dodávek. V klasické Hi-Fi kategorii pokračovala výroba přístrojů s chassis HC41 v malosériové dílně, roční množství se podařilo zvýšit na téměř 1000 ks. Naprostá převaha jediné typy chassis (HC07) s poměrně nízkou pracností zejména v prvovýrobě (na př. oproti HC12 téměř poloviční) byla výhodná kapacitně a vzhledem k omezení sortimentu i pro řízení výroby. Značného zvýšení produkce bylo proto dosaženo bez nárůstu pracovních sil, stav dělníků dokonce po mnoha letech v jednotlivých měsících převyšoval plán. I když trvalé poruchy zásobování znamenaly ztráty kapacit s nimiž plán nepočítal a tak výroba žádný přebytek nepocítila. Nejdříve chyběly různé pružiny z Lověny Brno, pak smalt drát z Kabla Hostivař, gumové kotouče, dřevěné kufry, masky, plexikryty. Až na úrovni generálního ředitelství se řešily dodávky krystalových dvojčat z n. p. Dias Turnov. Trvale nekvalitní dodávky zesilovačů z Tesly Vráble zapříčinily v říjnu dokonce nesplnění měsíčního plánu.

Po dobrých zkušenostech s provozovnou Střemeníčko bylo zřízeno sezonní odloučené pracoviště v JZD Haňovice, po roce opět zrušené. Zde se prováděly jednoduché montážní práce, v zimní sezóně i montáž ostřikovačů APO010, jejichž výroba se v tomto roce opět obnovila. Při celkově naplněném stavu dělníků chyběly kvalifikované kádry.

Fluktuace byla stále vysoká, ale žádosti o rozvázání pracovního poměru dohodou, týkající se zejména středních techniků a kvalifikovaných dělníků, dokonce převýšily odchody žen na mateřskou dovolenou (143-119). Ze zakládajících zaměstnanců z podniku odešli ing. Šafář, Boleslav Koupil a Mil. Valenta, naopak se vrátil Antonín Kochwasser, který byl od 1. dubna 1972 jmenován výrobním náměstkem. Mir. Snášel nastoupil do funkce vedoucího výrobně dispečerského odboru, vedoucím montážního provozu byl jmenován Jan Žváček a provozu prvovýroby Josef Žouželka. Řízení výrobního úseku tak bylo po dvou letech provizória stabilizováno.

Technickým náměstkem byl od počátku roku jmenován Zdeněk Vurbal a útvar technického rozvoje převzal František Klein. Z dalších kádrových změn byl k 1.4. zřízen útvar obrany s Františkem Ilkem, do vedení oddělení ochrana závodu nastoupila Věra Zímová. K 1.12. bylo sloučeno výpočetní středisko s organizací a technikou řízení pod vedením ing. J. Harszlaka. V závodní zubní ordinaci pracovala od roku 1971 po Dr. Fialové lékařka MUDr. Jourová, na místo gynekologa nastoupil místo Dr. Frankové MUDr. František Gremlica.

V lednu 1972 byl zvolen nový závodní výbor ROH s předsedou Josefem Horákem. V podniku byla ustavena komise pro pracovní spory: předseda Žváček, členové: Benadová, Bomberová, Al. Čikl, Horník, Kuncek, Nakládalová, Plánička, Richterová. Při zavádění směrovacích čísel v československém poštovním styku dostala Tesla Litovel vlastní PSČ 784 04.

Stavy pracovníků:

	D	T	A	celkem
1970	1248	237	72	1612
1971	1249	235	70	1612
1972	1250	232	74	1620

Průměrné výdělky:

	D	T	A	celkem	směnnost
1970	1369	2006	1396	1465	1,33
1971	1479	2091	1490	1568	1,31
1972	1544	2218	1525	1642	1,30

Jak je patrné z výše uvedené tabulky, zaznamenal průměrný stav techniků v tomto roce další pokles, což

signalizuje, že vztah zaměstnanců k podniku se nezlepšil. Přes určitý růst průměrných výdělků zůstávala Tesla Litovel stále na posledním místě v rámci výrobně hospodářské jednotky i v rámci okresu. Paradoxní je však, že ve mzdových fondech podnik ušetřil více než čtvrt miliónu a průměrný plat techniků se přitom neplnil. Útvar ekonomika práce nenašel (nebo nehledal) cestu jak zvýšením platů získat tak potřebné pracovníky.

Rozporná byla i celková finanční situace podniku. Přesun dodávek na vnitřní trh se projevil růstem zisku, přesto se podnik dostával do platební neschopnosti, ať už pro nesplacené faktury od odběratelů (Tesla Bratislava), nebo pro překročení úvěru na vlastní zásoby.

Rozvoj socialistického soutěžení posílilo zřízení referátu iniciativy pracujících v odboru útvaru kádrové a personální práce (Eva Drahošová). V podnikové směrnici 28/72 byly upřesněny podmínky všech typů soutěží. Opět byl vyhlášen celopodnikový závazek na počest VIII. všeodborového sjezdu. Byl zaměřen na plnění ukazatelů plánu, zvýšení kvality a pod., počet kolektivů soutěžících o titul brigády socialistické práce vzrostl na devět. 20.11.1972 se uskutečnilo první celopodnikové setkání brigád. Členové kolektivů byli seznámeni s historií hnutí a předali si své zkušenosti.

V květnu 1972 vyšlo 1. číslo nového podnikového časopisu. Tento už třetí pokus byl tentokrát postaven na solidní bázi, vydavatelem se stalo vedení podniku spolu se závodními organizacemi KSČ, ROH a SSM. Vedoucím redaktorem se stal Luděk Smělý, měsíčník byl rozmnožován ofsetem ve vlastním reprografickém středisku pod vedením J. Dobrovítovského, který se současně staral i o grafickou a výtvarnou stránku. Byl vyhlášen konkurz na název, vítězný návrh Lubomíra Šika "Notes" (NOviny TESly) se začal používat od 3. čísla v grafické úpravě J. Dobrovítovského. Časopis obsahoval informace ze života podniku, zajímavosti z oboru, ale i zábavné články, kvizy a zadní stránku humoru. K nejaktivnějším autorům patřili v prvních ročnících ing. Harszlak, Lubomír Šik, ing. Pořízka, Josef Horák, Miroslav Snášel, fotografie pořizoval Miroslav Pinkava. V roce 1972 vyšlo 8 čísel, v roce 1973 už 10.

Podle úmluvy s MěNV se podnik podílel na některých akcích, jako rekonstrukce elektroakustiky v obřadní síni, instalace rozhlasového zařízení na náměstí, úprava autobusové zastávky a pod. Na těchto akcích bylo odpracováno přes 2100 brigádnických hodin a vytvořena hodnota 44 tisíce Kčs.

Sportovní aktivita se soustředila především v učňovském středisku. Hráčky dívčí kopané sehrály v roce 1971 a na jaře 1972 celkem 35 zápasů, z toho 14 vyhrály. 5. července byl uspořádán teslácký turnaj v odbíjené. Mezi pěti družstvy zvítězili odbíjenkáři racionalizace před vývojem, odborem řízení jakosti, nástrojárnou a učni.

Aktivní byla komise ZV ROH pro práci s dětmi s vedoucí Sv. Gallovou. Zorganizovala pro děti zaměstnanců zájezdy do ZOO ve Dvoře Králové dětské divadelní představení "Ferdův rozhlásek", letní tábory v Běleckém Mlýně a Čeladné. Zúčastnilo se jich 60 dětí. Pro důchodce byl uspořádán zájezd do východních Čech, v zimní sezóně se jezdilo autobusem do krytého bazénu v Olomouci.

Počet zlepšovacích návrhů se díky soutěži o nejlepšího zlepšovatele zvýšil o 28 %, úspory z prvního roku využívání zlepšovacích návrhů dosáhly téměř 3. miliónů Kčs. Z technologických inovací na montáži bylo zavedeno pájení plošných spojů "vlnou", dosud však s některými nedořešenými problémy (poškozené součástky, studené spoje). Navíječka Micafil výrazně zvýšila produktivitu navíjení cívek. Na montážních pasech byly instalovány pneumatické šroubováky typu DENVER, balení bylo usnadněno používáním polystyrenových vložek, válečkovou tratí a oblepovacím strojem.

Strojní zařízení obrobny zůstávalo přes určitou obnovu různorodé a téměř ze čtvrtiny starší dvaceti let (studie odboru racionalizace). V lisovně byl rychloběžný lis TKV100 vybaven zařízením pro použití svitkových pásů, všechny výstředníkové lisy doplněny bezpečnostním spouštěním. Poměrně nejlépe byla vybavena dílna polystyrenu, i když účinnost novějších lisů Engel a Triulzi byla oslabena tím, že používané formy nebyly konstruovány na automatický provoz a tím i vícestrojovou obsluhu.

Pro řízení výroby byl zpracován projekt upravující podmínky měsíčního plánování (podniková směrnice), vracející se k metodě "na zásoby", která byla po zásazích s. Trojáka opuštěna. I nyní se však obnovila jen formálně, nebyly vypracovány potřebné normativy a noví pracovníci výrobně dispečerského odboru nepochopili její podstatu.

Výpočetní středisko začalo převádět normativní základnu na samočinný počítač Tesla 200 v souladu se systémem ISŘT (Integrovaný systém řízení Tesla) vypracovaným útvarem AVOS na generální ředitelství Tesla v Praze. Také zásobování začalo využívat výpočetní techniku. Na počítači MINSK22 v PVT

Olomouc byly poprvé vypočteny plány materiálně-technického zásobování, spotřební normy a ceník materiálu.

Nejvýznamnější investiční akcí bylo dokončení skladového objektu M4 s plochou 884 m, čímž se zlepšil dlouholetý nedostatek skladovacích prostorů. Přesto zůstaly mnohé externí sklady zachovány pro uskladnění obalů, dřevin a pod.

Stejně jako v minulém roce podnik splnil plán a dosáhl přes všechny potíže dobrých výsledků ve všech závazných ukazatelích.

Kádrová opatření na počátku sedmdesátých let značně postihla i Spojený závodní klub ROH Tesla, jehož činnost v "krizovém období" byla politickými orgány velmi ostře odsouzena. Otto Urbášek odešel pracovat do podniku, nejpočetnější a nejaktivnější divadelní soubor byl prakticky rozpuštěn, zásahy se dotkly i dalších kroužků ZUČ. Zastupujícím ředitelem se stal Jaroslav Kuča. Zorganizoval řadu zajímavých akcí, jako večery o litovelských závodech ("Návštěva u ... "), besedy s občany města ("Kdo jsi se v lednu narodil") a pod. Současně však probíhala složitá jednání o výběru nového ředitele z kandidátů navrhovaných podnikem, městskými a stranickými orgány. Jaroslav Kuča proto koncem roku 1971 rozvazuje pracovní poměr a klub vede další zástupce, Milan Čermák, který však rovněž odchází. Konečně v únoru 1972 městské politické orgány prosadily jmenování svého vedení závodního klubu: ředitelem se stal předseda městského výboru KSČ Josef Kopečný, jeho zástupcem předseda městského výboru SSM Antonín Grepl. Ideologická úroveň klubu tak byla spolehlivě zajištěna, ovšem vedoucí pracovníci, kteří se nikdy dříve o kulturu ve městě nezajímali, neměli s jejím řízením žádné zkušenosti. Výbor se stal jen poradním orgánem a vztah k podniku se omezil na finanční záležitosti. V programovém prohlášení s. Kopečný uvádí: "Jak přirozeně roste význam spojeného závodního klubu jako jediného kulturního celospolečenského zařízení ve městě, musí být naše činnost o to více naplňována ideologií a političností". Závodní klub se tak proměnil v kulturně-politickou instituci města.

Po negativních zkušenostech s odbytem se počínaje rokem 1973 začíná plánovaný počet gramofonů v ročních plánech snižovat, i když ovšem předepsaná hodnota výroby dále roste. Znamená to orientovat se více na výrobu kufrů, případně na náročnější a dražší přístroje. I přes snížení plánovaného množství o cca 10 % už od počátku roku narůstaly odbytové problémy. Plánované objemy dodávek nebyly pokryty objednávkami u největšího odběratele - Rumunska, ale ani u dalších zahraničních zákazníků. Zásoby hotových výrobků se zvyšovaly a v pololetí už bylo v expedici za více než 5 miliónů Kčs zboží. Produkce se proto opět přesunovala na vnitřní trh, konečným řešením pak bylo bezprostředně před koncem roku rozhodnutí o realizaci dodávek pro Artii v předstihu na rok 1974. Hospodářské výsledky odbytu se zhoršily snížením státních přirážek o 2 % a zrušením dotací za export.

Na jedné straně bylo tedy obtížné prodat hotové výrobky, na druhé straně nebylo o nic snadnější je vyrobit. Trvaly vleklé potíže s kvalitou a termíny dodávek kufrů, jejichž podíl na plánu stále rostl. Náhradou za nespolehlivé dodavatele Dřevodílo Rousínov, Kokavan Kokava a Velká Bystřice byly uzavřeny dohody s novými dřevařskými závody Liptál Zašová, Mier Uhrovec a Dřevodružstvo Krnov. Dodávky zesilovačů z Tesly Vráble byly tak nekvalitní, že se v podniku téměř celé množství opravovalo. Chybějící gumové kotouče se nahrazovaly vlastní výrobou z lupolenu. Výsledný efekt racionalizačních opatření zaměřených na snižování pracnosti se tak ztrácel přebíráním prací za subdodavatele.

Další kapacity se ztrácely změnami plánu v důsledku materiálových nedostatků a odbytových potíží. Ve snaze získat zákazníky se prováděly drobné i větší úpravy základního provedení, tím se snižovala sériovost a komplikovalo zajišťování výroby a materiálu. Komplexní rozbor uvádí, že se v roce 1973 vyrábělo 42 typ výrobků a 82 aplikací.

Základní nosnou typou však stále zůstávalo chassis HC07. Ukončena byla typa HC09 a nahradilo ji nové chassis HC13 včetně kufrových variant. V malosériové dílně se opět s problémy zaváděl nový gramofon třídy Hi-Fi - HC44. Dvourychlostní (33 a 45 ot.) chassis zcela nové koncepce používá řemínkového převodu z originálního bezkolektorového motorku M302 s elektronickým řízením otáček. Bezkontaktní princip komutace je chráněn československým patentem. Těžký talíř ze zinkové slitiny zaručuje minimální kolísání, volba otáček se provádí elektronicky bez mechanických převodů. Přenoska P1101 s magnetickou vložkou VM2102 zaručují kmitočtovou charakteristiku 20-20000Hz a odstup lepší než -42 dB. Přístroj je dále vybaven antiskatingem, nastavitelným tlakem na hrot a stroboskopickou kontrolou otáček.

Tento gramofon třídy Hi-Fi získal nejvyšší ocenění, Zlatý kahan, na výstavě Ostrava 72. Stejné ocenění

se dostalo i kufříku NZC140 a zesilovači AZS178. Gramofon NC440 byl pak vyznamenán zlatou medailí také na jarním veletrhu v Brně 11.4.1973. V malosériové dílně úspěšně pokračovala i speciální výroba přístrojů pro MV s krycími názvy Špičák a Jeseník.

Odbytové potíže vedly k urychlenému vývoji nových typ, už v závěru roku probíhaly ověřovací série chassis HC71 a nových kufříků NC a NZC142, GZ072, ve vývoji se připravovala další chassis HC04 a HC15. Hovořilo se i o možnostech výroby videotechniky systému Teldec.

Ve snaze usnadnit a mechanizovat směnové plánování a evidenci výroby zavedla organizace a technika řízení zkušebně používání sdružených děrných štítků místo pracovních lístků na dílně polystyrenu. Ověření sice proběhlo úspěšně, ale protože se nepodařilo zajistit vlastní popisovač štítků, bylo po roce od širšího zavedení upuštěno. V průběhu roku dokončila organizace a technika řízení převedení normativní základny na počítač Tesla 200 a v Ústředí výpočetní techniky Tesla (ÚVTT) byly provedeny základní výpočty (dílčí a souhrnné výkonové normy, kusovníky, materiálové normy a ceník, mezioperační ceník, kalkulace). Pravidelné provádění výpočtů mělo být prováděno v PVT Ostrava, po neúspěšných zkouškách bylo však nutno vrátit se na počítač v Tesle Strašnice a teprve v roce 1974 byla práce přenesena do střediska UVTT v Brně. Nezávisle na výpočetním středisku zajišťovalo zásobování výpočty plánu materiálně-technického zásobování podle projektu PVT v Olomouci. Normativní základna materiálové agendy se tak musela udržovat na dvou místech a její obsah nebyl proto shodný.

Podnik se poměrně dobře vyrovnal s kvalitou, v soutěži "O čest tovární značky" se umístil na 2. místě, žádný výrobek nebyl zařazen do III. stupně jakosti. Pochvalné vyjádření pracovníkům podniku o dobré kvalitě výroby vyslovil i ministr hutnictví a strojírenství s. Šimon.

V oblasti pracovních sil i mzdového vývoje se situace oproti roku 1972 nezměnila. Průměrné platy zůstaly na nejnižší úrovni, fluktuaci tak zvyšoval mimo vysokého procenta zaměstnaných žen i odchod zaměstnanců za vyššími výdělky. Doplňování stavu mladistvými ze škol přinášelo specifické problémy ze zákazu některých prací, s nízkou kvalifikací a nedostatkem praxe. Zlepšení platové úrovně bylo očekáváno od racionalizace mzdové soustavy. Pro její přípravu byla v podniku ustavena komise: Leonard Novák (technicko-ekonomické plánování), Kochwasser (výrobní náměstek), M. Pospíšil (ekonom výroby), Bohumil Strupek (technická příprava výroby), Klein (PTR), Kala (ekonomika práce), Masopust (normovač), ing. Haderka (odbyt) a Šrom (útvar kádrové a personální práce).

Dále byla rozvíjena socialistická soutěž, počet kolektivů soutěžících o titul brigády socialistické práce se zvýšil na 22. Ve výrobním úseku stoupl počet brigád z 5 na 13 se 428 členy. Aktivní kolektiv malosériovky se např. zavázal k opravě hraček a rozhlasového zařízení v patronátní školce. 26. dubna 1973 se uskutečnilo 2. setkání brigád, po zhodnocení úspěchů a ocenění nejlepších připravil zábavný soutěžní program kolektiv racionalizace. K tanci pak hrál taneční orchestr s. Konečného z kolektivu zásobování. Úspěšný soutěžní program připravila brigáda socialistické práce racionalizace i pro 3. setkání v říjnu. V soutěži o nejlepšího pracovníka bylo vybráno 88 zaměstnanců, 4 získali čestný odznak "Nejlepší pracovník výrobně hospodářské jednotky" a Sv. Frantíková odznak "Nejlepší pracovník ministerstva hutnictví a strojírenství". Od července 1973 byla vyhlášena nová soutěž mistrů výrobních provozů, vyhodnocovaná vždy za čtvrtletí.

Sportovní aktivita pokračovala dalším ročníkem turnaje odbíjené o putovní pohár ZV ROH, v němž zvítězilo mužstvo odboru řízení jakosti. Útvar kontroly jakosti byl úspěšný i ve fotbale, jeho jedenáctka zvítězila jak v mezistřediskovém turnaji, tak v přátelském zápase s týmem n. p. DIAZ Turnov.

Podnikovou rekreaci připravil ZV ROH mimo vlastních zařízení na Dolech a v Javoříčku v rekreačních střediscích jiných podniků na Vranovské přehradě, u přehrady na Horní Bečvě, na Seči a v Turnerově chatě na Šumavě.

Výsledkem kontaktů s Radiozavodem Veliko Trnovo v Bulharsku bylo vytvoření rekreační základny u Černého moře. V kempinku International v Kraněvu byl v letních sezónách 1970-72 postaven vlastní stanový tábor pro 36 zaměstnanců, kde se vždy vystřídalo 7 turnusů po 14 dnech. Část kapacity byla přenechávána n. p. Mesit v Uherském Hradišti. Tábor stavěli naši pracovníci pod vedením Radoslava Štýbnara a Sv. Riegera, likvidaci zajišťovali zaměstnanci n. p. Mesit. Za tři sezóny se v Kraněvu vystřídalo kolem 600 našich zaměstnanců s rodinnými příslušníky (blíže v Přílohách).

Další zahraniční rekreace byla od roku 1973 zajištěna u Balatonu v MLR. Zde se v týdenních turnusech vystřídalo 72 rekreantů. Výhodné bylo, že zaměstnance dopravil do rekreační oblasti závodní autobus, který byl pravidelně využíván i kolektivy středisek pro turisticko-rekreační zájezdy. Dětské rekreace v

Domašově a Běleckém Mlýně se zúčastnilo 70 dětí, komise ZV ROH uspořádala autobusové zájezdy na Macochu a Kníničskou přehradu pro 100 dětí. Každou zimní sezónu vozil podnikový autobus jedenkrát týdně zaměstnance na koupání do krytého bazénu v Olomouci, roku 1973 byla poprvé ověřena možnost ambulantní léčby v blízkých lázních Slatinice.

V rámci patronátu nad Jungmannovou školou získala organizace SSM pět pionýrských vedoucích. Organizace ČSČK s předsedkyní Marií Moťkovou propagovala v podniku dárcovství krve, pečovala o vybavení lékárniček a zdravotnickou prevenci, uspořádala pro své členky zájezd do Velichovek a Dv. Králové. Stále aktivní byla i pobočka ČVTS. Počet členů se zvýšil na 141, byla uspořádána řada akcí, přednášek, seminářů. Dobrou propagací podniku byly přednášky členů vědecko-technické společnosti (dr. Pešák, dr. Dohnal, ing. Kellner, ing. Tincl, ing. Kučka, ing. Válek, ing. Vostrovský, Zdeněk Temlík, J. Turek) na sympoziích AVRO, pro Hi-Fi kluby a pod. Rozšířila se i publikační činnost v odborných časopisech.

V roce 1973 oslavila 20 let své působnosti závodní požární jednotka, v jejímž čele stál požární technik Bohumil Táborský. Původní jednotka byla ustavena v Gramozávodech v dubnu 1953. Zakládajícími členy byli: Broza, Konejl, Pavlovský, Horák, ing. Kuttler, Mach, Fišr, Žváček, Čikl, Šafář, Novák, Bartoš, Navrátil a Lubomír Táborský. Předsedou byl s. Zatloukal a velitelem Lubomír Siegl.

Tělovýchovná jednota Supraphon, která od roku 1966 pracovala pod patronátem závodu Tesla, procházela v této době kritickým obdobím. Hospodářská činnost, prováděná jednotou v několika uplynulých letech, se stala předmětem šetření orgánů bezpečnosti. I když nakonec nebylo shledáno porušení zákona mimo daňových nedoplatků, činnost jednoty se podstatně omezila. Teprve v roce 1975 došlo ke konečnému řešení reorganizací na T. J. Vodní sporty a začleněním do Národní fronty.

Díky úsilí pracujících se úspěšně plnil plán výroby zboží i celopodnikový závazek uzavřený na počest 25. výročí Vítězného února. V závěru roku byly vypsány cílové prémie a celoroční plán byl tak splněn již 22. prosince. Zvýšení hlavních ukazatelů (hrubá výroba, výroba zboží, produktivita) oproti předchozímu roku dosáhlo více než 108 %.

V průběhu roku 1973 došlo k některým organizačním změnám. K 1. srpnu se obnovil ekonomický úsek s odbory technicko-ekonomické plánování, ekonomika práce a národohospodářské evidence, ekonomickým náměstkem byl jmenován Josef Pospíšil. Podnik tak měl pět úseků vedených náměstky: technický, výrobní, ekonomický, obchodní a personální. Leonard Novák přešel na místo vedoucího výrobně dispečerského odboru místo Miroslava Snášela, který se vrátil do montážního provozu. Miloš Kala odešel z ekonomiky práce k 1.11. do nového útvaru podnikové kontroly a ekonomiku práce převzal Miroslav Chadima. Na místo závodní ženské lékařky přišla MUDr. Dagmar Ovesná.

V úseku ředitele nastoupil podnikový právník JUDr. Jaroslav Horák, v prosinci pak přišel nový technický náměstek ing. Josef Votoček a Zdeněk Vurbal se připravoval od nového roku převzít místo podnikového ředitele za odcházejícího Rudolfa Myslivce.

OBDOBÍ 1974 - 1976

Do nového roku 1974 vstoupil podnik v čele s novým ředitelem Zdeňkem Vurbalem. Ekonomická situace a výrobní podmínky se však nezměnily. Plánovaný počet gramofonů byl dále mírně snížen, hodnota výroby zboží se však zvýšila o více než 13 miliónů Kčs. Přes snížení počtu kusů byla na počátku roku odbytově nezajištěna výroba v hodnotě 30 miliónů Kčs. Po dlouhém jednání s Artií dohodl odbyt v pololetí nové sortimentní složení plánu, zásobování ani výroba však už tuto změnu nemohli realizovat. Plán odbytu se nakonec splnil, ale část exportu do kapitalistických států byla přesunuta do socialistických zemí.

Nedostatečný výhled plánu a změny sortimentu byly příčinou nevyváženosti výrobních kapacit. Montážní pasy se zastavovaly, lidé byli přemísťováni z dílny na dílnu jak se měsíc od měsíce měnil plán. To vše spolu s poruchami v dodávkách materiálu vedlo k dohánění plánu pomocí brigád a přesčasů, ty pak zase negativně ovlivňovaly výrobní náklady. V provozovně Střemeníčko byly v neděli 14.7. po průtrži mračen zatopeny vodou a bahnem sklepy a přízemí. Krátce potom co se podařilo prostory vyčistit přišla 25.7. nová povodeň. Do konce měsíce pak údržba prováděla terénní úpravy, které by pro příště zátopám

zabránily.

Chassis HC07 zůstávalo stále nosnou typou, ve střední třídě gramofonů se však už sortiment rozšiřoval. Končily chassis HC12 a jejich úlohu přebírala typa HC13. Pokračovaly nové výrobky HC14 a HC14.20, které se na přání odbytu začaly dodávat i volně mimo kufry. Při zvýšené sériové výrobě se však projevil u těchto přístrojů větší rozptyl parametrů a výkyvy kvality. Nově bylo zavedeno do sériové výroby chassis HC71, komerční přístroj vycházející z HC07, ale jen pro dvě rychlosti (33 a 45 ot.). Přenoska P2302 má trubkové raménko a je osazena krystalovou vložkou VK4302. 18. listopadu 1974 byl v podniku vyroben už pětimiliontý gramofon.

Na montáži kufrů pokračovaly všechny varianty s chassis HC07, řadu typ s HC12 nahradily kufry s HC13. Kufry NZC142 trpěly dále špatnou kvalitou zesilovačů z Tesly Vráble. Rovněž u zesilovačů pro NZC140 rostla poruchovost koncových stupňů. Do značné míry se na této situaci podílely nekvalitní tranzistory nakoupené v MLR. Problém byl pak řešen zavedením zahořování zesilovačů před montáží. Kufříky GE071 byly zařazeny do 3. stupně jakosti, vyráběly se proto pouze na přání zahraničního zákazníka. Protože dosažení odpovídající kvality zasahuje celý výrobní proces, od předvýrobních etap, přes zásobování a výrobu až po skladování výrobků, byly od roku 1974 připravovány "Programové cíle jakosti", řešící komplexně celou tuto problematiku.

V Hi-Fi kategorii byla během roku ukončena výroba NC410 a nahrazena novou typou NC440. Snižující se objem výroby gramofonů byl zčásti nahrazován vyšší výrobou náhradních dílů (vložek, motorků), zesilovačů, reproduktorových skříněk. Z druhého programu pokračovala pouze výroba ostřikovačů APO010. Koncem roku probíhala jednání s maďarskou firmou BEAG o kooperaci, výměnou za dodávky zesilovačů náš podnik nabízel motorky a přenosky. Pokračovaly i úvahy o zavedení videotechniky, v prosinci se ing. Votoček a ing. Kubíček seznámili ve Francii s technikou systému OPTIDISC a případně podmínkami licence fy. SEPO.

Na stranické ekonomické konferenci v červnu 1974 byl projednán a přijat "Plán vědeckotechnického rozvoje podniku pro léta 1976-80", který stanovil základní koncepci rozvoje. Jedním z hlavních úkolů bylo zavést do výroby od roku 1975 každoročně nový gramofon, který by byl schopen svým designem i parametry úspěšně obstát v zahraniční konkurenci a získat přední umístění v soutěži o medaile na výstavách a veletrzích.

Závěrem roku tech. útvar zajišťoval zavedení mezinárodní soustavy měrných jednotek SI. V této souvislosti bylo nutno upravit dokumentaci, ale i přizpůsobit měřidla a pod. Na odbytové potíže a omezení výroby gramofonů reagoval ředitel výrobně hospodářské jednotky Tesla rozhodnutím o delimitaci kazetového magnetofonu A5 z Přelouče do Litovle. V pololetí byl sestaven harmonogram náběhu této nové výroby s určením úkolů pro jednotlivé podnikové útvary.

Nejvýznamnější technologickou inovací bylo zavedení výroby dílců ze strukturního polystyrenu v rámci státního úkolu "Strojplast". Byl zakoupen lis Siemag, v květnu byli ss. Běhal a Solovský u výrobce na zaškolení a do konce roku instalována dílna ve výrobní hale vedle lakovny. Používání plastických hmot se v podniku stále rozšiřovalo, za rok se zpracovalo přes sto tun materiálu, převážně polystyren, polyamid a polypropylén. Pracovníci tech. úseku Kučera a Turek absolvovali seminář o hodnotové analýze a koncem roku byly sestaveny týmy pro řešení úkolů: řazení otáček, zapínání a vypínání, výroba talířů.

Protože kapacita míst u některých tvarových skupin používané soustavy číslování výkresů se již vyčerpala, byla podniku přidělena nová řada 8A... se šestimístným číselným znakem. V podniku se tedy v této době používaly pro číslování výkresů řady: 7A (pětimístné),8A (šestimístné a 7U (druhý výrobní program). Číslování spojů a hadiček se provádělo podle vnitřních norem NTK020 a Tesla VN-T 001.

Průměrný roční stav pracovníků mírně poklesl, především však trvala vysoká fluktuace: za rok se vyměnila téměř čtvrtina celkového počtu zaměstnanců! Nedostatek pracovních sil se ještě prohloubil zavedením státních opatření pro podporu matek s dětmi. Jen za 1. pololetí odešlo z podniku 75 žen na mateřskou dovolenou. Současně s tím se znovu projevil nedostatek míst v jeslích a školkách. Podnik proto uzavřel dohodu s MNV Příkazy o umístění 20 dětí, musela se však ještě vyřešit otázka dopravy matek s dětmi z Litovle do Příkaz a zpět vlastním autobusem. Další místa pro děti byla zajišťována výstavbou za pomoci sdružených finančních prostředků ve spádových oblastech. Takto bylo vynaloženo na MŠ v Luké 600 tisíc, na MŠ v Haňovicích 350 tisíc, na jesle a MŠ v Uničově 3300 tisíc, na MŠ v Litovli 2250 tisíc Kčs. Vysoké procento zaměstnaných žen (ve výrobě 95 %) stupňuje tlak na jednosměnné zaměstnání, což je v rozporu s potřebou vyššího využití výrobního zařízení. Nízká úroveň

platů přitom neumožňovala trvale udržet muže a kvalifikované síly.

Kladný vliv na platovou úroveň se očekával od nové mzdové soustavy, která byla zavedena od 1. září 1974. Průměrný hodinový výdělek dělníků se zvýšil z 8,68 Kčs na 9,12 Kčs, u TH pracovníků představovalo zvýšení 91,- Kčs měsíčně. I přes zavedení racionalizace mzdové soustavy nebylo dosaženo plánovaných průměrných výdělků a dále se šetřily mzdové fondy, podle zdůvodnění ekonomiky práce pro nenaplnění plánovaného počtu pracovních sil. Plán výroby se ovšem plnil a tak pracovníci vlastně vykonali práci za chybějící zaměstnance zdarma. Hlavní ekonomický ukazatel - tvorba bilančního zisku - byl pravidelně měsíčně plněn a jeho překročení dosahoval podnik především vyšší produktivitou práce a vyššími realizovanými výkony.

Socialistická soutěž a závazkové hnutí bylo zaměřeno především ke 25. výročí založení podniku. Kolektivy a jednotlivci bylo uzavřeno 76 socialistických závazků, zapojeno bylo 1086 osob, t. j. 67 % všech zaměstnanců. Ve 29 kolektivech brigády socialistické práce pracovalo 661 zaměstnanců, tři brigády už titul získaly. 6. května se konalo už páté celopodnikové setkání brigády socialistické práce, o zábavný program se postarala brigáda VKJ-kufry. Šesté setkání pak bylo v listopadu se zábavným programem zásobování. Podnikový časopis Notes pokračoval 12 čísly 3. ročníku, hlavním redaktorem se stal František Ilek.

Začínaly první pokusy s organizací komplexních racionalizačních brigád (KRB) v oblasti obalové techniky a snížení nadnormativních zásob. Mimo tyto hlavní iniciativy dále pokračovala tradiční soutěž o nejlepšího pracovníka, soutěž řidičů, mistrů, zlepšovatelů a učňů. Podle dohody s MěNV se podnik podílel pracovně i finančně na akcích ve městě, k hlavním patřila omítka objektu závodního klubu na náměstí, výsadba zeleně a pod.

V květnových dnech proběhla oslava čtvrtstoletí založení podniku. 16. května 1974 byla beseda s důchodci spojená s prohlídkou závodu. Značnou část programu oslav převzala aktivní závodní pobočka vědecko-technické společnosti. Vydala k této příležitosti publikaci, uvádějící stručný přehled vývoje podniku, činnosti pobočky a hnutí brigády socialistické práce a zaměřenou především na zachycení technické úrovně výrobků. Dobrou propagací činnosti pobočky i podniku bylo vydání knihy RNDr. Josefa Pešáka "Základy gramofonové techniky" která rovněž důstojným způsobem přispěla k oslavě 25 let výroby gramofonů v Litovli. Během roku se uskutečnila řada akcí a přednášek, na nichž se podíleli jak členové pobočky, tak pozvaní lektoři. 23. května pak vědecko-technická společnost uspořádala výstavku s besedou (Rostislav Papajk a Lubomír Šik) "O vzniku a úspěších n. p. Tesla Litovel".

Následující den se pak konaly oficiální podnikové oslavy. Na náměstí hrála hudba Haná, odpoledne byla slavnostní konference na Záložně, následovalo vystoupení souboru SNP z n. p. Sigma v Olomouci a taneční zábava. Na konferenci předal podnikovému kolektivu s. Srovnal **"Čestné uznání OOR a OVOS"**, předseda MěNV s. Vlček **"Pamětní medaili města Litovle"**. Při příležitosti oslav bylo uděleno vyznamenání "Nejlepší pracovník ministerstva" ss. Jaroslavě Sloukové, Vl. Juráskové a J. Látalovi. Řada dalších pracovníků byla odměněna za dlouholetou práci podnikovými a resortními vyznamenáními.

Za dosažené výsledky v roce 1974 udělily vláda ČSSR a ÚRO našemu podniku čestný název **"Podnik 30. výročí SNP" .** Toto vyznamenání předal s. ředitel Tuček na konferenci 13. května 1975.

V roce 1974 se opět provádělo komplexní hodnocení kádrů, nařízené po roce 1970 každé dva roky. Hodnotila se politická vyspělost pracovníků hospodářsko-technického aparátu, odborná úroveň, ale i zdravotní stav, charakterové vlastnosti a pod. Z nejvýznamnějších kádrových změn byla výměna výrobního náměstka. Od pololetí nastoupil do této funkce ing. Miroslav Marek a A. Kochwasser odešel do tech. úseku jako vedoucí konstrukčního rozvoje. Vedení technické přípravy výroby převzal Alois Prucek a Bohumil Strupek odešel pracovat do skupiny hodnotové analýzy v racionalizaci. Na místo závodní lékařky nastoupila MUDr. Alena Nikolová.

Závodní kantýny byly od roku 1974 předány do správy LSD Jednota, závodní jídelna byla však dále součástí podniku, denně se podávalo v průměru 570 obědů. Počátkem roku se konaly volby do závodního výboru ROH, jeho složení se však příliš nezměnilo a předsedou zůstal nadále Josef Horák. Významnou změnou však bylo rozdělení kolektivu odborářů do pěti skupin vedených dílenskými výbory, na které byla přenesena část pravomoci ZV ROH. Dílenský výbor č.1 v technickém úseku vedl M. Fišer, DV2 (provoz prvovýroby) M. Kyselová, DV3 (provoz montáží) J. Vydržel, DV4 (ekonomický a obchodní úsek) V. Doláková a DV5 (úsek PŘ a útvar kádrové a personální práce) V. Vortel.

Mimo přidělených poukazů výběrové rekreace zajistil závodní výbor pro zaměstnance opět místa v

rekreačních střediscích na Horní Bečvě a v Jedovnici, zahraniční rekreace u Balatonu se ve třech turnusech zúčastnilo 114 pracovníků. Pro 140 dětí byl uspořádán autokarový zájezd do Kroměříže a Lednice.

Celoroční plán se přes všechny výrobní, odbytové i materiálové potíže opět splnil, byť si plnění vyžádalo značné úsilí všech pracujících podniku.

V následujících letech pokračoval trend snižování plánovaného počtu gramofonů při současném zvyšování plánu výroby zboží. Tak v roce 1976 stoupl objem výroby ve srovnatelných cenách oproti roku 1972 z 235 na 323 miliónů Kčs, když počet gramofonů se přitom snížil ze 400 na 276 tisíc. Znamenalo to přeorientovat se na dražší a náročnější přístroje.

Základní sortiment chassis se nezměnil. Nosnou typou bylo stále komerční chassis HC07 a jeho kufříkové kombinace. Snižování celkového počtu gramofonů se ovšem odráželo právě v plánu této typy. Postupně se zvyšovala výroba nových gramofonů HC71, které ji měly v dalších letech nahradit. Množství gramofonů střední třídy - HC13, HC14 - se udržovalo přibližně na stejné úrovni, novým výrobkem s poměrně značným objemem byl poloautomat MC13, v podstatě opět chassis HC13 doplněné zařízením pro automatické vracení přenosky na stojánek po vypnutí gramofonu. Téměř o čtvrtinu vzrostla výroba Hi-Fi gramofonů NC440.

Hlavní obměna sortimentu se týkala montáže kufrů. Celá série kufříků s chassis HC07 (GE070, GE071, GEC071, GZ071, GZC071, MZC070, NZC071) byla během let 1975-76 nahrazena kufříky s chassis HC71 (GE072, GZ073, GZ711, GZC710, NZC074). U komerčních kufříků GZ073 a NZC074 bylo klasické dřevo nahrazeno polystyrenem v různých barevných kombinacích podle přání zahraničních zákazníků. Vyráběly se kufry s poloautomatem MC13 (NC131, NZC131), chassis HC14.20 se začalo montovat náhradou za NZC142 do nové typy NZC143 a potom do kufru NZK145, který byl navíc vybaven stereofonním kazetovým magnetofonem MK43 dováženým z Maďarska. Celkem plynulý rozběh těchto přístrojů svědčí o zpřesnění práce v předvýrobních etapách.

Výroba kazetových magnetofonů A5, převzatých z Tesly Přelouč, nebyla úspěšná. Ověřovací série koncem roku 1975 vykázala řadu závad, z původního plánu 15000 kusů se nakonec vyrobilo pouhých 325 kusů. Teprve v pololetí 1976 dosáhla montáž plánované denní produkce, dřívější neplnění se však už nedohnalo. Mimo nedořešených technických nedostatků způsobovaly trvalé potíže nekvalitní přijímače z Tesly Bratislava a nepravidelné dodávky motorků z Polska a magnetofonových hlav z Tesly Pardubice. Vysoká pracnost, nízká rentabilita a nadto vysoká poruchovitost vedly ke snižování plánu a nakonec zastavení výroby. V našem vývoji se současně připravoval nový kazetový magnetofon A7, k jeho sériové výrobě však nedošlo.

Konstrukčně velmi úspěšný byl naopak kufřík NZC143, stolní stereofonní souprava v dýhované dřevině: gramofonové chassis HC14.20 vybavené velkým talířem, přenoskou s trubkovým raménkem a magnetodynamickou vložkou s diamantovým hrotem. Přenoska ovládaná poloautomatickým zvedáčkem a samočinným koncovým vypínáním se zvednutím přenosky nad desku. Vestavěný zesilovač osazený křemíkovými tranzistory, sinusový výkon dosahuje 2x15W, koncový stupeň je chráněný pojistkou. Přístroj pro náročné spotřebitele získal na 6. brněnském veletrhu zlatou medaili. Na výstavě "Ostrava-75" získalo ocenění "Zlatý kahan" i chassis HC42, připravované do výroby na rok 1976. Do 1. kvalitativní třídy byly zařazeny gramofony NC440 a NZC143, všechny nové výrobky byly řešeny v úzké spolupráci s předními průmyslovými výtvarníky a předkládány k hodnocení koordinační skupině VÚST, Radě výtvarného designu při generálním ředitelství Tesla a hodnotitelské komisi při elektrotechnickém zkušebním ústavu.

Rychlá a úspěšná obměna sortimentu se příznivě projevila v odbytu jehož plán na rok 1975 byl už zase plně pokryt objednávkami, byť vývoz do kapitalistických států o něco poklesl. Rozšířil se objem náhradních dílů s příznivým finančním dopadem. Zahraniční obchodníci vesměs oceňovali dobrou technickou úroveň našich gramofonů, plně srovnatelnou s výrobky předních firem (DUAL, PHILIPS a pod.), přesto je nakupovali a prodávali v nižší cenové kategorii. Příčinou byl horší design, ale především značka Tesla nebo Supraphon se nemohla rovnat popularitě světových firem. A zákazníci platí za dobré jméno značky. V roce 1975 jsme vy- stavovali naše výrobky na veletrzích v Alžíru, Bukurešti, Düsseldorfu, Gentu, Lipsku, Nairobi, Paříži, Soluni, Teheránu a Vídni.

V souvislosti se zaváděním výroby magnetofonů byla na brněnském veletrhu zakoupena švýcarská bezhrotá bruska AGATHON150 SL, rozšířila se dále výroba dílců ze strukturního polystyrenu, tato dílna

byla doplněna lisy STÜBE a ENGEL. Pro povrchovou úpravu výlisků byl získán holandský potiskovací stroj THERMARKER od fy. Fasson. Náhradou dřevěných skříněk výlisky ze strukturního polystyrenu se např. u RK6 snížily materiálové náklady z 86,80 na 49,-Kčs.

Ve 2. pololetí byla zahájena stavba nové galvanizovny s neutralizační stanicí. Přes postavení skladu M4 zůstala situace ve skladování materiálů i hotových výrobků stále špatná. Podnik využíval pronajaté objekty v širokém okolí (přehled z roku 1976 je v přílohách), což komplikovalo manipulaci, zvyšovalo náklady na dopravu a v některých případech vedlo i k poškození uskladněného zboží. Jako provizorní výpomoc byl postaven nafukovací sklad a dřevěný barák "Plumlovák", začala stavba skladu hutních materiálů a stříhárny plechu A2. Další stavební akcí byla úprava vrátnice. Rozsáhlá adaptace byla provedena v provozovně Střemeníčko. Byla zde rozšířena výrobní hala, vybudovány šatny, sociální zařízení, ústřední topení, opravena fasáda a okolí. Hlavním výrobním programem se stala montáž ostřikovačů.

Stav zaměstnanců, nehledě na vysokou fluktuaci, se v podstatě neměnil. Postupně byl naplněn plán techniků i režijních pracovníků, pro plánovaný objem výroby však chyběli výrobní dělníci. Celý nárůst výroby zboží (meziročně 112%) měl být dosažen zvýšením produktivity práce. Technická opatření pro snížení pracnosti nebyla dostatečně účinná, kapacity se ztrácely ověřovacími sériemi a nezapracovaností dělníků na nových výrobcích. Plynulost výroby narušoval chybějící materiál (dřeviny, reproduktory, potenciometry, síťové šňůry, vadné zesilovače z Vráblí a j.) a tak pro operativní plán chybělo v dílnách stále kolem 50 pracovníků. Ti se pak nahrazovali přesčasy, sobotními směnami a brigádami režijních zaměstnanců. Na montáži byl zřízen pas pro výrobu reproskříněk, trvale obsazovaný brigádníky. Vysoké procento přesčasů čerpalo mzdové fondy, v důsledku toho pak musely být zastaveny slibované platové úpravy.

Pokračovala socialistická soutěž, počet kolektivů brigády socialistické práce vzrostl už na 40, z nich 13 získalo titul. V různých formách soutěže bylo zapojeno na 80 % zaměstnanců. Opět se uskutečnila dvě setkání brigád, zábavný a soutěžní program připravovaly jednotlivé kolektivy a tak tato setkání do jisté míry nahradila absenci zájmové kulturní činnosti dřívějšího závodního klubu. Aktivní byla pobočka vědecko-technické společnosti, která mimo řady přednášek a odborných akcí uskutečnila i zájezd do Polska s návštěvou podniku Fonica v Lodži, závodu ZRK v Lubartově a s prohlídkou pamětihodností Varšavy, Katovic, Čenstochové, Krakova aj.

Přes všechny potíže se podnik s celoročními úkoly vyrovnal úspěšně a splnil i socialistický závazek na počest 30. výročí osvobození. Dobrá práce všech pracovníků byla pak oceněna na jubilejním 10. setkání brigády socialistické práce v květnu 1976. Výrobní ředitel výrobně hospodářské jednotky Tesla, Jaroslav Tuček, předal pracovnímu kolektivu Tesly Litovel diplom s čestným názvem „**Podnik 30. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou“** udělený vládou ČSSR a Ústřední radou odborů.

Již 27. listopadu 1975 byly úspěšně splněny úkoly celé 5. pětiletky, navíc bylo vyrobeno zboží za 42 milióny Kčs. Přitom růst výroby zboží v letech 1971-75 činil 186 %. Za pětiletku bylo v podniku podáno 594 zlepšovacích návrhů a 5 vynálezů, úspory ze zavedených zlepšovacích návrhů dosáhly 5,7 miliónů Kčs a na odměnách bylo proplaceno 543500 Kčs.

Dobré výsledky podniku i jednotlivých pracovníků ocenil při oslavách 30. výročí osvobození ÚV KSČ udělením Pamětní medaile, rada ONV Olomouc stejně jako okresní odborová rada Čestným uznáním. Při této příležitosti obdrželi Čestné odznaky LM V. Gabrlík, Vítězslav Pavlíček, A. Satora a František Vogl. Čestné uznání OV KSČ dostal Miroslav Jurásek, pamětní medaile V. Gabrlík, L. Benadová, O. Hloušek, Stanislav Šrom, Ladislav Dvořák, H. Boblachová a M. Huličná. Odznak "Za odborářskou práci" dostali Miroslav Chadima, M. Sieglová a Alena Richterová.

Rok 1976 byl rokem voleb a XV. sjezdu KSČ, rokem zahájení 6. pětiletky. V tomto roce byl vyhlášen i nový statut výrobně hospodářské jednotky Tesla a současně i nový Pracovní řád. Na počest XV. sjezdu byl uzavřen celopodnikový závazek, který sdružoval 50 kolektivních a 260 individuálních socialistických závazků. Výrobní úkoly byly oproti předešlému roku opět o 10 % vyšší. Plán se pak během roku direktivním příkazem generálního ředitelství ještě dvakrát měnil, přitom zvýšení hrubé výroby v září o 1,8 miliónů Kčs nebylo promítnuto do navazujících ukazatelů. Plnění plánu bylo zajišťováno za ztížených podmínek při poruchách zásobování materiálem a omezení elektrické energie. Dílny jako lakovna a lisovna strukturního polystyrenu musely pracovat celý rok pouze v odpoledních a nočních směnách.

Především ovšem chyběli výrobní dělníci. Vykazovaný průměrný stav pracovníků byl dosažen jen

započítáním prázdninové aktivity studentů a náborem absolventů škol ve 2. pololetí. Celý meziroční růst výroby o více než 22 miliónů Kčs měl být zajištěn zvýšením produktivity práce. Z úkolu snižování pracnosti 150 tisíc normohodin bylo dosaženo 112 tisíc normohodin. Zbytek, včetně dalších neplánovaných ztrát, byl nahrazován přesčasy a brigádami. V přesčasech bylo odpracováno 90 tisíc hodin, brigádami 40 tisíc hodin. Situaci ve výrobě ještě zhoršovala absence a zkrácená pracovní doba žen s dětmi, v prvních měsících se přidružila chřipka. Za poslední tři roky se počet přesčasových hodin na dělníka zvýšil z 54 na 69. Přitom ovšem třetina pracovníků nesměla přesčas pracovat, takže průměr na ostatní byl vyšší. Z režijní oblasti chodilo na brigády denně v průměru 16 pracovníků. Počet domácích pracovnic se zvýšil ze 45 na 60. Montáž motorků byla částečně převedena do nové provozovny v JZD Vsacko se sídlem v Halenkově-Huslenkách. Podnik si navíc přibral náročný úkol: stavbu galvanizovny svépomocí. A tak zde denně nastupovalo až 30 brigádníků z řad technicko-hospodářských pracovníků a režistů.

Díky mimořádným opatřením se plán průběžně plnil, byť to často znamenalo šturmování a změny sortimentu. Plnil se i plán odbytu, reprodukce rublu při vývozu do socialistických zemí se dokonce zlepšila. Docílením vyšších než plánovaných kupních cen byl překročen i plánovaný zisk. Situace v oblasti financování přesto nebyla uspokojivá, především proto, že bankovní úvěr nekryl rostoucí zásoby. Přechod výroby na náročnější sortiment se zákonitě projevil ve zvýšené hodnotě nakupovaných materiálů a součástí (na př. magnetofony z MLR pro NZK145). Tuto změnu banka nerespektovala a tak nastupovaly sankční úroky, při platební neschopnosti pak penále od dodavatelů. Na zásobách se ovšem podílely i vlastní nedostatky, jako změny sortimentu a zejména nesplnění plánovaného počtu magnetofonů A5.

Podle rozhodnutí FMVS a generálního ředitelství Tesla byla od 1.1.1976 provedena přestavba účetnictví. Jejím hlavním cílem mělo být zkvalitnění a prohloubení evidenční činnosti. Zásadní změnou je zejména uplatnění oborového a kalkulačního hlediska, t. j. důsledná evidence hospodářské činnosti podniku podle oborové klasifikace a vyhodnocování rozpočtových a skutečných nákladů na činnost přímo v soustavě účetnictví. V této souvislosti bylo nutno nově rozdělit hospodářská a nákladová střediska a změnit členění účtů.

Kooperace výpočetních prací, prováděná na počítači Tesla 200 v Brně, se vrátila do střediska ÚVTT "Solidarita" v Praze. Jen s potížemi se podařilo udržet kapacity pro výpočet plánu materiálně-technického zásobování v PVT Olomouc, připravené rozšíření agendy o řízení zásob se proto nerealizovalo.

Technický úsek dokončil vývoj nového autopřehrávače AP50. Kazetový magnetofon měl stereofonní snímací hlavičku a zesilovač s výstupním výkonem až 2x6W. Byl osazen křemíkovými tranzistory, výkonové zesílení zajišťoval integrovaný obvod MBA810AS. Obsluha řidičem byla omezena na minimum, k zapnutí postačovalo vložit kazetu, která se po přehrání sama vysunula. Komplexní racionalizační brigáda řešila ve spolupráci s Teslou Bratislava kompletaci autopřehrávače s radiopřijímačem.

V sortimentu gramofonů byl připraven nový vysoce kvalitní přístroj střední třídy s parametry na úrovni Hi-Fi - gramofon NC420. Design tohoto výrobku byl dílem architekta Tatouška. Dvourychlostní chassis pro 33 a 45 otáček mělo synchronní motorek z n. p. Novoborské strojírny. Místo tradičního převodu třecím mezikolem byl použit řemínkový náhon na dvoudílný talíř. Tím bylo dosaženo odstupu lepšího než 36 dB a kolísání nepřesahujícího 0,15 %. Přístroj byl vybaven nastavitelným antiskatingem a zvedáčkem s automatickým ovládáním. Trubkové raménko přenosky osazeno odnímatelnou hlavičkou s magnetodynamickou vložkou VM2101. Pro přípravu tohoto přístroje byla v racionalizaci ustavena skupina hodnotové analýzy vedená Alex. Kučerou. Chassis NC420 získalo na brněnském veletrhu zlatou medaili, kterou převzal podnikový ředitel 27.4.1976. Kufřík NZC420, osazený tímto chassis a 15W zesilovačem, byl na ostravských trzích oceněn Zlatým kahanem a kazetový autopřehrávač AP50 zde obdržel čestné uznání "Ostrava-76".

Ověřovací série chassis HC42 proběhla v září, kufříkových kombinací v říjnu, přesto se pro potíže s dodávanými motorky nepodařilo uplatnit tyto atraktivní přístroje ještě na vánočním trhu a sériová výroba se rozběhla až v roce 1977. Gramofon HC42 a korekční předzesilovač AZG983 byly zařazeny do 1. kvalitativní třídy.

Obnoven byl i sortiment druhého výrobního programu. Nový omývač APO020 byl vyvinut v MEZ Náchod, kde však z kapacitních důvodů nedošlo k zahájení výroby. O delimitaci bylo jednáno už od roku 1974, nakonec se uskutečnila po vyřešení řady závad (rezavění hřídelí, praskání nádob aj.) až v tomto

roce. Omývač se skládá ze samostatné čerpací jednotky (zubové čerpadlo poháněné stejnosměrným motorkem na 12/24V a 50W), polyetylénové nádobky na 2,5 l kapaliny a dvou dvojitých trysek. Nový omývač je podstatně dokonalejší než původní typ APO010. Převážná většina dílců byla nakupována, montáž prováděla provozovna ve Střemeníčku.

Ve dnech 13-14.1.1976 se na chatě Jeskyňka konala celostátní konference o kvadrofonii, pořádaná VÚST A. S. Popova v součinnosti s Teslou Litovel. Když byly koncem šedesátých let uvedeny na trh kazetové magnetofony, byl gramofonům prorokován zánik. Výrobci se proto snažili zvýšením kvality reprodukce zájem spotřebitelů znovu oživit. Stereofonie už sice poskytuje bezprostřednější pocit přímého akustického vjemu, zvukové poměry v koncertní síni jsou však přece jen odlišné. Uplatňuje se dozvuk místnosti, odrazy, posluchač nevnímá zvuky jen ze směru hlavního zdroje. Kvadrofonie tedy rozšířila nahrávku o další dva kanály, aby prostorový dojem byl dokonalý. Také Tesla Litovel se snažila zachytit tento světový trend a zajímala se o možnosti a podmínky výroby odpovídajících přístrojů.

K plnění plánu v průběhu roku přispívaly i všechny formy iniciativy pracujících. Kolektivy technického úseku se zavázaly k úpravě designu našich přístrojů pro veletrh FIRATO v Holandsku. Byly upraveny zásady rozvoje pracovní iniciativy v podniku, zrušena soutěž dílen a zařazena "Práce vzorné kvality", rozšířena soutěž mistrů a hnutí KRB. Novinkou byly sdružené závazky mezi kolektivy našeho podniku a dalších organizací (Artia, Tesla Bratislava) na řešení společných problémů. Za rok 1976 bylo podáno 196 zlepšovacích návrhů a 1 vynález, společenský přínos představoval 1105000 Kčs.

V kolektivech soutěžících o titul brigády socialistické práce bylo už zapojeno 945 zaměstnanců. Uskutečnila se opět dvě podniková setkání, přípravy programu a konferování se ujali členové Kviz klubu při spojeném závodním klubu Tesla: ing. J. Vostrovský, H. Vostrovská, Lubomír Šik a Sv. Rieger. Při každém setkání se představily 4 vybrané kolektivy výstavkou své zájmové činnosti a zábavnou scénkou. Vlastní soutěž pak měla část věnovanou kulturně-politickým otázkám a část zaměřenou na zájmovou činnost. Závodní klub začal organizovat celoměstská setkání brigády socialistické práce, která opět připravoval Kviz klub na podobném principu. První setkání se uskutečnilo 16.4.1976 a zvítězil kolektiv tesláckého odbytu. Ve Spojeném závodním klubu Tesla byl po smrti Josefa Kopečného jmenován od dubna 1976 novým ředitelem Stanislav Klein.

Vydávání závodního časopisu pokračovalo dalšími ročníky, od 3. čísla 1976 bylo nutno na příkaz odboru kultury ONV Olomouc změnit název na Teslácký zpravodaj. Současně se neměly uveřejňovat články, úvahy, humor a pod., povoleny byly pouze vnitropodnikové informace. Odpadla tedy zadní stránka humoru, jinak se však příkaz příliš striktně nedodržoval, vždyť to by pak nebyl časopis, ale podnikový věstník. Mezi pilné autory z oblasti turistiky se zařadil Sv. Rieger, zajímavé informace sbíral ing. Jan Harszlak.

Podniková rekreace byla zajišťována především spoluprací s jinými závody, zejména s n. p. Mesit v Uherském Hradišti. O vlastní rekreační chatu Jeskyňka u Javoříčka nebyl příliš zájem. Pro její účelné využití byl zde od roku 1975 pořádán letní pionýrský tábor, na kterém se vystřídaly nejen děti našich zaměstnanců. Podnik zakoupil pro rekreaci hospodářské stavení v Nové Vsi u Rýmařova, které však bylo nutno nejprve pro rekreaci adaptovat.

Bytová situace se zase zlepšila, když bylo do užívání předáno 20 bytů stabilizační výstavby. V Hrnčířské ulici v Litovli zřídil podnik novou mateřskou školku pro 75 dětí. Mimo vlastní jesle pro 35 dětí byla smluvně zajištěna místa pro 15 dětí v jeslích MNV Příkazy a 15 míst v mateřské školce MNV Pňovice. Maminky s dětmi vozil do jeslí a do školky podnikový autobus.

Od roku 1975 se zvýšila cena stravenek v závodní jídelně na 4, Kčs, zájem o stravování byl stále tak vysoký, že přinášel problémy s kapacitou kuchyně. Přes vybudování pěkného zdravotního střediska nebyli zaměstnanci spokojeni s čekáním na ošetření u ženského a zubního lékaře, kteří pracovali v podnikové ordinaci jen na částečný úvazek.

Iniciativa závodní skupiny ČSČK byla zaměřena především na získávání dobrovolných dárců krve. Mezi zaměstnanci bylo roku 1976 už osm nositelů bronzové Janského plakety, za rok se uskutečnilo 166 odběrů.

Podnik se podílel také na přípravě a organizaci voleb do zastupitelských orgánů. Poslanci ONV v Olomouci se stali M. Krylová a ing. Josef Votoček. Poslanci MěNV v Litovli ing. B. Dokoupil, M. Fritscherová, J. Gabrlík, Z. Janků, M. Němcová, J. Pospíšil, M. Sieglová, Miroslav Skácel, S. Švec, M. Tomášek, A. Urbášek, V. Vyroubal, Radmila Veselá a Josefa Zapletalová. Zdeněk Janků byl pak zvolen

předsedou MěNV v Litovli.

Zdeněk Janků byl v podniku zaměstnán jen krátce jako vedoucí účtáren, po volbách převzal tuto funkci ing. Jaroslav Novotný, ale už v roce 1977 jej vystřídala Dagmar Pospíšilová. K dalším kádrovým změnám patří odchod ing. J. Harszlaka od poč. roku 1976 z organizace a techniky řízení do funkce vedoucího technické přípravy výroby. Ve vedení organizace a techniky řízení jej zastoupil ing. Václav Hoch.

V závěru roku 1976 byl zvolen nový závodní výbor ROH, jeho předsedou se stal Antonín Völfl a místopředsedkyní Alena Richterová. Zvoleny byly i nové dílenské výbory, jejichž počet se rozšířil na šest o provozovnu Střemeníčko.

OBDOBÍ 1977 - 1979

V závěru sedmdesátých let podnik pokračoval v nastoupeném trendu postupného snižování vyráběného množství gramofonů při současném přechodu z komerčních přístrojů na vyšší kvalitativní třídy. Oproti maximu výroby 400 tisíc kusů v roce 1972 klesla roční výroba do roku 1979 téměř na polovinu (212 tisíc). Finanční plán výroby si ovšem udržoval vzestupnou tendenci, byť po přestavbě velkoobchodních cen k 1.1.1977 už není srovnání bezprostřední. Meziroční tempo růstu ale po celou šestou pětiletku přesahovalo 7 %.

Procento exportu se ustálilo okolo 60 %, když při mírném vzestupu socialistických zemí klesal podíl kapitalistických států, kde trh spotřebního zboží stagnoval. Hlavní vývozní teritoria byla Maďarsko (48%), Rumunsko (40%), Bulharsko (11%). Vývoz do Maďarska stoupl díky recipročnímu odběru magnetofonů MK43. Do kapitalistických států se realizoval export prostřednictvím podniku zahraničního obchodu Artia, KOVO a Tuzex, plánované množství však zůstávalo nenaplněno zakázkami. I v důsledku toho se sortiment jednotlivých čtvrtletí měnil a plán se jen postupně upřesňoval. To pak negativně ovlivňovalo zásobování i organizaci výroby.

Nosnou typou se pro tato léta stala řada HC71 s roční výrobou přes sto tisíc přístrojů, byť se ještě stále vyráběly i gramofony HC07. Ve střední třídě pokračují po celé toto období přístroje HC13 a HC14.20 včetně příslušných kufrů. V roce 1977 byla ukončena výroba poloautomatů MC13. Výrazný kvalitativní vzestup znamenaly gramofony HC42 a jejich kufrové kombinace NC420 a NZC420. Tyto výrobky byly zařazeny do 1. kvalitativní třídy. V oblasti Hi-Fi se vyráběly úspěšné přístroje NC440. Výroba nepodařených magnetofonů A5 v roce 1977 definitivně skončila, od září je nahradily autopřehrávače AP50. V provozovně Střemeníčko se montovaly nové ostřikovače APO020. Provozovna vedená mistrem Svobodou měla v této době už stovku zaměstnanců. V oblasti speciální výroby byl ve spolupráci s technickým úsekem realizován přístroj KP200. Na montáži krystalových vložek byla zavedena technologie ultrazvukového svařování.

Také výpočetní středisko se muselo zabývat obnovou strojního zařízení. Stroje na děrné štítky 90 sloupců byly dávno odepsané, jejich udržování v provozu stále obtížnější a náhrada v této kategorii se nevyráběla. Výpočetní technika už od děrných štítků přešla k modernějším systémům. Úvahy o vlastním počítači zůstávaly pouze v teoretické oblasti a jediným dostupným zařízením zůstávaly kancelářské stroje s děrnou páskou. Po prvních pokusech se stroji Consul na pětistopou pásku byl zakoupen Soemtron 385 s pamětí, využívající osmistopé pásky. Na tento stroj byly pak převedeny některé agendy a pořizování vstupních dat pro počítač. V roce 1978 bylo pak středisko doplněno obdobným novějším kancelářským počítačem DARO1720. Jinak ovšem dále pokračovala kooperace na počítači Tesla 200 ve středisku ÚVTT v Praze a materiálová agenda v podniku výpočetní techniky v Olomouci.

Přechod na náročnější gramofony znamenal ovšem i zvýšenou pracnost a tak nedostatek výrobních dělníků zůstal trvale největším problémem podniku. Negativně stále působila platová úroveň. Na schůzi ZVROH se uvádí v roce 1977 průměrný výdělek výrobně hospodářské jednotky Tesla 2236 Kčs, zatímco litovelský podnik dosáhl 1972 Kčs. Do plánu chybělo kolem 50 pracovníků, stav do pololetí stále klesal, až po prázdninách byla zase přijata mládež ze škol. Mladiství a značné procento žen nemohli pracovat na směny, chyběly proto i výrobní prostory a kapacity strojů (především lakovna, velká lisovna, galvanizovna). Prostor montáží se rozšířil postavením mezipodlaží v hale M3.

Výroba byla dále zajišťována přesčasy a brigádami. Už počátkem ro- ku to byly mimořádné směny na

základě výzvy vedení podniku, KSČ, ROH a SSM, které měly nahradit zvýšenou absenci při chřipkové epidemii. Pro zvýšení směnnosti byl dělníkům na odpolední směně poskytován příplatek 1,-Kčs na hodinu.

Rozsah přesčasové práce se zvyšoval, brigádnická výpomoc výrobě dosáhla téměř 63000 hodin, o 24000 víc než v roce 1976. Od září pracovalo ve výrobě stabilně 30 technicko-hospodářských pracovníků a režijních pracovníků. Přitom dále pokračovala vlastními silami i stavba galvanizovny, protože stavební organizace z kapacitních důvodů stavbu nepřevzaly.

V podstatě beze změny zůstávala i nedobrá situace v zásobování, opožděné a nepravidelné dodávky, výkyvy v kvalitě. Týkalo se to opět dřevin, plexikrytů, transformátorů, pružin, gumových a polystyrenových výlisků. Stav zásob se podařilo snížit, pro jejich regulaci byla ustavena komise za účasti SBČS.

Přes všechny potíže podnik plnil v průběhu roku 1977 výrobní plán i všechny rozhodující ukazatele v souladu s uzavřeným kolektivním závazkem. Byl splněn i celkový plán odbytu, ale při zvýšení exportu do socialistických zemí se nesplnily objemy pro vnitřní trh a kapitalistické státy, což byly podmiňující ukazatele. Příděly do fondů (kulturních a sociálních potřeb, odměn, investic) musely být proto kráceny. Přesto jsme se svými výsledky v rámci okresu i kraje zařadili mezi nejlepší podniky. Na konferenci ROH dostala vyznamenání "Nejlepší pracovnice ministerstva" Helena Boblachová a "Nejlepší pracovník výrobně hospodářské jednotky" Miroslav Pinkava, Hana Nantlová a Marie Vysloužilová.

Dále se rozvíjela socialistická iniciativa pracujících v celé řadě soutěží, především ovšem to bylo už 44 brigád socialistické práce. Uskutečnila se další dvě podniková setkání s programem, v němž účinkovaly vždy 4 kolektivy, které se představily scénkou a výstavkou svých prací. Organizaci těchto akcí zajišťovala Eva Kulatá, program připravovali a uváděli manželé Vostrovští a Lubomír Šik. Na listopadovém 13. setkání brigády socialistické práce byly předány první stříbrné odznaky členům kolektivů racionalizace a konstrukce nástrojů.

Z podnětu podnikového ředitele Zdeňka Vurbala byla při příležitosti oslav 60. výročí VŘSR rozšířena působnost podnikového zpravodajství o relace Tesláckého rozhlasu. Soňa Kuchařová a Eva Kulatá spolu s technikem Antonínem Jaškem natočili v provizorních podmínkách a bez náležitého vybavení první relace. Pro všeobecně kladný ohlas pak vysílání pokračovalo pravidelně každý pátek půlhodinkou hudby a zpravodajství o aktualitách podnikového života. V redakci Tesláckého rozhlasu se vystřídali pod vedením Evy Kulaté redaktoři a hlasatelé Soňa Kuchařová, Miroslav Chadima, Vlastimil Jenderka, Jaroslav Ličman, Josef Veselý a technici Antonín Jašek s Františkem Müllerem.

Pobočka ČVTS, jejímž předsedou se stal ing. Jan Harszlak, měla už 212 členů, pracujících ve 4 sekcích: technologie obrábění, plastické hmoty, jakost, nářadí. Mimo dalších odborných akcí uspořádala zájezd do NDR s exkurzí do podniku Elektronika v Geře. V rámci VŘSR uspořádal ZV ROH spolu se SČSP tematický zájezd do Moskvy a Leningradu pro 20 vybraných zaměstnanců. Pro podnikovou rekreaci byla zajištěna, mimo už dříve využívaná střediska, místa u Oravské přehrady.

Jen pomalu pokračovaly práce na adaptaci objektu v Nové Vsi. Rekreační komise, jednotlivé dílenské výbory a kolektivy uspořádali v tomto roce na 50 autobusových zájezdů, z toho polovinu vícedenních.

Tradiční turistickou akcí se staly květnové zájezdy připravované a vedené Svatoplukem Riegrem, stejně jako zářijové zájezdy pro důchodce. Zájezdy na koupání do krytého bazénu v Olomouci byly pro nezájem zrušeny. Sportovní aktivita pokračovala tradičním turnajem odbíjené, v okresní odborářské soutěži v kopané naše mužstvo z pěti zápasů čtyřikrát zvítězilo a jednou remizovalo.

V roce 1978 klesl vyráběný počet gramofonů o dalších 30 tisíc kusů, nejvíce v kategorii komerčních přístrojů HC07, které v tomto roce definitivně končí. I tak byla v květnu dovršena výroba 6 miliónů gramofonů v Litovli.

Ve střední třídě představují generační změnu přístroje s řemínkovým náhonem a synchronním motorkem. Toto řešení zvyšuje technickou úroveň v řadě parametrů. Prvním představitelem byl gramofon HC42, v roce 1978 se už připravovala řada HC15, která měla postupně nahradit osvědčené přístroje HC13. Jejich kvalitu dosvědčuje i "Zlatý kahan", udělený na výstavě "Ostrava-78" kufříku NZC150. Chassis HC42 se montovala do nového kufru NZC421, jeho výroba však v tomto roce nedosáhla plánovaného objemu pro potíže s kvalitou zesilovačů z Tesly Vráble.

V oblasti Hi-Fi gramofonů pokračovala řada HC44, vývoj připravoval nový poloautomatický přístroj

MC400 se senzorovým ovládáním. U tohoto gramofonu nové konstrukce bylo ve zvýšené míře využito plastických hmot. Výrazné zlepšení znamenala i nová magnetodynamická vložka VM2102. Byl vyvinut i nový autopřehrávač AP52 s rychloposuvy, plánovaná ověřovací serie však musela být pro nedostatek volné kapacity na pase AP50 odsunuta na příští rok.

Nedostatek výrobních kapacit zůstával nejtíživějším problémem. Přechod na náročnější výrobky se odrážel zejména v prvovýrobě, pokles rozpracovanosti některých dílců pak narušoval i plynulost montáže. Pro lepší využití strojních kapacit byli finančně zvýhodněni směnující zaměstnanci a směnnost se tak zvýšila na 1,324. Z ranní směny byla také vyloučena pracoviště s velkou spotřebou elektrické energie. Tato opatření spolu s růstem přesčasů se negativně odrážela ve mzdovém fondu a tak ředitel vydal příkaz k omezení mimořádných směn a přesčasových hodin výrobních dělníků.

Počet pracovníků ve výrobě se však od počátku roku snižoval, až do září byl dokonce nižší než v roce 1977, přestože objem výroby vzrostl o 19 miliónů Kčs. Jediným východiskem tedy byly brigády. Na montáži i v prvovýrobě se střídali technici a režisté, i když celkový rozsah brigád byl oproti minulému roku značně nižší. Ve zvýšené míře byli přijímáni cizí brigádníci, studenti okolních škol, na pomoc přicházeli i příslušníci sovětské posádky v Olomouci. O rozsahu těchto akcí svědčí, že během roku byl krátkodobý pracovní poměr uzavřen s více než 2000 zaměstnanci!

Brigádníky nebylo možno ovšem použít na kvalifikované práce a tak některé kapacitní disproporce zůstaly nevyřešeny. Zejména montážní pas autopřehrávačů AP50 nebyl plně obsazen a když se na příkaz generálního ředitelství plnila přednostně zakázka 15000 kusů pro Teslu Bratislava, zůstaly dodávky pro vnitřní trh nepokryty.

Plán výroby i celkový plán odbytu se průběžně plnil, byť určitá část hodnoty gramofonů se nahrazovala dodávkami náhradních dílů, reproskříněk, vložek. Ve vývozu do kapitalistických států vznikly disproporce už při rozpisu plánu, protože předepsané objemy neodpovídaly smlouvám mezi podnikem zahraničního obchodu a zahraničními zákazníky. Rozsah i sortiment exportu byl po celý rok nevyjasněn, zakázka pro Jugoslávii ve výši 6 miliónů Fco byla stornována po antiimportních opatřeních jugoslávské vlády. Snížení cen ze strany holandského zákazníka znamenalo zhoršení efektivnosti vývozu a pokles zisku. Požadavky na odpovídající úpravu plánu nebyly generálním ředitelstvím respektovány a podnik tak bez vlastní viny neplnil příslušné ukazatele. Jistě je obtížné posoudit, je-li pokles cen či snížení požadavků zahraničních zákazníků vinou obchodní činnosti nebo nabízeného sortimentu. Nicméně úkoly jsou v rámci národního hospodářství rozděleny: podnik vyrábí dle plánu a podnik zahraničního obchodu má podle stejného plánu tuto výrobu prodat. Výrobní podnik sám prodávat nesmí. Přesto je za neplnění prodeje trestán, snížený zisk má negativní dopad na úvěrovou i kolektivní smlouvu, pro nesplnění ukazatele vývozu do kapitalistických států se krátí příděly do podnikových fondů odměn, kulturních a sociálních potřeb a investic.

Ve snaze splnit plán bylo nutno měnit sortiment, což ovšem komplikovalo nejen výrobu, ale především zásobování. To se potýkalo s trvalými nedostatky u transformátorů, reproduktorů, výlisků z LNH Vrbno, motorků z Novoborských strojíren a j. U řady materiálů dodavatelé odmítali podepsat hospodářské smlouvy a disproporce se řešily až na úrovni výrobně hospodářské jednotky. Mimosmluvní dodávky se pak zajišťovaly po celé republice, často v odchylných rozměrech a parametrech. Nedostatečné skladové prostory, omezený přehled a ruční manipulace vedly potom i k překročení záručních lhůt a poškození choulostivých materiálů.

Přes obtížné podmínky byly nakonec všechny hlavní ukazatele plánu splněny i překročeny. Za dosažené hospodářské výsledky a rozvoj iniciativy v roce 1978 byla podniku propůjčena **"Standarta generálního ředitele a OV ROH výrobně hospodářské jednotky Tesla"**.

Při příležitosti 30. výročí Vítězného února obdrželi na shromáždění Lidových milicí státní vyznamenání "Za zásluhy o LM" Ladislav Dvořák a Václav Zavadil, vyznamenání "Za služby vlasti" Zdeněk Šišma. Další příslušníci závodní jednotky LM získali odznaky "Vzorný milicionář" 21. června 1978 navštívila podnik skupina poslanců Sněmovny lidu federálního shromáždění.

Pokračovala socialistická soutěž v různých formách, ze 46 kolektivů brigády socialistické práce jich už 37 získalo titul. Na květnovém podnikovém setkání zvítězila v tradičním programu racionalizace, v listopadu bylo opět celoměstské setkání, kde byl úspěšný teslácký kolektiv malosériovky. Závodní pobočka vědecko-technické společnosti uspořádala koncem června zájezd na východní Slovensko a do Polska s exkurzí v Tesle Stropkov, ZPA Prešov a prohlídkou Krakova. Závodní výbor pořádal v zimě lyžařské

zájezdy podnikovým autobusem pro dospělé i děti do Nové Vsi, v létě dva zájezdy pro důchodce. Další zájezdy pak pořádala jednotlivá střediska či kolektivy brigády socialistické práce. Fotbalové družstvo vyhrálo svoji skupinu v soutěži organizované OOR v Olomouci. Do užívání bylo předáno 22 bytových jednotek na sídlišti ve Vítězné ul., přesto nadále zůstalo nevyřízeno 63 žádostí o podnikový byt. Dalších 22 bytů bylo pak na stejném sídlišti předáno žadatelům v roce 1979. Závodní jídelna zavedla od roku 1978 novou organizaci prodeje abonentních stravenek s tříměsíční platností. Ve zdravotním středisku začal MUDr. Vojanec pracovat na zubním oddělení na plný úvazek. V dubnu 1979 pak nastoupila nová lékařka na gynekologickém oddělení, MUDr. Jarmila Fousová.

Rok 1979 začal několika mrazivými dny, které zcela rozvrátily československou energetickou soustavu. Chybělo uhlí, nafta, elektřina. Byly vyhlášeny školní prázdniny, omezeno vysílání televize, nejvíce však postihla energetická krize výrobní závody. Výroba byla omezena, na jednosměnných pracovištích a v kancelářích se posunula pracovní doba od 8 do 16,30 hod. To ovšem nadělalo zmatek v jízdních řádech, udělovalo se množství výjimek pro dojíždějící, pro matky s dětmi a nakonec se vlastně neúmyslně vytvořila "volná" pracovní doba se všemi důsledky. Za leden tak narostlo zpoždění plánu přesahující 7 miliónů Kčs.

Po projednání se stranickou, odborovou a mládežnickou organizací byl proto sestaven tzv. "Zajišťovací plán", který se po schválení nadřízeným orgánem stal závazný pro posuzování hospodářských výsledků za 1. pololetí. Pro zajištění tohoto plánu byla přijata opatření založená především na sobotních a nočních směnách, přesčasech a brigádách.

Výrobu ztěžovaly i nedostatky zásobování, protože energetická krize postihla i dodavatele. Opět chyběly tradiční materiály, reproduktory, kondenzátory, gumové kotouče, hliník, magnetofony z MLR. Některé smluvní rozpory byly vyřešeny až během roku na úrovni výrobně hospodářské jednotky (LNH Vrbno, ZVZ Dubnica, ZPA Nový Bor, Považské strojírny, PAL Žampach, Tesly Val. Meziříčí, Bratislava a Lanškroun). Rovnoměrnost výroby narušovala i kvalita dodávek (Mier Uhrovec, Rubena Rudník, Tesla Vráble).

Chybějící kapacity byly doplňovány kooperací, která ročně přesáhla 150 tisíc normohodin. Výrobně dispečerský odbor v roce 1979 kooperoval se 20 podniky, jako: ZPS Gottwaldov (tepelné zpracování dílců pro AP50, broušení hřídelí pro APO020), JZD Bohuslavice (montážní práce a třískové obrábění), Dřevodílo Rousínov (montáž RK6), Tesla Podvysoká (lisování), Služba DI Brno (plasty), Tesla Val. Meziříčí (žíhání), OVAK Olomouc (dílce pro přístroje Jeseník), META Ostrava (montáž zesilovačů), JZD Červenka (výroba plošných spojů).

Podnik trvale zaměstnával přes 20 domácích pracovníků, převážně maminek, které neměly pro své děti místo v jeslích a školkách. Zájem o tuto práci by byl ještě větší, nebylo však snadné vybrat vhodné výrobní operace nevyžadující strojní vybavení. Podnik proto koupil od JZD Haňovice objekt v Chudobíně, kde zřídil jesle pro 23 dětí a mateřskou školku pro 25 dětí. Po odeznění populační vlny v dalších letech byly jesle zrušeny a mateřská školka rozšířena. Doprava maminek s dětmi do Chudobína byla opět zajišťována podnikovým autobusem. Celkový plánovaný počet 1661 pracovníků byl nakonec dodržen, ovšem při značné fluktuaci a z toho vyplývajícím nižším výkonu nových zaměstnanců.

Díky všem opatřením se lednový skluz do pololetí vyrovnal a do konce roku byla hrubá výroba překročena o milión Kčs. Výrazný podíl na tomto úspěchu měla zejména brigádnická práce režistů a TH pracovníků, která příznivě ovlivňovala i podnikovou produktivitu. Většina brigádníků si totiž za odpracované směny vybírala náhradní volno a vykonávala tedy tuto práci na úkor své profese.

Splněny byly i odbytové úkoly, při překročení dodávek pro vnitřní obchod a socialistické země nebyl opět objednávkami podniku zahraničního obchodu pokryt plánovaný objem vývozu do kapitalistických zemí. To ovšem bylo pro podnik finančně výhodné, na výslednou dobrou efektivnost vývozu měla příznivý vliv i kvalita a spolehlivost výrobků se snížením počtu reklamací a nákladů na záruční opravy. Dobré jméno podniku podporovala i činnost oddělení technických služeb. Mimo organizace naší účasti na výstavách pořádala poradenské dny pro zákazníky obchodních domů, spojené s prováděním drobných oprav, případně seřízením našich výrobků.

Významný byl i průzkum trhu, který pomáhal usměrňovat vývojové záměry a inovace našich výrobků. V roce 1979 úlohu nosné typy komerčních přístrojů převzalo chassis HC71, ale tvořilo jen polovinu celkové produkce, oproti 70% komerčních přístrojů na počátku sedmdesátých let.

Rostla výroba gramofonů střední třídy (HC13, HC42), k nimž přibyla nová řada HC15, včetně kufrových

kombinací NC150, NZC150, NZK150. Celá tato sada byla řešena modulově i designem jako jednotný celek. Chassis HC15 má řemínkový náhon, je vybaveno koncovým vypínáním, trubkové raménko přenosky má výměnnou hlavičku s krystalovou vložkou, standardní 1/2" uchycení však umožňuje použít i magnetodynamickou vložku. Kufřík NZC150 je stereofonní souprava v soklu s průhledným krytem. Přístroj je vybaven korekčním předzesilovačem, stereofonním zesilovačem nové koncepce s oddělenými korekcemi hloubek a výšek, stereováhou a regulátorem hlasitosti. Hudební výkon je 2x10W. Ke kufříku je možno připojit magnetofon, tuner nebo kvadrofonní adapter, případně stereo sluchátka. Celá řada HC15 byla zařazena do 1. kvalitativní třídy, kufřík NZC150 obdržel na brněnském veletrhu 1979 zlatou medaili.

Nový kvadrofonní adapter AZQ100 umožňoval rozšířit možnosti stereofonních kufříků na kvadrofonní reprodukci. Obsahoval dekodér systému SQ s předozadní logikou směšovacího typu a kompletní stereofonní zesilovač pro zadní kanály, vybavený oddělenými korekcemi hloubek a výšek, plynule nastavitelnou stereováhou a regulací hlasitosti.

Na úrovni Hi-Fi přístrojů byl kufřík NZC421 s osvědčeným chassis HC42. Zesilovač ovládaný tahovými potenciometry měl výkon 2x20W. Pro chassis HC42 a HC15 byl připraven nový synchronní motorek M305, který nahrazoval nakupované motorky z Novoborských strojíren. Dosavadní dodavatel neplnil z kapacitních důvodů naše požadavky a nebyl schopen dodržet požadované parametry. V porovnání s asynchronními motory M101 se snížila hmotnost o 60% a spotřeba energie o 80%.

Ve třídě Hi-Fi gramofonů byla zahájena výroba MC400. Tento přístroj představoval dosud nejkvalitnější výrobek gramofonové techniky našeho podniku. Svými parametry, vybavením a technickým řešením se zařadil mezi nejlepší přístroje této kategorie předních světových firem. Dvourychlostní (33,45) poloautomat má pohon řešen synchronním motorem řízeným elektronickou regulací, náhon je řemínkový na dělený talíř. Raménko přenosky je uloženo vertikálně v hrotech a horizontálně v kuličkových ložiskách. Přenoska je ovládána třemi senzory: pro pohyb vpřed, stop a zvedáček. Na rozdíl od běžných gramofonů, kde pohyb přenosky řídí drážka gramofonové desky, je zde ovládána dalším samostatným motorem. Koncové vypínání je zajištěno zařízením pracujícím na fotoelektrickém principu. Přenoska má odnímatelnou hlavičku s magnetodynamickou vložkou VM2102 a nastavitelný magnetický antiskating. Celý systém přenoska-talíř je uložen na vnitřním odpruženém panelu. Gramofon je montován do soklu ze strukturního polystyrenu.

Také v oblasti kazetových magnetofonů byla zahájena výroba nového autopřehrávače AP52, ostřikovač APO020 byl doplněn novou typou APO030. Podíl nových výrobků ve výrobě zboží dosáhl celé čtvrtiny.

V souvislosti se zaváděním typy HC15 byly kruhové montážní pasy nahrazeny novým dvojpásem přizpůsobeným pro montáž složitějších přístrojů. Podél vnějších stěn haly se dostavělo mezipodlaží pro speciální výrobu, uvolněné prostory ve 2. patře budovy B byly využity pro montáž vložek, jejichž objem výroby stále stoupal. Jestli v desetiletí 1960-69 bylo dodáno na trh 1552896 vložek a 120900 motorků, pak v letech 1970-1979 to bylo už 4602865 vložek a 158460 motorků. Značný rozsah měla i výroba reproskříněk, ročně to bylo v tomto desetiletí 100 až 170 tisíc v širokém sortimentu od RK2 až po RK60.

Dokončena byla po takřka pěti letech stavba nové moderní galvanizovny v hodnotě 20 miliónů Kčs. Zbývalo ještě odstranit některé kolaudační závady a pak realizovat poznatky, které vyplynou ze zkušebního provozu v roce 1980. Technologická zlepšení byla zaváděna i v prvovýrobě. Racionalizace ve vlastní dílně vyrobila jednoúčelové stroje pro automatizaci některých prací, např. vícenásobné závitování.

Výpočetní středisko navázalo nové kontakty s n. p. Prefa Olomouc, po přípravě programů byla pak agenda skladové evidence převedena z děrnoštítkových strojů Aritma na samočinný počítač Tesla 200. Do Prefy byl postupně převáděn i výpočet plánu materiálně-technického zásobování z počítače MINSK22 v PVT Olomouc. Výpočty kalkulací, kapacit a další práce v rámci soustavy ISŘT byly dále prováděny v ÚVTT Solidarita v Praze.

Všechny tyto novinky byly důstojnou oslavou 30. výročí gramofonové výroby v Litovli, které si podnik připomínal v květnu. K této příležitosti bylo vydáno i speciální číslo Zpravodaje Tesly s přehledem dosavadního vývoje podniku.

Závodní pobočka vědecko-technické společnosti uspořádala při příležitosti oslav výjezdní zasedání Krajské elektrotechnické společnosti Československé vědecko-technické společnosti Ostrava na chatě Jeskyňka. Zasedání bylo spojeno s předvedením nových výrobků a exkurzí v závodě. Výročí založení Tesly si připomenul i Klub mladých, který byl založen ve spolupráci ZO SSM a spojeného závodního

klubu. Schůzky byly projektovány každou středu v koncertním sále závodního klubu. Na zahájení 17.10.1979 promluvil s. Chadima o historii podniku, ing. Harszlak o vývoji gramofonů, následovala beseda s představiteli podniku a volná zábava.

Městský národní výbor v Litovli udělil podniku čestné uznání **"Za zásluhy o výstavbu a rozvoj města".**

V Tesláckém zpravodaji připomenul začátky závodu sérií článků Miroslav Chadima. V posledních ročnících vedl pravidelnou stránku "Za poznáním vlasti" Sv. Rieger, v listopadu byla pod patronátem závodní organizace SČSP zahájena soutěž znalostí Sovětského Svazu s cenami pro tři nejlepší v každém ze 12 kol a atraktivní cenou zájezdu do SSSR pro celkového vítěze. Otázky připravoval Lubomír Šik. V celoroční soutěži získalo nakonec plný počet 142 bodů šest soutěžících, z nich byl vylosován vítěz Zdeněk Novák.

Ve spolupráci Svazu žen a SČSP byl při příležitosti MDŽ uspořádán zájezd vlakem Družby do SSSR. Řadu zájezdů podnikovým autobusem opět uskutečnily jednotlivé kolektivy a rekreační komise ZV ROH. Pro rekreaci zaměstnanců byly zajištěny pobyty v Horní Bečvě, ve Staré Turé u přehrady Dubník, dva turnusy odjely k Balatonu. Navázaná spolupráce s n. p. Elitex Hnátnice přinesla možnost výměnné rekreace v tuzemsku (Pastviny) i u moře (Rumunsko).

V zimní sezóně jezdil autobus každý týden na koupání v krytém bazénu v Mohelnici. V rámci akcí brigády socialistické práce se opět uskutečnila dvě celopodniková setkání s tradičním programem soutěže čtyř brigád. Příprava programu, scének a výstavy byla sice náročná, kolektivy se do ní pouštěly s obavami a pro organizátory nebylo snadné je přesvědčit, nakonec však vždycky převládlo uspokojení a radost nad výsledkem. V letech, kdy se tyto soutěže konaly, se představila řada talentů a na výstavkách předvedly výsledky nápaditosti a šikovných rukou našich zaměstnanců.

Ve třetím desetiletí své existence byl podnik součástí výrobně hospodářské jednotky Tesla s generálním ředitelstvím v Praze. Jeho velikost se stabilizovala a byla v podstatě limitována možnostmi získání pracovních sil v litovelském okolí. Vzhledem k poměrně nízké mzdové úrovni bylo obtížné už jen udržení stavu kolem 1650 zaměstnanců včetně provozovny Střemeníčko. Trvalý stav byl přitom kolem 1200-1300 pracovníků, zbytek tvořila fluktuace, doplňovaná každoročně absolventy škol, kteří z větší části po krátké době odcházeli - muži po presenční službě v armádě, ženy po svatbě či mateřství.

Podařilo se však vytvořit poměrně solidní kádr technických pracovníků, který dokázal průběžně zajišťovat rozvoj gramofonové techniky a udržovat kontakt se světovým trendem. Podnik patřil k největším výrobcům gramofonů v Evropě a v rámci zemí RVHP byl nositelem špičkové technické úrovně v tomto oboru.

Po nasycení trhu socialistických zemí gramofony kolem roku 1972 začal export stagnovat, zejména když největší odběratelé si vybudovali vlastní gramofonový průmysl. Bylo proto nutno se zaměřit na výrobu gramofonů s vyššími parametry a v nich si udržovat trvalý předstih. Design byl řešen pomocí profesionálních výtvarníků, pro konstrukci byly používány nejnovější prvky slaboproudé techniky a netradiční materiály. Celkem úspěšně se dařilo uskutečňovat záměr přicházet každoročně na trh s novými výrobky s vyšší technickou i tvarovou dokonalostí a funkční spolehlivostí. Svědčí o tom řada ocenění na brněnském veletrhu i výstavách v Ostravě, kde podnik pravidelně představoval své výrobky.

Odbytová činnost přímým kontaktem se zákazníky přešla na vyšší úroveň. Byla to nejen aktivní účast na výstavách doma i v řadě evropských zemí, ale zejména působnost oddělení technických služeb a spoluúčast našich pracovníků při jednání se zahraničními odběrateli.

Vývoj gramofonové techniky pokračoval od čtyřrychlostních gramofonů přes stereo ke kvadrofonii a přístrojům kategorie Hi-Fi. Podnik se snažil zachytit i nástup magnetofonů, jiné projekty, jako videotechnika, zůstaly neuskutečněny.

Roční výroba gramofonů se snížila z rekordních 400 tisíc v roce 1972 téměř na polovinu, stálý růst finanční hodnoty výroby byl dosahován přechodem z komerční kategorie na přístroje střední a vyšší třídy. Značnou finanční hodnotu představovaly i dodávky reproskříněk, přenosek, vložek a motorků. Z druhého výrobního programu zůstaly pouze automobilové ostřikovače skel.

K podstatnému rozšíření výrobních prostor po dostavění montážní haly už nedošlo, největší investiční akcí se stala stavba galvanizovny, dokončená právě v závěru sedmdesátých let. Nejvíce objektů sloužilo zásobování, mimo skladu M4 to však byla jen provizoria, která obtížnou situaci v uskladnění rostoucího objemu zásob nevyřešila.

V sociální oblasti se po státních opatřeních pro zvýšení porodnosti soustředila pozornost na získání nových kapacit pro děti. Potřeba se postupně přesunovala z jeslí na školky, trvale zůstával nedostatek bytů. Vlastní rekreační zařízení neuspokojovala požadavky zaměstnanců. Chata Jeskyňka i chatky na Dolech byly příliš blízko Litovle a nesplňovaly tak představy zaměstnanců na atraktivní dovolenou. Objekt v Nové Vsi zůstával nedokončen. Vhodné kapacity byly proto hledány převážně výměnou s jinými organizacemi. Největší akcí bylo vybudování stanového tábora u Černého moře na poč. sedmdesátých let.

Organizační struktura podniku se v těchto letech v podstatě neměnila, stabilizovala se i hospodářská a odbytová situace. Centrální plánování se postupně opět upevnilo a podnik dokázal pravidelně úspěšně plnit předepsané ukazatele plánu. Získal proto v tomto desetiletí řadu veřejných ocenění a uznání.

TESLA VHJ PRAHA – PŘÍLOHY

Přehled výroby gramofonů

typa	dříve	1970	1971	1972	1973	1974	celkem
H46	355473	41326	30700	-	-	-	427499
HC646	351391	3896	15	-	-	-	355302
HC203	339772	5053	-	-	-	-	344825
HC07	-	-	28754	281096	277700	247013	pokračování
HC08	-	-	102	9998	2997	-	13087
HC09	2266	8060	24043	16672	4080	-	55121
HC10	7844	149786	218082	36171	-	-	448054
HC11	46267	30707	18739	8	-	-	95721
HC12	-	-	1829	35646	31687	3759	72921
HC13	-	-	-	-	23992	49419	pokračování
HC14	-	-	-	1744	6656	6104	pokračování
HC14.20	-	-	-	946	4788	11901	pokračování
HC71	-	-	-	-	-	10641	pokračování
HC41	568	221	305	987	1576	125	3782
HC44	-	-	-	-	2	4577	pokračování
PE37	2333	794	-	-	-	-	3127
PE38	-	22063	43742	16500	-	-	82305
MC13	-	-	-	-	-	21	pokračování
celkem	261906	366311	399768	353478	333560		

typa	1975	1976	1977	1978	1979	Další leta	celkem
HC07	229221	166254	83081	30699	14	-	1343832
HC13	33074	39482	48326	69461	70474	57863	392091
HC14	949	-	-	-	-	-	15453
HC14.20	21309	19158	12121	3678	3995	3292	81188
HC15	-	-	-	-	8269	282556	290825
HC71	21859	35023	103978	101220	100645	180934	554300
HC42	-	2	9700	20971	23360	82849	136882
HC44	5793	5749	5411	5074	4596	7788	34411
MC13	12940	10873	1192	-	-	-	25026
MC400	-	-	-	-	500	8564	9064
celkem	325145	276541	263809	231103	211853		

Přehled výroby kufrů

typa	dříve	1970	1971	1972	1973	1974	celkem
GE080	339772	5033	-	-	-	-	344825
GE100	-	-	23305	5007	-	-	28312
GE101	400	33697	43903	6185	-	-	84185
GE070	-	-	2607	19934	26496	15050	pokračování
GE071	-	-	11	21538	22500	31550	pokračování
GE130	-	-	-	-	-	42	pokračování
GEC071	-	-	9	12196	10903	7118	pokračování
GC070	-	-	211	15994	5501	-	21706
GC100	574	19925	-	-	-	-	20499
GC646	25469	823	-	-	-	-	26292
GZ070	-	-	4880	30170	17198	2874	pokračování
GZ071	-	-	-	-	6409	9220	pokračování
GZ090	-	-	-	4339	1580	-	5919
GZ101	-	6730	43341	-	-	-	50071
GZ110	10446	5122	280	-	-	-	15848
GZ646	76818	2393	-	-	-	-	79211
GZC071	-	-	-	2473	2721	8224	pokračování
GZC100	1600	1200	-799	-	-	-	2001
GZC110.1	6890	11094	13814	-	-	-	31798
GZC120	-	-	13	12013	3085	-	15111
NC070	-	-	503	2050	2149	1105	5807
NC090	548	5254	5501	3002	2500	-	16805
NC111	6316	4	-	-	-	-	6320
NC120	-	-	1055	3496	3152	4	7707
NC130	-	-	-	-	897	5618	pokračování
NC140	-	-	-	946	4788	4405	pokračování
NC142	-	-	-	-	-	1333	pokračování
NC410	396	134	156	825	1551	125	3187
Studio1	172	87	149	162	25	-	595
NC440	-	-	-	-	2	4577	pokračování
NC646	9198	680	1	-	-	-	9879
NZC070	-	-	412	13969	18249	2077	pokračování
NZC071	-	-	-	9984	15406	15515	pokračování
NZC090	-	-	9637	4324	-	-	13961
NZC100	3617	5252	5561	-	-	-	14430
NZC110	2781	5480	1006	-	-	-	9267
NZC121	-	-	455	3095	5307	1501	10358
NZC130	-	-	-	-	1775	8161	pokračování
NZC140	-	-	-	1744	6656	6104	pokračování
NZC142	-	-	-	-	-	4516	pokračování
NZC710	-	-	-	-	-	1978	pokračování

typa	1975	1976	1977	1978	1979	další leta	celkem
GE070	15321	320	-	-	-	-	79728
GE071	35887	33629	420	-	-	-	145535
GE072	-	1208	36141	35274	36514	60039	169176
GE130	3768	11416	9446	12103	11498	1132	49405
GEC071	3877	-	-	-	-	-	34103
GZ070	37	1	-	-	-	-	55160
GZ071	12600	10317	787	-	-	-	39333
GZ073	-	4462	16086	15505	9163	23667	68883
GZ711	25	4612	8313	15805	20377	39631	88763
GZC071	5616	8029	1	-	-	-	27064
GZC710	396	1751	9890	10684	11964	15315	50000
KZC100	-	-	-	-	10	63	73
NC130	4133	1512	3341	4806	2304	-	22611
NC131	1094	3006	298	-	-	-	4398
NC140	5188	496	-	-	-	-	15823
NC142	2933	3859	2118	-	-	-	10243
NC150	-	-	-	-	3210	40323	43533
NC420	-	1	5184	8915	8421	28086	50607
NC440	5793	5749	5411	5074	4596	3209	34411
NC710	1398	1478	1004	-	-	-	3880
NZC070	15	-	-	-	-	-	34722
NZC071	11406	12713	-	-	-	-	65024
NZC074	-	2988	6578	5045	3007	3002	20620
NZC130	12135	9037	11973	16632	15211	6956	81880
NZC131	2555	2200	-	-	-	-	4755
NZC140	949	-	-	-	-	-	15453
NZC142	6528	36	-	-	-	-	11080
NZC143	4466	9240	4901	85	-	-	18692
NZC150	-	-	-	-	2043	73203	75246
NZC420	-	1	4509	11650	10007	42160	68327
NZC421	-	-	-	314	3928	2397	6639
NZC710	6196	8274	15411	16507	19619	39274	107259
NZK145	1815	5501	4646	3377	3994	3292	22625
Magnetofon A5	352	8264	2690	-	-	-	11306

Popis gramofonů

Chassis HC07

Třírychlostní gramofonové chassis (16, 33, 45) s motorkem M101. Hranatý smaltovaný panel, řazení vpravo vedle přenosky, automatické vypínání. Přenoska s vložkou VK4302, tlak na hrot 4,5-6 p, výstupní napětí 180mV, frekvenční rozsah 40-14000Hz (10dB). Napětí 220-120V, 50Hz, příkon 16W. Rozměry 310x240x130, váha 2 kg. Konstrukce: J. Turek.

Chassis PE38

Gramofonové chassis pro firmu Perpetuum Ebner. Chassis z umělé hmoty s krystalovou vložkou PE194. Chassis bylo kompletováno do přenosného kufříku z plastu s mono zesilovačem jako PE38 VK, se stereo zesilovačem 2x2W jako kufřík PE SWING. Chassis tvořilo střední díl a dodávalo se i samostatně pro zabudování do jiných kufrů. Reproduktor byl ve spodní části kufru, zesilovač umístěn na středním díle. Konstrukce: Zdeněk Temlík, J. Spurný.

Chassis HC08

Komerční gramofon na bázi chassis PE38. Třírychlostní chassis (78, 33, 45) z plastu má motorek M101, přenosku s vložkou VK5305 (totožná s vložkou PE194 používanou u PE38). Konstrukce: Zdeněk Temlík, J. Spurný.

Chassis HC12

Třírychlostní gramofonové chassis vyšších parametrů, navazující na typu HC11. Kovový smaltovaný panel větších rozměrů, těžký talíř, motorek M101 automatické vypínání, pneumatický zvedáček. Přenoska s vložkou VK4302. Rozměry 345x250x130, váha 3 kg. Konstrukce: ing. Tincl, J. Turek.

Chassis HC13

Nová typa třírychlostního chassis (45,33,16), navazující na HC12. Kovový smaltovaný panel, větší talíř, zvedáček. Motorek M101, přenoska P2302 s trubkovým raménkem a vložkou VK4202. Rozměry 345x250x130, váha 3 kg, cena 495,-Kčs. Konstrukce: ing. Tincl, J. Turek.

Chassis HC14

Třírychlostní chassis, hranatý plechový panel s nalepenou maskou z kartáčovaného hliníku. Motorek M301, pohon prostřednictvím kladky a mezikola. Raménko přenosky z hranatého hliníkového profilu, hlavička z PVC osazena vložkou VK4202. Koncové vypínání je spřaženo se zvedáčkem přenosky. Konstrukce: ing. P. Kellner.

Chassis HC14.20

Třírychlostní chassis pro náročnější spotřebitele. Kovový smaltovaný panel, těžký talíř, motorek M101, přenoska P1201 s trubkovým raménkem a magnetodynamickou vložkou VM2101 nebo VM2102. Kmitočtová charakteristika 20-20000Hz (6dB). Rozměry 412x280x105, váha 3 kg. Konstrukce: Temlík, Blaha, Dohnal.

Chassis HC15

Chassis zcela nové konstrukce pro dvoje obrátky (45, 33). Motorek M101, převod z motorku na talíř řemínkem. Přenoska s trubkovým raménkem má krystalovou vložku VK4202, ale je možno použít i magnetodynamickou vložku. Zastavovač, zvedáček. Cena 760,-Kčs. Konstrukce: Fišr, Turek.

Chassis HC42

Dvourychlostní gramofonové chassis (45,33) se špičkovými parametry. Synchronní motorek SMR300-100 (24V), náhon na dvoudílný talíř pomocí řemínku. Tím je dosaženo vysoké hodnoty odstupu (lepší než -36 dB) a kolísání nepřesahující 0,15 %. Přístroj je vybaven nastavitelným antiskatingem a zvedáčkem přenosky s automatickým ovládáním, které lze vyřadit. Trubkové raménko přenosky má odnímatelnou hlavičku s magnetodynamickou vložkou VM2101. Konstrukce: Turek, Blaha.

Chassis HC44

Gramofonové chassis 1. jakostní třídy Hi-Fi pro dvě rychlosti (33,45). Nový synchronní bezkolektorový motorek M302 s elektronickým řazením otáček, motorek později nahrazen nakupovaným synchronním motorkem SMR24 Ri s elektronickým řízením. Náhon na talíř pomocí řemínku. Přenoska P1101 s trubkovým raménkem má vložku VM2101, příp. VM2102. Přístroj je vybaven stroboskopickou kontrolou otáček, antiskatingem, zvedáčkem, umožňuje přesné nastavení síly na hrot. Kmitočtová charakteristika 20-20000Hz, odstup lepší než -42 dB, kolísání lepší než 0,1 %. Konstrukce: ing. Křapa, Turek, Blaha.

Chassis HC71

Komerční gramofonový přístroj nové řady, navazující na HC13, pro dvě rychlosti (33 a 45 otáček). Přenoska P2302 s trubkovým raménkem a krystalovou vložkou VK4302, motorek M101. Rozměry 310x210x105, váha 2 kg. Cena 440,-Kčs. Konstrukce: J. Turek.

Chassis HC400

Čtyřrychlostní gramofonové chassis pro desky mikro i standard. Pohon motorkem J44 PL95 z MEZ Náchod pouze pro napětí 220V. Raménko přenosky se třemi výměnnými hlavičkami pro desky Standard, Mikro a Stereo (krystalové vložky VK311 MSI a VK641 NII). Těžký talíř s velkou setrvačnou hmotou je uložen na kuličkách, převod z motoru pomocí řemínku na stupňovou kladku a z ní třecím mezikolem na vnitřní obvod talíře. Síťový vypínač s brzdičkou, zvedáček přenosky. Tlak na hrot 5 p, výstupní napětí 50mV při 1KHz. Rozměry 395x322x200, váha 9 kg. Příkon 11W. Přístroj byl vyráběn pouze v prototypové dílně v malé sérii jako zařízení profesionálních studií. Konstrukce: VUELA.

Chassis MC13

Gramofonový poloautomat na bázi chassis HC13. Přístroj je vybaven zařízením, které po dohrání desky vypne a samočinně vrátí přenosku na stojánek. Konstrukce: J. Turek.

Chassis MC400

Poloautomatický gramofonový přístroj se senzorovým ovládáním otáček (33 a 45). Pro pohon talíře použit motorek SMR300/Ri 24 z n. p. ZPA Nový Bor s elektronickým přepínáním otáček. Řemínkový převod z motorku na talíř. Pro pohon přenosky další synchronní motorek SMR300-100 (24V). Nastavitelný magnetický antiskating, automatický plynulý zvedáček, odnímatelná hlavička přenosky s magnetodynamickou vložkou. Dvoudílný sokl tvoří lakované výlisky ze strukturního polystyrenu. Ovládání přenosky mikrospínači. Napájecí napětí 220V, 50Hz, odstup lepší než 40 dB, rozměry 450x355x160. Cena 4010,- Kčs. Konstrukce: ing. Kučka, Turek, Blaha.

Přenoska P1101

Přenoskové raménko třídy Hi-Fi. Trubkové raménko s vestavěným zvedáčkem a nastavitelným antiskatingem v závislosti na svislé síle na hrot. Nastavitelné vyvážení přenosky s ohledem na použitou vložku, nastavitelná montážní výška. Uložení otočné části v hrotech a safírových kamenech. Konstrukce: ing. Tincl, J. Turek.

Přenoska P1201

Přenoskové raménko pro kvalitní snímání záznamu. Horizontální uložení otočné části v hrotech, svislá síla nastavitelná pomocí závaží. Konstrukce: J. Turek.

Přenoska P2302

Komerční přenoskové raménko trubkové konstrukce, osazeno konektorem pro vložky VK4302 nebo VK4202. Svislou sílu na hrot lze nastavit pomocí pružiny. Konstrukce: J. Turek.

Krystalové vložky VK4301, VK4302, VK4202, VK5305

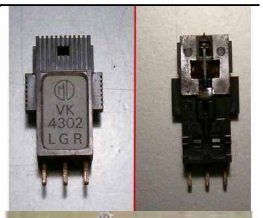

Určeny pro snímání stereofonního a mikro-záznamu. Kmitočtová charakteristika u VK4301 = 50-12000Hz (10 dB), výstupní napětí 120mV. U ostatních vložek 40-14000Hz (8 dB) a výstupní napětí 180mV. Svislá síla na hrot u novějších vložek postupně klesá (6,6 - 4p). Vložka VK5305 je dvouhrotá verze vložky VK4202 s určením pro desky mikro i standard. Konstrukce: ing. Válek.

Magnetodynamické vložky VM2101, VM2102 a VM2103

Vložky třídy Hi-Fi s diamantovým hrotem, kmitočtová charakteristika 20 - 20000Hz (6 dB), svislá síla na hrot 2 p. Přeslech při 1KHz min. -20 dB, citlivost na 1KHz/1cm. sece cca 1,5mV. Konstrukce: K. Vařeka.

Motorek M101

Jednofázový čtyřpólový asynchronní motorek, statorové vinutí je uloženo v cívkách, rotorové vinutí tvoří zastříknutá hliníková klec. 1400 ot/min napětí 220-120V, 50Hz, příkon 16W. Konstrukce: ing. Šafář, ing. Dusík.

Motorek M302

Bezkolektorový stejnosměrný motorek s elektronickým řízením otáček. Vstupní napětí (4-6-12-24V) řízeno tranzistory, v souvislosti s tím se mění i obrátky (2000-10000 ot/min.). Rozměry 43x60x48, váha 0,15 kg. První bezkolektorový motorek v ČSSR, bezkontaktní princip komutace chráněn československým patentem. Konstrukce: ing. Šafář, ing. Minář.

Popis kufříků

Kufříky bez zesilovače:

GC070

Dřevěný kufřík, potažený koženkou, s chassis HC07. Rozměry 345x247x150, váha 3 kg.

NC070

Chassis HC07 v dřevěném soklu s průhledným krytem.

NC120

Chassis HC12 v dřevěném soklu s průhledným krytem. Rozměry 395x300x150 váha 4,5 kg.

NC130

Chassis HC13 v dřevěném soklu s průhledným krytem. Rozměry 395x300x150 váha 4,5 kg, cena 960,-Kčs.

NC131

Poloautomat MC13 v dřevěném soklu s průhledným krytem.

NC140

Chassis HC14 v dřevěném dýhovaném soklu s průhledným krytem. Rozměry 460x315x160, váha 7,5 kg.

NC142

Chassis HC14.20 v dřevěném soklu s průhledným krytem. Rozměry 460x350x 160, váha 7,5 kg, cena 1520,-Kčs.

NC150

Chassis HC15 v dřevěném soklu s průhledným krytem. Rozměry 415x320x135 váha 6 kg, cena 1400,-Kčs.

NC710

Chassis HC71 v dřevěném soklu s průhledným krytem. Rozměry 314x245x150 váha 4 kg, cena 780,-Kčs.

NC420

Chassis HC42 v dřevěném soklu s průhledným krytem. Rozměry 450x370x160 váha 8 kg, cena 2290,-Kčs.

NC440

Chassis HC44 v dřevěném soklu s průhledným krytem. Rozměry 450x350x160 váha 10,5 kg, cena 3290,-Kčs.

Kufry se zesilovačem mono:

GE070

Koženkový kufřík s chassis HC07 a tranzistorovým zesilovačem ve spodní části. Ovládání vpředu, reproduktor ve víku. Rozměry 345x247x150, váha 4,5 kg.

GE071

Koženkový kufřík s chassis HC07 a tranzistorovým zesilovačem. Ovládání uvnitř kufru vedle gramofonu. Rozměry 390x225x140, váha 4 kg, cena 1010,-

GE072

Koženkový kufřík s chassis HC71, tranzistorový zesilovač 2W, tahové potenciometry. Rozměry 350x260x140, cena 1100,-Kčs.

GE100

Kufřík s chassis HC10 s tranzistorovým zesilovačem 2W.

GE130

Koženkový kufřík s chassis HC13, zesilovač 2W, reproduktor ve víku, ovládání vpředu. Rozměry 370x270x180, váha 4 kg, cena 1210,-Kčs.

GZ070, GZ071

Varianty typy GE070 v dřevěném kufru.

GZ073

Chassis HC71 v plastikovém kufru, zesilovač 3W, tahové potenciometry. Rozměry 335x240x135, cena 1280,-Kčs.

GZ090, GZ101

Chassis HC09, příp. HC10 v dřevěném kufru, ovládání knoflíky zepředu. Rozměry 345x247x150, váha 4,5 kg.

GZ711

Chassis HC71 v dřevěném kufru, zesilovač 3W, tahové potenciometry. Rozměry 440x245x152, váha 5,3 kg, cena 1460,-Kčs.

Kufry se zesilovačem stereo:

GEC071

Koženkový kufřík s chassis HC07, tranzistorový stereo zesilovač ve střední části pod chassis, ovládání vedle přenosky, reproduktory v horním a spodním víku. Rozměry 390x225x200, váha 5 kg, cena 1380,-Kčs.

GZC071

Chassis HC07 v dřevěném kufru, ovládání zesilovače vedle chassis, reproduktory ve dvoudílném víku. Rozměry 390x226x170, váha 8,5 kg.

GZC110.1

Varianta kufru GZC110. Chassis HC11, ovládání zesilovače vlevo vedle chassis, reproduktory ve dvoudílném víku. Rozměry 460x306x200.

GZC120

Chassis HC12 v dřevěném kufru, ovládání zesilovače knoflíky vlevo vedle chassis, reproduktory ve dvoudílném víku. Rozměry 560x410x300.

GZC710

Chassis HC71 v dřevěném kufru, zesilovač 2x3W, ovládání vpravo vedle chassis. Rozměry 445x250x175, váha 7 kg, cena 1570,-Kčs.

NZC070, NZC071, NZC090, NZC710

Varianty kufrů řady GZC, ale příslušná chassis a stereo zesilovač zabudovány v dřevěném soklu s průhledným krytem. Reproduktory nejsou součástí přístroje, zákazník si může zakoupit samostatné skříňky RK. (Cena u NZC710 = 1360,-Kčs).

NZC710

NZC071

NZC090

NZC074

Chassis HC71 v plastikovém soklu s průhledným krytem, zesilovač 2x2W, tahové potenciometry. Rozměry 335x240x135, cena 1130,-Kčs. Konstrukce: ing. Kos, Spurný.

NZC121

Chassis HC12 v dřevěném soklu s průhledným krytem, tranzistorový zesilovač s hudebním výkonem 2W, regulace hlasitosti, stereováha, oddělená regulace basů a výšek. Rozměry 470x310x210, váha 9 kg.

NZC130

Chassis HC13 v dřevěném soklu s průhledným krytem, zesilovač 2x4W, rozměry 390x300x145, cena 2130,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar, Lang.

NZC131

Poloautomat MC13 v dřevěném soklu s průhledným krytem, zesilovač 2x6W. Cena 2150,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar, Lang.

NZC140

Dřevěné sokly se stereo zesilovačem (výkon 2x7W) a chassis HC14, příp. HC14.20. Sokl je uzavřen průhledným krytem na závěsech z umělé hmoty. Konstrukce: ing. Kašpar, ing. Kellner, Lang.

NZC142

Dřevěné sokly se stereo zesilovačem (výkon 2x7W) a chassis HC14, příp. HC14.20. Sokl je uzavřen průhledným krytem na závěsech z umělé hmoty. Konstrukce: ing. Kašpar, ing. Kellner, Lang.

NZC143

Chassis HC14.20 v dřevěném soklu s průhledným krytem, zesilovač 2x25W, rozměry 450x370x160, cena 4060,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar, ing. Kellner, Lang.

NZC150

Dřevěný sokl s průhledným krytem, chassis HC15 a stereo zesilovač Přístroj je vybaven korekčním předzesilovačem s oddělenými korekcemi výšek a hloubek, stereováhou a regulátorem hlasitosti. Je možno připojit tuner, magnetofon, případně kvadrofonní adaptér, cena 2790,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar, ing. Kellner, Lang.

NZC420

Stereofonní přístroj třídy Hi-Fi s chassis HC42. Zesilovač je vybaven šumovým a hlukovým filtrem, plynule nastavitelnými korekcemi hloubek a výšek, stereováhou, regulací hlasitosti a elektronickou pojistkou chránící výkonové tranzistory před přetížením. Rozměry 450x370x160, váha 12 kg, cena 5090,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar, ing. Kellner, Lang.

NZC421

Stereofonní přístroj s chassis HC42, obdobné vybavení jako NZC420. Cena 5400,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar, ing. Kellner, Lang.

NZK145

Chassis HC14.20 v soklu s krytem, přístroj má stereofonní zesilovač 2x8W a kazetový magnetofon. Rozměry 630x360x160, váha 12 kg, cena 4900,-Kčs. Konstrukce: ing. Kellner. Lang.

Magnetofon A5

Bateriový kufříkový kazetový magnetofon s radiopřijímačem (VKV, SV). Napájení z monočlánků nebo ze sítě, vestavěný síťový zdroj. Automatická regulace úrovně záznamu, při záznamu možný hlasitý kontrolní odposlech. Konstrukce: Tesla Přelouč.

AP50

Stereofonní kazetový autopřehrávač na kazety typu C60 a C90, napájecí napětí 12V, posun pásku 4,75 cm/sec. Zesilovač 2x3W, konstruováno pro reproduktory s impedancí 2x4 Ω, cena 2100,-Kčs. Mimo kompletních přístrojů se dodávaly samostatné chassis pro Teslu Bratislava. Konstrukce: ing. Kubíček, ing. Hoppe, ing. Kučka.

Druhý program

Hematologická míchačka LP11

Na panelu gramofonového chassis je šikmo uložený talíř, na nějž se uchycují výměnné disky. Na disk se upínají baničky na červené a bílé krvinky, případně zkumavky. Při pohybu talíře ve zvolených otáčkách (16, 33, 45) se roztok promíchává. Míchačka se používá pro hematologické vyšetřovací metody i pro jiné laboratorní práce. Konstrukce: Fišr.

Omývač skel APO010

Elektrický ostřikovač předního skla automobilu. Napájení 12V, 0,8A. Nádobka s obsahem cca 2 litry, kruhové odstředivé čerpadlo dodává cca 10 cm tekutiny za sec. Rozměry 190x100x175, váha 600 g. Konstrukce: ing. Křapa.

Omývač skel APO020

Elektrický omývač skel automobilu, napájecí napětí 12V, obsah nádobky 3 litry. Výkonné zubové čerpadlo, dvě dvojité trysky. Rozměry 225x142x132. Cena 410,-Kčs. Konstrukce: MEZ Náchod.

Intervalový spínač

Spínač typ PAL G 127705 slouží k cyklickému ovládání chodu motorku stěrače ve třech intervalech: 2,5 - 5 - 15 sec. Je vybaven i spínačem motorku ostřikovače. Je určen pro osobní automobily řady Š 100.

Stavy zaměstnanců a průměrné výdělky

Stav zaměstnanců:							Průměrný výdělek:		
rok	D	THP	celkem	ženy	učni	(dívek)	D	THP	celkem
1970	1248	309	1612	1097	128	49	1369	1864	1465
1971	1249	305	1612	1095	105	33	1479	1953	1568
1972	1250	306	1620	1101	84	26	1544	2050	1642
1973	1250	318	1624	1106	72	23	1593	2195	1719
1974	1231	330	1613	1098	69	29	1646	2305	1788
1975	1229	349	1627	1090	73	38	1737	2332	1871
1976	1242	356	1648	1081	82	43	1822	2552	1950
1977	1245	358	1653	1050	91	49	1889	2592	1972
1978	1249	358	1656	1065	95	58	1948	2575	2091
1979	1276	365	1649	1064	120	73	1997	2665	2147

Plnění plánu

rok	Hrubá výroba		Výroba zboží		zisk	% plnění
	v SC	v BC	v SC	v BC		z výroby zboží
1970	158048	151657	158162	151771	14521	100,1
1971	220844	208511	220581	208248	33292	100,8
1972	235367	209774	234666	209073	33888	100,5
1973	256226	227140	255591	226505	36240	100,7
1974	269251	241976	267257	239982	35186	100,9
1975	300888	270484	298409	268005	45025	100,8
1976	323133	297100	321292	295259	45962	100,1
1977	-	221465	347359	221308	18285	100,1
1978	-	241948	241948	240317	30089	100,1
1979	257001	247707	257001	247707	25758	100,0

Vývoj pracnosti gramofonů

rok	1	2	rok	1	2
1960	6,07	55,5	1966	5,91	63,2
1961	5,62	49,5	1967	4,79	73,0
1962	5,40	60,0	1968	4,88	86,0
1963	4,72	61,0	1969	5,96	86,0
1964	4,19	53,6	1970	6,20	95,0
1965	5,16	53,5	1971	4,58	132,0

V koloně 1 uvedena průměrná pracnost gramofonu v normohodinách, v koloně 2 hodnota výroby v Kčs na 1 normohodinu.

Pracnost vybraných gramofonů

typa	prvovýroba	montáž	celkem
HC07	147817	192434	340266
HC08	141378	164934	306312
HC09	221317	171200	392517
HC10	195264	166166	361430
HC12	290506	182267	472773
NC070	183869	209170	393009
GC070	189192	208816	398008
GE070	206031	262880	468911
GZ070	218803	282900	501703
NZC070	213897	374231	588128
GE071	200047	256000	476047
GZ071	239030	346334	585364
GZC071	212827	345817	558644
NC090	240031	224183	464214
GZ090	259763	292000	551763
NZC090	246704	369467	616171
GE101	242292	286200	528492
NC120	303015	244483	547498
NZC120	382888	399683	782571

(pracnost uváděna v normohodinách na 100 kusů)

Oceněné výrobky Tesly Litovel

1964	GZ641	Ostrava - Čestné uznání
1969	P1101	CID - Nejlepší výrobek roku
1972	kolekce přístrojů NC440, AZS178, NC140, NZC140	Ostrava - Zlatý kahan
1973	NC440	Brno - Zlatá medaile
1975	NZC143	Brno - Zlatá medaile
	HC42	Ostrava - Zlatý kahan
1976	NC420	Brno - Zlatá medaile
	NZC420	Ostrava - Zlatý kahan
	AP50	Ostrava - Čestné uznání
1978	NZC150	Ostrava - Zlatý kahan
1979	NZC150	Brno - Zlatá medaile

Výrobky zařazené do 1. stupně jakosti

1971	NC410
1974	NC440
1975	NZC143, HC42
1976	NC420, AZG983
1977	APO020, APO030
1979	HC15, NC150, NZC150, AP52, ARS824

(Toto hodnocení je prováděno od roku 1970)

TECHNOLOGICKÉ INOVACE

Výroba gramofonů

1963	Elektrostatické lakování panelů
1964	Rekonstrukce lakovny po požáru
	Zavedení montáže výrobků na oravských pasech
1965	Průchozí odmašťování panelů (zařízení VA003)
	Pískování součástí před povrchovou úpravou
	Mechanické stříhání a odizolování vodičů - (stříhačka z MLR)
	Závitovací automat na bodovací misku (zařízení VD002)
1967	Vícevřetenové závitování panelů (zařízení VD010)
	Nýtovací zařízení pro trubkové nýty (zařízení VA024)
1968	Odvíjecí zařízení pásoviny k lisům (zařízení VA026)
1969	Výroba stupňových kladek na TORNOS R10 a MR20
	Technologie pasové montáže při uplatnění metody MTM
1970	Stříhačka hadiček pro provozovnu Střemeníčko (zařízení VA035)
1971	Pneumatické nasavače granulátu PH (zařízení VH037)
1972	Průběžné oblepování krabic v balírně (zařízení VA040)
	Hydraulické tabulové nůžky (zařízení VA046)
	Průrazový stůl 3 kV (zařízení XZ026)
	Montážní stoly s pneumatickým zastříháváním a kruhovým zásobníkem (zařízení VA041 a
1972 - 1976	VA114)
1973	Hromadné pájení DPS na pájecí vlně (zařízení KD014)
1974	Chemické leštění součástí
	Tepelné nýtování dílců z PH
	Drtičky pro regeneraci odpadu PH (zařízení VA050)
1975	Třidička odpadu PH (zařízení VA051)
	Tvarové frézování ozdobných lišt kufru GZ100 (zařízení VA101)
	Rotační nýtovačky (zařízení VA056)
	Stříhačka dlouhých spojů a hadic (zařízení VD018)
1976	Broušení mezikol (zařízení VD019)
	Tepelné potiskování (zařízení VA067)
1977	Nýtovačka DPS (zařízení VA111)
1978	Rotační nýtování systémem Bräcker
	Tvarování trubky přenosek pro chassis HC43
1978 - 1983	Povrchové úpravy výlisků z PH lakováním akrylátovými laky
	Zpracování měkčeného PVC na krystal
1979	Kruhové nůžky pro jemné páskoviny (zařízení VA095)
	Hromadné omílání drobných dílců (zařízení VA096)

Výroba motorků

1965	Lisování rotorových a statorových plechů na lise TKV100 s podáváním pásů 2m
1966	Vyvažování rotorů na vyvažovačkách Schenck
	Zastříkávání rotorového svazku na hřídel
1967	Zavedení broušení v pevné lunetě metodou s. Kyzlinka
1969	Automatické navíječky MICAFIL
	Dvouvřetenové soustruhy KUMMER K20 pro obrábění rotorových svazků M101
1971	Lisování rotorových a statorových plechů na lise TKV100 ze svitků
1975	Broušení hřídelí na brusce AGATHON SL150
1979	Zastříkávání feritových magnetů na rotoru M305

Výroba vložek

1966	Technologie tepelného nýtování krystalových vložek
1969	Tváření krytů z permaloye v dílčích krocích
1972	Řezání magnetů hranolového tvaru (zařízení VA099)
1974	Magnetovací zařízení (PY2599)
1979	Tváření stínících krytů postupovým lisováním
	Navíjení dvojcívek (zařízení VA133)

Výroba ostřikovačů

1975	Technologie statoru pro APO: 1. fáze (výroba z trubky)
	Drážkování komutátoru: 1. fáze (postupně po 1 drážce) (zař. VA105)
1976	Výroba trysek: 1. fáze (z tvářených kuliček ZKL)
1977	Navíjení rotorů na navíječce ADAST NV100 (zařízení VA135)
	Přetáčení komutátoru na upraveném soustružnickém automatu
	Izolování drážek rotoru výliskem z PH
1978	Výroba trysek: 2. fáze (z tyčí na soustruž. automatu)
	Drážkování ozubených kol APO
	Obrábění hřídelí s příčným vrtáním na TORNOS R10
	Broušení šířky ozubených kol
	Technologie tváření třmenů nádobky (zařízení VD030)
1979	Technologie statoru pro APO: 2. fáze (tvářením z plechu)
	Nýtování držáku kartáčů ultrazvukem

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU

Rok 1970

- Ředitel: ing. Václav Černín, (od 6.3.) ing. Jan Harszlak, (od 15.9) Rudolf Myslivec
    - sekretariát: Marie Kupková
    - ochrana závodu: Josef Kopřiva
    - zaměstnanecký útvar: dr. Jan Sigmund
        - osobní oddělení: Olga Pospíšilová
        - kádrová evidence: Libuše Šmídová
        - hospodářská správa: Milan Spáčil
        - výchova kádrů: Pavel Vokoun
            - učňovské středisko: Vladimír Malík
    - organizace a technika řízení: Václav Hoch
    - odbor řízení jakosti: Josef Konejl

- vstupní odbor technické kontroly: Jan Václav
- výrobní odbor technické kontroly: Lubomír Siegl
- výstupní odbor technické kontroly: Stanislav Pařízek
- typová zkušebna: ing. Jiří Krátký
- měrové středisko. : Václav Vortel

- Technický náměstek: ing. Jan Harszlak, (1/4-15/9 zastupuje Boleslav Koupil)
    - sekretariát: Mil. Pilařová
    - OBP: Antonín Novotný
  - Technický rozvoj: Zdeněk Vurbal
  - Vývoj: ing. Jiří Tincl
  - technická příprava výroby: ing. Jan Vostrovský
    - plán technické přípravy výroby: František Klein
    - změnové řízení a archiv: Josef Růžička
    - vedoucí. technologie: Alois Prucek
      - technik prvovýroby: František Mrtka (Šťastný, Veselý, Solovský, Houdek)
      - technik montáže: Miroslav Pinkava (Tomášek, Sedlář, Spáčil, Čikl)
      - normování: Mil. Přidal
      - skupina MTM: Kala, Lakomý
    - konstrukce nástrojů a přípravků: Jaroslav Zugar
    - měřicí přístroje: ing. Josef Doneberk
    - odbor racionalizace: ing. Oldřich Bilík (Koupil, Coufal, ing. Zelina)
      - mechanická dílna (Josef Plánička)
    - odbor hospodaření nářadím: Vladimír Bartoš
      - nástrojárna: Jaroslav Grunt
      - výdejna a údržba nástrojů : Bedřich Břunda
  - technická obsluha výroby: Bohumil Strupek
    - výstavba rodinných domků: Jan Berák
- Ekonomický náměstek: ing. Jan Wiener
    - sekretariát: Růžena Fendrychová
  - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk
    - ceny a náklady: Radmila Veselá
    - plán výroby a kapacity: Radoslav Štýbnar
    - hospodaření středisek: Miroslav Chadima
  - ekonomika práce: Leonard Novák
  - národohospodářská evidence: Josef Pospíšil
    - všeobecná účtárna: Antonín Krejčí
    - výrobní účtárna: Dagmar Pospíšilová
    - materiálová účtárna: Alois Zedník
    - statistika: Helena Demelová
  - Zásobování: Jaroslav Kuba
    - sklad: Dospiva
    - doprava: Stanislav Šrom
  - Odbyt: Milan Pavlovský
    - expedice: Vlad. Šenkýř
    - oddělení technických služeb: Antonín Völfl
- Výrobní náměstek: Jan Čulík
    - sekretariát: Marie Horáková
  - výrobně dispečerský odbor: Lubomír Šik
    - dispečer: Miroslav Skácel
    - mezisklad: Marie Sieglová
  - mechanický provoz: Stanislav Dolák

        - montážní provoz: Miroslav Snášel
            - prvozávod Střemeníčko: František Pinkava
        - malosériová dílna: Vojtěch Židlický
        - ekonom výroby: Milan Pospíšil
- ZO KSČ: Stanislav Šrom
- ZV ROH: Metoděj Vykydal

Rok 1971 - 1973

- Ředitel: Rudolf Myslivec
            - sekretariát: Marie Kupková
        - ochrana závodu: František Ilek, (od 1972) Věra Zímová
        - obrana: (od 1/4.1972): František Ilek
        - právník: (od 1973) JUDr. Jaroslav Horák
        - podniková kontrola: (od 1.11.1973) Miloš Kala
        - organizace a technika řízení: ing. Jan Harszlak
        - výpočetní středisko : Václav Hoch (1973 spojeno s organizací a technikou řízení)
        - odbor řízení jakosti: Josef Konejl
            - vstupní odbor technické kontroly: František Kvapil
            - výrobní odbor technické kontroly: Lubomír Siegl
            - výstupní odbor technické kontroly: ing. Zdeněk Kos
            - typová zkušebna: ing. Jiří Krátký
            - měrové středisko. : Václav Vortel
        - Odbor účetnictví: Josef Pospíšil
            - všeobecná účtárna: Antonín Krejčí
            - výrobní účtárna: Dagmar Pospíšilová
            - mzdová účtárna: Alena Richterová
            - pokladna: Květa Marková
- Náměstek technicko-ekonomického plánování: Leonard Novák (1.10.1973 útvar technicko-ekonomického plánování zrušen)
        - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk
        - ekonomika práce: Miloš Kala, (1973) Mir. Chadima
            - plán práce: A. Horník
            - normování: Lakomý (Přidal, Masopust, Petráš)
- Náměstek útvaru kádrové a personální práce: Stanislav Šrom
        - sekretariát: Danuše Jurášová
        - osobní oddělení : Olga Pospíšilová
        - kádrová práce: Libuše Šmídová
        - péče o pracující: Milan Spáčil
        - bezpečnost práce: Antonín Novotný
        - iniciativa prac. : (1972) Eva Drahošová (Kulatá)
        - výchova kádrů: Pavel Vokoun, (1973) Luděk Smělý
            - učňovské středisko: Josef Baroň
- Technický náměstek: Jaroslav Zugar (+29/6.1971), zastupuje Bohumil Strupek, (od 1972) Zdeněk Vurbal
            - sekretariát: M. Pilařová
            - požární technik: Bohumil Táborský
        - technický rozvoj: Zdeněk Vurbal, (od 1972) František Klein
        - základní vývoj: ing. Jiří Tincl
        - konstrukční vývoj: Zdeněk Temlík
        - normalizace: Josef Šprenger

        - technická příprava výroby: Bohumil Strupek
            - technologie: Al. Prucek
            - konstrukce nástrojů a přípravků: Bedřich Pressfreund
            - měřicí přístroje: ing. Josef Doneberk
        - odbor racionalizace: ing. Jan Vostrovský
            - dílna: Jan Doubrava
        - odbor hospodaření nářadím: Vlad. Bartoš
            - technická kancelář OHM: Jaroslav Grunt
            - nástrojárna: Jiří Weiser
            - výdejna a údržba nástrojů : Bedřich Břunda
        - technická obsluha výroby: Jan Čulík
            - strojní údržba: Václav Zavadil
            - stavební: Milan Pavlovský
            - energetik: Miroslav Zmund
            - údržba měřicích přístrojů: Sv. Rieger
- Obchodní náměstek: Jaroslav Kuba
    - zásobování: Ladislav Dvořák
        - sklad: Josef Pávek
        - doprava: A. Spurný
    - odbyt: ing. Wiener, (1971) Antonín Völfl, (1972) ing. Karel Haderka
        - expedice: O. Urbášek, (1972) Sv. Gallová
        - oddělení technických služeb: Antonín Völfl
- Výrobní náměstek: neobsazen (zastupuje Miroslav Snášel), od 1/4.1972 Antonín Kochwasser
    - výrobně dispečerský odbor: neobsazen (zastupuje Milan Kašparovský), (1972) Mir. Snášel
        - dispečer: Milan Kašparovský
        - výrobní plán: G. Ošťádal
        - mezisklad: M. Sieglová
    - ekonom provozu: František Opletal
    - prvovýroba: František Vogl, (1972) Josef Žouželka
        - strojovna: Josef Vlček
        - lisovna: Miroslav Jurásek
        - polystyren: Jan Dostál
    - montáže: Miroslav Snášel, (1972) Jan Žváček
        - chassis: Miroslav Čikl
        - dílčí montáž: František Pinkava
        - malosériovka: Ladislav Komárek
        - Střemeníčko: Alois Svoboda
- ZV ROH: Metoděj Vykydal, (od 1972) Josef Horák
- ZO KSČ: Stanislav Šrom, (od 1972) Ladislav Dvořák
- ZO SSM: Jan Krňávek

Rok 1974 - 1979

- Ředitel: Zdeněk Vurbal
        - sekretariát: Marie Kupková
    - právní oddělení : JUDr. Jaroslav Horák
    - podniková kontrola: Miloš Kala, (od 1972) František Hlaváček
    - ochrana podniku: Věra Zímová, (od 1978) Soňa Kuchařová
    - obrana: František Ilek
    - organizace a technika řízení: ing. Jan Harszlak, (od 1976) ing. Václav Hoch, (od 1.1.1977) Josef Horák

- odbor řízení jakosti: Josef Konejl, (od 1975) ing. Jiří Krátký
    - vstupní odbor technické kontroly: František Kvapil
    - výrobní odbor technické kontroly: Lubomír Siegl
    - výstupní odbor technické kontroly: ing. Zdeněk Kos, (od 1975) Jaroslav Hrubý
    - typová zkušebna: ing. V. Sapara
    - měrové středisko : V. Vortel
- Ekonomický náměstek: (od 1.10.1973) Josef Pospíšil
    - ekonomika práce: Mir. Chadima
    - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk
    - odbor informační soustavy: (1.10.1973) Antonín Krejčí, (1.8.1976) Zdeněk Janků, (1.1.1977) ing. Jaroslav Novotný, (1.4.1977) Dagmar Pospíšilová
        - materiálová účtárna: Alois Zedník
        - mzdová účtárna: Alena Richterová
        - výrobní účtárna: Marta Vykydalová
        - všeobecná účtárna: Dagmar Pospíšilová
        - financování: (1.4.1977) Josef Srovnal
- Náměstek útvaru kádrové a personální práce: Stanislav Šrom
    - kádrová práce: Libuše Šmídová
    - osobní oddělení : O. Pospíšilová
    - péče o pracující: Soňa Kuchařová, (1.6.1977) Miloslav Otáhal
    - iniciativa prac. : Eva Drahošová (Kulatá)
    - bezpečnost práce: Antonín Novotný, (1976) Markéta Popelková
    - výchova kádrů: Luděk Smělý
        - účetní středisko: Josef Baroň
- Technický náměstek: (od 1.12.1973) ing. Josef Votoček
        - sekretariát: Mil. Pilařová
        - požární technik: Bohumil Táborský
    - technický rozvoj: František Klein
    - normalizace: Josef Šprenger
    - spolehlivost výrobků: Josef Konejl
    - konstrukční rozvoj: Antonín Kochwasser
        - změnová služba: Josef Růžička
        - základní vývoj: ing. Jiří Tincl
        - konstrukční vývoj: Zdeněk Temlík
        - vývojová dílna: Jiří Hatoň
    - výrobní konstrukce: ing. Zdeněk Kos
    - technická příprava výroby: zastupuje A. Prucek, (od 1976) ing. Jan Harszlak
        - technologie nových výrob: Alois Prucek
            - obrábění: František Mrtka
            - montáže: Miroslav Pinkava
        - technologická obsluha výroby: ing. Jan Petružela
        - technologický vývoj: Vrat. Hrubý
        - normování: Vl. Lakomý
        - technicko-hospodářské normování: zastupuje. Štolbová, (1975) Bohumila Měsícová (Jenderková)
        - odbor racionalizace: ing. Jan Vostrovský
    - odbor hospodaření nářadím: Vlad. Bartoš
        - konstrukce nástrojů a přípravků: Bedřich Pressfreund
        - technická kancelář odboru hospodaření nářadím: Jaroslav Grunt
        - nástrojárna: Jiří Weiser
        - výdejna a údržba nástrojů : Bedřich Břunda
    - technická obsluha výroby: Jan Čulík

- základní prostředky: Jindřich Běhal
- stavební investice: Milan Pavlovský
- energetika: Miroslav Zmund
- údržba měřicích přístrojů: Sv. Rieger

- Obchodní náměstek: Jaroslav Kuba
  - sekretariát: Vlasta Skopalová
  - zásobování: Ladislav Dvořák
    - sklad: Josef Pávek
    - doprava: Al. Spurný
    - správa budov: František Krumnikl
    - závodní. stravování: Pinkavová
    - chata Jeskyňka: Milan Spáčil
  - odbyt: ing. Karel Haderka
    - expedice: Svatava Gallová
    - oddělení technických služeb: Antonín Völfl, (1975) J. Kroutil, (1977) ing. Ludvík Urban
- Výrobní náměstek: Antonín Kochwasser, (1/7.1974) ing. Miroslav Marek
  - sekretariát: Jindra Levartová
  - výrobně dispečerský odbor: Mir. Snášel, (1/6.1974): Leonard Novák
    - dispečer: Milan Kašparovský, (Miroslav Skácel)
    - výrobní. plán: Gabriel Ošťádal
    - mezisklad: Marie Sieglová
  - ekonom výroby: Milan Pospíšil
  - prvovýroba: Josef Žouželka
    - strojovna: Mir. Jurásek
    - lisovna: J. Ličman, (od 1978) M. Gédoš
    - galvanizovna: L. Houdek
    - polystyren: Jan Dostál
  - montáže: Jan Žváček, (1975) Mir. Snášel
    - chassis: Jan Žváček
    - kufry: Jaroslav Lederer
    - dílčí montáž: František Pinkava
    - Střemeníčko: A. Svoboda
    - malosériovka: Ladislav Komárek
- ZV ROH: Josef Horák, (1977) Antonín Völfl
- ZO KSČ: Ladislav Dvořák, (1978) Josef Horák
- ZO SSM: Luděk Smělý, (1976) Jan Gabrlík, (1977) Vlastimil Jenderka

Závodní výbory ROH:

1968 – 1971

Předseda: Metoděj Vykydal

A. Prucek, Z. Špundová, Miroslav Chadima, František Ilek, J. Látal, M. Kudrnovský, A. Navrátil, Alois Zedník, Ferdinand Fritscher, J. Vydržel, J. Horák, S. Čapáková, ing. F. Kolář, ing. J. Doneberk.

Revizní komise: M. Vybíral, Lubomír Šik, ing. J. Kašpar, L. Nedopilová, J. Komárek, J. Weiser, S. Šrom.

1972 – 1973

Předseda: Josef Horák

Alena Richterová, Z. Špundová, Miroslav Chadima, Josef Vychodil, S. Čapáková, J. Vydržel, Studená, R. Sedláčková, L. Vortelová, M. Sieglová, V. Zugarová, J. Grunt, J. Látal, S. Gallová, M. Bundilová.

Revizní komise: M. Vybíral, František Ilek, Czinegová, Mojdlová, Bednářová.

1974 – 1976

Předseda: Josef Horák

Alena Richterová, Miroslav Chadima, L. Vortelová, E. Drahošová, Baroňová, Němečková, Uličná, Sieglová, Gottwald, Grunt. Látal, Gallová, Špundová, Vychodil.

Předsedové dílenských výborů:

DV1: M. Fišer, DV2: M. Kyselová, DV3: J. Vydržel, DV4: V. Doláková, DV5: V. Vortel.

1977 – 1979

Předseda: Antonín Völfl

Alena Richterová, E. Drahošová, S. Gallová, V. Gottwald, J. Horák, H. Nantlová, J. Kolomý, B. Pressfreund, M. Sieglová, Z. Špundová, M. Uličná, Josef Vychodil, J. Vysloužilová, Josefa Zapletalová.

Revizní komise: Radoslav Štýbnar, František Ilek, M. Grézlová, Marie Mojdlová, František Navrátil, M. Řmot, R. Sedláček.

Předsedové dílenských výborů:

DV1: Miroslav Fišer, DV2: Květoslav Švec, DV3: Marie Kyntlová, DV4: Jiří Hošťálek, DV5: Václav Vortel, DV6 (Střemeníčko): Josefa Zapletalová.

Objekty využívané podnikem v sedmdesátých letech

				majitel	m
1	Litovel		základní závod		58071
2		Palackého 29	jesle		402
3		Svatoplukova 1	kuchyň a sklad technické obsluhy výroby		324
4			sklad	Pivovar	120
5		Gottwaldova 69	svobodárna		210
6		Novosady a Vítězná	byty		
7	Nasobůrky		sklad	Korhoňová	32
8	Chudobín		sklad	Školní statek	1300
9	Myslechovice		sklad	Skládal	300
10			sklad	Staroštík	120
11			sklad	Šišma	120
12	Cholina		sklad	Kouřil	90
13			sklad	Koupil	97
14			sklad	ČSD	40
15	Příkazy		sklad	Hodec	260
16	Mezice		sklad	Veselý	300
17	Březová		sklad	Pohostinství	90
18	Chořelice		sklad	N. Němec	102
19			sklad	M. Němec	150
20	Králová		sklad	JZD	800
21	Červená Lhota		sklad	Navrátil	100
22	Bouzov, Doly		rekreační středisko		91
23	Střemeníčko		výrobní provozovna		252
24	Javoříčko		podniková chata		568
25	Střemeníčko		výrobní sklad	Kubálek	176

(čísla odpovídají plánku)

Vývoz v roce 1979

GE072	100	**NZC150**	61,4	**ARS814**	41,4
NZC074	100	**ARS717**	56	**NC440**	34,8
ARS823	100	**NC130**	54,3	**HC15**	33,7
ARS808	90,3	**NC150**	53,9	**NC420**	33,4
GZ073	89,3	**NZC710**	50,8	**HC13**	20
GE130	89	**ARS825**	50,2	**ARS824**	8,4
GZC710	66,7	**GZ711**	42,8	**NZC421**	6,7
RK6	63,2	**NZC130**	41,8	**MC400**	0
NZC420	61	**NZK145**	41,4	**HC42**	0

(Procento z celkového objemu výroby u jednotlivých typ gramofonů)

Dosahovaná efektivnost vývozu v roce 1976 – socialistické země

typa	Fco/velkoobchodní cena	země	typa	Fco/velkoobchodní cena	země
GE071	91,13	MLR	**NZC071**	83,63	RSR
NC440	90,59	MLR	**NZC130**	83,43	MLR
GZC071	88,82	MLR	**GE070**	81,81	MLR
NC142	88,91	MLR	**HC13**	81,24	MLR
GE071	87,82	RSR	**NZC071**	80,37	MLR
NZC142	87,17	MLR	**HC07**	80,44	MLR, BLR
GZC071	84,58	RSR	**GZ071**	77,07	MLR
GE130	84,28	MLR	**GZ071**	75,64	RSR
NZC130	84,17	RSR	**HC07**	58,83	RSR

Dosahovaná efektivnost vývozu v roce 1976 – kapitalistické země

typa	Fco/velkoobchodní cena	země	typa	Fco/velkoobchodní cena	země
NC440	72,56	Francie	**NC130**	49,13	Holandsko
HC13	62,22	Holandsko	**NC710**	48,97	Holandsko
NC440	61,61	Holandsko	**NZC074**	48,49	Švýcarsko
GE072	61,96	Francie	**NZC143**	49,73	Švýcarsko
NZC710	54,70	Holandsko	**NZC143**	47,93	Holandsko
NZC130	50,12	Holandsko	**GZ073**	45,98	Švýcarsko
GE071	49,68	Holandsko	**GE072**	44,06	Holandsko
NZC143	49,37	Francie			

Kvalifikační struktura pracovníků hospodářsko-technického aparátu roku 1970

pracovníci se vzděláním	celkem	Pracují ve funkcích s požadovaným vzděláním				
		V	USO	SO	USV	Z
vysokoškolským	24	10	14			
vyšším odborným	4	3	1			
úplným středním odborným	126	9	75	40	2	
středním odborným	74	4	39	31		
středním všeobecným	31	2	12	15	2	
základním	47	1	17	26	2	1
celkem	306	29	158	112	6	1

Průměrné platy technicko-hospodářských pracovníků podle útvarů (rok 1976)

	plat + prémie		plat + prémie
Mechanický provoz	2264 + 11,7%	**technická obsluha výroby (středisko 640)**	2268 + 12,6%
Montážní provoz	2295 + 12,-%	**technická obsluha výroby (středisko 660)**	2450 + 13,1%
Střemeníčko	2450 + 12,-%	**odbor hospodaření nářadím**	2252 + 12,4%
výrobně dispečerský odbor	1982 + 12,3%	**Vedení podniku**	2370 + 15,1%
Odbyt	2147 + 13,-%	**organizace a technika řízení**	1694 + 11,4%
Zásobování	2080 + 12,1%	**Ekonomický úsek**	2127 + 12,2%
Doprava	2075 + 11,2%	**odbor řízení jakosti**	2188 + 12,2%
VVZ	2347 + 13,1%	**útvar kádrové a personální práce**	2161 + 13,3%
Technologie	2103 + 11,9%	**Učňovské středisko**	2261 + 11,8%
Racionalizace	2300 + 12,9%	**Podnik celkem**	2183 + 12,5%

Pracovníci podle hospodářských středisek v roce 1978

středisko		T	RD	VD	POP	NČ	celkem
410	**mechanický provoz**	21	64	260	-	-	345
420	**montážní provoz**	19	32	439	-	-	490
430	**Střemeníčko**	3	5	92	-	-	100
490	**výrobně dispečerský odbor**	24	12	-	-	-	36
510	**Odbyt**	20	23	-	-	-	43
530	**Zásobování**	25	40	-	-	-	65
540	**Doprava**	2	22	-	7	-	31
550	**Jesle**	-	-	-	-	8	8
560	**Závodní jídelna**	-	-	-	-	11	11
570	**Rekreační středisko Jeskyňka**	-	-	-	-	5	5
610	**VVZ a PTR**	57	23	-	-	-	80
630	**odbor racionalizace**	17	13	-	-	-	30
640	**technická obsluha výroby**	16	81	-	-	-	97
650	**odbor hospodaření nářadím**	22	16	42	-	-	80
660	**Výstavba**	3	-	15	-	-	18
720	**Učňovské středisko**	-	-	-	-	8	8
901	**útvar kádrové a personální práce**	11	-	-	-	-	11
902	**technická příprava výroby**	32	-	-	-	-	32
903	**PŘ**	11	-	-	10	-	21
903	**Ekonomický úsek**	40	-	-	-	-	40
903	**OTŘ**	19	-	-	-	-	19
905	**OŘJ**	21	65	-	-	-	86
celkem podnik		363	396	848	17	32	1656

Socialistická soutěž

Hnutí brigády socialistické práce:		1975	1976	1977	1978	1979
Počet kolektivů s titulem brigády socialistické práce		13	26	32	39	42
v nich počet členů		332	581	716	813	880
Počet kolektivů soutěžících o titul		25	18	12	7	3
v nich počet členů		504	364	200	162	82
Nositelé bronzových odznaků brigády socialistické práce		298	483	650	603	622
Nositelé stříbrných odznaků brigády socialistické práce		-	-	32	82	181
Závazky:						
Podnikové		1	1	2	1	1
Kolektivní		82	87	86	63	59
Sdružené		1	1	-	-	-
Soutěže:						
Soutěž mistrů		20	17	18	18	19
Soutěž řidičů		10	10	20	21	23
Progresivní formy:						
Komplexní racionalizační brigády	**(kolektivů)**	5	5	6	5	4
	(osob)	34	30	44	35	23
Práce bez vad	**(kolektivů)**	-	-	2	2	1
	(osob)	10	-	53	56	30
Údernické hnutí	**(kolektivů)**	-	-	1	4	1
	(osob)	-	-	17	30	20
Počet údernických směn		-	-	3	15	8
Úspory:						
Materiálu a režie (1000 Kčs)		1018	1722	2555	365	1913
Pracnosti (NH)		71247	100340	105626	15345	46573
Brigádní hodiny:						
Ve výrobě		10057	68320	85860	47837	40088
Pro zlepšení životního a pracovního prostředí		-	5352	6086	3918	10088
V akcích "Z"		11404	23470	21113	8813	8140

Vyznamenaní pracovníci

Čestné uznání vlády ČSSR a ÚRO:

(Udělena při předání Rudého praporu roku 1971) - Miroslav Fišer, Svatava Frantíková, Vlasta Greplová, Marie Jurečková, Františka Klučková, Zdeněk Kučera, Jaroslava Rosenbergová, Zdeňka Špundová, Marie Škurková, Marie Šromová.

Nejlepší pracovník ministerstva:

Oldřich Žatka (1970), Jaroslav Valouch st. (1971), Jiří Sapara (1972), Svatava Frantíková (1973), Vlastimila Jurášková (1974), Jiří Látal (1974), Jarmila Slouková (1974), Melanie Fritscherová (1975), Marie Uličná (1976), Helena Boblachová (1977), Alena Richterová (1979), Svatoš Švec (1979).

Vzorný pracovník výrobně hospodářské jednotky:

Lubomír Slouka (1970), Karel Grézl (1971), Emilie Marková (1971), Rudolf Myslivec (1971), Štěpánka Nováková (1971), Zdeněk Šišma (1971), Svatoš Švec (1971), Jan Vydržel (1971), František Vykydal

(1971), Miroslav Fišer (1972), Jan Dostál (1973), Ludmila Studená (1973), Josef Baroň (1974), Ladislav Dvořák (1974), Josef Fabian (1974), Miloslav Fišr (1974), Melanie Fritscherová (1974), Jaroslav Grunt (1974), Libuše Hejdušková (1974), Oldřich Hloušek (1974), Jiří Hošťálek (1974), Ladislav Komárek (1974), Josef Metnar (1974), Josef Pospíšil (1974), Alena Richterová (1974), Vlasta Rosenbergová (1974), Vlastimil Sedlář (1974), Marie Sieglová (1974), Zdenka Špundová (1974), Miroslav Ťujík (1974), Marie Uličná (1974), Antonín Völfl (1974), Jana Dvořáková (1975), Josef Horák (1975), Miloslav Jurásek (1975), Eva Kulatá (1975), Zdeněk Vurbal (1975), Věra Zugarová st. (1975), Miluše Kopřivová (1976), Zdena Navrátilová (1976), Vladimíra Hornová (1977), František Hlaváček (1977), Hana Nantlová (1977), František Pinkava (1977), Marie Vysloužilová (1977), Josefa Zapletalová (1977), Vlastimil Gottwald (1978), Jiřina Hartlová (1979), Alois Horník (1979), Vlastimil Kulhánek (1979), Marie Krylová (1979), Zdenka Malíková (1979), Dagmar Pospíšilová (1979), Stanislav Šrom (1979), Božena Švecová (1979), Josef Vychodil (1979), Vlasta Zemánková (1979), Jiřina Hipperová, Marie Kuchařová, Miroslav Snášel.

Vzorný pracovník civilní obrany:

Libuše Šmídová (1973), ing. Jan Kašpar (1976), Květoslava Prucková, Čeněk Remza.

Rekreace v Kraněvu

V roce 1967 byla navázána družba s naším obchodním partnerem Radiozavod Veliko Trnovo v Bulharsku. Při návštěvě naší delegace, kterou tvořili zástupci vedení podniku a složek, ss. Čulík, Grunt, Damovský, Štýbnar a Tomášek, byla konzultována i možnost odborářské rekreace. V roce 1968 se pak uskutečnila první výměnná akce, skupina bulharských soudruhů navštívila Prahu a Karlovy Vary, naši vybraní pracovníci odejeli do Varny a V. Trnova.

Za pomoci s. Doneva z Radiozavodu, který dobře znal česky, byla pak hledána možnost rekreace u moře pro větší počet zaměstnanců. Na základě dohody s cestovní kanceláří Balkanturist byl v roce 1970 vybudován vlastní stanový tábor v kempinku International v Kraněvu u Zlatých Písků. Tábor stál v příjemném prostředí pod stromy asi 80 m od moře. Bylo zde 9 stanů, v každém dvě dvoulůžkové ložnice a společný obývací prostor se stolkem a 4 křesílky. K dispozici byl lihový vařič. Celková kapacita tábora byla tedy 36 míst, dále zde byl ještě hospodářský a skladovací stan.

Stavbu tábora a dopravu potřebného materiálu zajišťovala pětičlenná parta vedená Radoslavem Štýbnarem a Sv. Riegerem, na místo je dopravil podnikový autobus. V táboře se pak vystřídalo od června do září sedm turnusů po 14 dnech, t. j. 252 účastníků. Rekreanti přijížděli lehátkovým vlakem, doprava i ubytování bylo hrazeno z prostředků ROH (430 Kčs doprava a 300 Kčs pobyt), účastníci si sami zajišťovali stravování. Pobyt přišel asi na 80 leva, t. j. 1000 Kčs.

Likvidaci tábora na konci sezony si vzal na starost n. p. Mesit Uherské Hradiště, kterému byla přenechána část kapacity (menší část také Sigmě Olomouc). Za tři sezony trvání tábora (1970-1972) se vystřídalo na této přitažlivé rekreaci přes 600 našich pracujících a jejich rodinných příslušníků.

Odbíjená

Tradičním sportovním podnikem byl turnaj v odbíjené o putovní pohár ZV ROH. První ročník se konal z podnětu vývoje a odboru technické kontroly roku 1965.

Vítězové jednotlivých ročníků odbíjené:

1965	vývoj	**1972**	racionalizace
1966	kombinovaná montáž, účtárna, konstrukce	**1973**	odbor technické kontroly
1967	vývoj	**1974**	-
1968	vývoj	**1975**	družstvo seniorů
1969	vývoj	**1976**	konstrukce nástrojů
1970	vývoj	**1977**	konstrukce nástrojů
1971	vývoj		

KONCERNOVÝ PODNIK TESLA

OBDOBÍ 1980 - 1982

Začátek nového desetiletí byl ve znamení řady reorganizací v hospodářské oblasti. Každoročně vykazované plnění a překračování státního plánu neodpovídalo reálným životním zkušenostem občanů. Zboží se už dávno nekupovalo, ale sháněl, což postihovalo nejen drobné spotřebitele, ale také nákupčí národních podniků. Vzájemné protislužby přerůstaly v tzv. "stínovou ekonomiku", což je jen jemnější název pro korupci a šmelinářství. V březnu 1980 vyhlásili proto ÚV KSČ a vláda ČSSR Soubor opatření ke zdokonalení soustavy plánovitého řízení národního hospodářství.

Hlavní příčina rozporu mezi vykazovaným plněním plánu a reálným nedostatkem zboží byla hledána v ukazateli hrubá hodnota výroby. Nová soustava tedy tento ukazatel nahradila tzv. "upravenými vlastními výkony", při jejichž výpočtu byla vyloučena hodnota nakoupeného materiálu. Mimo řady dalších úprav byla zvýšena i zainteresovanost podniků na exportu. Soubor opatření byl v průběhu roku rozpracováván na konkretní podmínky jednotlivých organizací a v celém rozsahu měl vstoupit v platnost od počátku sedmé pětiletky. V Tesle Litovel svolala ZO KSČ v červnu pro jeho přípravu stranicko-ekonomickou konferenci.

Druhou závažnou příčinou hospodářských potíží bylo zjevné zaostávání v elektronice. Tento obor procházel v posledních desítkách let ve světě bouřlivým rozvojem a jeho úroveň bezprostředně ovlivňovala efektivitu výroby v celém národním hospodářství. Bez moderních elektronických prvků se neobešlo žádné progresívní výrobní zařízení, ale stejně tak spotřební předměty, školství, zdravotnictví nebo technika řízení. K 1. lednu 1980 bylo tedy zřízeno federální ministerstvo elektrotechnického průmyslu v čele s ministrem ing. Milanem Kubátem, které dostalo nesplnitelný úkol: v krátké době dosáhnout v elektronice alespoň evropské úrovně.

Od nového roku byla naše nadřízená výrobně hospodářská jednotka Tesla Praha zrušena a rozdělena na čtyři samostatné koncerny: Tesla Rožnov (elektronické součástky), Tesla Karlín (investiční elektronika), Tesla Brno (měřící a laboratorní technika) a Tesla Bratislava (spotřební elektronika). Spolu s dalšími organizacemi byly tyto koncerny začleněny do federálního ministerstva elektrotechnického průmyslu. Náš podnik byl nejprve řízen Operativní správou při ministerstvu a od 1.4.1980 se změnil na **Koncernový podnik Tesla Litovel** součást koncernu Tesla, spotřební elektronika, Bratislava.

Generálním ředitelem byl jmenován ing. Jozef Stank, nový koncern měl asi 18 tisíc zaměstnanců. Spolu s námi byly jeho součástí podniky Tesla Bratislava, Tesla Orava, Tesla Holešovice, Tesla Přelouč a Bateria Slaný.

Organizace koncernového podniku Tesla Litovel zůstala stejná, během roku však došlo ke změnám v obsazení některých funkcí. Ředitelem podniku zůstal Zdeněk Vurbal, do funkce technického náměstka přešel od února ing. Miroslav Marek a ing. Votoček byl zvolen místopředsedou ONV Olomouc. Vedením výrobního úseku byl pověřen Gabriel Ošťádal, výrobní plánování po něm převzal Jaroslav Ličman. František Klein přešel z technického úseku na místo vedoucího ekonomiky práce a vedoucím TOR se stal ing. Jiří Kubíček. Když 2.2. náhle zemřel Ladislav Dvořák, byla řízením zásobování pověřena Jarmila Zapletalová. V zubní ordinaci vystřídala od 1.11. svého manžela MUDr. Olga Vojancová.23.10. zahynul

na služební cestě při autohavárii zásobovač František Vogl. Koncem roku, 8. prosince, zastihla v práci smrt jednoho ze zakládajících zaměstnanců, Milana Kašparovského.

Učňovské středisko se v rámci přestavby školství změnilo od školního roku 1979/80 na Středisko praktického vyučování při Středním odborném učilišti v Litovli. Současně začaly být vyučovány nově koncipované obory mechanik elektrotechnické výroby a mechanik elektronických zařízení s učební dobou 3 roky a 4 měsíce.

Plán výroby zboží na rok 1980 byl pomocí indexové metody opět o 15 miliónů Kčs zvýšen na 260 miliónů Kčs. Počet gramofonů se ustálil na 220 tisících roční výroby, mimo to se vyrábělo 20 tisíc autopřehrávačů,250 tisíc ostřikovačů,150 tisíc reproskříněk, speciální výroba, vložky a náhradní díly. Výrobu gramofonů zajišťovaly čtyři montážní pasy, další pas s denní kapacitou 80 kusů byl určen pro autopřehrávače. Pro splnění a překročení úkolů plánu byl opět uzavřen Kolektivní socialistický závazek.

Téměř polovinu výroby tvořily komerční gramofony HC71 včetně kufrových kombinací, další čtvrtinu pak přístroje střední třídy HC13. U gramofonů kategorie Hi-Fi byla typa NC440 nahrazována inovovanou NC450. Novinkou bylo vybavení přístroje fotobuňkou, která zajišťovala zvednutí přenosky na konci zvukového záznamu. Elektromechanické zkratování vyloučilo rušivé signály před dosednutím přenosky na desku. Přístroj byl ovládán mikrospínači, které se v té době uplatňovaly i u zahraničních přístrojů, protože odstraňovaly některé nedostatky senzorů. Moderní design byl opět dílem architekta Tatouška.

Poloautomat MC400, zavedený do výroby už v minulém roce, získal na výstavě Ostrava-80 Zlatý kahan. Speciální výroba pokračovala přístrojem Jeseník, ve spolupráci s vývojovou dílnou zhotovila malosériovka 30 ks přístrojů Špičák II.

Plnění plánu bylo provázeno stále stejnými problémy. Vázly dodávky materiálu (Fe plechy, Cuprextit, gumové kotouče, potenciometry, kondenzátory, magnetofonové hlavičky a mnoho jiného), mnoho položek bylo získáváno z různých zdrojů bez potvrzených smluv, často v jiných rozměrech nebo tolerancích. Tyto materiály pak výroba zpracovávala na odchylky, což narušovalo plynulost výrobního procesu a zhoršovalo už tak značný nedostatek kapacit. Rostoucí počet gramofonů vyšších tříd (HC15, HC42) zatěžoval více prvovýrobu a vytvářel kapacitní disproporce mezi jednotlivými skupinami strojů.

Trvale se nedařilo získat potřebný počet výrobních dělníků, zejména s možností práce na směny. Ve výrobních provozech bylo zaměstnáno na 80% žen, z nichž většina odmítala ve druhé směně pracovat i když se podnik snažil tuto práci finančně zvýhodnit. Málo účinná byla i další motivace, jako náborový příspěvek ženám při návratu z mateřské dovolené nebo pracujícím důchodcům. Nicméně se průměrný měsíční výdělek zvýšil na 2212 Kčs.

Každoroční zvyšování plánu výroby při nezměněném stavu pracovních sil mělo být řešeno roční úsporou kolem 90 tisíc normohodin, přitom bez možnosti nějaké radikální mechanizace . Úsporná racionalizační opatření sice pomáhala, z větší části však byl chybějící fond pracovní doby nahrazován přesčasy, brigádami a mimořádnými směnami. Z podnětu Sm KV KSČ byly vyhlášeny 4 pracovní soboty, technicko-hospodářští pracovníci a režisté odpracovali ve výrobě téměř 28 tisíc hodin. Vedení podniku organizovalo "údernické týdny" i všechny osvědčené formy socialistické soutěže. Soutěž byla motivována heslem "Za vysokou efektivnost a kvalitu veškeré práce", rok 1980 byl vyhlášen "Rokem kvalitní a údernické práce". Novinkou byla soutěž technicko-ekonomického plánování "Účty úspěchů techniků".

Stále vážnější se stávala situace v odbytu gramofonů. Na vnitřním trhu sice ještě poptávka převyšovala nabídku, chyběly však především nové výrobky střední a vyšší třídy, jinak už byla nasycenost trhu patrná zejména vzhledem k vysokým maloobchodním cenám. Vývoz do socialistických zemí se dosud dařilo udržet, v oblasti kapitalistických států však postupně snižovali objednávky i tradiční zákazníci. Naše výrobky byly pro tento trh příliš drahé. I tak se však dosud dařilo držet efektivnost na přibližně stejné úrovni, jak ukazuje tabulka rozdílového ukazatele:

	1977	**1978**	**1979**	**1980**
vývoz do socialistických zemí	105	104	108	110
vývoz do kapitalistických států	52	50	57	54

Část vývozu byla realizována i prostřednictvím podniku zahraničního obchodu KOVO (reproskříně v hodnotě 800 tisíc Kčs) a dodávkami pro Tuzex. Z celkového odbytu představoval vývoz do

socialistických zemí 25,1% a do kapitalistických států 13,5%. Přes neplnění plánu vývozu do kapitalistických států byl však celkový plán odbytu splněn a díky dosahovaným slušným cenám na trzích RVHP byla i efektivnost vývozu lepší než předepisoval plán. Vztah vnitřních a zahraničních cen neřešil ani Soubor opatření. Světové ceny elektronických prvků a s nimi i veškeré spotřební elektroniky výrazně klesaly. Československý finalista, který byl nucen vyrábět z domácích součástí, naopak každý nový výrobek nabízel dráže. Jediným řešením by byl nákup materiálů v zahraničí, v souladu s antiimportními opatřeními vlády se však dovoz snižoval. Tesla Litovel snížila v roce 1980 dovoz z kapitalistických států o 563 tisíce Kčs na 2063 tisíce Kčs, dovoz ze socialistických zemí o 4 milióny na 8 miliónů Kčs.

Všechny rozhodující ukazatele plánu se nakonec podařilo splnit a dobré výsledky v roce 1980 byly oceněny **Standartou generálního ředitele koncernu a OV ROH Tesla SE Bratislava.**

Kromě výrobních úkolů bylo nutno dokončit i velkou investiční akci stavby galvanizovny. Zahájení zkušebního provozu se zdrželo, protože teprve ve druhém pololetí bylo instalováno technologické zařízení. Některé práce přesunula dodavatelská organizace pro nedostatek kapacit až na rok 1981. Havarijní stav strojního zařízení si vynutil stavbu provizorní kotelny. Před úkolem zásadní obměny strojního zařízení stálo i výpočetní středisko. Vlastní děrnoštítková stanice dosloužila, perspektivu neměly ani práce prováděné v kooperaci. PVT Olomouc likvidoval počítač MINSK22 a vypověděl nám proto výpočty materiálové agendy. Podobná, byť ne tak akutní situace hrozila i ve výpočetním středisku UVTT v Praze. Nejlepším řešením by bylo získání vlastního počítače, k tomu však chyběly nejen finanční prostředky, ale i vhodné počítače na trhu a potřebný personál (technici, programátoři). Zpracovávaly se proto studie na využití malých počítačů typu SM4 nebo RPP16, jako prozatímní řešení se navázala spolupráce s výpočetními středisky na Univerzitě a v Prefě Olomouc.

Rok 1980 byl i rokem ukončení 6. pětiletky, během níž Tesla Litovel vyrobila zboží v hodnotě 1184406 tisíc Kčs. Hodnota vývozu byla přes 525 miliónů a výrobky za 390 miliónů byly určeny pro vnitřní trh. Vyrobili jsme přes 1200 tisíc gramofonů, milión ostřikovačů, přes 60 tisíc magnetofonů,700 tisíc reproskříněk. Během pěti let vzrostla roční výroba o 145 %, produktivita práce o 146 %, bilanční zisk dosáhl téměř 120 miliónů Kčs. Průměrná mzda se zvýšila o 18 %, což bylo o 2 % více než růst v okrese Olomouc.

I když jsme každoročně plnili plán, zůstal však původně plánovaný objem výroby zboží za pětiletku nesplněný o 63 milióny Kčs. Původní představy výrobně hospodářské jednotky Tesla (či ústředních plánovacích orgánů) nebyly podloženy objektivním rozborem situace v odbytu gramofonů, v možnostech získávání pracovních sil nebo odpovídající mechanizace. Reálné podmínky musely být nakonec v ročních plánech respektovány, pětiletý plán se však přes výhrady podniku nezměnil.

Rok 1981 byl vstupem do sedmé pětiletky, v níž už měly být patrné pozitivní výsledky Souboru opatření. Byl také rokem voleb do Národního shromáždění a ostatních zastupitelských orgánů. Zaměstnanci Tesly Litovel se podíleli na průběhu voleb a řada z nich kandidovala na místa poslanců národních výborů. K těmto významným událostem byla zaměřena i iniciativa pracujících a celopodnikový kolektivní závazek.

Plnění plánu bylo však hned v prvním čtvrtletí ohroženo přírodní kalamitou. Počátkem března přišla náhlá obleva a ve večerních hodinách ve čtvrtek 13.3. pronikla voda z Moravy do objektu továrny. Jarní povodně nebyly v Litovli nic mimořádného, nicméně zůstávaly zaplaveny jen okolní lužní lesy a louky, náspy silnic a železniční tratě tvořily hráze, přes které se voda ještě nikdy do závodu nedostala. Nečištěná koryta řeky a snad i některé neuvážené zásahy v krajině změnily situaci a byly příčinou značných škod. Voda s bahnem zatopila přízemí objektů, ale zejména suterén expedice s uskladněnými hotovými výrobky. Příští den, v pátek, se prováděly jen záchranné práce, do pondělka voda opadla, ale následky se odstraňovaly ještě dlouho. Jen výpadek výroby představoval 5 miliónů Kčs.

Přes trvající napjatou situaci v zásobování nám tentokrát dodavatelé vyšli vstříc a vzhledem k povodni nám prodali chybějící materiály. KNV Ostrava povolil překročení průměrného stavu o 13 pracovníků a tak se podařilo ztráty vyrovnat a do konce roku splnit nejen výrobu zboží, ale i tzv. "kvalitativní ukazatele", odvozené od upravených vlastních výkonů. Podle nových zásad Souboru opatření umožnilo překročení těchto ukazatelů i vyšší tvorbu mzdových fondů a zvýšení průměrného výdělku na 2251 Kčs.

O pozitivním vývoji v kvalitě svědčí zařazení sedmi výrobků v 1. stupni jakosti, jejich výroba představovala téměř 30 % celkové výroby zboží. Cenové zvýhodnění dosáhlo 4480 tisíc Kčs a pozitivně ovlivnilo hospodářské výsledky. Splněn byl i jmenovitý úkol, vyrobit 3000 ks nového Hi-Fi gramofonu NC450, který získal nejen zlatou medaili na brněnském veletrhu, ale i ocenění "Nejlepší výrobek roku".

Značně se zvýšila výroba řady HC15, která přesáhla počet komerčních gramofonů HC71 a stala se pro nejbližší roky nosnou typou. Poprvé tak nosnou typu tvořil gramofon střední třídy. Kufrový sortiment této řady byl doplněn kombinací s kazetovým magnetofonem a stereo zesilovačem NZK150. Pro přístroje řady 150 byly připraveny nové zesilovače AZS101 s integrovaným obvodem MDA2010, které nahradily původní zesilovače AZS100.

V řadě komerčních gramofonů byla náhradou za HC71 připravena do sériové výroby nová typa HC04. I tato dvourychlostní chassis (33,45 ot.) už měla synchronní motor a řemínkový převod, dosáhlo se tak jisté konstrukční unifikace hlavních řad HC15 a HC04. Trubkové raménko bylo osazeno krystalovou vložkou VK4302. Gramofon byl opět montován do celé škály kufrů, se zesilovačem mono: GE040, GZ040 i stereo: NZC040. Tento kufřík byl zařazen do 1. stupně jakosti. Zesilovače nové konstrukce využívaly tuzemský integrovaný obvod MBA810DAS.

Do sériové výroby byl zaveden synchronní motorek M300 ve třech variantách, jako náhrada nakupovaného motorku z Novoborských strojíren. Toto opatření se projevilo výraznými úsporami nákladů, na druhé straně ovšem znamenalo zatížení výrobních kapacit a zvýšení pracnosti.

Obměna sortimentu se kladně odrazila i v odbytu, který splnil plán ve všech složkách včetně vývozu do nesocialistických zemí, celkem byl plán odbytu překročen o 4233 tisíce Kčs. Vstup do 7. pětiletky tak byl velmi úspěšný a podniku byl za dosažené výsledky v roce 1981 propůjčen **Rudý prapor ministerstva a ÚV odborového svazu KOVO**. Ocenění převzal ředitel Vurbal od náměstka ministra Jana Dočkala na slavnostní konferenci 10. května 1982.

Za vzorné plnění úkolů plánu a rozvoj pracovní a tvůrčí iniciativy byl z rozhodnutí odborové rady severomoravského kraje podnik zapsán do "Knihy cti 7. pětiletky" a obdržel Čestné uznání KOR.

Podnik Tesla Litovel se dobře vyrovnával s pravidelnou obměnou sortimentu, ovšem světový vývoj techniky nezůstával stát. Na výstavě spotřební elektroniky v Západním Berlíně se v tomto roce objevila digitální gramofonová deska (CD = compact disc), jako revoluční přelom ve vývoji zvukového záznamu. Systém záznamu a bezdotykového snímání pomocí laseru byl vyvinut ve spolupráci firem Philips a Sony. Sériová výroba nových přístrojů byla ohlašována od roku 1983, pro světové výrobce gramofonů a desek, a ovšem i pro náš podnik, to znamenalo vážnou výzvu.

Současně s pracovní iniciativou zaměstnanců Tesly Litovel pokračovaly i tradiční společenské, kulturní a sportovní akce. Spojený závodní klub ROH Tesla organizoval v předplatném cykly divadel a koncertů, pro podnik byla zajímavá i pravidelná celoměstská setkání brigády socialistické práce se soutěžním programem a společenskou zábavou. Každoročně se pořádala mimo to dvě celopodniková setkání brigády socialistické práce. Tradiční představování čtyř kolektivů výstavkou a scénkou bylo ukončeno v roce 1980, kdy se prakticky vystřídaly všechny brigády. Od roku 1981 připravovali členové Kviz klubu nový typ soutěže v zábavných úkolech, příprava programu se tak pro kolektivy zjednodušila, ale současně i ochudila.

Závodní výbor ROH organizoval rekreační i kulturní zájezdy, v roce 1980 byl zakoupen nový autobus z prostředků ROH. Takřka každý víkend v letní sezoně se konaly zájezdy jednotlivých brigády socialistické práce, tradicí se staly turistické zájezdy v květnových dnech, zájezdy pro důchodce a návštěvy brněnského veletrhu. V zimní sezoně se jezdilo na plavání do Mohelnice a lyžování do Nové Vsi, kde však naše rekreační středisko nebylo stále dostavěno. Od roku 1981 byly rekreační možnosti rozšířeny získáním tří buněk se 12 lůžky v prostoru autokempu u termálního koupaliště v Čalovu. V roce 1980 byla provedena rekonstrukce osvětlení a vyasfaltováno prostranství u chaty Jeskyňka.

Mimo cca 50 poukazů výběrové rekreace ROH zajistil závodní výbor další místa na Pastvinách, v Horní Bečvě, Staré Turé, na Balatonu v MLR a j. Celkem se v letech 1980-82 zúčastnilo podnikové rekreace každoročně přes 500 zaměstnanců a rodinných příslušníků. Lázeňská péče byla umožněna 50 zaměstnancům, pro děti pionýrské tábory v Jívové, Běleckém Mlýně, Horním Žlebu, na Jeskyňce pak převážně výměnné akce.

Pokračovaly i sportovní akce, v roce 1980 to byl už 5. ročník turnaje v minikopané, vítězství v něm obhájilo mužstvo údržby. V červnu 1981 se uskutečnil turnaj v nohejbalu mezi družstvy litovelských závodů a tým Tesly (M. Strupek, M. Čermák, F. Bruštík) získal 2. místo za reprezentanty TJ Tatran. Přes třicet žen se zúčastnilo kurzu jazzgymnastiky.

Stále aktivní byla pobočka Československé vědecko-technické společnosti, počet jejích členů přesáhl 240 a v bohatém programu nechyběla podpora zlepšovatelů, propagace našich výrobků, besedy, přednášky, exkurze. Každoročně se pořádal zájezd na brněnský veletrh, ale i atraktivní zájezdy do ciziny, jako návštěva veletrhu v Lipsku a výstavy Hi-Fi techniky v Poznani.

Skupina ČSČK s předsedkyní Helenou Vostrovskou měla přes 50 členek a zaměřovala se především na podporu dárcovství krve. Tesla Litovel patřila v tomto směru mezi nejlepší v okrese. Mezi zaměstnanci bylo už 18 držitelů stříbrné plakety Janského, 56 dárců vlastnilo plaketu bronzovou. Členky Červeného kříže se připravovaly také ve zdravotnických družinách civilní obrany, skupina v Tesle Litovel získala v roce 1981 ocenění "Vzorná organizace ČSČK".

Rok 1982 byl vyhlášen "Rokem kvality a efektivnosti". Podnik se zaměřil na racionalizační opatření pro úsporu materiálu a energie, na vyšší využití pracovní doby, základních fondů a zvýšení směnnosti. Tento úkol byl však v podmínkách ženského závodu těžko řešitelný. Nové zaměstnankyně byly ovšem přijímány na dvousměnný provoz, jakmile se jim však narodí dítě, druhá směna padá a navíc ještě žádají o zkrácenou pracovní dobu. Takto pak pracují nejméně 10 let po dobu výchovy dětí. Ve výrobě tak přibývá nesměnujících dělnic, v ranní směně se pro ně obtížně zřizují nová pracoviště a odpoledne stroje zahálejí.

Roční plán byl opět o 19 miliónů Kčs vyšší a požadavky vnitřního obchodu i Artie přesahovaly výrobní kapacity. Z hlediska podniku byly však požadavky považovány za nadnesené, skutečný zájem zákazníků byl orientován na nové typy (NC450, NZC040), v jiném sortimentu, zejména ve volných chassis, byl trh nasycen. Podnik se však přizpůsobil a plně pokryl požadavky obchodu a překročil plánované dodávky na vnitřní trh o více než 26 miliónů Kčs v maloobchodních cenách. 8. prosince byl v Tesle Litovel vyroben už sedmimiliontý gramofon.

Odbyt celkem byl překročen o více než 4 milióny Kčs při vyšším plnění ve všech kategoriích včetně vývozu do kapitalistických států. Podílela se na tom nabídka nových typových řad HC04 a HC15, do sériové výroby byly náhradou za končící gramofony HC42 zavedeny chassis HC43 s novou trubkovou přenoskou ve tvaru "S". Na odpovídající úrovni byla i kvalita, devět výrobků bylo zařazeno v 1. stupni jakosti a jejich podíl na celkové výrobě dosáhl 30 %. V rámci vědecko-technické společnosti byla navázána spolupráce s NDR, jejím výsledkem byla dohoda s gestorem, firmou NEL v Lipsku, o vzájemných dodávkách vložek. Za magnetodynamické vložky pro VEB Phonotechnik Zittau byl dohodnut odběr keramických vložek pro naši potřebu. Předsedou pobočky Československé vědecko-technické společnosti byl místo ing. Harszlaka zvolen ing. Zdeněk Kos.

V exportu do kapitalistických států byla největší pozornost zaměřena na zcela nový výrobek NAD5120. Úkol sledovaný ministerstvem byl vývoji uložen od 1. února 1982 a řešen s maximálním urychlením na výjimku z technologické kázně. Postup přípravy byl kontrolován na aktivu v Litovli 25.8. za osobní účasti ministra Kubáta. Výroba měla začít ve 4. čtvrtletí, formy z Anglie se však opozdily, chyběly i některé dovozní komponenty (řemínky, vodiče, gumové talíře) a tak ověřovací serie 176 ks proběhla v listopadu. Po odsouhlasení odběratelem a vyřízení požadovaných změn byla sériová výroba zahájena v prosinci a do konce roku zhotoveno 1843 přístrojů.

Gramofonový přístroj NAD5120 v plastikovém soklu byl prvním výrobkem Hi-Fi kategorie určeným pro sériovou výrobu. Charakteristickým a atraktivním prvkem byla plochá přenoska ve tvaru destičky podle návrhu Jiřího Jandy, která spolu s novým principem tlumení představovala světovou novinku.

Označení NAD je názvem odběratelské firmy. NAD je anglická obchodní organizace sdružující sesterské společnosti v celém světě. Prodává výrobky pod vlastní značkou s typickým designem, podílí se na projekci a konstrukci, zaměstnává na smluvní bázi konstruktéry a designery, ale výrobu přenechává specializovaným podnikům. Firma je zaměřena na elektronické spotřební výrobky originální koncepce, nezabývá se zlepšováním běžné produkce, ale klade důraz na původnost novinek. V našem případě poprvé nabídla pod svou značkou výrobek socialistické země. Za gramofon NAD5120 jsme i na brněnském veletrhu 1982 získali zlatou medaili jako jediný podnik koncernu spotřební elektroniky.

Stejně jako v roce 1981 podnik splnil i překročil všechny závazné ukazatele plánu. Zvýšení výroby o 21 miliónů Kčs oproti minulému roku bylo dosaženo při nezměněném stavu pracovníků, produktivita práce z upravených vlastních výkonů se tak zvýšila o 22 %. Přijetí vstřícného plánu a jeho překročení umožnilo více dotovat mzdové fondy a zvýšit průměrné výdělky na 2337 Kčs.

Nebylo to však snadné.6. ledna podnik vystrašila zvýšená hladina v Moravě, po loňské povodni se rychle

stěhovaly ze suterénu gramofony, ale tentokrát se voda zase uklidnila a nic se nestalo. Téměř kritická situace vznikla, když nám VSŽ Košice nedodaly 55 tun plechu. Arbitrážní řízení sice podniku přisoudilo penále, plech však zásobovači při značných nákladech vozili z celé republiky. Hospodaření podniku zkomplikovala i jednorázová úprava velkoobchodních cen k 1.1.1982 se kterou se při stavbě plánu nepočítalo. Takovéto akce ovšem zpochybňovaly působení Souboru opatření.

Zavádění novinek značně vyčerpávalo kapacity výroby, což se odrazilo nejen v chybějících pracovních silách, ale i v úzkých profilech na některých skupinách strojů, jako soustružnické automaty nebo lisy na plasty. Disproporce se projevily i jako důsledek změněného rozložení technologie u nových výrobků.

Podnik ovšem v souvislosti s úkolem NAD5120 získal i nové stroje. Zvýšení úrovně obrábění přinesl soustružnický automat A 32 C, na nějž byly převedeny některé dílce z revolverových soustruhů. Dílna polystyrenu byla posílena lisem na plastické hmoty CS195/100 a lisem BSK M 45/20 na výrobky z měkčených PVC. Nástrojárna získala progresívní vyjiskřovačku EID 5M, která umožnila zkrátit průběžnou dobu výroby nástrojů. Další osvědčená navíječka MICAFIL zvýšila kapacity navíjení cívek, stroj na stříhání vodičů KOMAX 30 současně s odstřižením délky odizoloval i oba konce. Pro měření vložek byla pořízena moderní souprava Brüel a Kjaer, ultrazvuková svářečka umožňovala spojování kovů s plasty při výrobě ostřikovačů. Ve výpočetním středisku bylo rozhodnuto o pořízení malého počítače ROBOTRON KRS4230 z NDR.

V prosinci byla konečně předána do trvalého provozu galvanizovna. Původní objekt se začal likvidovat a uvolnilo se tak místo pro stavbu nového učňovského střediska. V moderní dvoupatrové budově mělo být místo i pro sál nového počítače.

V galvanizovně se stal dílovedoucím Josef Žouželka, na místo vedoucího provozu prvovýroby nastoupil od 1.9.1981 Mojmír Gédoš. Od počátku roku 1982 bylo definitivně obsazeno místo vedoucího zásobování nástupem ing. Jaromíra Macháčka, jeho manželka ing. Zdena Macháčková nastoupila do ekonomického úseku. Eva Kulatá přešla na místo kádrové referentky po L. Šmídové a referát iniciativy pracujících převzala Dana Krejčí.

Za výborné hospodářské i technické výsledky dosažené v roce 1982 byl pracovnímu kolektivu Tesly Litovel předán **Rudý prapor vlády ČSSR a Ústřední rady odborů.** Vysoké vyznamenání převzali zástupci podniku z rukou ministra prof. ing. Milana Kubáta CSc. na slavnostní konferenci 20. května 1983.

Při té příležitosti bylo předáno i státní vyznamenání "Za vynikající práci" podnikovému řediteli Zdeňku Vurbalovi a dělnici prvovýroby Marii Uličné. V roce 1982 získali vysoká vyznamenání i další pracovníci podniku. Nejlepšími pracovníky ministerstva byli jmenováni Marie Krylová a Vlastimil Kulhánek, vzornými pracovníky koncernu Anna Vašková, Marie Cholinská a Bedřich Pressfreund. Státní vyznamenání "Za pracovní věrnost" obdržel Jiří Látal.

Při příležitosti MDŽ byly předány první zlaté odznaky brigády socialistické práce v našem podniku Melánii Fritscherové z prvovýroby a Jarmile Zapletalové ze zásobování. Uskutečnila se opět dvě podniková setkání brigád, v pořadí už 20 a 21. V novém typu soutěžního programu se v prvním kole utkaly všechny kolektivy v sále řešením serie teoretických otázek, pět nejlepších pak postoupilo do finále, pro které připravili členové Kviz klubu praktické zábavné soutěže.

Sportovní komise uspořádala 2. ročník turnaje v nohejbale o putovní pohár ZV ROH Tesla. Zvítězil Sokol Tři Dvory, naše A mužstvo (Lachnit, Strupek, Čermák) obsadilo třetí místo. ZO SSM uspořádala 5. července 1982 první ročník dálkového pochodu na Javoříčko a Bouzov ve dvou trasách 25 a 45 km. Družstvo kopané, které se v sedmdesátých letech pravidelně účastnilo odborářských turnajů, se od roku 1980 přeorientovalo na lední hokej. V prvních dvou sezonách však nadšení převládalo nad výsledky.

OBDOBÍ 1983 - 1985

Rok 1983 přinesl několik změn do vnitropodnikové organizace. Na místě ekonomického náměstka vystřídal Josefa Pospíšila ing. František Klein a vedení ekonomiky práce převzal ing. František Kašpárek. Od 1. září pak byl v zájmu sjednocení organizační struktury v celém koncernu rozdělen technický úsek na dvě části. V čele úseku technického rozvoje zůstal náměstek ing. Miroslav Marek, vedoucím úseku investičního rozvoje se stal náměstek ing. Petr Lakomý. Učňovské středisko od nového školního roku

změnilo název na "Místně odloučené pracoviště při Středním odborném učilišti v Litovli". Změnily se i učební obory: 40. měsíční učební doba byla pro mechaniky elektronických zařízení a strojní mechaniky (původní obor mechanik a strojní zámečník) a nově koncipovaný dvouletý obor elektrotechnická výroba místo jednoleté přípravy na povolání.

Roční plán výroby už překročil 300 miliónů Kčs, mírně stoupající trend se znovu projevil i v počtu vyráběných gramofonů. Třetinu z nich tvořily komerční přístroje řady HC04. Přes obecný přesun zájmu spotřebitelů na náročnější přístroje, zavedení nové typy levnějších gramofonů NZC040 podnítilo zvýšenou poptávku také v této kategorii v tuzemsku i v zahraničí. Kufřík GZ040 byl vystřídán inovovaným GZ041, u nějž bylo využito dovážené keramické vložky z NDR. Více než třetinu celkového objemu výroby představovala řada HC15 a její inovovaná varianta HC16 s příslušnými kufříkovými kombinacemi. Celou zbývající část pak tvořily přístroje s parametry třídy Hi-Fi. Byly to gramofony HC43, NC450 a MC400, jejichž výroba končila.

Specifickou problematiku představovaly přístroje NAD5120. Efektivita jejich vývozu byla zcela mimořádná a gramofony NAD patřily v roce 1983 mezi nejúspěšnější výrobky ministerstva. Při všeobecné stagnaci vývozu na kapitalistické trhy se nelze divit určité euforii.

Prostřednictvím firmy NAD se náš export rozšířil do nových teritorií, jako USA, Kanada, Austrálie, Řecko, Skandinávské země a ovšem Anglie. Hodnota vývozu do nesocialistických zemí se díky výrobě cca 30 tisíc přístrojů NAD5120 zvýšila z 5,5 miliónů Kčs Fco v roce 1982 na 22,5 miliónů Kčs Fco. Plánovaný objem byl však mnohem vyšší. Podepsaná kooperační smlouva zněla na 47 tisíc kusů a Artia očekávala ještě vyšší odběr a byla v tom zřejmě zástupci NAD utvrzována.

Kapacity podniku však nejsou gumové. Bylo nutno pokrýt potřeby vnitřního trhu, závazky vůči tradičním odběratelům v Maďarsku a Rumunsku také nelze z roku na rok zrušit, ke všemu se ekonomové obávali přílišné vázanosti na jediného zákazníka. Při zavedeném způsobu plánování je pro podnik zcela neúnosné dosáhnout přechodně mimořádně dobrých výsledků. Kdyby pak došlo k omezení nebo zrušení poměrně volných a nezávazných obchodních vztahů, nepodařilo by se už následný pokles závazných ukazatelů ničím kompenzovat, zvláště jedná-li se o částky řádově desítek miliónů Kčs.

Obavy však byly zbytečné, realita se ukázala střízlivější a objednávky fy NAD neodpovídaly původním představám. Nezvyklý typ ploché přenosky byl sice atraktivní, u zákazníků však zřejmě nevzbuzoval dostatečnou důvěru a prodej byl nižší než odhady obchodníků. Svou roli možná sehrálo i taktické nadsazení požadavků při získávání výrobce a naše nezkušenost v podobných obchodních praktikách.

Snížení plánovaného počtu téměř na polovinu zmenšilo ekonomické riziko, zásobování a výroba však jen obtížně zajišťovali ve 2. pololetí jiný sortiment výrobků. Pro tuzemský trh byla urychleně připravena "domácí varianta NAD" pod označením NC470, plán exportu se zachraňoval vývozem kufrů GE040 a NZC040 do Francie přes značně horší finanční efekt.

V průběhu roku probíhala jednání o možnostech kooperace mezi státy RVHP. Bulharsko mělo zájem o koupi licence na gramofony HC15 s převzetím výrobního zařízení po ukončení výroby této typy v Litovli. Také Rumunsko jednalo o převzetí výroby připravované řady HC03 s tím, že pokryje i plán Tesly Litovel výměnou za gramofony vyšších tříd. Dohody se však nerealizovaly z obavy, že značné vzdálenosti výrobních podniků budou příčinou organizačních potíží a ekonomických ztrát. Prostřednictvím firmy Videoton jsme dodávali gramofony do Maďarska, jednání o kooperaci byla vedena s největším polským výrobcem gramofonů, Fonica Lodž. Další jednání byla vedena s jugoslávskými firmami ISKRA a Technometal. Snížení objednávek firmy NAD ovšem neznamenalo přerušení navázané spolupráce. Jednalo se o možných inovacích, zájem o podobné obchodní vztahy projevily i další firmy, jako anglická firma MECOM a o rok později německá firma LENCO.

Převedení přístrojů kategorie Hi-Fi z malosériové do sériové výroby se v podniku neobešlo bez problémů s kvalitou. Už počátkem roku to byly vadné plexikryty pro NAD z Plastimatu Libáň, řemínky, elektrosoučásti, u zesilovačů integrované obvody MDA2010 a MBA810DAS. Především se však jednalo o výkyvy jakosti vyplývající ze sériové výroby.

Pracovnice na montážních pasech se střídají, jejich pozornost kolísá, ztrácí se pocit osobní odpovědnosti za hotový výrobek. Rozbor, který prováděl odbor řízení jakosti, uvádí příčiny snížení spolehlivosti v oblasti pohonu (synchronní motory a řemínky) a vypínání. Nízká trvanlivost krystalových vložek byla zvýšena změnou impregnačního laku. V důsledku nevyrovnané kvality byl dokonce přístroj NC450, který se pyšnil zlatou medailí z Brna, zařazen na přechodnou dobu do 3. stupně jakosti. Bylo jen otázkou času,

kdy se podobné závady projeví také u NAD5120.

Plnění plánu bylo provázeno obvyklými potížemi v dodávkách materiálu, ve 2. pololetí zejména v důsledku změny plánovaného sortimentu záměnou za NAD. Stejně jako v dřívějších letech chyběli výrobní dělníci a kapacity se nahrazovaly brigádnickou výpomocí. Ani tyto akce jistě nepřispívaly ke zvýšení kvality vyráběných přístrojů.

Kladným prvkem byla instalace nových moderních strojů v prvovýrobě. Byl to čelní soustruh s programovým řízením pro obrábění talířů na gramofony NC450 a MC400, osvědčená bruska AGATHON, lapovací stroj GEHRING pro přesné opracování otvorů. Bohužel však v řadě případů nové a dražší stroje (klikové lisy, soustružnické automaty) měly nižší výkonnost než ty vyřazované.

Po dokončení stavby nového objektu E1 byly do přízemí a 1. patra přemístěny dílny a šatny učňovského střediska, polovinu 2. patra zabraly učebny a kanceláře, ve druhé části bylo umístěno výpočetní středisko. V roce 1982 byl pořízen počítač ROBOTRON KRS4230 a programátoři absolvovali kurz v Erfurtě v NDR. Do konce roku 1983 byl počítač instalován, děrnoštítková stanice zrušena a začaly práce na přípravě programů. Výpočetní práce byly postupně z kooperace převáděny do vlastního výpočetního střediska.

Vážné ohrožení výroby znamenal požár elektrostatické lakovny 7. listopadu 1983. I když se jej podařilo v krátké době lokalizovat, byla lakovna vyřazena z provozu. Výroba se musela vrátit k ručnímu stříkání, část práce prováděli naši zaměstnanci v sobotních směnách v n. p. Velamos Loučná.

Přes všechny potíže se nakonec podařilo splnit plán výroby i uzavřený kolektivní závazek. Překročení vstřícného plánu v ukazatelích upravené vlastní výkony a rentabilita k výrobním fondům, spolu se zvýhodněním za přístroje zařazené v 1. stupni jakosti, umožnilo vyšší tvorbu mzdových fondů a zvýšení průměrných výdělků na 2400 Kčs. Dotace do fondu kulturních a sociálních potřeb dosáhla 1700 tisíc Kčs.

Ve 45 kolektivech brigády socialistické práce bylo zapojeno téměř tisíc zaměstnanců. V kolektivu brigády socialistické práce automaty, vedeném seřizovačem Švecem, byla od dubna zavedena nová brigádní forma odměňování. Opět se uskutečnila dvě podniková setkání se soutěžním programem, který připravili a uváděli Lubomír Šik a H. Vostrovská. Na dubnovém setkání bylo předáno "Čestné uznání vlády ČSSR a ÚRO" kolektivům brigády socialistické práce z technologie a ručních pracovišť strojovny. Toto uznání obdrželi i Antonín Völfl, Marie Sieglová a Božena Mikesková.

V březnu 1983 byla sjednána dohoda ZV ROH Tesla Litovel s podnikem BGL VEB Phonotechnik Pirna/ Zittau v NDR, odběratelem našich vložek. Byla vyhlášena společná soutěž o Putovní standartu za celoroční výsledky v plnění ukazatelů plánu i iniciativy pracujících. Dohoda umožnila také výměnnou rekreaci zaměstnanců a dětí v pionýrských táborech. Mimo vlastní zařízení v Javoříčku, Dolech a Čalovu jezdili zaměstnanci na rekreační pobyty do Rožnova, Říček a na Pastviny. Příděl poukazů rekreace ROH byl doplňován nákupem od cestovních kanceláří. Děti trávily prázdniny v pionýrských táborech v Javoříčku, Běleckém Mlýně, Jívové, několik dětí se dostalo i do tábora v NDR.

Zájezdy podnikovým autobusem organizovaly jednotlivé kolektivy, závodní výbor pak každoročně dva zájezdy pro důchodce, v květnu turistický zájezd, v zimě pak na lyžování v Jeseníkách a na koupání do Mohelnice. Výkonnostní sport, na který ZV ROH přispíval tělovýchovné jednotě Tatran ročně částkou 30 tisíc Kčs z fondu kulturních a sociálních potřeb, byl v rámci podniku doplňován rekreačními soutěžemi v odbíjené, nohejbalu, stolním tenise aj. Družstvo ledního hokeje uspořádalo v sezoně 1983-84 odborářský turnaj mezi litovelskými závody a umístilo se na druhém místě za týmem Spojů.

V roce 1984 bylo už národní hospodářství čtvrtý rok řízeno podle zásad "Souboru opatření". Snaha vyrábět co největší množství zůstala však stále na předním místě ekonomického myšlení. Výroba zboží v hodnotě 325 miliónů v tomto roce znamenala zvýšení o 23 milióny Kčs oproti roku 1983. Kromě toho měly podle usnesení Sm KV KSČ podniky vyrobit navíc jednodenní produkci, což pro nás znamenalo 1,3 milióny Kčs.

Pro toto trvalé zvyšování objemů výroby podnik už řadu let nedokázal získat potřebný počet zaměstnanců, zejména výrobních dělníků. Z řady důvodů nebyly plněny ani úkoly ve snižování pracnosti. Pro robotizaci chyběly finanční prostředky a dostupná zařízení, příliš široký sortiment součástí byl příčinou nízké sériovosti a tím i efektivnosti nasazení automatů. Plánovaná hodnota produkce se proto dosahovala v podstatě třemi cestami. Na prvním místě to bylo rozšiřování fondu pracovní doby - tedy přesčasy a brigádnická výpomoc. Druhou cestou byla kooperace, ta se oproti roku 1983 zvýšila o 2379

tisíc Kčs, což ovšem negativně ovlivňovalo ekonomiku. Třetí cestou byla výroba dražších a složitějších přístrojů.

Zvyšování výkonů při sériové výrobě náročných gramofonů bez potřebné mechanizace se však negativně promítlo do kvality. První signály se projevily už v roce 1983. Část příčin byla v subdodávkách. Krystalové vložky se po čase znehodnocovaly rozpadem krystalů, řešení se našlo přechodem na keramické vložky z NDR. Odebírali jsme 40 tisíc vložek výměnou za 20 tisíc našich magnetodynamických vložek VM2102. U synchronních motorů se rozpadal ferit rotoru, prach se dostal do ložisek a rotor se zadíral. Kvalita se zlepšila po zásahu u dodavatele n. p. Pramet Světlá Hora. Nespolehlivost integrovaných obvodů z Tesly Rožnov se přes řadu jednání odstranit nepodařilo, trvale nekvalitní byly dodávky zesilovačů z Tesly Vráble.

Velká část různých závad však vznikala nepozorností, spěchem, nesoustředěností pracovnic během vlastní montáže. Ani konstrukční, technologická, případně organizační příprava výrobního procesu nebyla tak dokonalá, aby dokázala vzniklým chybám předejít, nebo je alespoň zachytit. Závady se pak objevily u zákazníků a v technických zkušebnách. Gramofony NC450 a zesilovače ARS8104 byly přeřazeny do 3. stupně jakosti, nový kufřík NZC041 se nepodařilo prosadit do 1. stupně pro kolísání přesahující 0,15%. Podíl výroby přístrojů 1. stupně jakosti se snížil, až došlo i na nejvýznamnější výrobek NAD5120.

Pro dodávky do USA byl požadován zemnící spoj, jeho montáž byla předepsána odchylkovou dokumentací. Nepozorností mistra i kontroly došlo k tomu, že část zásilky byla expedována bez této úpravy a zákazník žádal značnou slevu, nebo provedení opravy. Tato varianta se ukázala levnější a tak odejeli pracovníci podniku Pinkava a Zapletal na 6 týdnů do USA. Zde překontrolovali cca 1500 dodaných přístrojů, z nich u 42 % doplnili chybějící uzemnění. Z jejich cestovní zprávy však vyplývá, že mimoto objevili na 7000 jiných závad (nereklamovaných),40 přístrojů zcela nefungovalo. Příčiny byly v lajdácké práci i v nespolehlivé konstrukci.

V Tesle Litovel byl vyměněn vedoucí odboru řízení jakosti, na místo ing. Krátkého nastoupil ing. Ludvík Urban. To však podstatu věci neřešilo. Objem odbytu přístrojů NAD5120 do kapitalistických států stagnoval, podnik ztratil cenové zvýhodnění ve výši 933 tisíce Kčs. Tyto gramofony se ovšem výhodně prodaly v socialistických zemích, zejména v Maďarsku a tak byl plán odbytu v této kategorii překročen. Plán vývozu do nesocialistických zemí se však nesplnil, gramofony NAD5120 nebylo možno nahradit jiným sortimentem. Rozdíl mezi velkoobchodní cenou a Fco u jiných gramofonů byl vyšší než banka při vývozu tolerovala. Působil zde starý problém vysokých cen materiálu, což ovšem zahraničního zákazníka nezajímalo.

Vývoz do Jugoslávie jsme sice překročili, zákazník však pro finanční neschopnost neplatil. Jen s obtížemi se dařilo prosadit plánovaná množství gramofonů také na vnitřním trhu. Sklady obchodu byly v důsledku přehnaných požadavků v minulých letech přeplněné a vysoké maloobchodní ceny nepodněcovaly zákazníky k obnově svých starších přístrojů. Podnik se snažil vyvíjet tlak na snížení cen a tím oživení prodeje, zatím však bezúspěšně.

Výroba řady HC16 byla rozšířena o NC160, u řady HC04 to byly stereofonní kufříky NZC041. Novinkou byl kufřík G710A s chassis HC43, vyvíjený v Tesle Bratislava. Na brněnském veletrhu jsme ještě získali zlatou medaili za náročný stereofonní poloautomat MC600Q, vystavený jako součást trojkombinace s magnetofonem Tesly Přelouč a tunerem Tesly Bratislava.

K technologickým inovacím patřilo doplnění nové galvanizovny poloautomatickým přepravníkem Charon. Výpočetní středisko do pololetí převedlo na nový počítač Robotron všechny normativní soubory, agendy kalkulace, výrobního plánu i evidence pracujících a kooperace v LVT Palackého univerzity v Olomouci byla ukončena. Externě se už počítal jenom plán materiálně-technického zásobování v n. p. Prefa Olomouc v důsledku odchylné základny vstupních dat, vytvořené před lety zásobovacím útvarem.

Předepsaný plán nakonec podnik splnil a v souladu s kolektivním závazkem a výzvou Sm KV KSČ i překročil o 1304 tisíce Kčs. Splněn byl i odbyt, bilanční zisk a další ukazatele.

Během roku došlo i k několika kádrovým změnám. Mimo výměny vedoucího odboru řízení jakosti to bylo především nové obsazení funkce personálního náměstka. Na základě komplexního hodnocení nomenklaturních kádrů OV KSČ byl Stanislav Šrom odvolán a přešel do nově zřízeného oddělení hospodářské správy. Nahradil jej PhDr. Luděk Smělý a výchovu kádrů místo něj převzal M. Otáhal. Do oddělení technických služeb nastoupil ing. Stanislav Bartoň, v tech. úseku bylo od 1.5. zřízeno oddělení mezinárodní spolupráce a normalizace s vedoucím ing. J. Krátkým. Na místo vedoucího odboru

informační soustavy (účtáren) nastoupila ing. Zdena Macháčková. Vedoucím výrobně dispečerského odboru se stal ing. Jaroslav Ličman a plánování výroby za něj převzala ing. Konečná.

V podzimních volbách byl zvolen nový předseda ZV ROH, Antonín Kuncek, místo Antonína Völfla odcházejícího do důchodu. Předsedou ZO KSČ se stal František Pinkava, který současně přešel z funkce mistra montáže jako dispečer do výrobně dispečerského odboru. Měnilo se i složení výboru ZO SSM, v lednu byl zvolen předsedou ing. Karel Ondrášek, od prosince jej vystřídal Jiří Dostál. Stovka svazáků však zdaleka neodpovídala počtu mladých lidí v podniku. Teslácký zpravodaj dostal nového odpovědného redaktora, Františka Ilka vystřídal Josef Chlíbek.

Oslavy 35. výročí podniku byly zahájeny jubilejním 25. setkáním brigády socialistické práce v dubnu. Soutěžní program byl zaměřen na historii gramofonové výroby v Litovli a zvítězil kolektiv brigády socialistické práce z personálního úseku. Na tomto setkání byli členové Kviz klubu, manželé Vostrovští, Lubomír Šik a Sv. Rieger, odměněni za dlouholetou přípravu programů pro setkání brigády socialistické práce. Další setkání pak bylo koncem roku a představil se kolektiv závodní kuchyně, který také zvítězil v soutěži. 12. října byla Tesla patronem celoměstského setkání, program byl motivován 35. výročím podniku, o výrobním programu mluvil Lubomír Šik s ing. Špičkou.

Hlavní oslavy výročí proběhly při slavnostní konferenci ROH 25. května 1984. Po slavnostních projevech byla předána vyznamenání řadě pracovníků, kteří se zasloužili o úspěšný rozvoj podniku. K vyznamenaným patřili i naši první držitelé zlaté plakety Janského za 40 odběrů krve, Jiří Buček, Karel Dvorník a Čeněk Remza. Kulturní program obstaral jihomoravský folklorní soubor Žadovjáci. K výročí byla vydána i pamětní publikace v redakci Tesláckého zpravodaje.

V roce 1985, závěrečném roce sedmé pětiletky, vyvrcholily problémy, které podnik v posledních letech překonával jen s vypětím sil. Zvýšení plánu výroby zboží o dalších 20 miliónů Kčs by bylo splnitelné, pokud by nedošlo k žádným větším potížím. Ty se však dostavily hned na počátku roku.

Pár chladnějších dnů v lednu způsobilo omezení dodávek elektřiny, připojila se vyšší absence pro chřipkové onemocnění matek i jejich dětí a podnik nesplnil plán ledna a února o více než 5 miliónů Kčs. Pro dohnání zhruba čtyřdenní produkce byl zpracován Vyrovnávací plán. Nastoupila opět osvědčená "mimořádná opatření", sobotní směny, brigády, přesčasy, která už přestala mít charakter mimořádnosti.

Vedení podniku dále zvýhodnilo směnující dělníky: mimo příplatku 2,50 Kčs to byly i vyšší prémie, takže pracovník získával za každou hodinu v odpolední směně navíc 4,50 Kčs. Od září byly pracujícím druhé směny nabízeny večeře. Ukazatel směnnosti se však zvýšil jen nepatrně: z 1,228 (1984) na 1,243, t. j. na úroveň roku 1980. Pokud počet zaměstnanců Tesly Litovel v minulých letech sice nevýrazně, ale přece jen stoupal (1970 = 1612,1980 = 1667,1984 = 1709), počínaje rokem 1985 začíná sestupný trend, ještě výraznější v počtu dělníků. Ve výrobě chybělo v průměru 37 pracovníků, přesto se skluz z počátku roku do pololetí podařilo vyrovnat.

Úkoly ve 2. pololetí byly však složitější, protože měla být započata sériová výroba nových typ. Řada gramofonů střední třídy HC30 řešila úkol snížení spotřeby kovů přechodem na panel z umělé hmoty. Oproti přístrojům HC16 docházelo k úspoře 2,5 kg kovů na každém kuse, bylo však nutno technicky i organizačně zvládnout přechod z výroby plechového chassis na plastové, zejména nároky na povrchovou úpravu plastů. Gramofon NC300 byl na brněnském veletrhu oceněn zlatou medailí. Pro zpoždění při výrobě nástrojů však k sériové výrobě do konce roku nedošlo.

Nová keramická vložka VB4301 s konečnou platností řešila potíže s kvalitou krystalových vložek. Keramické měniče z Tesly Hradec Králové nedosáhly požadované jakosti, bylo proto dovezeno 30 tisíc párů měničů od firmy CERAD Varšava. Krystalové vložky byly od pololetí u všech vyráběných přístrojů nahrazeny keramickými. K urychlení této významné kvalitativní změny byl podnik donucen přechodným zařazením chassis HC16 kvůli krystalovým vložkám do 3. stupně jakosti.

Nejnáročnějším výrobkem podniku byl Hi-Fi gramofon MC600Q. Pro jeho zavedení byla ustavena KRB pod vedením technického náměstka. Zejména šlo o přípravu pracovníků výroby na práci se složitou elektronikou vlastního přístroje a středového motorku M400 s regulací řízenou krystalem. Při ověřovací sérii 50 ks v prosinci se však projevila nespolehlivost funkce nasazování přenosky pomocí fotosnímače a závadu se do konce roku nepodařilo odstranit.

Dalším náročným úkolem, v tomto případě úspěšně splněným, bylo konstrukční zpracování a zahájení

výroby digitálních gramofonů MC900. V první etapě se jednalo o montáž 1000 kusů rozložených sad od fy. Philips a zvládnutí měřící techniky na dodaném zařízení. Digitální přehrávač na principu bezkontaktního laserového snímání záznamu zpřístupnil našim spotřebitelům gramofon zcela nové generace, plně srovnatelný se světovou špičkou. V dalších etapách se předpokládalo postupné nahrazení dovozu vlastní výrobou mechanické části s použitím zahraničních komponentů (laserová snímací hlavice). Tento úkol byl řešen ve spolupráci s VRÚSE Bratislava. CD přehrávač MC900 byl zařazen do 1. stupně jakosti, bohužel však až po uskutečnění dodávky celé serie.

Mezinárodní spolupráce měla stále větší rozsah. Mimo kooperace výroby CD přehrávačů s firmou Philips trvaly navázané vztahy s firmou NAD i když se rozsah dodávek značně snížil. Na základě požadavků další anglické firmy MECOM připravoval vývoj gramofon na hranici Hi-Fi kategorie: NC500. Perspektivní význam měla jednání se západoněmeckou firmou LENCO. V rámci RVHP pokračovala kooperace s NDR při výrobě vložek. Za 80000 keramických vložek CS24SD v objemu 2316 tisíc Kčs Fco jsme vyvezli 55000 našich vložek VM2102 v objemu 10 227 Kčs Fco. Spolupráce s polskou firmou FONICA Lodž se zaměřila na technické konzultace o problematice přímého pohonu talíře, od fy. CERAD ve Varšavě byly dovezeny keramické měniče. Se sovětskou firmou Punama RET v Tallinu bylo jednáno o kooperaci vývoje a výroby CD přehrávačů v 8. pětiletce.

Na světovém trhu spotřební elektroniky docházelo v polovině osmdesátých let k dalším proměnám. Zájem spotřebitelů se obracel na nový atraktivní výrobek - video a v oblasti zvukového záznamu se začínal prosazovat digitální gramofon. Na tento sortiment se orientovala většina předních výrobců a ceny klasických analogových gramofonů klesaly. Na západních trzích se prodávaly přibližně za třetinu naší velkoobchodní ceny. Bylo zcela vyloučené dosáhnout bankou požadované rentability, pokud se světové úrovni nepřizpůsobí také ceny námi nakupovaného materiálu.

Ceny našich gramofonů (velkoobchodní i maloobchodní) byly příliš vysoké a nebyly v relaci s cenami jiného spotřebního zboží. V této skutečnosti byla podstata našich narůstajících odbytových potíží nejen na západních trzích, ale stále více i v zemích RVHP a v tuzemsku. U nových atraktivních výrobků, jako NAD5120, bylo možno dočasně dosáhnout vyšší rentability, ale i tehdy to znamenalo pouze, že se Fco cena přiblížila velkoobchodní ceně. Po uspokojení první vlny zájemců klesaly prodejní ceny pod výrobní náklady. Na tuzemském trhu bylo sice možno prodat nedostatkové CD přehrávače i za extrémních 10000 Kčs, což ovšem nic nemění na tom, že tato cena neodpovídala užitkové hodnotě.

Splnění odbytu bylo zcela závislé na pravidelném uvádění atraktivních novinek. Jenomže sériovou výrobu nových typů se v roce 1985 nepodařilo zahájit. Řada HC30 se opozdila stejně jako nový Hi-Fi gramofon MC600Q, CD přehrávač se týkal jen tuzemska. K tomu se ve 4. čtvrtletí opět přidružila energetická krize s omezováním dodávek proudu. Opět chyběly elektrosoučástky i hutní materiál, nedostatek pracovních sil se prohluboval neúspěšnými ověřovacími sériemi nových výrobků.

V listopadu vzniklo zpoždění, které se už do konce roku nedohnalo a tak podnik po mnoha úspěšných letech nesplnil plán výroby zboží o 4834 tisíce Kčs. V odbytu byl výpadek ještě větší, nesplněno zůstalo přes 10 miliónů Kčs. Neplnění odbytu pak ovšem znamenalo, že se podnik po celý rok potýkal s platební neschopností. Současně trvaly problémy s kvalitou, přístrojům NZK160 a NAD5120 byl odejmut 1. stupeň jakosti, přístroje HC16 a G710A se dostaly do 3. stupně. K hlavním závadám patřila nespolehlivost vypínání a řazení, ale v reklamacích se na prvním místě vyskytovaly závady typu "nekompletní, chybí příslušenství", způsobené do značné míry přesuny odbytu hotových výrobků jiným zákazníkům, jako na př. chassis HC43 pro Teslu Bratislava dodané na vnitřní trh.

K hlavním organizačním změnám patřilo zřízení nového odboru vývoje speciální techniky v úseku technického rozvoje. Vedoucím odboru se stal ing. Jiří Kubíček, k němu přešlo několik pracovníků vývoje včetně A. Kochwassera. Konstrukční rozvoj pak převzal ing. Zdeněk Kos a TOR RNDr. František Vychodil.

Výpočetní středisko v souvislosti s převedením evidence pracujících na počítač rozšířilo osobní čísla zaměstnanců o kontrolní číslici na posledním místě. Vybavení střediska bylo doplněno kancelářským počítačem TEXT01, byla pro něj vyškolena obsluha a programátor. V ekonomickém úseku byla ustavena komise pro přípravu 2. etapy mzdové soustavy ZEUMS, připravované v roce 1986.

Pravidelně pokračovalo vydávání Tesláckého zpravodaje i vysílání pátečních rozhlasových relací. Redakce Tesláckého vysílání se postupně modernizovala. Už v roce 1980 získala místnost pro zřízení nahrávacího studia, v roce 1985 byla vybavena kvalitním studiovým zařízením z Tesly Vráble. Po

odborné stránce se členové redakce zdokonalovali kurzem a konzultacemi pod patronátem ostravského rozhlasu a jeho pobočky ČSVTS.

Závodní výbor ROH pokračoval v navázané družbě s podnikem Phonotechnik Pirna/Zittau v NDR. Vzhledem k neplnění plánu jsme nezískali Putovní standartu, ale v rámci výměnné rekreace strávilo 20 soudruhů z NDR dovolenou na chatě Jeskyňka a naši zaměstnanci se zase mohli seznámit s okolím přehrady Pöhl v okrese Plauen.

O sportovní aktivitu se starala komise pro mládež a sport při ZV ROH v čele s Václavem Štěpánkem. Organizovala opět v zimní sezoně zájezdy na lyžování a do krytého bazénu v Mohelnici. Družstvo ledního hokeje sehrálo v sezoně 1984/85 s okolními týmy 16 utkání, z toho 11 vítězných. Za Teslu Litovel hráli Urbánek, Bruštík, Lachnit, Valouch, Přidal, Vytřísal, Balatka, Dvořák, Popelka, Nevrlý, Malý, Bartoš, Stejskal a Filip. Hokejisté si vedli dobře i v další sezoně 1985/86, navíc byl uspořádán mezistřediskový turnaj v němž zvítězilo mužstvo prvovýroby před odborem hospodaření nářadím, technickou obsluhou výroby, technicko-ekonomickým plánování a odborem racionalizace. Družstvo nohejbalu obhájilo 3. místo v okresní soutěži ROH, také fotbalisté se umístili na 3. místě z osmi družstev nejvyšší skupiny okresní odborářské soutěže. ZO SSM uspořádala turnaj ve stolním tenise a dálkový pochod "Údolím hanáckých Benátek".

V lisovně plastických hmot byl ustaven mládežnický kolektiv brigády socialistické práce a v průběhu roku se opět uskutečnila dvě podniková setkání brigád. V rámci družstevní stabilizační výstavby bylo předáno zaměstnancům 25 bytů na sídlišti Vítězná.

V souvislosti s oslavami 40. výročí osvobození byla oceněna angažovanost některých našich zaměstnanců. Čestné uznání vlády ČSR a ÚRO získali Lubomír Siegl a K. Švec, vyznamenání "Za obětavou práci pro socialismus" Antonín Völfl, V. Gabrlík a J. Šilhavý, "Za vynikající práci" Sv. Švec. Pamětní medaile byla udělena závodní jednotce Lidových milicí, K. Prucková dostala vyznamenání "Vzorný pracovník civilní obrany". Titul "Průkopník socialistické práce" byl udělen B. Pressfreundovi, tituly "Zasloužilý a vzorný pracovník koncernu" J. Gruntovi, D. Semrádové a B. Zdráhalové.

Rok 1985 byl závěrečným rokem 7. pětiletky, která se sice řídila podle vyhlášených zásad Souboru opatření, metoda neustálého zvyšování plánu výroby zboží se však nezměnila. Jen mimo hrubé výroby se sledovaly také upravené vlastní výkony. Roční výroba zboží v Tesle Litovel tak vzrostla od roku 1981 z 260 na 340 miliónů Kčs, upravené vlastní výkony z 85 na 122 miliónů Kčs. Za pětiletku bylo vyrobeno 1146000 gramofonů a 1350000 ostřikovačů, kromě toho za 272 miliónů Kčs reproskříněk, vložek, motorků a ostatních náhradních dílů.

Vnitřní trh odebíral ročně výrobky za 100 miliónů Kčs, dokud se obchodní sklady zcela nezaplnily. Teprve potom se informace o přesycenosti trhu donesla od obchodních pultů k řídícím orgánům a ve 2. pololetí 1985 došlo ke stornu objednávek i za cenu arbitráže. Svědčí to o naprosté absenci průzkumu trhu, i obchod plánoval jen podle zásady neustálého zvyšování objemů.

Problémy exportu, který představoval přes 60 % výroby, byly nejen v množství, ale především v cenách. Jestli na trzích socialistických zemí se dařilo udržet rozdílový ukazatel v hodnotě 90-95, pak při vývozu na západ se udržoval v rozsahu 50-54, ale v roce 1985 poklesl až na 35,7.

Požadavkům na stálý růst výroby neodpovídaly výrobní podmínky. Jestli výroba zboží vzrostla za pětiletku na 140 %, pak počet pracovníků se nezměnil a počet dělníků dokonce o 2 % klesl. Vedení podniku si ovšem bylo vědomo tohoto nepříznivého trendu a personální úsek se jej snažil zastavit. Na sociální účely byly vydávány poměrně značné částky, v roce 1985 to bylo 5366 tisíc Kčs. Z toho na přípravu mládeže na povolání 1371 tisíc, na výchovu a vzdělávání dospělých 490 tisíc, závodní stravování 418 tisíc, na předškolní zařízení 844 tisíce, na rekreaci 477 tisíc, kulturní a zájmovou činnost 340 tisíc, na ochranné pracovní prostředky 339 tisíc, na ubytování 305 tisíc aj.

Procento zaměstnanců, kteří využívali závodního stravování, stouplo za pětiletku ze 41 na 45 %. Úroveň podávaných jídel se zvýšila přičiněním hlavního kuchaře Jaroslava Filipa. Požadavky na umístění dětí do předškolního zařízení byly prakticky plně uspokojeny. Tíživá byla bytová otázka, ale i zde podnik uspokojil 25 žadatelů ze 60 žádostí o byty. Vedení podniku věnovalo pozornost i zvyšování kvalifikace zaměstnanců v letech sedmé pětiletky absolvovalo různé kurzy přes 1500 pracovníků, mimo výchovu odborných dělníků ve vlastním učňovském středisku.

Přesto se nedařilo pravidelně zajišťovat náhradu za odcházející pracovníky. Nedošlo však ani k náhradě

pracovní síly mechanizací. Strojní vybavení na jednoho dělníka pokleslo ze 43309 Kčs v roce 1981 na 39208 Kčs v roce 1985 a to přes mimořádné nákupy strojů v souvislosti s výrobou NAD5120 a přes značně vyšší ceny nově nakupovaných běžných strojů.

Protože zavádění nových výrobků je do značné míry závislé na strojním vybavení nástrojárny i výroby, podíl novinek v celkové výrobě zboží poklesl z maxima v roce 1982 = 37,7 % (výroba NAD) na pouhých 1,87% v roce 1985.

Tento nepříznivý vývoj se ovšem netýkal jen Tesly Litovel, ale byl do značné míry příznačný pro celý spotřební průmysl. V určité modifikaci pak byl odrazem stavu národního hospodářství ve všech státech RVHP.

Když po smrti L. Brežněva a krátkém mezidobí funkčního období generálních tajemníků KSSS Andropova a Černěnka nastoupil v březnu 1985 do funkce M. Gorbačov, uvádí na zasedání ÚV KSSS dne 23. dubna 1985, že "v hospodářském životě se nakupilo nemálo potíží. Pracovní podmínky se zkomplikovaly nedokonalým systémem řízení, malicherným poručníkováním a zbytečným papírováním. " Cestu k ozdravění hospodářství vidí ve zdokonalení organizační struktury, odstranění nadbytečných mezičlánků a zvýšení samostatnosti podniků. K přijetí těchto myšlenek v podmínkách ČSSR bylo však nutno ještě několik let čekat.

OBDOBÍ 1986 - 1989

Začátek osmé pětiletky zastihl podnik Tesla Litovel ve velmi nepříznivé hospodářské situaci. Na počátku roku 1986 nebyla odbytově zajištěna plánovaná produkce gramofonů v hodnotě 60 miliónů Kčs. Podnik už řadu let upozorňoval na přesycení trhu v tuzemsku i zahraničí. Vývoz do nesocialistických zemí byl stále více nerentabilní, větší objem měly jen dodávky do Francie a do NSR prostřednictvím firmy LENCO. V socialistických zemích se prosazovala konkurence z NDR a PLR především nižšími cenami, do MLR se dovážely i atraktivní gramofony z Japonska.

Vysoké maloobchodní ceny pak zmrazily i zájem domácích zákazníků. Teprve kritická situace v roce 1985 byla podnětem pro průzkum trhu provedený Výzkumným ústavem obchodu. Jeho výsledek potvrdil dávno známé skutečnosti: na prvním místě nezájmu zákazníků o gramofony byla vysoká cena, na dalších místech pak malý výběr a neatraktivní vzhled.

Teprve po této informaci snížil cenový úřad od 2.6.1986 maloobchodní ceny gramofonů, efekt této akce se však nemohl projevit bezprostředně, neboť sklady obchodu byly přeplněny. Oživení trhu mohla přinést i nabídka nových typ, ale plastikové chassis HC30 včetně kufříkových kombinací se opozdilo a nepodařilo se vyrobit potřebné množství. Rovněž těžiště výroby nových Hi-Fi přístrojů MC600Q, příp. NC500, se přesouvalo až do roku 1987.

Inovací v oboru zesilovačů měl být stereofonní zesilovač AZS222, využívající domácích součástek. Tento zesilovač v kompletu s novým Hi-Fi automatem MC900 získal na brněnském veletrhu zlatou medaili. Jeho špičková úroveň měla umožnit i zpracování signálu z CD přehrávače. K technickým nedostatkům při ověřovací sérii se přidružily chybějící materiály a nekvalitní subdodávky, zejména rozhodujících podsestav od JZD Mutějovice. Výroba proto nebyla zahájena.

Žádný výrobek nezískal v tomto roce 1. stupeň jakosti, naopak ve 3. stupni s příslušnými sankcemi byly kufříky G710A, NZC300, chassis HC16 s krystalovou vložkou a reproskříňky ARS9206. Situaci dále zkomplikovalo neuvolnění devizových prostředků pro dovoz komponentů a technologických zařízení pro plánovanou montáž 3000 sad CD přehrávačů.

Nezměnily se ani trvalé nedostatky provázející výrobu v uplynulých letech: chyběla řada materiálů a subdodávek, stav pracovníků se dále snižoval. V důsledku neplnění plánu klesal i průměrný výdělek, u dělníků o 76 Kčs, u technicko-hospodářských pracovníků o 181 Kčs měsíčně. Úpravy platů v rámci zavedení 2. etapy ZEUMS byly odloženy na příští rok.

Obchodní organizace výrazně snížily své požadavky na gramofony a v takto kritické situaci začal být urychleně hledán náhradní výrobní program. Z Tesly Orava byla převzata montáž dálkového ovládání pro barevné televizory (předzesilovač a přijímač) v hodnotě 40 miliónů Kčs, z Tesly Holešovice, závod

Prievidza, se převedla výroba elektronického příslušenství automobilů.

Jestli však v roce 1968 byl 2. výrobní program vybírán podle ekonomického přínosu, nyní šlo především o naplnění finančního objemu výroby zboží. Převzatá výroba vysokými materiálovými náklady a nízkým ziskem by i při splnění plánu působila na hospodaření podniku negativně.

Plán se však od počátku roku neplnil. Ve výrobních provozech chybělo přes 40 dělníků, k tomu přistoupil nedostatek materiálu a nepřipravené nové typy gramofonů. Mimořádnými směnami byl skluz v únoru dohnán, ale na konci 1. čtvrtletí už opět zpoždění dosáhlo 1800 tisíc Kčs. I tak však vyrobené gramofony zůstávaly ve skladu expedice. V dubnu byl plán výroby zboží snížen o 4 milióny Kčs a v květnu začala montáž dálkového ovládání, v červenci pak montáž autoelektroniky.

Na nové výrobky bylo nutno zpracovat výrobní i technologickou dokumentaci, převzít a upravit nástroje, měřící zařízení, připravit technické a přejímací podmínky. Komplikovaná situace byla v zásobování, na němž se podílely útvary Tesly Orava a Prievidza spolu s našimi zásobovači.

Souběžně se zahájením výroby se teprve připravovala pracoviště a přesunovali pracovníci. Změna sortimentu vyžadovala větší objem montážních prací při omezení strojní prvovýroby. Dělnice se zaškolovaly na nových profesích, rušily se staré a tvořily nové kolektivy. Montáž se zastavovala pro nedostatek integrovaných obvodů a diod, narůstaly prostoje, neplnily se výkonové normy a tím klesaly výdělky, což se přirozeně odráželo v celkové morálce. Vedení podniku vydalo v pololetí "Soubor mobilizačních opatření", ale neplnění plánu narostlo do září na 13,5 miliónů Kčs. Podnikový ředitel odvolal výrobního náměstka ing. Ošťádala a na jeho místo nastoupil od 1. září ing. Stanislav Bartoň.

Teprve ve 4. čtvrtletí se situace začala normalizovat. Vyjasnily se požadavky odbytu, současně s exportními zakázkami se zvýšil i prodej na domácím trhu ovlivněný úpravami cen. Přes trvající problémy s materiálem a kapacitami bylo zpoždění sníženo až na 4613 tisíce Kčs.

Podařilo se vyrobit přes 400 Hi-Fi gramofonů MC600Q a 1000 přehrávačů MC901. Technický úsek připravoval další etapy přebírání této výroby od fy Philips a ing. Kos si prohlédl i japonský závod Aurex fy Toshiba, vyrábějící CD přehrávače.

Celoroční plán odbytu se sice nesplnil, ale všechny požadavky odběratelů byly uspokojeny, včetně nových výrobků dálkového ovládání a autoelektroniky. Zlepšila se i efektivnost vývozu měřená rozdílovým ukazatelem (Rozdílový ukazatel u socialistických zemí = 99,37, u nesocialistických zemí = 42,38). Během celého roku však trvala platební neschopnost podniku a v závěru roku se ještě zhoršila v důsledku vysokých pohledávek. Koncem roku činily pohledávky cca 41 milión Kčs a pozastavené platby 37 miliónů Kčs.

Změny sortimentu byly hlavní příčinou růstu zásob: nové výrobky byly materiálově náročnější a kromě toho zůstala na skladě část materiálu na nevyrobené gramofony. Plán výroby zboží byl do konce roku splněn na 97,6 %, z osmi rozhodujících ukazatelů nebyly splněny tři: produktivita práce na pracovníka z upravených vlastních výkonů, doba oběhu zásob a zisk.

Obdobná situace se však vytvořila takřka ve všech podnicích koncernu, zejména v Tesle Orava a Bratislava. Ale nejen zde. Hospodářskou problematikou se zabýval v březnu XVII. sjezd KSČ a na 4. zasedání ÚV KSČ ohlásil s. Štrougal, že plán hrubé výroby v roce 1986 nesplnila čtvrtina průmyslových podniků a více než 27 % podniků nesplnilo UVV. Vláda proto přehodnotila státní plán na rok 1987 a inspirována vývojem v SSSR vyhlásila opět novou přestavbu řízení národního hospodářství.

Také Tesla Litovel přehodnotila své rozvojové programy v osmé pětiletce. Hlavní síly se měly soustředit na vývoj digitálního gramofonu a rozšíření speciální výroby. U klasických analogových gramofonů se předpokládá útlum a vývoj se nebude zabývat přípravou vyšších inovací. Totéž se týká i příslušných komponentů, vložek a reprosoustav.

Investiční akce se v roce 1986 musely zaměřit na přípravu pracovišť pro nově zaváděné výrobky. Modernizaci podniku podporoval nákup strojů a zařízení z nesocialistických zemí v hodnotě 8 miliónů Kčs Fco, především se jednalo o měřící techniku. V prosinci byl získán elektroerozívní hloubící stroj pro nástrojárnu. Od tuzemských dodavatelů byly nakoupeny stroje a zařízení v objemu 7454 tisíce Kčs. To vše mělo vytvořit lepší výchozí pozice pro strukturální změny výroby v dalších letech. Zahájena byla stavba plynové kotelny, která přispívala ke zlepšení životního prostředí v Litovli a podnik proto získal státní dotaci v rozsahu 30 % rozpočtových nákladů.

Socialistické závazky a soutěžní iniciativa byly motivovány dvěma významnými politickými událostmi roku: XVII. sjezd KSČ a volby do zastupitelských orgánů. Rozvoj hnutí brigády socialistické práce poznamenaly organizační změny způsobené zaváděním nových výrobků a tvorbou nových pracovních kolektivů. Počet brigád se snížil na 36 a přechodně poklesl i počet členů. Novou formu dostala i tradiční setkání brigády socialistické práce. Na jarním setkání 18.4. byl naposled uveden soutěžní program připravovaný členy Kviz klubu. Na podzimním setkání 14.11. vystoupil folklorní soubor závodního klubu Hanačka a vlastní účast kolektivů na programu ustoupila do pozadí.

Ze sportovních akcí organizovaných ROH to byly především v zimní sezoně zájezdy na lyže do Nové Vsi a na koupání do Mohelnice. Hokejové družstvo sehrálo 13 zápasů, z toho 5 vítězných. Vyvrcholením hokejové sezony pak byl mezistředískový turnaj, v němž zvítězilo mužstvo výroby. V červnu zorganizovala skupina SSM turnaj v odbíjené mezi družstvy Tesly a Papcelu, zvítězil kolektiv naší velké lisovny. Ve dnech 23-26.6. pak proběhl podnikový turnaj v malé kopané, vítězem se stali reprezentanti údržby.

Plán na rok 1987 už vycházel z nového sortimentu výroby. Počet gramofonů se značně snížil, oproti roku 1985 o čtvrtinu. Předepsaný růst hrubé hodnoty výroby však pokračoval a byl naplněn druhým výrobním programem, především dálkovým ovládáním pro Teslu Orava.

Klesla zejména výroba komerčních chassis HC04 a HC16 s krystalovou vložkou, nosnou typou se staly chassis střední třídy HC30 a HC43, kolem 17000 kusů se vyrábělo přístrojů NAD5120 (včetně NC470). Významným zákazníkem se stala západoněmecká firma Lenco (p. Neugebauer), pro kterou bylo připraveno nové "disco chassis" HC48 s označením L75/200. Výrazně se zvýšila výroba Hi-Fi přístrojů NC450 a MC600Q, byť zde bylo stále nemálo potíží.

Výrobní plán se od počátku roku plnil jen s velkým vypětím a často za cenu neúměrného šturmování. Rozhodující materiály (reproduktory, plexikryty aj.) dostávala výroba nepravidelně. Vznikaly tak prostoje jejichž nahrazení přesčasy a brigádami se kumulovalo do poslední dekády měsíce, kdy zase nestačily kapacity montážních pasů. V dubnu nemohly být odvedeny ani hotové výrobky pro nedostatek balení a plán se nesplnil. Po celý rok nebyla plněna montáž zesilovačů AZS222 pro opožděné a nekvalitní subdodávky z JZD Mutějovice.

Největším problémem se však nesporně stal nedostatek pracovních sil. Nedařilo se udržet plánovaný stav ve všech kategoriích, nejvíce však chybělo výrobních dělníků. K tomu přistupovala značná absence, v době jarních prázdnin chybělo jen na montáži kolem sta pracovnic. Končily výpovědní lhůty zaměstnanců, kteří při neplnění plánu a poklesu výdělků v minulých letech ztratili víru v perspektivy podniku. Fluktuace stálých pracovníků překročila 15 %.

Ze zakládajících pracovníků odešel už v roce 1986 do důchodu Zdeněk Temlík, ve vedení výrobní konstrukce jej vystřídal ing. Miloslav Pluhař. Také v personálním úseku nahradila Olgu Pospíšilovou Eva Kulatá. Po krátkém působení ing. Konečné převzal výrobní plánování ing. Pavel Kotzot. 16. dubna 1987 zemřel v práci další z prvních zaměstnanců závodu, Lubomír Siegl, vedoucím výrobní kontroly se stal ing. Antonín Karger. Do důchodu odešla i dlouholetá vedoucí mzdové účtárny Alena Richterová, vystřídala ji Libuše Ošťádalová. Do funkce vedoucího rozvoje systémů řízení se opět vrátil ing. Václav Hoch, místo vedoucího technologie nových výrob převzal ing. Miloslav Tomášek. V říjnu pak odchází z podniku další z dlouholetých pracovníků, Milan Pavlovský. Ve druhém pololetí zastupoval a od roku 1988 nahradil ing. Zdeněk Kos ve funkci náměstka technického rozvoje ing. Marka, který po volbách odešel do MěNV Loštice.

Pro zlepšení kritické situace ve vývoji stavu pracovníků se vedení podniku zabývalo možností zřídit novou provozovnu na jižní Moravě, kde byly relativně lepší možnosti náboru žen. Konkretní kroky však byly nerozhodné a tak nás v Třebíči předstihla Tesla Přelouč. Další jednání pak bylo vedeno v Hrušovanech u Znojma.

V pololetí byla zavedena dvakrát odložená 2. etapa nové mzdové soustavy ZEUMS. Jenomže limitujícím činitelem pro platové úpravy byl nezměněný objem mzdových prostředků a tak se v podstatě mnoho nezměnilo. Oproti letům socialistické výstavby, kdy byly do hospodářských funkcí zařazovány dělnické kádry, se nyní stalo hlavním hlediskem splnění školního vzdělání. Byla to opět druhá krajnost byrokratického předpisu. Školní vysvědčení může naznačit schopnosti nového pracovníka, pokud však někdo pracuje v podniku řadu let, mělo by už vedení posuzovat jeho kvalifikaci podle výsledků práce.

V podniku splňovalo vysokoškolské vzdělání 62 pracovníků ze 71 předepsaných, úplné střední vzdělání

237 ze 288 míst. ZEUMS přinesl mimo zbytečného rozruchu jen několik změn kvalifikačních tříd a přesuny mezi stálou a proměnlivou složkou mzdy. V kategorii D se zvýšil základní hodinový výdělek v průměru ze 7,85 na 9,30 Kčs, úměrně se ovšem snížily prémiové sazby. Obdobně u technicko-hospodářských pracovníků se základní měsíční plat zvýšil průměrně o 66 Kčs, ale procento prémií kleslo z 22,7 na 19,5.

Nové prémiové řády vyvolaly mnoho protestů. Zaměstnanci se bránili ukazatelům, které nemohou bezprostředně svou prací ovlivnit, vedení podniku se naopak snažilo aby prémie byly vázány splněním celopodnikových ukazatelů, především UVV a pod.

Výrobní plán byl však v pololetí celkem úspěšně splněn a prémie, byť někde krácené, se vyplácely. Chybějící pracovníci byli opět nahrazováni brigádníky, technicko-hospodářští pracovníci nadpracovávali nařízené pracovní soboty ve výrobních provozech. Organizovaly se akce jako "Měsíc rekordní, údernické a efektivní práce". Na počátku července byl v Tesle Litovel vyroben už 8000000 gramofon.

Hospodářské výsledky byly negativně ovlivňovány vysokým stavem zásob, i když na druhé straně materiál pro výrobu chyběl. Pro jejich snížení byl společně s orgány SBČS zpracován konsolidační program. Do dvou let měl podnik stabilizovat odbytově zajištěný výrobní program a obnovit efektivnost hospodaření. Za těchto podmínek poskytla banka konsolidační úvěr s dvouletou splatností.

Mimo zásob zhoršovala ekonomické výsledky i kvalita. Už od 1.8.1986 bylo v Litovli podle rozhodnutí výrobně hospodářské jednotky zřízeno pracoviště oborové inspekce jakosti. Inspektor ing. Aleš Trnka byl podřízen odborovému vedoucímu generálního ředitelství a mohl tak nezávisle posuzovat příčiny i rozsah závad našich výrobků. Žádný z našich výrobků se v těchto letech nedostal do nejvyššího stupně jakosti a naopak jsme byli postihováni sankcemi za kufříky NZC300 a reproskříně ARS9204. Ztráty z těchto důvodů přesáhly jen za 1. čtvrtletí milión Kčs.

Vedení podniku vyhlásilo proto od 2. pololetí dlouhodobý program pro zvýšení kvality, rozdělený do několika etap. Od srpna to byla nejprve "dekáda kvality", po vyhodnocení výsledků nastoupil v listopadu "měsíc kvality". Vyvrcholením pak mělo být "čtvrtletí kvality" v roce 1988 a následující "rok kvality".

Plnění plánu ve 3. čtvrtletí 1987 narušily problémy finanční. V srpnu a září byla plánována montáž 1500 digitálních přehrávačů MC902. Devizové prostředky na nákup komponentů od fy. Philips však banka neuvolnila a hodnotu výroby zboží 7,6 miliónů Kčs nebylo možno nahradit jiným sortimentem. Srpnový plán se proto nesplnil, pak však byla celá položka plánu přesunuta na závěr roku. Třetí čtvrtletí se tedy splnilo, výrobní úkol však zůstal před námi.

Poslední čtvrtletí bylo velmi náročné. Bylo nutno měnit sortiment podle požadavků odbytu a možností zásobování a to vše při prohlubujícím se nedostatku pracovních sil. Od října, kdy začala montáž CD přehrávačů, musel být rozpuštěn montážní pas chassis pro Lenco.

Nakonec vše vyšlo. Výroba se úspěšně vyrovnala s novým sortimentem, splněna byla montáž dálkového ovládání, pro AZNP Mladá Boleslav byly připraveny nové ostřikovače APO040. Rozhodující výroba gramofonů byla překročena, celkem se výroba zboží splnila na 100,1 %.

Z osmi rozhodujících ukazatelů nebyl splněn jediný: doba oběhu zásob, konsolidační program dohodnutý s bankou se však plnil. Překročen byl i plán odbytu ve všech kategoriích. Vlivem snížení maloobchodních cen se značně zvýšila poptávka po gramofonech na tuzemském trhu, byla sem proto předisponována i část produkce plánovaná původně na vývoz do nesocialistických zemí. Po rozsáhlých strukturálních změnách v roce 1986 byl letošní plán poměrně stabilní.

Po konsolidaci výroby se opět upevnily pracovní kolektivy a počet brigády socialistické práce se zvýšil na 40. Rekreace zaměstnanců a rodinných příslušníků se uskutečňovala v tradičním rozsahu . V době jarních prázdnin uspořádala komise ZV ROH pro práci s dětmi 5 zájezdů do Nové Vsi, zúčastnilo se jich 182 dětí, pro které byly připraveny lyžařské závody, ježdění na bobech a saních, v poledne pak občerstvení.

Tak jako v minulých letech se po celý rok konaly zájezdy podnikovým autobusem pro jednotlivé kolektivy, pro důchodce, v zimní sezoně do Nové Vsi na lyžování a každé pondělí do Mohelnice. ZV ROH pronajímal na tuto dobu celý bazén pro náš podnik.

Hokejisté pod vedením J. Valoucha odehráli 22 přátelských zápasů a 2. ročník mezistřediskového turnaje, v němž zvítězilo mužstvo technicko-ekonomického plánování před technickou obsluhou výroby a odborem hospodaření nářadím. Fotbalová jedenáctka vedená L. Dostálem a F. Bruštíkem hrála v 1. lize

skupiny "A" odborářské kopané, okresní odborářské soutěže se účastnilo i družstvo nohejbalu pod vedením A. Urbáška. Svazáci uspořádali společně s Papcelem turnaj v kuželkách, reprezentanti Papcelu těsně zvítězili 924 : 905 bodů. V květnu se uskutečnil už 3. ročník dálkového pochodu "Údolím hanáckých Benátek", v červnu byla ZO SSM organizátorem turnaje v malé kopané. V prosinci uspořádali svazáci spolu se ZV ROH turnaj ve stolním tenise, vítězem se stal J. Kurfürst z montáže.

Stále aktivní pobočka vědecko-technické společnosti uspořádala mimo řady přednášek, seminářů a dalších akcí i zájezd na výstavu FUNKAUSSTELLUNG v Západním Berlíně. V expozici firmy Lenco byly vystaveny i naše gramofony L500, L600 a L802. Výstava prokázala rozhodný nástup digitální techniky nejen ve zvukovém, ale i v obrazovém záznamu.

V letošním roce oslavil podnikový časopis Teslácký zpravodaj už 15. výročí a rozhlasové vysílání 10 let své působnosti. Při té příležitosti uspořádaly obě redakce spolu s vedením podniku a ZV ROH schůzku nejaktivnějších dopisovatelů a spolupracovníků na podnikové chatě Jeskyňka. Redakční rada pracuje ve složení Josef Chlíbek, Josef Horák, ing. Jan Harszlak, ing. Jiří Jeřábek, Marie Kupková, Marcela Doláková, Jarmila Svozilová, Dana Krejčí a fotoreportér Miroslav Pinkava. O grafickou úpravu a tisk se stará Jan Dobrovítovský spolu s reprografickým střediskem.

V redakci závodního rozhlasu jsou Eva Kulatá, Soňa Kuchařová, Josef Veselý, ing. J. Ličman, s techniky Antonínem Jaškem a Františkem Müllerem. V Bratislavě začal od roku 1987 v úzké spolupráci s redakcemi podnikových časopisů vycházet zpravodaj koncernu "Obzor Tesly".

Nejvýznamnější událostí, která byla v průběhu celého roku v centru pozornosti nejen zaměstnanců podniku, ale prakticky všech občanů, byla přestavba národního hospodářství, vyhlášená v lednu na 4. zasedání ÚV KSČ. Zasedání se kriticky vyjádřilo k dosavadnímu vývoji naší ekonomiky. Po vzoru SSSR byla zpochybněna všemohoucnost centrálního plánování, plánovací akty centra měly být nahrazeny podnikavostí hospodářských subjektů. Byla rehabilitována funkce trhu a připuštěna jeho užitečnost i v rámci socialismu.

Relativně samostatné podniky by měly být hospodářsky soběstačné, měly by si na sebe vydělat, ale současně i uspokojit potřeby zákazníků, t. j. nezvyšovat ceny a vyrábět celý sortiment výrobků pro vnitřní trh. Iniciátorem zavádění nových výrobků a regulátorem cen by se měla stát konkurence, která však při monopolu výroby a nesměnitelnosti koruny prakticky neexistuje.

Hospodářská přestavba si proto vyžádá především změnu organizačních struktur, která má proběhnout v letech 1989-90. Budou zrušeny střední články řízení - výrobně hospodářské jednotky -, dosavadní národní podniky změní název na státní podnik.

V červnu byl vydán k celonárodní diskusi Návrh zákona o státním podniku. Diskusním příspěvkům a vysvětlení jednotlivých článků zákona se věnovaly všechny sdělovací prostředky, také Teslácký zpravodaj vydal sedm zvláštních čísel s příspěvky L. Komárka, E. Stratilové, ing. Kosa, Miroslava Snášela, ing. K. Haderky, A. Kuncka, Lubomíra Šika a ing. Bartoně. Celonárodní diskuse byla uzavřena 31. října 1987 a s využitím jejích podnětů zpracován nový zákon o podniku.

Podle závěrečného hodnocení se nejvíce diskusních příspěvků věnovalo otázce vedoucí úlohy strany, úloze rad pracovních kolektivů a jejich vztahu k ROH, problematice volby ředitelů. Vlastní smysl přestavby, tedy realizace podnikatelské a hospodářské úlohy podniků, zůstal na okraji zájmu diskutujících. Nedořešené byly i otázky samostatnosti podniků a jejich vztahy k centru. Ještě na 10. zasedání ÚV KSČ o rok později uvádí s. Fojtík, že "nejde v žádném případě o oslabení úlohy centrálního řízení, ale o změnu těch jeho forem, které se přežily".

Na zákon o podniku navázala v roce 1988 další celonárodní diskuse o návrhu zákoníku práce. Vyvolala už méně vzrušení, byť i zde se jednalo o několik významných změn, zejména zkrácení výpovědní lhůty a pod. Návrh zákoníku se projednával na pracovištích, některé otázky byly vysvětlovány i v relacích závodního rozhlasu. V květnu diskuse skončila a prostřednictvím ZV ROH byly připomínky zaměstnanců předány ústředním orgánům. Nový zákon pak vstoupil v platnost od roku 1989.

Problematika přestavby národního hospodářství byla široce rozebírána ve sdělovacích prostředcích, v životě podniku však byla přehlušována denními starostmi. Už na počátku roku bylo nutno vyřešit otázku nereálného finančního plánu, který nám byl rozepsán generálním ředitelstvím bez návaznosti na výrobní úkoly.

V lednovém plánu se oproti minulému roku dále snížila výroba gramofonů a na dvojnásobek vzrostl

objem dálkového ovládání pro barevné televizory. Ve finanční hodnotě představoval tento sortiment už třetinu výroby zboží a byl proto pro splnění plánu rozhodující. Na počátku roku se do této dílny přesunovali další pracovníci, reorganizovala se montážní pracoviště.

Chyběla však měřící zařízení (testery) a také dělníci potřebovali čas na zapracování. Teprve od února se situace na montáži uklidnila, plynulost však dále narušovaly opožděné dodávky materiálu, plexikrytů, gumových kotoučů, elektrosoučástí, balení. V prvovýrobě pak zejména chyběly kapacity ruční lakovny a soustružení talířů.

Plán však byl průběžně plněn, od dubna bylo podle projektu vyhlášeno "Čtvrtletí vzorné kvality". Výsledky byly celkem uspokojivé, náklady na zmetky se snížily, nicméně už dlouhou dobu se nedařilo prosadit žádný výrobek do nejvyššího stupně jakosti - Q (dříve 1. stupeň jakosti). Zpřísněná hlediska elektrotechnického zkušebního ústavu prakticky neumožňovala získat toto hodnocení u výrobků vycházejících z domácích součástek. Při použití dovozních komponentů (na př. CD přehrávače) je hodnocení také zamítnuto právě pro vysoký podíl dovozu. Charakteristické je, že podle denního tisku nebyl v tomto roce zařazen do stupně Q žádný elektrotechnický výrobek v ČSSR.

Přes plnění plánu výroby byl podnik takřka stále v platební neschopnosti. Podílel se na tom vyšší stav zásob než umožňoval rozepsaný plán a současně obdobná situace našich odběratelů, kteří nemohli platit za dodané zboží (zejména Tesla Vráble, Tesla Bratislava, Automobilové závody). Otázka zásob je typickým příkladem problémů direktivního řízení. Nutný objem zásob je přímo závislý na výrobním procesu, na růstu výroby zboží, podílu materiálu na ceně výrobků, průběžné době výroby a pod. Limit zásob byl však stanoven direktivně jako částka připadající na podnik rozepsáním z pozice generálního ředitelství. Tesla Litovel zvýšila hodnotu výroby od roku 1982 ze 288 na 353 milióny Kčs, nakupovaný materiál z toho představoval 161 a 203 milióny Kčs. Předepsaný limit zásob byl však snížen z 57 na 43 milióny Kčs. Banka ovšem poskytla úvěr jen do výše limitu a překročení úvěru pak mělo za následek platební neschopnost.

V provozovně Střemeníčko byla zahájena výroba nových ostřikovačů APO040 pro nový vůz mladoboleslavské automobilky Favorit a APO050 pro další odběratele včetně náhradních dílů pro Mototechnu. Za rok bylo vyrobeno přes 300 tisíc kusů. Spolu s autoelektronikou a dálkovým ovládáním přesáhly tak dodávky pro mimotržní odběratele více než polovinu celkové produkce. Určitá stabilita plánu a zajištěný odbyt byly v hospodaření podniku kladným prvkem, projevovaly se však i nedostatky: nutnost přizpůsobovat se technickým požadavkům finalistů a v neposlední řadě závislost na jejich finanční situaci.

Plnění odbytu bylo však uspokojivé i v tradičním sortimentu. Na tuzemském trhu trvala po zlevnění zvýšená poptávka po gramofonech i když se v plánovaném rozsahu nepodařilo vyrobit požadované Hi-Fi přístroje MC600Q. V pololetí požádalo KOMENIUM o dodání 1000 ks přístrojů NZC030 a 500 kufříků GZ030 do 1. čtvrtletí 1989 pro nácvik Spartakiády. Pracovní kolektiv montáže kufrů, pas č.11, se zavázal vyrobit 1200 přístrojů do konce roku nad plán.

Určitá nepravidelnost a změny požadavků provázely dodávky pro firmu LENCO, na jejich úkor se zvýšila výroba přístrojů NAD5120. V roce 1988 se zlepšil i rozdílový ukazatel vývozu (do socialistických zemí = 101,87 a do nesocialistických zemí = 51,41).

Tak jako v dřívější době se podnik potýkal s nedostatkem pracovních sil, v důsledku sortimentních změn se však situace mírně zlepšila. Oproti minulému roku se sice počet zaměstnanců dále snížil, vzhledem k plánu však chybělo v pololetí jen 9 pracovníků. Stav ovšem dále zhoršovaly prostoje, jejich příčina byla podle rozboru ze 40 % ve váznoucích dodávkách dílců mezi prvovýrobou a montáží, dalších 25 % zavinily poruchy v dodávkách elektrické energie. V prázdninových měsících pomáhali v závodě studenti, podnik uzavřel dohodu se střední průmyslovou školou elektrotechnickou v Prešově. K 1.7.1988 pak Tesla Litovel získala bezplatným převodem objekt v Hrušovanech u Znojma a tak zde mohl začít nábor pracovníků, aby co nejdříve zahájila výrobu nová provozovna.

Plnění 2. pololetí bylo ohroženo především zaváděním nové typy dálkového ovládání DO22. Chyběly testery, nebyl dodán materiál (integrované obvody) a výpadek se už do konce roku nepodařilo splnit, byla zajištěna jen nutná spotřeba Tesly Orava bez předzásobení do příštího roku. Během roku bylo vyrobeno cca 200 tisíc předzesilovačů a přijímačů DO17, k tomu pak 17 tisíc DO22.

Poslední čtvrtletí pak bylo ve znamení přehrávačů CD desek. Rozvoj audiovizuální techniky v ČSSR byl stanoven už usnesením vlády č.44/85. Pro nedostatek finančních prostředků byl však státní úkol zastaven.

Přípravou výroby CD přehrávačů se zabývala Tesla Litovel na základě kooperace s firmou Philips a souběžně výzkumný ústav Tesla VRÚSE navázal kontakt s firmou RET Tallin v SSSR. Dohodli se na společném vývoji přístroje MC925, kde sovětská strana vyřeší opticko-mechanickou část, VRÚSE pak signální díly. ČSSR měla dodat 3000 sad osazených desek a náhradou obdržet 1000 ks kompletních přehrávačů. Výrobou byla pověřena Tesla Litovel s ujištěním, že předpokládanou finanční ztrátu uhradí generální ředitelství.

Když měla být zahájena výroba, ukázalo se, že řešitel VRÚSE předepsal do dokumentace součástky, jejichž výroba nebyla v ČSSR zajištěna, chyběly i devizové prostředky na nákup technologie. Nebyla proto včas připravena pracoviště ani zaškoleni pracovníci a říjnový plán se nesplnil. Ve zbývajících měsících musela být montáž posílena elektromechaniky z dálkového ovládání, na kontrolních pracovištích se pracovalo ve třech směnách. I tak byla vyrobena jen třetina plánovaného množství. Zbytek se přesunul do roku 1989, kdy už ovšem po zrušení výrobně hospodářské jednotky ztráty nesl náš podnik.

Po dodání vzorku hotového přehrávače MC925 z Tallinu se ukázalo, že jeho kvalita je zcela nevyhovující a provedení neodpovídá československým normám. Výrobky musely být odmítnuty a protože SSSR trval na úhradě našich dodávek desek jiným zbožím, museli jsme souhlasit se ztrátovým odběrem elektrosoučástí, reproskříní a výrobního zařízení.

Po těchto negativních zkušenostech byl zastaven i společný vývoj nové generace přehrávačů MC928. Jediným kladem zůstalo, že úspěšným zvládnutím montáže desek byla nastoupena cesta k osvojení náročné digitální techniky a získány cenné zkušenosti v předvýrobních i výrobních útvarech. Podnik se tak připravil na plnění úkolu rozvoje CD techniky v ČSSR, jejímž garantem má v budoucnosti být právě Tesla Litovel.

25. srpna 1988 navštívil podnik místopředseda vlády ČSSR s. Obzina, aby projednal tuto dlouhodobou koncepci. K jednání byli přizváni i zástupci Meopty Přerov, JZD Agrokombinátu Slušovice a Výzkumného ústavu slaboproudé elektrotechniky v Praze. S. Obzina prověřil připravenost Tesly Litovel a seznámil přítomné s materiálem státní komise pro vědeckotechnický rozvoj, připraveným pro jednání v předsednictvu vlády.

Technický rozvoj Tesly Litovel dokončením prototypu přehrávače MC911 rozvíjel koncepci postupného osvojení výroby na bázi komponentů firmy Philips. Přehrávač MC911 už snižuje devizovou náročnost na polovinu. Další perspektiva digitální techniky v Tesle Litovel však zůstávala otevřená.

Konečné výsledky hospodaření Tesly Litovel ve 3. roce pětiletky byly celkem příznivé. Oproti roku 1987 došlo k dalšímu zlepšení, zejména při plnění ukazatelů UVV a zisku. Výroba zboží oproti plánu 353 milióny Kčs byla překročena o 3578 tisíc Kčs, což se příznivě promítlo do finančních ukazatelů. Nesplněn zůstal limit zásob a plán pracovníků. Ke konci roku chybělo 23 zaměstnanců (27 výrobních dělníků). Průměrné mzdy se zvýšily na 2624 Kčs, ovšem celostátní průměr mezd v průmyslu byl stále o celou čtvrtinu vyšší (3260 Kčs). Také v odborářské soutěži s družebním závodem v NDR jsme byli už třetím rokem úspěšní a udrželi si putovní standartu.

V investiční výstavbě byla dokončena plynová kotelna a připraveno zahájení zkušebního provozu na počátek roku 1989. Na nákup strojů a zařízení bylo vynaloženo téměř 19 miliónů Kčs, z toho 37 % na obráběcí a tvářecí stroje a 25 % na měřící techniku. V celém podniku byla instalována elektronická požární signalizace. Bezplatným převodem byl získán z Tesly Bratislava počítač EC1026, i když náš projekt ASŘP uvažoval s pořízením novější typy. Ve druhém pololetí byla prováděna instalace počítače a příprava na uvedení do provozu.

V souladu s koncepcí značného rozšíření speciální výroby byla zahájena stavba nového objektu, sedmipodlažního montážního provozu, s rozpočtovými náklady přes 63 milióny Kčs. Zpracovaná koncepce do roku 1995 uvažovala ještě s několikanásobně většími investicemi. Měla by to být nová hala pro CD přehrávače, skladové objekty, sklad chemikálií a čistírna odpadových vod, konečně by mělo být dobudováno i rekreační středisko Nová Ves.

Během roku došlo i k několika kádrovým změnám, do důchodu odcházeli poslední ze zakladatelské generace pracovníků. Z útvaru technicko-ekonomického plánování odešel Rostislav Papajk, zastupováním byl pověřen František Koutný, koncem roku byl pak jmenován vedoucím technicko-ekonomického plánování ing. Kašpárek a útvar ekonomika práce po něm převzal ing. Milan Procházka. Ve vedení odboru hospodaření nářadím vystřídal Vladimíra Bartoše Bedřich Pressfreund a místo něj převzal oddělení konstrukce nástrojů a přípravků František Navrátil. Vedoucím konstrukčního rozvoje se

stal po ing. Kosovi ing. Jiří Tincl a základního vývoje ing. Bohuslav Dokoupil. Útvar spolehlivosti místo J. Konejla vedl ing. Pavel Sič, do podnikové kontroly nastoupil za F. Hlaváčka Ladislav Komárek. Do důchodu odešla i Soňa Kuchařová a oddělení zvláštních úkolů převzala Ludmila Greplová.

Socialistická soutěž a rozvoj iniciativy jednotlivců i kolektivů byl orientován k závazkům na počest 40. výročí Února. Výrobní kolektivy vyhlašovaly údernické směny, brigádní forma práce a odměňování byla zavedena na osmi pracovištích s 251 zaměstnanci. Titul brigády socialistické práce drželo 40 kolektivů a dalších sedm o něj usilovalo. Uskutečnila se opět dvě podniková setkání brigády socialistické práce, na 33. v dubnu vystoupil soubor závodního klubu Hanačka, na 34. v listopadu studenti gymnázia Jana Opletala v Litovli.

Rekreace se zúčastnilo celkem 465 zaměstnanců a rodinných příslušníků. Řada akcí byla zorganizována pro děti, i když tradiční lyžařské zájezdy v době jarních prázdnin musely být pro nepřízeň počasí odvolány. V létě uspořádala komise ZV ROH pro práci s dětmi 4 zájezdy do Kutné Hory a okolí s účastí 112 dětí. Rekreační komise připravila dva turistické zájezdy do Orlických hor a Malé Fatry.

V květnu zorganizovali svazáci další ročník dálkového pochodu Údolím hanáckých Benátek. V červnu se uskutečnil 8. ročník turnaje v nohejbale o pohár podnikového ředitele. Mezi 22 družstvy z celého kraje se naše dvojice Urbášek-Štěpánek umístila na 6. místě.

Závodní pobočka vědecko-technické společnosti s předsedou ing. Kubíčkem aktivizovala svou činnost novým rozdělením členů do 10 odborných sekcí: plasty (Jiří Solovský), elektroniky (ing. Hoppe), povrchové úpravy (ing. Hrubý), automatizace (ing. Petružela), technologie (ing. Harszlak), výpočetní technika (V. Vojnar), ekonomika (po Lubomíru Šikovi ing. Macháčková), nářadí (L. Eliáš), stavební (Milan Pavlovský), spolehlivost (po J. Konejlovi ing. Sapara). Závodní pobočka má 278 členů, z toho 82 žen. Mimo tradičních zájezdů na brněnský veletrh se uskutečnil i zájezd na poznaňský veletrh spojený s exkurzí v polském podniku spotřební elektroniky DIORA. Výměnou byla umožněna i návštěva polských pracovníků v ČSSR.

Při popisu historie Tesly jsem se ještě nezmínil o závodní knihovně. Podnik spravuje dva knižní fondy. Je to technická knihovna, která má cca 5000 svazků odborné literatury a časopisů. Druhá, odborářská knihovna, má rovněž přes 5000 knih, převážně beletrie. Knihovnu spravuje po L. Greplové od 1.4.1988 archivářka K. Prucková. Na nákup knih věnuje ZV ROH ročně 10000 Kčs. Přes 300 čtenářů si ročně vypůjčí na 7000 knížek.

Po celý rok probíhaly přípravy na reorganizaci podniku v rámci přestavby národního hospodářství. Na 29. března bylo svoláno společné zasedání ZV ROH a vedení podniku, kde se projednaly úkoly 7. zasedání ÚV KSČ a III. plenárního zasedání ÚRO. Na reorganizaci se připravovala i výrobně hospodářská jednotka Tesla-SE Bratislava. Z jejího svazku odpadla už Tesla Holešovice, která se osamostatnila jako experimentující podnik.

Generální ředitelství přišlo s návrhem nahradit současné výrobně hospodářské jednotky akciovou společností, složenou z dosavadních podniků. V závěru roku byla ustavena a. s. Tesla-SE, zakládajícími členy se staly Tesly Orava, Bratislava, Přelouč a Litovel. Základní kapitál, složený z finanční a věcné hodnoty, byl v podstatě podílem těchto podniků na majetku rušené výrobně hospodářské jednotky.

V říjnu byli zaměstnanci oficielně informováni o postupu příprav na ustavení státního podniku Tesla Litovel. Počátkem prosince pak konference ROH schválila volební komisi pro řízení voleb orgánů socialistické samosprávy. Mezi 15 členy byli zástupci ROH, CZV KSČ, ZO SSM a vedení podniku.

Na svém zasedání 21.12.1988 projednala vláda ČSSR zprávu o II. etapě přestavby organizačních struktur národního hospodářství a svým usnesením číslo 338 schválila založení nových státních podniků. Od 1. dubna 1989 byl tak ustaven také **státní podnik TESLA Litovel.**

Plnění výrobních úkolů roku 1989 provázely od počátku ledna komplikace se změnou požadavků Tesly Orava. Snižoval se počet přijímačů dálkového ovládání DO22 při zvýšení předzesilovačů a DO17. Bylo nutno přemísťovat pracovníky, měnit rozpracovanost. V oboru autoelektroniky byl zaváděn nový elektronický zdroj impulzů EZI A, nebylo však připraveno pracoviště zahořování a tak se výroba opozdila.

Od února už zase citelně chyběly pracovní síly, situace se ještě zhoršovala chřipkovou epidemií. Už

tradičně vázly dodávky materiálů, jako gumové kotouče, plexikryty, elektrosoučásti. Pro nedostatek materiálu se do konce čtvrtletí nesplnilo plánované množství sad CD desek pro SSSR i autoelektroniky, při montáži dálkového ovládání byla situace tak kritická, že podnik musel požádat o změnu plánu.

Od dubna se zase zvýšily požadavky Tesly Orava na DO22 a tak museli být na tuto výrobu zařazeni pracovníci z montáže MC600Q. Autoelektronika se začala postupně převádět do odloučené dílny v Hrušovanech. Dílna je umístěna v provizorním Školícím středisku, s rozšířením na větší provozovnu je počítáno až po adaptaci zámeckého objektu od roku 1991. V současné době má dílna 27 zaměstnanců, mistrovou je Alena Rozsívalová, seřizovačem Josef Blažek, převod výroby z Litovle řídí V. Vánský.

Zřízení dílny v Hrušovanech nevyřešilo nedostatek zaměstnanců, do plánu chybělo v květnu 60 pracovníků, z toho 36 výrobních dělníků. O prázdninách opět vypomohli v rámci letní aktivity mládeže studenti z Prešova.

Počátkem roku byl podnik informován, že náš nejvýznamnější odběratel v NSR, p. Neugebauer, ohlásil konkurz. Značku LENCO však prodal firmě SEC Selectronic v Neu-Ulmu, která má zájem pokračovat v obchodní spolupráci. Analogové gramofony Tesly Litovel vhodně doplní současný sortiment této firmy a jedná se zřejmě o spolehlivého zákazníka.

Přes všechny potíže podnik plnil plánované úkoly jak ve výrobě zboží tak ve finanční oblasti (zisk, UVV a náklady), i když státní plán nebyl dosud přepočítán na nové velkoobchodní ceny platné od počátku roku. V důsledku finančního vypořádání s bývalou výrobně hospodářskou jednotkou se snížila i platební neschopnost, omezila se na částku nesplacených faktur od odběratelů.

Usnesení vlády ČSSR č.42/89 znovu potvrdilo dlouhodobou koncepci rozvoje podniku. Rozhodlo o vybudování kapacit pro roční výrobu 400 tisíc přehrávačů kompaktních desek ve státním podniku Tesla Litovel. Tento program představuje investici přesahující trojnásobně celou dnešní hodnotu základních prostředků. Otázku potřebných pracovníků by mělo vyřešit rozšíření provozovny v Hrušovanech. K aktuálnosti rozvoje CD přehrávačů přispívá i to, že po ročním zkušebním provoze začala v červnu sériová výroba digitálních gramofonových desek v Gramofonových závodech v Loděnici.

Se zřízením státního podniku byla spojena i povinnost vytvořit orgány samosprávy a zvolit ředitele podle ustanovení zákona o podniku. Přestavba národního hospodářství rozděluje pravomoc při řízení hospodářských subjektů mezi zakladatele (ministerstvo), ředitele a radu pracujících. Na mimořádném zasedání CZV KSČ přednesl zástupce zakladatele návrh kandidátů pro volbu ředitele: Zdeněk Vurbal, ing. Stanislav Bartoň a ing. František Klein.

Z řad zaměstnanců pak byli vybráni delegáti, jejichž úkolem bylo zvolit podnikového ředitele a Radu pracovního kolektivu, jako výkonný orgán socialistické samosprávy. Volby se konaly dne 1. června 1989. Ze 185 delegátů bylo přítomno 178 a ti zvolili ze 21 kandidátů 17 členů Rady a 2 náhradníky. Na ustavující schůzi byl pak zvolen předsedou Rady ing. Karel Haderka CSc, místopředsedkyní Věra Stejskalová, jednatelem ing. Milan Procházka.

Následovaly volby podnikového ředitele. Ze tří kandidátů získal v 1. kole ing. Bartoň 72 hlasů, Zdeněk Vurbal 57 hlasů a ing. Klein 3 hlasy. Protože žádný z kandidátů nedosáhl nadpoloviční většiny, postoupili dva s největším počtem hlasů do 2. kola. Ani zde nebylo rozhodnuto a až ve třetím kole získal ing. Stanislav Bartoň 61,6 % hlasů a byl tedy zvolen podnikovým ředitelem na pětileté období.

Nový podnikový ředitel ustanovil své náměstky: náměstek pro technický rozvoj ing. Zdeněk Kos, výrobní náměstek ing. František Klein, náměstek pro investiční rozvoj Zdeněk Vurbal, ekonomický náměstek ing. František Kašpárek, obchodní náměstek Jaroslav Kuba a personální náměstek ing. Ludvík Urban místo PhDr L. Smělého, který byl 26.5.1989 zvolen ředitelem okresního opravářského a průmyslového podniku DŘEVO-KOVO v Olomouci.

Rada pracovního kolektivu na svém 1. zasedání schválila jmenování náměstků a projednala aktuální otázky rozvoje podniku, zejména naše postavení v akciové společnosti Tesla SE Bratislava, vydání nového pracovního řádu a investiční záměry. Vzhledem k tomu, že ing. Haderka má vystřídat ve funkci obchodního náměstka J. Kubu, odcházejícího do důchodu, byl kandidátem na předsedu Rady ustanoven ing. Miloslav Tomášek.

Jmenování nových vedoucích v podniku si vyžádalo další kádrové změny. Ing. Urbana nahradil ve vedení odboru řízení jakosti Václav Vortel, ing. Kašpárka v technicko-hospodářském plánování zastoupil František Koutný.

Čtyřicáté výročí založení podniku tak provázely jedny z nejvýznamnějších změn v celé jeho historii. Z nevýznamného malého závodu se stal za tu dobu jeden z největších evropských výrobců gramofonů. Podnik dokázal sledovat světový trend vývoje gramofonové techniky od mikrozáznamu přes stereo a kvadrofonii až k digitální technice současnosti.

Nevyhnula se mu ani kritická období, jako se nevyhnula ani vývoji celého společenství států socialistického tábora. Přestavba národního hospodářství, uskutečňovaná nyní rozdílným způsobem, ale prakticky ve všech těchto státech, otevírá nové perspektivy pro generaci přebírající postupně řízení společnosti. Je vedena pod heslem demokratizace, pod heslem zvýšení vlivu každého jednotlivce na osudy vlastní, své rodiny, svého pracovního kolektivu.

Přes úspěchy, kterých bylo za 40 let dosaženo, zůstává ještě dost nevyřešených problémů. Extenzívní rozvoj hospodářství zanedbal mnoho v ochraně životního prostředí, nebyly dosaženy proklamované záměry ve většině společenských odvětví a ke spokojenosti občanů mnoho chybí. Přestavba může znamenat nástup nové cesty, pokud nezůstane torzem, jako dřívější přestavby připomínané na stránkách této kroniky. Závisí to na iniciativě a schopnostech jednotlivců stejně jako na podmínkách vytvořených společností.

Státní podnik Tesla Litovel nastupuje do dalších let s novým vedením a se smělými perspektivami nebývalého rozvoje. Tuto cestu budou se zájmem sledovat všichni, kteří se spolu s kronikářem zapsali do čtyřicetileté historie litovelské Tesly.

KONCERNOVÝ PODNIK TESLA – PŘÍLOHY

Stavy zaměstnanců a průměrné výdělky

	Stav zaměstnanců:						Průměrný výdělek:		
rok	**D**	**THP**	**celkem**	**ženy**	**učni**	**(dívek)**	**D**	**THP**	**celkem**
1980	1303	356	1667	1093	129	73	2066	2748	2212
1981	1283	356	1697	1121	106	56	2108	2782	2251
1982	1280	354	1699	1091	54	44	2172	2947	2337
1983	1263	356	1677	1069	54	44	2222	3052	2400
1984	1274	362	1709	1094	112	65	2292	3143	2480
1985	1257	373	1707	1082	121	71	2364	3067	2522
1986	1232	385	1699	1082	95	61	2278	2880	2423
1987	1203	388	1665	1044	96	60	2410	3036	2576
1988	1180	405	1657	1042	129	76	2423	3161	2624

Plnění plánu

rok	**Hrubá výroba**		**Výroba zboží**	**zisk**	**% plnění**
	v SC	**v BC**	**v BC**	**z výroby zboží**	
1980	270294	261603	261603	32539	100,1
1981	284542	276012	276054	34204	100,0
1982	306448	288772	288313	37397	100,1
1983	321001	302661	302307	45688	100,1
1984	356585	327315	326304	39421	100,4
1985	345606	340452	340162	38395	98,6
1986	338399	330862	332071	27967	97,4
1987	375608	345569	337429	43688	100,1
1988	397476	351605	356578	49353	101,0

hodnoty v 1000 Kčs, SC k 1.1.1977 (od 1985 k 1.1.1984)

Plnění ukazatelů plánu v 7. pětiletce

	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Výroba zboží v miliónech Kčs (ceny 1985)	241,4	259,6	281,7	292,7	319,7	340,2
UVV (v miliónech Kčs)	72,5	85,5	106,4	107,6	111,6	121,5
Rentabilita k výrobním fondům (%)		9,73	16,94	19,21	15,78	14,49
Vybavenost dělníků stroji (Kčs)		43309	47120	35704	37736	39208
Podíl nových výrobků z výroby zboží (%)		29,60	37,70	5,30	7,80	1,87
Rozdílové ukazatele při vývozu do socialistických zemí		95,57	90,15	94,51	90,26	94,48
Rozdílové ukazatele při vývozu do nesocialistických zemí:		50,18	45,09	53,06	56,54	35,71

Odbyt gramofonů v 1000 ks

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
vnitřní trh	121	134	135	137	163	125	92	98	100
socialistické země	83	87	71	44	62	96	80	40	26
nesocialistické země	16	8	14	42	16	20	32	44	16
celkem	220	228	220	223	241	241	204	182	142

Srovnání limitu zásob s plánem výroby

Rok	plán výroby v 1000 Kčs	spotřeba materiálu	Výrobní zásoby		Plánovaná doba obratu
			plán	skutečnost	
1982	288000	161668	56900	54923	128,5
1983	302000	168694	59500	59387	128,7
1984	325000	188672	56949	52145	110,6
1985	345000	191822	49756	62675	94,7
1986	341000	185066	39113	71665	77,2
1987	361000	189800	33505	51810	64,4
1988	353000	203033	42888	62812	76,0

Přehled výroby gramofonů

typa	dříve	1980	1981	1982	1983	celkem
HC04	-	-	14575	71434	65408	pokračuje
HC13	334228	57863	-	-	-	392091
HC14.20	77896	2981	311	-	-	81188
HC15	8269	27974	94279	98679	67766	pokračuje
HC16	-	-	-	-	12984	pokračuje
HC42	54033	28954	29698	24207	-	136892
HC43	-	-	-	7797	34454	pokračuje
HC44	31202	3209	-	-	-	34411
HC71	373366	97059	83875	-	-	554300
NAD5120	-	-	-	1333	30002	pokračuje
MC400	500	1376	2818	3584	791	9069
NC450	-	3	3005	2641	6166	pokračuje
NC470	-	-	-	-	4502	pokračuje
celkem		219419	228561	209675	222073	

typa	1984	1985	1986	1987	1988	celkem
HC03	-	-	47079	45845	33539	-
HC04	70591	78960	59846	8722	422	-
HC15	128	32	-	-	-	297127
HC16	97568	89121	55973	32466	19979	-
HC30	-	1248	28731	38624	33249	-
HC43	38479	41882	30032	20929	7765	-
HC48	-	-	292	3425	5183	-
HC49	-	-	-	-	1091	-
HC58	-	-	-	-	4200	-
NAD5120	7430	10829	12108	11758	12620	-
NC450	8113	7925	1422	6008	1799	-
NC452	-	-	-	-	3876	-
NC470	16816	10154	4402	4676	3755	-
NC500	-	-	125	1063	6166	-
MC600Q	-	50	412	3287	2895	-
L802	-	-	-	-	70	-
MC900	-	1000	-	-	-	1000
MC901	-	-	982	898	6	1886
MC902	-	-	-	4399	5087	-
celkem	239125	241201	241402	182100	141702	

Přehled výroby kufrů

typa	dříve	1980	1981	1982	1983	1984	celkem
GE040	-	-	2108	30265	20112	16117	pokračuje
GE072	109137	29450	30589	-	-	-	169176
GE130	48273	1132	-	-	-	-	49405
GZ040	-	-	7462	21763	19757	-	48982
GZ041	-	-	-	-	1320	19471	pokračuje
GZ073	45216	11814	11853	-	-	-	68883
GZ711	49132	19989	19642	-	-	-	88763
GZC710	34685	12037	3278	-	-	-	50000
G710A	-	-	-	-	-	1000	pokračuje
NC150	3210	10702	9544	15869	4208	-	43533
NC160	-	-	-	-	-	8942	pokračuje
NC420	22521	9115	10783	8188	-	-	50607
NC430	-	-	-	5028	16647	15988	pokračuje
NC440	31202	3209	-	-	-	-	34411
NC450	-	3	3005	2641	6166	8113	pokračuje
NC470	-	-	-	-	4502	16816	pokračuje
NZC040	-	-	5005	19406	24219	24438	73068
NZC041	-	-	-	-	-	10565	pokračuje
NZC074	17618	3002	-	-	-	-	20620
NZC130	74924	6956	-	-	-	-	81880
NZC150	2043	13767	23403	21924	14109	-	75246
NZC160	-	-	-	-	5787	22117	pokračuje
NZC420	26167	13086	15755	13319	-	-	68327
NZC421	4242	2264	133	-	-	-	6639
NZC431	-	-	-	2644	15453	15525	pokračuje
NZC710	67985	20761	18513	-	-	-	107259
NZK145	19333	2981	311	-	-	-	22625
NZK150	-	-	721	3438	2143	-	6302
NZK160	-	-	-	-	907	4112	pokračuje

typa	1985	1986	1987	1988	celkem
GE040	9662	6448	-	-	84712
GZ030	-	5622	21776	15905	-
GZ041	27943	21336	2860	7	-
G710A	3945	2965	-	-	7910
NC160	8999	607	-	-	18548
NC300	979	11383	11287	13614	-
NC430	11480	4923	75	-	54041
NC435	-	2001	4000	1792	-
NC450	7925	1422	6008	1799	-
NC452	-	-	-	3876	-
NC470	10154	4402	4676	3755	-
NC500	-	125	1063	6166	-
NC580	-	-	-	4200	-
NZC030	-	41457	24069	17634	-
NZC041	41355	32062	5862	415	-
NZC160	17640	8281	3746	-	-
NZC300	269	10668	23839	19635	-
NZC431	16134	7105	243	-	-
NZK160	6901	5484	2462	-	-

Popis gramofonů

Chassis HC04

Stereofonní dvourychlostní gramofonové chassis (33,45). Trubkové raménko osazeno krystalovou vložkou VK4302. Přístroj vybaven pneumatickým zvedáčkem, koncové vypínání spojeno se zvednutím raménka přenosky. Převod ze synchronního motoru na talíř řešen pryžovým řemínkem. Odstup dosahuje -32 dB, rozměry 360x265x140, váha 4,6 kg. Konstrukce: J. Turek.

Chassis HC16

Stereofonní gramofonové chassis, synchronní motorek, náhon na talíř pryžovým řemínkem. Automatické vypínání. Trubkové raménko přenosky s výměnnou hlavičkou osazenou krystalovou vložkou, je možno použít i magnetodynamickou vložku s 1/2" uchycením. Rozměry 345x255x105, váha 2,5 kg, cena 910,-Kčs. Konstrukce: J. Spurný.

Chassis HC30

Stereofonní dvourychlostní plastové gramofonové chassis střední třídy. Převod ze synchronního motoru na dvoudílný talíř řešen pryžovým řemínkem. Trubkové raménko přenosky má výměnnou hlavičku osazenou magnetodynamickou vložkou s 1/2" uchycením. Automatické vypínání spojené se zvednutím raménka přenosky. Rozměry 360x255x95, váha 2 kg. Konstrukce: J. Turek.

Chassis HC43

Stereofonní gramofonové chassis, synchronní motorek, náhon na dvoudílný talíř pryžovým řemínkem. Trubkové raménko přenosky tvaru "S", vybavené odnímatelnou hlavičkou s 1/2" uchycením vložky. Přístroj je vybaven antiskatingem, koncovým vypínáním se zvednutím raménka přenosky. Odstup hluku -36 dB, rozměry 390x290x130, váha 4 kg. Konstrukce: Turek, Blaha.

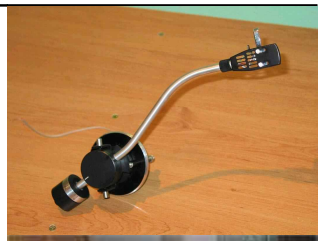

Chassis HC48

Stereofonní gramofonové chassis, vhodné pro zabudování do montážního výřezu, vybavené závěsnými pružinami proti otřesům. Dvourychlostní synchronní motorek, elektronické přepínání otáček s jemnou regulací, stroboskopická indikace. Tlumený zvedáček, magnetický antiskating, odnímatelná hlavička s 1/2" uchycením vložky. Odstup hluku -39 dB. Rozměry 410x 320x120, váha 7,3 kg. Pro firmu Lenco používáno označení L75/200. Konstrukce: J. Blaha.

Chassis HC49

Chassis HC48 s inovovanou regulací, pro firmu Lenco dodávané pod označením L75/300. Konstrukce: Blaha, Turek.

Chassis HC58

Stereofonní gramofonové chassis, vhodné pro zabudování do montážního výřezu, náhon na dvoudílný talíř řemínkem, raménko přenosky vybaveno samostatným zvedáčkem, odnímatelnou hlavičkou a antiskatingem. Rozměry 390 x290x130, váha 4 kg. Konstrukce: J. Grézl.

Chassis NAD5120

Gramofonový přístroj třídy Hi-Fi v plastikovém soklu s krytem, výměnné přenoskové raménko nové originální konstrukce umožňuje montáž libovolné přenoskové vložky s 1/2" uchycením. Rozměry 420x335x97, váha 4,6 kg. Konstrukce: J. Spurný, ing. Kos.

CD-Přehrávač MC900

Přehrávač digitálních desek. Snímání záznamu z desky je bezdotykové pomocí optického laserového snímače. K ovládání slouží vypínač s nízkým zdvihem, jedno víceúčelové a 6 jednoduchých nízkozdvižných tlačítek. Přehrávač je vybaven displejem s třemi indikačními diodami LED. Umožňuje naprogramovat až 20 skladeb v libovolném sledu. Rozměry 420x86x300, váha cca 4 kg. Konstrukce: ing. Špička, ing. Kučka, ing. Minář, J. Spurný.

CD-Přehrávač MC901

Nová varianta přehrávače MC900 se dvěma kanály. K ovládání slouží jedno víceúčelové a 7 jednoduchých nízkozdvižných tlačítek. Ke komunikaci je přístroj vybaven displejem a 5 indikačními diodami LED. Rozměry 420x86x300, výstupní napětí 2V, váha 4 kg. Konstrukce: ing. Špička, ing. Kučka, ing. Minář, J. Spurný.

CD-Přehrávač MC902

Dokonalejší typ přehrávačů řady 900, má zvýšenou schopnost opravy chyb, pro ovládání je určeno 13 mikrospínačových tlačítek. Odstup signál/šum je min. -90 dB. Rozměry 420x86x305. Konstrukce: ing. Špička, ing. Axman, ing. Kučka, ing. Minář, J. Spurný.

Kufříky bez zesilovače

NC160

Stereofonní chassis HC16, pružně vestavěné do dřevěného dýhovaného soklu s průhledným krytem. Rozměry 415x320x135, váha 5 kg, cena 1500,-Kčs. Konstrukce: J. Spurný.

NC300

Chassis HC30 v dřevěném soklu s průhledným krytem, odpružené pryžovými nožkami. Rozměry 400x325x120, váha 3,5 kg, cena 1570,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar.

NC430

Stereofonní chassis v dřevěném dýhovaném soklu s průhledným krytem, přístroj odpružený s možností výškového nastavení. Synchronní motorek, řemínkový náhon na dvoudílný talíř, trubkové raménko s odnímatelnou hlavičkou s 1/2" uchycením, vybavené antiskatingem. Automatické vypínání. Rozměry 450x370x160, váha 10 kg, cena 2650,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar.

NC435

Chassis HC43 v soklu s průhledným krytem. V černém provedení pod označením NC435A. Pro firmu Lenco používáno označení L435. Konstrukce: J. Grézl.

NC450

Stereofonní chassis třídy Hi-Fi v dřevěném dýhovaném soklu s průhledným krytem. Řemínkový převod, jemná regulace otáček motoru (použit krokový motor SMR300/100 s číslicovou regulací). Chassis je vybaveno automatickým zvedáčkem, fotoelektrickým vypínáním na konci desky a stroboskopickou kontrolou otáček. Přístroj je osazen přenoskovým raménkem P1101 s odnímatelnou hlavičkou s 1/2" uchycením vložky. Rozměry 450x350x160, váha 12 kg, cena 3620,-Kčs. Konstrukce: ing. Špička, J. Spurný.

NC452

Stereofonní gramofonový přístroj v dřevěném soklu s průhledným krytem, převod ze synchronního elektronicky řízeného motorku na dvoudílný masivní talíř je řešen řemínkem. Pro kontrolu a jemnou regulaci otáček je přístroj vybaven stroboskopem. Přístroj je odpružen proti otřesům gumovými nožkami. Kolísání nepřesahuje 0,12%, odstup hluku -37 dB. Rozměry 462x380x150, váha 9,5 kg. Konstrukce: J. Turek, J. Blaha.

NC470

Stereofonní gramofonový přístroj třídy Hi-Fi v plastikovém soklu s krytem. Tuzemská varianta přístroje NAD5120. Rozměry 420x335x97, váha 9,6 kg, cena 2520,-Kčs. Konstrukce: J. Spurný, ing. Kos.

NC500

Stereofonní přístroj vyšší třídy. Na tuhém nosném soklu je upevněna přenoska, pružně zavěšený synchronní motor a talíř. Základní otáčky talíře (33 ot. /min.) lze ručně přeřadit na 45 ot/min. Trubková přenoska s magnetodynamickou vložkou je vybavena ručně ovládaným zvedáčkem, antiskatingem a nastavitelnou sílou na hrot. Rozměry 415x320x110, váha 5,6 kg. Konstrukce: J. Turek.

NC580

Stereofonní chassis HC58 L vestavěné do soklu s průhledným krytem. Magnetodynamická vložka VM2103, odstup hluku -36 dB. Rozměry 412x331x115, váha 6 kg. Pro firmu Lenco používáno označení L435 GT. Konstrukce: J. Grézl.

MC600Q

Automatický stereofonní gramofonový přístroj vestavěný do plastového soklu s krytem. Automatická regulace otáček, přímý pohon talíře středovým motorem. Trubkové raménko přenosky umožňuje pohyb ramene vodorovně i svisle, plynulé nastavení síly na hrot, antiskatingu a tlumení. Přenoska je osazena magnetodynamickou vložkou VM2102. Přístroj je vybaven funkcí REPEAT = opakovaná reprodukce. Rozměry 460x380x115, váha 10 kg. Konstrukce: ing. Kučka, ing. Hoppe, M. Vepřek, ing. Minář.

G710A

Stereofonní přístroj s chassis HC43, přizpůsobený k vestavbě do typové řady 710A. Magnetodynamická vložka, antiskating. Rozměry 480x320x150, váha 7,5 kg. Konstrukce: ing. Pluhař.

Kufříky se zesilovačem

GZ030

Přenosný kufříkový gramofon s chassis HC03 a reproduktorem ve víku plastového kufříku. Integrovaný zesilovač má oddělené plynulé korekce hloubek a výšek, regulátor hlasitosti. Keramický snímací systém, možnost připojení magnetofonu, výkon 15W. Rozměry 360x300x150, váha 4,3 kg. Konstrukce: ing. Dokoupil.

GZ040

Přenosný kufříkový gramofon v dýhované dřevině s reproduktorem ve víku. Zvedáček se samočinným koncovým vypínáním, převod řemínkem. Monofonní zesilovač s oddělenými korekcemi hloubek a výšek a regulací hlasitosti. Rozměry 460x280x175, váha 6 kg, cena 1900,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar.

GE040

Chassis HC04 v přenosném koženkovém kufříku, reproduktor ve víku přístroje, monofonní zesilovač 4W, oddělené korekce hloubek a výšek, regulace hlasitosti. Rozměry 350x260x130, váha 5 kg, cena 1640,-Kčs. Konstrukce: J. Spurný.

GZ041

Přenosný kufříkový gramofon v dýhované dřevině s reproduktorem ve víku, inovace GZ040 s keramickou vložkou z NDR. Chassis HC04, monofonní zesilovač 4W, oddělené korekce hloubek a výšek, regulátor hlasitosti. Rozměry 460x280x175, váha 6 kg, cena 1980,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar.

NZC030

Stereofonní gramofonové chassis HC03 v plastovém soklu s průhledným krytem. Zesilovač 2x5W má oddělené plynulé korekce hloubek a výšek. Stereováha je ovládána jedním zdvojeným ovládacím prvkem. Možnost připojení magnetofonu. Rozměry 360x291x127, váha 4 kg. Konstrukce: ing. Dokoupil.

NZC040

Malá stereofonní souprava v dřevěném dýhovaném soklu s průhledným krytem. Zesilovač 2x 5W, vestavěné chassis HC04, převod řemínkem, koncové vypínání. Oddělená plynulá korekce hloubek a výšek, stereováha a regulace hlasitosti, výstup na magnetofon. Rozměry 415x320x135, váha 6 kg, cena 2020,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar.

NZC041

Malá stereofonní souprava v dřevěném dýhovaném soklu s průhledným krytem. Vestavěné chassis HC04, stereofonní zesilovač 2x4W, oddělené plynulé korekce hloubek a výšek, regulace hlasitosti, možnost připojení magnetofonu. Rozměry 415x320x135, váha 6 kg, cena 2140,-Kčs. Konstrukce: ing. Dokoupil.

NZC160

Chassis HC16 s magnetodynamickou vložkou v dřevěném dýhovaném soklu s průhledným krytem. Integrovaný zesilovač, regulátor hlasitosti, oddělené korekce hloubek a výšek, stereováha, ovládání tahovými potenciometry. V přístroji je vestavěn korekční předzesilovač, možnost připojení magnetofonu, tuneru, stereo sluchátek. Rozměry 568x320x135, váha 8 kg, cena 3040,-Kčs. Konstrukce: J. Spurný.

NZC300

Chassis HC30 v dřevěném dýhovaném soklu s průhledným krytem, stereofonní zesilovač 2x10W, oddělené korekce hloubek a výšek, regulátor hlasitosti, elektronická pojistka proti zkratu a přetížení. Možno připojit tuner, magnetofon, mikrofon, stereo sluchátka. Rozměry 400x374x145, váha 5,6 kg, cena 3200,-Kčs. Konstrukce: J. Lang.

NZC431

Chassis HC43 v dřevěném soklu s průhledným krytem, tranzistorový zesilovač, šumový a hloubkový filtr, plynulá korekce hloubek a výšek, elektronická pojistka chránící výkonové tranzistory před přetížením. Možnost připojení magnetofonu, tuneru, kvadrofonního adaptéru, stereo sluchátek. Rozměry 450x370x160, váha 12 kg, cena 5330,-Kčs. Konstrukce: ing. Kašpar.

NZK150

Stereofonní kombinace chassis HC15 s kazetovým magnetofonem a stereofonním zesilovačem. Vybavení odpovídá přístroji NZK160. Rozměry 570x350x140, váha 12 kg, cena 5700,-Kčs. Konstrukce: ing. Špička, J. Lang.

NZK160

Stereofonní kombinace chassis HC16 s magnetodynamickou vložkou, kazetovým magnetofonem a zesilovačem 2x10W. Magnetofon nové konstrukce se zubovými převody a koncovým vypínáním, úroveň záznamu nastavovaná automaticky, vhodný pro kazety CC. Možno připojit tuner, další magnetofon, stereo sluchátka, mikrofon. Rozměry 570x350x140, váha 12 kg, cena 5890,-Kčs. Konstrukce: J. Spurný.

KZC100

Bytová souprava samostatného gramofonového přístroje NC420 a vestavěného stereo zesilovače třídy Hi-Fi. Zesilovač je vybaven šumovým a hlukovým filtrem, plynule nastavitelné oddělené korekce hloubek a výšek. Regulace hlasitosti, stereováha, elektronická pojistka. Výkon zesilovače 2x20W, zkreslení max. 0,5%, odstup -65 dB. Rozměry 600x400x700, váha 23kg. Bylo zhotoveno jen minimální množství v letech 1980-1981. Konstrukce: ing. Z. Kos, J. Spurný, ing. Joura.

AZQ100L

Kvadrofonní adapter pro stereogramofony, vybaven stereofonním zesilovačem 2x8W pro zadní kanály. Konstrukce: ing. Kellner.

AP52

Stereofonní kazetový autopřehrávač pro kazety typu C60 a C90 s možností rychlého převíjení vpřed i vzad. Určen pro automobily s palubní sítí 12V a se záporným pólem spojeným s kostrou. Vybaven integrovaným stereo zesilovačem a koncovým vypínáním. Výkon 2x3W, zkreslení 10%. Rozměry 51x178x170, váha 1,6 kg. Konstrukce: ing. Kubíček s kol.

Zesilovače

AZS100L

Tranzistorový stereofonní zesilovač 2x8W. Vstup pro krystalovou vložku, magnetofon, tuner, výstup pro reproduktory 2x4 Ω a sluchátka. Rozměry 390x300x90. Konstrukce: J. Lang.

AZS101

Tranzistorový stereofonní zesilovač v dřevěném soklu, hudební výkon 2x10W, osazen IO, vybaven regulátorem hlasitosti, regulací hloubek a výšek, při provozu sluchátek automaticky odpojeny reproduktory. Rozměry 415x350x80, váha 4 kg. Konstrukce: J. Lang.

AZS222

Stereofonní tranzistorový zesilovač s hudebním výkonem 2x40W, možno připojit magnetodynamickou vložku, tuner, další stereofonní zdroj s linkovou úrovní (na př. CD-přehrávač), regulace hlasitosti, stereováha, tlačítkový přepínač vstupů. Rozměry 420x280x90, váha 5,8 kg. Konstrukce: ing. Kellner

---

AZS223

Stereofonní zesilovač, obdoba AZS222, navíc je vybaven indikací výstupního výkonu pomocí LED diod. Konstrukce: ing. Kellner.

AZG982

Stereofonní korekční předzesilovač pro přizpůsobování signálu z magnetodynamické vložky pro vstup běžných nf zesilovačů. Osazen křemíkovými tranzistory. Rozměry 169x85x40, váha 190 g. Konstrukce: ing. Kučka.

AZG983

Stereofonní korekční předzesilovač pro přizpůsobování signálu z magnetodynamické vložky pro vstup běžných nf zesilovačů, které nejsou pro tyto vložky přizpůsobeny. Má vlastní síťový zdroj a je vestavěn do plechové skříňky. Výstupní napětí 350mV, rozměry 190x95x60, váha 0,9 kg. Konstrukce: ing. Hoppe.

Dálkové ovládání

Předzesilovač 8AN310001

Dálkové ovládání barevného televizoru je kombinace přijímače s vysílačem. Předzesilovač slouží k příjmu infračerveného záření v pásmu 930 - 960 nm z vysílače 6PN310 00 a modulovaného kmitočtu cca 35,7KHz. Elektronické součástky jsou osazeny na desce plošných spojů, která je umístěna v kovovém pouzdře. Napájecí napětí 12V, proudový odběr 12,5 - 20 mA, funkčnost 0,5 - 12 m od televizoru. Konstrukce: J. Grézl.

Vyrábí se od srpna 1986 v počtu cca 1000 ks denně.

Přijímač 6PN054 17

Součást dálkového ovládání barevných televizorů v součinnosti s předzesilovačem a vysílačem. Přijímač obsahuje obvody: Stabilizovaný zdroj 12V a opožděný zdroj 5V, generátor hodinových pulzů 62,5KHz, relé pro vypínání televizního přijímače do pohotovostní polohy, dekodér povelů z vysílače dálkového ovládání. Přijímač umožňuje i ovládání televizoru pomocí tlačítek bez vysílače, přičemž ovládá funkce: krokování voleb a zobrazení čísla na obrazovce. Konstrukce: J. Grézl.

V Tesle Litovel se vyrábí od srpna 1986 v počtu cca 900 kusů denně.

Přijímač 6PN054 22

Ve spojení s předzesilovačem a vysílačem slouží k dálkovému ovládání barevného televizoru s napěťovou syntézou a automatickým vyhledáváním stanic a šestnáctikrokovou předvolbou. Je určený k vestavbě do televizoru. Obsahuje obvody: stabilizovaný zdroj 12V a 5V, generátor hodin 62,5KHz, relé pro spínání barevného televizního přijímače, dekodér povelů z vysílače DO, obvod napěťové syntézy s krystalem 4,43 MHz s pamětí 16 voleb, s automatickým vyhledáváním stanic a zobrazením velikosti ladícího napětí a zařazovaného pásma na obrazovce. Konstrukce: J. Grézl.

V Tesle Litovel se vyrábí od července 1988 v počtu cca 300 kusů denně.

Druhý výrobní program

Elektrický omývač APO020 a APO030

Elektrický omývač čelního skla motorových vozidel APO020 je pro jmenovité napětí 12V, APO030 pro 24V. Soupravu omývače tvoří čerpací jednotka, nádobka s držákem a víčkem, rozvodka, tryska a spojovací materiál pro montáž. Základní částí je čerpací jednotka složená ze ss motorku a zubového čerpadla. Čerpací jednotka se montuje odděleně od nádobky s kapalinou, která se plní vodou nebo směsí alkoholu a vhodných přísad, při teplotě pod bodem mrazu vhodnou nemrznoucí směsí. Výkon čerpadla je min. 15 cm, obsah nádržky 2,5 l. Konstrukce: ing. Hartman.

Elektrický omývač APO040 a APO050

Inovovaný typ omývače s novým konstrukčním řešením, které umožňuje montáž přímo do nádržky s kapalinou. Omývač APO040 je pro jmenovité napětí 12V, APO050 pro 24V. Konstrukce: ing. Hartman.

Elektronický zdroj impulzů EZI15/75

Elektronický zdroj impulzů slouží k pohonu elektromagnetického čerpadla paliva nezávislého topení automobilů s napájením 24V. Umožňuje volbu dvojí rychlosti čerpání paliva. Elektronická část zdroje je umístěna na DPS, na které jsou připájeny ploché násuvné kontakty. Deska je uložena v kovovém pouzdře. K síti vozidla se připojuje tělesem zásuvky osazenými spojkou-dutinkou. EZI je tvořen multivibrátorem s elektronickým přepínáním opakovací frekvence. Multivibrátor řídí výkonový stupeň, který přímo ovládá zátěž. Provoz výrobku je zaručen v rozmezí teplot od - 30ºC do +65ºC při relativní vlhkosti 80 %. Konstrukce: ing. Joura.

přepínač směrové signalizace PSS

Výrobek ovládající směrovou signalizaci motorových vozidel se současnou kontrolou správné činnosti směrových světel. Je tvořen multivibrátorem a kontrolními obvody. Multivibrátor ovládá relé, které spíná okruh signalizačních světel. Vyrábí se pro napětí 24V (výjimečně i pro 12V). Elektronické součástky jsou umístěny na DPS a celek je vsunut do kovového pouzdra. Připojení ke zdroji pomocí nožového konektoru, který je součástí pouzdra. Konstrukce: ing. Joura.

Intervalový spínač

Slouží k ovládání a řízení stěračů automobilů. Základním prvkem je nestabilní klopný obvod, který přes relé ovládá motorek stěrače. Má tři polohy určující dobu sepnutí: 2,4 - 6 - 12 sec. Vyrábí se pro napětí 12 a 24V. Elektronické součásti jsou umístěny na DPS, celek je zabudován ve dvoudílném plastikovém pouzdře. Konstrukce: ing. Joura.

Oceněné výrobky Tesly Litovel

1980	**MC400**	Zlatý kahan, Ostrava
1981	**NC450**	Zlatá medaile, Brno
1982	**NAD5120**	Zlatá medaile, Brno
1984	**MC600Q**	Zlatá medaile, Brno
1985	**NC300**	Zlatá medaile, Brno
1986	**MC900 + AZS222**	Zlatá medaile, Brno

Výrobky zařazené do 1. stupně jakosti

1980	**NC450**
1981	**NZC040**
1982	**HC43, NC430**

TECHNOLOGICKÉ INOVACE

Výroba gramofonů

1980	Mechanické stříhání a odizolování vodičů stříhačkou KOMAX
1981	Tváření lůžek pro přenosku na soustružnickém automatu
1981 - 1983	Soubor technologií galvanických povrchových úprav v nové galvanizovně
	Zavedení tvarovaček součástek (zařízení VD039)
1982	Tvarové frézování dílců pro NAD složenými frézami
	Výroba plochých přenosek pro NAD
	Bezodpadové stříhání segmentů talířů
	Bezodpadová technologie výroby kolíčků konektorů (náhrada třískového obrábění lisováním)
1983	Rotační sítotisk na závaží přenosky (zařízení VG002)
	Poloautomatický jednoúčelový stroj na závaží přenosek (zař. VD040)
	Čistění drobných součástí ultrazvukovou čističkou
1984	Obrábění odlitků talířů na poloautomatu SPC25
1986	Zavedení technologie nepájivého spojení (zařízení VA129)
	Stříhací automat na fólie pro RK (bublinky) (zařízení VD049)
1987	Zavedení testerů z PLR u DO17
1987 - 1988	Zavedení testerů z n. p. Tesla Orava u DO17 a DO22
1988	Zavedení testeru ICCT2000 u MC925
	Obrábění odlitků talířů na číslicově řízeném stroji
	Zavedení tvarovaček součástek (zařízení VD053)
1989	Zavedení tvarovačky drátových spojek (zařízení VD057)
	Barvení vodičů do přenoskových šňůr (zařízení VD051)
	Automat na trubky přenosek (zařízení VD041)

Výroba motorků

1981	Náhrada dynamoplechu hlubokotažným plechem pro rotory a statory
1983	Broušení pojišťovacích drážek v hřídelích
1984	Zavedení technologie válečkování přesných otvorů dynamickou hlavou Hagenscheidt
	Zavedení vrtání cínobronzových materiálů chromovanými vrtáky na soustružnickém automatu
1985	Zavedení technologie dílenského měření kruhovitosti otvorů s přesností 1-2 mí
	Zavedení manipulátoru vkládání dílců při výrobě ložisek motorků M305 (zařízení VD044)

Výroba vložek

1980	Vulkanizace kaučuku pro ložiska držáku hrotu
1981	Chemické leštění krytů
1982	Zalévání systémů vložek (zařízení VP093)
1983	Zpracování měkčeného PVC na přenoskové členy na lise Batenfeld
1984	Řezání magnetů válcovitého tvaru

Výroba ostřikovačů

1981	Drážkování komutátoru (3. drážky současně) (zařízení VD043)
1987	Montážní pracoviště s kontrolou APO040 (zařízení VS001)
1988	Lakovací zařízení rotorů VD046

Popis objektů na situačních plánech

A. Výrobní hala

Přízemí: dílny prvovýroby

Koridor v 1. patře: šatny, sociální. zařízení, vedení výrobního úseku

A 1. Lisovna

A 2. Sklad a stříhárna plechů

B Správní a skladový objekt

Suterén: sklad odbytu a expedice

Přízemí: expedice, expediční kontrola, opravna

1. patro: kanceláře obchodního úseku a výrobně dispečerský odbor

2. patro: montážní prostory

C. Původní lakovna a galvanizovna

C 8. Správní budova

Přízemí: jídelna

1. patro: kanceláře personálního úseku

2. patro: zdravotní středisko

3. patro: ředitelna, kanceláře ZV ROH a KSČ

D. Původní hlavní budova

Přízemí: dílny technické obsluhy výroby a nástrojárny

1. patro: kanceláře tech. úseku

2. patro: kanceláře ekonom. úseku a organizace a technika řízení

D 5. Řezárna materiálu

E. Pomocná budova (původně údržba)

Přízemí: sklad milice, kantýna (dříve uč. středisko)

1. patro: sklad milice, kanceláře tech. úseku

E 1. Učňovské středisko

Přízemí a 1. patro: dílny a šatny uč. střediska

2. patro: učebna, vedení účetního střediska, sál počítače

F. Doprava

Přízemí: garáže, požární zbrojnice, vývojová dílna, stolárna

1. patro: správa dopravy, kancelář racionalizace

G 1. Nová galvanizovna

M 3. Montážní hala

Přízemí: dílny montáže a racionalizace

Mezipodlaží: montážní provozy

M 4. Hlavní sklad

Přízemí: sklad a příjem zboží

1. patro: příjmová kontrola

OP. Neutralizační stanice, čistička vod

R. Transformátorovna a kompresorovna

S. Kotelna

T. Původní lisovna, pak závodní jídelna

UV. Sklad hořlavin

Z. Skladové objekty

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU

Rok 1980 – 1982

- Ředitel: Zdeněk Vurbal
    - sekretariát: Marie Kupková
    - právní oddělení : JUDr. Jaroslav Horák
    - podniková kontrola: František Hlaváček
    - ochrana podniku: Soňa Kuchařová
    - obrana: František Ilek
    - organizace a technika řízení: Josef Horák
    - odbor řízení jakosti: ing. Jiří Krátký
        - vstupní odbor technické kontroly: František Kvapil
        - výrobní odbor technické kontroly: Lubomír Siegl
        - výstupní odbor technické kontroly: Jaroslav Hrubý
        - typová zkušebna: ing. Vladimír Sapara
        - měrové středisko: Václav Vortel
- Ekonomický náměstek: Josef Pospíšil
    - ekonomika práce: František Klein
    - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk
    - odbor informační soustavy: Dagmar Pospíšilová
        - materiálová účtárna: Alois Zedník

- mzdová účtárna: Alena Richterová
- výrobní účtárna: Marta Vykydalová
- všeobecná účtárna: Antonín Krejčí

- Náměstek útvaru kádrové a personální práce: Stanislav Šrom
  - osobní oddělení: Olga Pospíšilová
  - kádrová práce: Libuše Šmídová, (1982) Eva Kulatá
  - péče o pracující: Miloslav Otáhal
  - iniciativa prac. : Eva Kulatá, (1982) Dana Krejčí
  - bezpečnost práce: Markéta Popelková
  - výchova kádrů: Luděk Smělý
    - učňovské středisko: Josef Baroň
- Technický náměstek: ing. Miroslav Marek
    - sekretariát: Emilie Pilařová
    - požární technik: Bohumil Táborský
  - technický rozvoj: ing. Jiří Kubíček
  - normalizace: Josef Šprenger
  - spolehlivost výrobků: Josef Konejl
  - konstrukční rozvoj: Antonín Kochwasser
    - změnová služba: (1979) Oldřiška Děčková
    - základní vývoj: ing. Jiří Tincl
    - konstrukční vývoj: Zdeněk Temlík
    - vývojová dílna: Jiří Hatoň
  - výrobní konstrukce: ing. Zdeněk Kos
  - technická příprava výroby: ing. Jan Harszlak
    - technologie nových výrob: Alois Prucek
      - obrábění: František Mrtka
      - montáže: Miroslav Pinkava
    - technická obsluha výroby: ing. Jan Petružela
    - technologický vývoj: Vrat. Hrubý
    - normování: Jaroslav Koléšek
    - technicko-hospodářské normování: Bohumila Jenderková
    - odbor racionalizace: ing. Jan Vostrovský
  - odbor hospodaření nářadím: Vladimír Bartoš
    - konstrukce nástrojů a přípravků: Bedřich Pressfreund
    - technická kancelář odboru hospodaření nářadím: Jaroslav Grunt
    - nástrojárna: Jiří Weiser
    - výdejna a údržba nástrojů: Bedřich Břunda
  - technická obsluha výroby: Jan Čulík
    - základní prostředky: Jindřich Běhal
    - stavební investice: Milan Pavlovský
    - energetika: Miroslav Zmund
    - údržba měřicích přístrojů: Svatopluk Rieger
- Obchodní náměstek: Jaroslav Kuba
    - sekretariát: Vlasta Skopalová
  - zásobování: Jarmila Zapletalová, (1982) ing. Jaromír Macháček
    - sklad: Josef Pávek
  - doprava: Alois Spurný
  - odbyt: ing. Karel Haderka
    - expedice: Svatava Gallová
    - oddělení technických služeb: ing. Ludvík Urban
      - reprografie: Jan Dobrovítovský
- Výrobní náměstek: ing. Gabriel Ošťádal

            - sekretariát: Jindra Levartová
        - výrobně dispečerský odbor: Leonard Novák
            - výrobní plán: Jaroslav Ličman
            - dispečer: Milan Kašparovský, (1981) Ludmila Korhoňová
            - kooperace: Miroslav Skácel
        - ekonom výroby: Milan Pospíšil
        - provoz prvovýroby: Josef Žouželka, (1981) Mojmír Gédoš
            - strojovna: Miroslav Jurásek
            - lisovna: Mojmír Gédoš, (1981) Josef Žouželka
            - polystyren: Jan Dostál
        - provoz montáží: Miroslav Snášel
            - chassis: Jan Žváček
            - kufry: Jaroslav Lederer
            - dílčí montáž: František Pinkava
            - malosériovka: Ladislav Komárek
            - Střemeníčko: Alois Svoboda
- ZV ROH: Antonín Völfl
- ZO KSČ: Luděk Smělý
- ZO SSM: Zdena Krausová

Rok 1983 – 1989

- Ředitel: Zdeněk Vurbal, (od 1.7.1989) ing. Stanislav Bartoň
            - sekretariát: Marie Kupková
        - právní oddělení : JUDr. Jaroslav Horák
        - podniková kontrola: František Hlaváček, (1988) Ladislav Komárek
        - zvláštní úkoly: Soňa Kuchařová, (1988) Ludmila Greplová
        - obrana: František Ilek, (1986) Josef Chlíbek
        - organizace a technika řízení: Josef Horák, (1987) ing. Václav Hoch
        - odbor řízení jakosti: ing. Jiří Krátký, (1984) ing. Ludvík Urban, (1989) V. Vortel
            - vstupní odbor technické kontroly: František Kvapil
            - výrobní odbor technické kontroly: Lubomír Siegl, (1986) ing. Antonín Karger
            - výstupní odbor technické kontroly: Jaroslav Hrubý
            - typová zkušebna: ing. Vladimír Sapara
            - měrové středisko: Václav Vortel
- Ekonomický náměstek: ing. František Klein, (1989) ing. František Kašpárek
        - ekonomika práce: ing. František Kašpárek, (1989) ing. Milan Procházka
        - technicko-hospodářské plánování: Rostislav Papajk, (1988) František Koutný, (1989) ing. František Kašpárek
        - odbor informační soustavy: Dagmar Pospíšilová, (1984) ing. Zdena Macháčková
            - financování: Kolouch, (1984) Dagmar Pospíšilová
            - mzdová účtárna: Alena Richterová, (1987) Libuše Ošťádalová
            - výrobní účtárna: Marta Vykydalová
            - všeobecná účtárna: Antonín Krejčí, (1985) Věra Pospíšilová
- Náměstek útvaru kádrové a personální práce: Stanislav Šrom, (1984) PhDr Luděk Smělý, (1989) ing. Ludvík Urban
        - personální odbor: Olga Pospíšilová, (1986) Eva Kulatá
        - kádrová evidence: Libuše Šmídová, (1982) Eva Kulatá
        - péče o pracující: Miloslav Otáhal (od 1984 spojeno s výchovou kádrů)
        - iniciativa pracujících : Dana Krejčí
        - bezpečnost práce: Markéta Popelková
        - výchova Kádrů: Luděk Smělý, (1984) Miloslav Otáhal

- učňovské středisko: Josef Baroň
- Náměstek technického rozvoje: ing. Miroslav Marek, (1988) ing. Zdeněk Kos
  - sekretariát: Emilie Pilařová
  - technický rozvoj: ing. Jiří Kubíček, (1985) RNDr. František Vychodil
    - Mezinárodní spolupráce a normování : (1984) ing. Jiří Krátký
  - spolehlivost výrobků: Josef Konejl, (1.8.1988) ing. Pavel Sič
  - konstrukční rozvoj: Antonín Kochwasser, (1985) ing. Zdeněk Kos, (1988) ing. Jiří Tincl
    - změnová služba: Oldřiška Děčková
    - základní vývoj: ing. Jiří Tincl, (1988) ing. Bohuslav Dokoupil
    - vývojová dílna: Jiří Hatoň
  - výrobní konstrukce: Zdeněk Temlík, (1986) ing. Miloslav Pluhař
  - odbor vývoje speciální techniky: (1985) ing. Jiří Kubíček
  - technická příprava výroby: ing. Jan Harszlak
    - technologie nových výrob: Alois Prucek, (1987) ing. Miloslav Tomášek
      - obrábění: František Mrtka
      - montáže: Miroslav Pinkava
    - technologická obsluha výroby: ing. Jan Petružela
    - normování: Jaroslav Kolébek
    - technicko-hospodářské normování: Bohumila Jenderková
    - odbor racionalizace: ing. Jan Vostrovský
  - odbor hospodaření nářadím: Vladimír Bartoš, (1988) Bedřich Pressfreund
    - konstrukce nástrojů a přípravků: Bedřich Pressfreund, (1988) František Navrátil
    - technická kancelář odboru hospodaření nářadím: Jaroslav Grunt
    - nástrojárna: Jiří Weiser
    - výdejna a údržba nástrojů: Bedřich Břunda
- Náměstek investičního rozvoje: ing. Petr Lakomý, (1989) Zdeněk Vurbal
  - investiční odbor: ing. Miroslav Lampar, (1988) ing. Ladislav Řmot
    - oddělení investic: Milan Pavlovský, (1988) JUDr. Pavel Dančevský, (1989) Jan Dostál
    - oddělení projekce: ing. Vladimír Mark, (1988) ing. Josef Popelka
    - stavební výroba: ing. Jaromír Vavrouch, (1986) JUDr. Pavel Dančevský, (1988) Lubomír Kolečář
    - oddělení VKF: (1988) ing. Jaromír Vavrouch, (1989) ing. Miroslav Pravec
  - odbor péče o základní prostředky: Jan Čulík
    - oddělení plánu a technické kontroly: Jindřich Běhal, (1986) Petr Vondrák
    - zámečnická dílna: Vladimír Fišr
    - strojní údržba: Lubomír Hanel
    - elektroúdržba: Vladimír Látal
    - energetika: Miroslav Zmund, (1986) Jaroslav Kryl
    - hospodářská správa: Stanislav Šrom, (1989) Mojmír Mazal
    - požární technik: Bohumil Táborský
- Obchodní náměstek: Jaroslav Kuba
  - sekretariát: (1984) Jana Svozilová
  - zásobování: ing. Jaromír Macháček
    - sklad: Josef Pávek
  - doprava: Alois Spurný
  - odbyt: ing. Karel Haderka
    - expedice: Svatava Gallová
    - oddělení technických služeb: ing. L. Urban, (1984) ing. Stanislav Bartoň, (1986) Jiří Macek
      - reprografie: Jan Dobrovítovský, (1986) Jan Kučera
- Výrobní náměstek: ing. Gabriel Ošťádal, (1986) ing. Stanislav Bartoň, (1989) ing. František Klein

        - sekretariát: Jindra Levartová, (1989) Drahomíra Sedláčková
    - výrobně dispečerský odbor: Leonard Novák, (1984) ing. Jaroslav Ličman
        - výrobní plán: Jaroslav Ličman, (1984) ing. Konečná-Pospíšilová, (1986) ing. Pavel Kotzot
        - dispečer: (1984) František Pinkava, (1985) ing. P. Kotzot, (1986) Miroslav Skácel, (1987) Jaroslav Lederer
        - kooperace: Miroslav Skácel, (1986) Vladimír Bartoš
    - ekonom výroby: M. Pospíšil, (1985) L. Ošťádalová, (1986) Marie Kusá
    - provoz prvovýroby: Mojmír Gédoš
        - strojovna: Miroslav Vébr, (1988) František Müller
        - lisovna: Josef Žouželka
        - polystyren: Jan Dostál
    - provoz montáží: Miroslav Snášel
        - dílovedoucí montážních dílen: Jan Žváček, Jaroslav Lederer, František Pinkava, Ladislav Komárek, od 1984: Jan Žváček, Jaroslav Lederer, František Bruštík, Vlast. Vánský, od 1987: Jan Žváček, František Bruštík, Vl. Vánský, Rudolf Koudelka, od 1988: František Bruštík, Rudolf Koudelka, Vlastimil Vánský
        - Střemeníčko: Alois Svoboda
        - Hrušovany: (1989) Vlastimil Vánský
- ZV ROH: Antonín Völfl, (1985) Antonín Kuncek
- ZO KSČ: Luděk Smělý, (1984) František Pinkava
- ZO SSM: Z. Krausová, (1984) ing. Karel Ondrášek, (1985) Jiří Dostál, (1986) Luboš Vychodil, (1988) Eva Bulová

Řešení bytové situace zaměstnanců Tesly:

V roce 1989 disponuje podnik Tesla Litovel se 216 bytovými jednotkami, z toho je 108 podnikových stabilizačních a 108 družstevních stabilizačních bytů.

Postupný vývoj bytové výstavby:

1949	Z Liba převzato 8 bytů v Palackého ulice 822 a 2 byty upraveny v Raškově hostinci
1961	Stavební bytové družstvo staví 12 bytů v Leninově ulici
1966	Úpravou a výstavbou získáno 22 bytů v Palackého ul., č. 905, 1000 a 1001 (vedle a naproti závodu)
1966	SBD předává 30 bytů v Gemerské ulici
1967	SBD předává 38 bytů na sídlišti Novosady
1968	Adaptace podnikové svobodárny pro 10 zaměstnanců v Gottwaldově ulici, číslo 886
1972	28 bytů podnikové stabilizační výstavby na Novosadech, číslo 553, 554 a 555
1976	Výstavba 22 bytů na sídlišti Vítězná, číslo 582
1979	Výstavba 22 bytů na sídlišti Vítězná, číslo 585
1985	Družstevní stabilizační výstavba 25 bytů na sídlišti Vítězná,1166, 1167 a 1169
1988	Družstevní stabilizační výstavba 70 bytů v Uničovské ulici , číslo 1192, 1194, 1196 a 1197
1989	Družstevní stabilizační výstavba 13 bytů v Uničovské ulici

Závodní výbory ROH:

1979

Předseda: Antonín Völfl

Alena Richterová, Sv. Gallová, E. Grosmannová, V. Gottwald, J. Horák, J. Ličman, H. Nantlová, B. Pressfreund, M. Sieglová, Z. Skládalová, Z. Špundová, M. Uličná, Josef Vychodil, Josefa Zapletalová.

Revizní komise: Radoslav Štýbnar, Ludmila Gottwaldová, Ludmila Greplová, J. Haderková, František

Ilek, Marie Mojdlová, František Navrátil.

Předsedové dílenských výborů: DV1: Miroslav Fišer, DV2: Květoslav Švec, DV3: Věra Mazalová, DV4: Antonín Kuncek, DV5: Soňa Kuchařová, DV6: Josefa Zapletalová.

Rozhodčí komise: RNDr. František Vychodil, Alois Čikl, Jan Dobrovítovský, Jana Dvořáková, Alois Horník, ing. Jiří Kučka, Anežka Kudrnovská, Vlastimil Kulhánek, Lubomír Siegl.

1981

Předseda: Antonín Völfl

Alena Richterová, Josef Horák, Josef Vychodil, Zdena Špundová, Marie Sieglová, Eva Kulatá, Bedřich Pressfreund, Světla Voglová, Antonín Kuncek, Svatava Gallová, Vlastislav Gottwald, Hana Nantlová, Marie Uličná, Jaromír Šutera, Jana Chrástecká, Josefa Zapletalová.

Revizní komise: ing. František Kašpárek, Ludmila Gottwaldová, Marie Mojdlová, Ludmila Greplová, Ladislav Skřepský, Radoslav Štýbnar, Lubomír Šik.

Předsedové dílenských výborů: DV1: Vladimír Krčál, DV2: Květoslav Švec, DV3: Věra Mazalová, DV4: Marie Krylová, DV5: Soňa Kuchařová, DV6: Josefa Zapletalová.

1984

Předseda: Antonín Kuncek

Josef Horák, Zdenka Blažková, Jan Čulík, Svatava Gallová, Vladimíra Hornová, Stanislav Klein, Eva Kulatá, Hana Nantlová, Bedřich Pressfreund, Alena Richterová, Marie Sieglová, Božena Solovská, Věra Spurná, Irena Soudková, Světla Voglová, Josefa Zapletalová.

Revizní komise: Ing. František Kašpárek, Ludmila Gottwaldová, Ludmila Greplová, Marie Mojdlová, Alena Theuerová, Lubomír Šik, Radoslav Štýbnar.

Předsedové dílenských výborů: DV1: Vladimír Krčál, DV2: Květoslav Švec, DV3: Věra Mazalová, DV4: Marie Krylová, DV5: Marie Polášková, DV6: Jitka Heinrichová, DV7: Alena Marková.

1986

Předseda: Antonín Kuncek

Josef Horák, Jana Polívková, Jan Čulík ml., Hana Nantlová, Eva Kulatá, Bedřich Pressfreund, Marie Mokrá, Vladimíra Hornová, Marie Polášková, František Mrtka, Světla Voglová, Irena Soudková, Marie Škurková, Zdena Blažková, Dája Linhartová, Eva Malíková.

Revizní komise: ing. František Kašpárek, Libuše Gabrlíková, Ludmila Gottwaldová, Ludmila Greplová, Radoslav Štýbnar, Alena Theuerová, ing. Miloslav Zatloukal.

Rozhodčí komise: RNDr. František Vychodil, Jan Dobrovítovský, Jana Dvořáková, Jitka Gottwaldová, Jaroslav Hrubý, ing. Jiří Kučka, Anežka Kudrnovská, Vlastimil Kulhánek, Miroslav Vebr.

Celozávodní výbor KSČ 1988

Předseda: František Pinkava

Josef Chlíbek, Jaroslav Hrubý, Milada Kolouškova, Svatoš Švec, Ladislav Komárek, Mojmír Gédoš, PhDr Luděk Smělý, Jaroslav Grunt, Zdeněk Stejskal, Marie Konečná, Miroslava Weiserová, Eva Stratilová, František Müller, Antonín Kuncek, Jitka Vojáčková, Soňa Šišmová. Kandidáti: Dagmar Klabanová, Naděžda Koníčková.

Kontrolní a revizní komise: Ludmila Greplová, Eva Kubáčová, Oldřiška Děčková, Bernarda Kubíčková, Jaromír Tejkl, Lubomír Frantík, ing. Antonín Karger.

Seznam poslanců ve volbách roku 1981

Do MěNV Litovel:

Ing. B. Dokoupil, Růžena Fendrychová, Jan Gabrlík, Vladimír Kulatý, ing. Petr Lakomý, Jiří Lang, František Navrátil, Vlastimil Sedlář, Miroslav Skácel, Alois Spurný, Petr Stejskal, Svatopluk Švec, Miloslav Tomášek, Zdeněk Urbánek, Antonín Urbášek, Jarmila Zapletalová.

Do MěNV Uničov:

Mojmír Gédoš, Markéta Popelková.

Do MNV v obcích:

Jiří Bušek (Olbramice), Jan Čulík ml. (Luká), ing. Zdeněk Freudl (Cholina), Vladimír Gabrlík (Luká), Jiří Gottwald (Hradečná), Marie Heroutková (Senice), Marie Cholinská (Slavětín), Svatka Kopová (Luká), Marie Koupilová (Luká), Svatka Kovářová (Vojtěchov), Josef Kučmín (Měník), Marie Kvapilová (Střemeníčko), Ivana Mrázová (Cholina), Marta Němečková (Náklo), Antonín Novotný (Náklo), František Pinkava (Luká), Jaromír Satora (Bouzov), František Snášel (Slavětín), Zdeněk Šišma (Luká), Marie Vysloužilová (Luká), Jiří Weiser (Mladeč), Jiří Ženožička (Bouzov).

Seznam poslanců ve volbách roku 1986

Do MěNV Litovel:

Vladimír Bartoš, Marie Drápalíková, Růžena Fendrychová, P. Grossmann, Stanislava Hejlová, Jiří Lang, František Navrátil, Eva Navrátilová, Alois Spurný, Svatoš Švec, Miloslav Tomášek, Zdeněk Urbánek, Milena Varmužová, Jarmila Zapletalová.

Do MěNV Uničov:

Mojmír Gédoš, Markéta Popelková, Jitka Vojáčková.

Do MNV v obcích:

Jindřich Běhal (Senice), Emílie Crhová (Mladeč), Jiří Gottwald (Bílá Lhota), Marie Cholinská (Slavětín), Jiří Kopa (Olomouc), Svatava Kopová (Ješov), Marie Koupilová (Ješov), Ludmila Krejčí (Náklo), Václav Kuba (Střemeníčko), Bernarda Kubíčková (Náměšť), Josef Kučmín (Měník), Vladimír Kulatý (Měrotín), Eva Malínková (Střemeníčko), Jiří Maxant (Mladeč), František Müller (Slavětín), Marta Němečková (Náklo), Zdeněk Šišma (Ješov), Jana Šmoldasová (Cholina), Emilie Vašková (Bouzov), Karel Vojáček (Slavětín), Jiří Ženožička (Bouzov), Jiří Weiser (Mladeč).

Socialistická soutěž

Hnutí brigády socialistické práce:	1980	1981	1982	1983	1984
Počet kolektivů s titulem brigády socialistické práce	44	45	45	45	44
v nich počet členů	916	963	943	952	979
Počet kolektivů soutěž. o titul	1	1	2	1	1
v nich počet členů	23	5	6	3	3
Nositelé bronzových odznaků brigády socialistické práce	631	521	471	428	449
Nositelé stříbrných odznaků brigády socialistické práce	238	264	291	318	308
Nositelé zlatých odznaků brigády socialistické práce	-	2	8	8	11
Závazky:					
Podnikové	1	1	1	3	3
Kolektivní	72	82	60	79	88
Sdružené	2	3	6	4	5
Soutěže:					
Soutěž mistrů	22	24	23	24	24
Soutěž technicko-ekonomického plánování "Účty úspěchů"	-	-	28	95	125
Soutěž řidičů	23	22	22	22	22
Progresivní formy:					
Komplexní racionální brigády (kolektivů)	7	1	3	2	4
(osob)	40	6	21	26	28
Brigádní forma práce a odměn	-	-	-	1	1
(osob)	-	-	-	26	25
Práce bez vad (kolektivů)	1	1	2	2	10
(osob)	26	21	62	64	224
Údernické hnutí (kolektivů)	14	16	13	15	19
(osob)	315	425	341	419	526
Počet údernických směn	21	45	100	158	757
Úspory:					
Materiálu a režie (1000 Kčs)	1130	1196	1398	1633	957
Pracnosti (NH)	57959	40191	63705	57959	37048
Brigádní hodiny:					
Ve výrobě	92825	84557	76325	61579	69236
Pro zlepšení životního a pracovního prostředí	9767	12101	13201	12235	12670
V akcích "Z"	20961	17301	18936	17015	19233

Hnutí brigády socialistické práce:	1985	1986	1987	1988
Počet kolektivů s titulem brigády socialistické práce	44	36	40	40
v nich počet členů	997	845	903	911
Počet kolektivů soutěž. o titul	2	3	6	7
v nich počet členů	9	16	80	76
Nositelé bronzových odznaků brigády socialistické práce	501	745	797	701
Nositelé stříbrných odznaků brigády socialistické práce	305	366	335	336
Nositelé zlatých odznaků brigády socialistické práce	10	9	15	14
Závazky:				
Podnikové	3	2	2	3
Kolektivní	92	131	167	116
Sdružené	5	4	4	6
Soutěže:				
Soutěž mistrů	25	22	21	21
Soutěž technicko-ekonomického plánování "Účty úspěchů"	124	124		
"Osobní účty inženýrů"	31			
Soutěž řidičů	22	22	22	22
Progresivní formy:				
Komplexní racionální brigády (kolektivů)	3	3	2	5
(osob)	30	24	12	8
Brigádní forma práce a odměn	1	1	2	8
(osob)	25	24	32	251
Práce bez vad (kolektivů)	13	21	30	podnik
(osob)	305	779	894	podnik
Údernické hnutí (kolektivů)	18	20	26	17
(osob)	515	541	642	509
Počet údernických směn	881	700	451	514
Úspory:				
Materiálu a režie (1000 Kčs)	800	662	1233	1480
Pracnosti (NH)	55754	10159	82166	67615
Brigádní hodiny:				
Ve výrobě	92265	115694	72956	53104
Pro zlepšení životního a pracovního prostředí	36835	30409	15490	23576

Vyznamenaní pracovníci

Čestné uznání vlády ČSSR a ÚRO:

Božena Mikesková (1982), Marie Sieglová (1982), Antonín Völfl (1982), Soňa Kuchařová (1983), Zdena Slouková (1983), Květoslav Čamek (1984), Svatava Gallová (1986), Marie Hořínková (1986), Stanislav Klein (1986), Jan Doubrava (1988).

Průkopník socialistické práce:

Melánie Fritscherová (1983), Jarmila Zapletalová (1983), Bedřich Pressfreund (1985), Ladislav Eliáš (1988).

Za vynikající práci:

Marie Uličná (1983), Zdeněk Vurbal (1983), Svatoš Švec (1985), Vlastimil Kulhánek.

Za pracovní věrnost:

Vladislav Gabrlík (1981), Jiří Látal (1982), Jan Vydržel (1985), Jan Žváček (1988).

Za obranu vlasti:

Josef Baroň (1982)

Vzorný pracovník civilní obrany:

Jiří Solovský (1981), Bohumil Táborský (1982), Jan Doubrava (1984), ing. Jiří Tincl (1986), Zdeněk Vurbal (1986), Zdeněk Kusý (1987), Jan Čulík (1988), Miloslav Děček (1988), Josef Horák (1988).

Zasloužilý pracovník ministerstva:

Olga Pospíšilová (1981), Marie Krylová (1982), Vlastimil Kulhánek (1982), Hana Nantlová (1983), Jiří Hatoň (1984), Josef Horák (1984), Antonín Kochwasser (1984), Milada Kolouškova (1984), ing. Zdeněk Kos (1984), František Pinkava (1984), Miroslav Snášel (1984), Josefa Zapletalová (1984), Jaroslav Grunt (1985), Božena Jurečková, Vladimíra Hornová (1986), Marie Polášková (1987), Květoslav Švec (1988).

Vzorný inovátor rezortu:

Ing. Jan Kašpar (1983), ing. Zdeněk Kos (1983), Jan Turek (1983).

Vzorný pracovník koncernu:

František Ilek (1980), Marie Polášková (1980), ing. Jaroslav Ličman (1981), Alena Štýbnarová (1981), Marie Cholinská (1982), Bedřich Pressfreund (1982), Anna Vašková (1982), Stanislav Novák (1983), Emílie Sekaninová (1983), Věra Smékalová (1983), Václav Vortel (1983), Jaroslav Hrubý (1984), Vladimír Látal (1984), Jaroslav Kuba (1984), ing. Miroslav Marek (1984), PhDr Luděk Smělý (1984), Eva Stratilová (1984), Marie Konečná (1986), Marie Příkopová (1986), Božena Švancerová (1986), Mojmír Gédoš (1987), Marie Kobzová (1987), Věra Stejskalová (1987), Anna Dostálová (1988), Věra Kořenková (1988), Jarmila Saparová (1988).

Čestné uznání vlády ČSSR a ÚRO pro kolektivy:

Brigády socialistické práce vrtačky a ruční prac. (1983), brigády socialistické práce technologie (1983), brigády socialistické práce montáž vložek (1983), brigády socialistické práce malosériová dílna (1984), brigády socialistické práce racionalizace (1984), brigády socialistické práce lisovna PH (1985), brigády socialistické práce APO Střemeníčko (1985), brigády socialistické práce expedice (1986), brigády socialistické práce útvaru kádrové a personální práce (1986), brigády socialistické práce rozvoje systémů řízení (1987), brigády socialistické práce balírna (1988).

Závodní pobočka Československé vědecko-technické společnosti:

Předseda: ing. Jiří Kubíček

Ing. Zdeněk Kos, Bedřich Pressfreund, Božena Solovská, ing. Stanislav Bartoň, Jiří Grézl, ing. Jan Hartman, ing. František Klein, Jaroslav Lešenar, Zdeněk Nevrlý, Marie Polínková.

Revizní komise: Ing. Ludvík Urban, Oldřiška Děčková, Radmila Veselá.

Rada pracujících:

Předseda: ing. Karel Haderka CSc.

Josef Baroň, Vladimíra Drešrová, Karel Kabelík, Ladislav Komárek, Vladimír Krčál, Vlastimil Kulhánek, Jaroslav Lederer, Zdena Navrátilová, ing. Jan Petružela, ing. Josef Popelka, ing. Milan Procházka, Věra Stejskalová, Alois Svoboda, ing. Jiří Špička, ing. Miloslav Tomášek, Václav Vortel.

Náhradníci: Rudolf Koudelka, Božena Veselá.

Turnaj v nohejbale o pohár Tesly, Vítězové jednotlivých ročníků:

1.	**1981**	Tatran Litovel
2.	**1982**	T. J. Sokol Tři Dvory
3.	**1983**	ZZN Olomouc
4.	**1984**	LMCH Přerov
5.	**1985**	Sigma Lutín
6.	**1986**	OP Prostějov
7.	**1987**	Hutní montáže Ostrava
8.	**1988**	Hutní montáže Ostrava

Zaměstnanci z prvního desetiletí, pracující dosud v podniku.

1949:	Mojmír Coufal, Miroslav Čikl, Jiří Hatoň, Antonín Kochwasser, Hynek Rašner, František Zatloukal,
1950:	Věra Jordánková, Zdenka Komárková, Dagmar Pospíšilová, Jiří Sapara,
1951:	Květoslava Marková, Marie Vysloužilová,
1952:	Marta Kulíšková, Zdeněk Mrtýnek, Zdenka Natrová, Bohumil Strupek, Radmila Veselá,
1953:	Stanislav Dolák, Zdenka Gottliebová, Karel Hanák, Antonín Konečný, Marie Loskotová, Jaromíra Neoralová, Božena Plšková, Marie Příkopová, Václav Vogl,
1954:	Naděžda Boháčková, Bedřich Břunda, Svatava Čapáková, ing. Václav Hoch, Božena Chovančíková, ing. Jan Kašpar, Marie Kuchařová, Jan Kvapil, Eliška Látalová, Josef Leibner, Jan Neoral, Stanislav Novák, Bedřich Pressfreund, Vlastimil Sedlář, Vlastimil Skopal, Božena Sontágová, Božena Šinclová, Květoslav Švec, Marie Urbanová, Ludmila Vortelová, Zdeněk Vurbal,
1955:	Ludmila Ambrožová, ing. František Klein, Květoslava Lakomá, Jiří Látal, Marta Losová, Ludmila Polášková, Jaroslava Prusková, Svatava, Skopalová, Alois Svoboda, Zdeněk Šišma, Josef Šprenger, Josef Vychodil, Vojtěch Zamykal, Jaroslav Zatloukal,
1956:	Josef Baroň, Vladimír Bartoš, Olga Fišarová, Božena Fišrová, František Hlaváček, Marie Kašparová, Josef Kučera, František Kutý, Antonín Nevěřil, Alois Spurný, František Svačinka, Jindřiška Šilberská, Ludmila Šmoldasová, Josef Žouželka,
1957:	Jiří Crhák, Jaroslava Crháková, Marcela Doláková, Ludmila Dostálová, Božena Eliášová, Zdeněk Gottwald, Josef Horák, Václav Kvapil, Marie Mrnková, Miroslav Nosek, Dobromila Nosková, Anna Smitalová, Božena Smitalová, Marie Smitalová, Jiřina Vaňáková, Jaromír Venus, Václav Vortel, František Zámečník,
1958:	Miroslav Fendrych, Jaroslav Golda, Lubomír Hanel, Františka Hlavinková, Miroslav Snášel, Miloslav Spáčil, František Svoboda, Bohumír Táborský, Jan Turek, Marta Vykydalová, Jiří Weiser,
1959:	Bohumil Berka, Ladislav Eliáš, Růžena Fendrychová, Melanie Fritscherová, Jiří Helekal, Ladislav Komárek, Zdenka Potužáková, Vlasta Rozmanová, Marie Štarmanová, Emilie Vašková, Milan Vepřek, František Vybíral, Jan Vydržel.

ROK 1989

Když jsem končil knihu o historii prvních 40 let výroby gramofonů v Litovli, považoval jsem za významný předěl, v němž by bylo vhodné vyprávění uzavřít, právě rok 1989. Přinesl nejen čtyřicáté výročí, ale i vznik státního podniku, spojený s reorganizací správy a signalizoval radikální proměnu struktury výroby. Původní výrobní sortiment, gramofonové přístroje, už představovaly pouze 33% hodnoty výroby zboží a ani spolu s tradičními doplňky (zesilovače, reproduktorové skříně, náhradní díly) nedosáhl poloviny produkce. Celá druhá polovina výroby byla určena pro mimotržní odběratele.

Značný objem, 35%, tvořilo dálkové ovládání barevných televizorů pro Teslu Orava a kolem 15% výrobky pro automobilový průmysl. Plány rozvoje se orientovaly na obrovský vládní projekt výroby CD přehrávačů, značný rozsah, podepřený výstavbou montážního objektu a samostatnou skupinou vývojových pracovníků, slibovala výroba speciálních zařízení pro ministerstva vnitra. Podnik, který vstupoval do pátého desetiletí své existence, tak zásadně měnil svůj charakter.

Přestavba národního hospodářství, kterou podle vzoru SSSR, ale se značným zpožděním a váhavě zahájila vláda v roce 1987, měla sice značnou publicitu, ale mlhavé perspektivy. Připravované změny byly sice na první pohled rozsáhlé, ale vyhýbaly se řešení zásadních otázek. Po negativních zkušenostech z řady dřívějších ztroskotaných přestavbových modelů jsem nebyl sám, kdo se na úspěch těchto nových plánů díval skepticky.

Do osudů litovelské Tesly však v každém případě přestavba struktury národního hospodářství zasahovala významně a proto i z tohoto hlediska znamenal rok 1989 zásadní zlom. V pololetí, kdy jsem své vyprávění uzavřel, nikdo ještě netušil, jaké revoluční změny ještě konec roku přinese. Začátek historie výroby gramofonů v Litovli je bezprostředně spojen se změnami národního hospodářství, které prováděla vládnoucí komunistická strana po uchopení moci v únoru 1948. Likvidace soukromého podnikání, soustřeďování výroby do monopolních celků, centrální řízení a plánování se zrušením konkurence a tržních vztahů právě tyto faktory podmínily a utvářely vznik a rozvoj naší gramofonové výroby. Soustředění a přerozdělování investičních prostředků umožnilo výstavbu rozsáhlých průmyslových podniků, které zejména v těžkém průmyslu dosáhly gigantických rozměrů. Ani Tesla Litovel by nepochybně nevznikla a nerozvinula se v monopolního výrobce gramofonů za normálních podmínek tržního hospodářství.

Centrální řízení však současně nebylo schopno efektivně sladit nespočetné množství vznikajících vazeb, narůstaly disproporce, projevující se zejména v tzv. dodavatelsko-odběratelských vztazích. Na trhu chyběly výrobky které zákazník potřeboval a současně rostly nepotřebné zásoby.

Direktivně určované ceny zboží (maloobchodní i velkoobchodní) přestaly vyjadřovat jeho hodnotu. O rozdělování společenských zdrojů rozhodovala stranou jmenovaná byrokracie. Protože úředníci nerozhodují o svém, ale o společném majetku, bylo nutno vydat množství předpisů a směrnic, pro kontrolu jejich dodržování zřídit aparát kontrolorů. Zákonitě se rozbujela nezodpovědnost a korupce, tedy podplácení oněch úředníků i kontrolorů. Vytratil se zájem o práci a mzda přestala být měřítkem efektivity.

Uzavření hranic zastavilo spolu s cestováním pracovníků také šíření technických poznatků a inovací. Růstu průmyslové i zemědělské výroby bylo dosahováno jen za cenu tzv. vnitřního zadlužení: omezovaly se prostředky na obnovu výrobního zařízení, na ekologii, údržbu budov, postupně pak i na sociální oblast, zdravotnictví, kulturu a školství.

To vše ve spojení s nehospodárně vynakládanými prostředky na rozsáhlý a neefektivní správní aparát, na zbytečné a nákladné investice doma i v zahraničí, vedlo ke snižování životní úrovně, zejména ve srovnání s jinými státy. Jednotlivé reformy, které KSČ v průběhu let vyhlašovala, měly tyto nedostatky odstranit, nikdy však nebylo připuštěno zpochybnění samotného centrálního plánování a řízení státu orgány vládnoucí strany. Každá kritika nedostatků byla ve svých důsledcích kritikou KSČ, byla proto provázena tvrdými sankcemi. Podmínkou udržení totalitní moci bylo omezení občanských svobod a nespokojenost občanů se proto soustřeďovala nejen na hospodářské nedostatky, ale ještě více na zjevné porušování lidských práv.

Tyto jevy nebyly ovšem žádnou novinkou charakterizující rok 1989, byly ve společnosti latentní už mnoho let, výrazněji pak od "normalizace" po roce 1968. Novou byla mezinárodní situace. Gorbačovova

perestrojka oslabila bezprostřední závislost států východní Evropy na SSSR a projevy samostatnosti, které na př. u nás v roce 1968 umlčely tanky Rudé armády, byly nyní beztrestné v Polsku, Maďarsku i NDR.

Naše komunistická strana se dlouho snažila zabránit každému náznaku opozice, chyběla jí však už opora mocného Sovětského svazu. Stačil pak nečekaný náraz, spojený s chvilkou nerozhodnosti, a moc strany, vládnoucí neomezeně 42 let, se zhroutila jako domek z karet. Tvrdý zásah bezpečnosti proti studentské manifestaci 17.11.1989 vyvolal takovou lavinu protestů v celém státě, že zcela ochromil mocenské orgány KSČ.

Byla vyměněna vláda, strana se vzdala ústavně stanovené vedoucí role, v úřadě prezidenta vystřídal Gustava Husáka vůdčí představitel opozice Václav Havel. Hlavním mluvčím revoluce se stalo hnutí Občanské fórum, vznikající spontánně ve městech i v podnicích, aby garantovalo cestu společnosti ke svobodným volbám.

Začátek pátého desetiletí historie podniku se tak stal nečekaně skutečným zlomem, který rozhodujícím způsobem proměnil celou společnost, nepochybně i samotný podnik a jeho perspektivy.

V prvních měsících roku 1989 měli však pracovníci podniku ještě jiné představy i starosti. Plnění výrobních úkolů bylo provázeno tradičními problémy. Chyběly pracovní síly, jejich nedostatek ještě zvýšila chřipková epidemie v únoru. Vázly dodávky materiálů, gumové kotouče, plexikryty, elektrosoučásti.

Rozhodující část výrobního programu, 34,6% - téměř 140 miliónů Kčs, tvořilo dálkové ovládání barevných televizorů. Sortimentní změny požadavků Tesly Orava na typy DO17 a DO22 komplikovaly výrobu už od počátku roku. Chybějící materiály, zejména integrované obvody a diody z Tesly Piešťany, pak zavinily nesplnění plánu v srpnu a září. Ani ve 4. čtvrtletí se situace nezlepšila, celoroční plán musel být vyrovnán jiným sortimentem a nebylo možno dosáhnout předpokládaného překročení hodnoty výroby.

Celkový počet vyrobených gramofonů dále klesl na 132 tisíce kusů (125 miliónů Kčs). Převládala typa HC30, dvourychlostní plastové chassis střední třídy montované i do kufříků NZC300, v celkovém množství 44370 ks. Řádově stejné množství (37262 ks) bylo vyrobeno přístrojů HC03 v monofonních (GZ030) i stereofonních kufrech (NZC030). Další sortiment zastupovaly chassis HC58 (včetně NC580) s polokufry NC452 a NC500, ve třídě Hi-Fi pak NC470 a automat MC600Q. Pokračovala i výroba přístrojů NAD5120. Znamená to, že v duchu platné koncepce se v oboru analogových gramofonů neprováděly významnější inovace.

Počátkem roku vyhlásil náš největší odběratel v SRN, p. Neugebauer, konkurz a značku LENCO převzal nový majitel, p. Mayer. Obchodní vztahy s Teslou Litovel byly udrženy, nicméně plánovaný objem vývozu gramofonů poklesl. Nové obchodní vztahy byly navázány s firmou CATH, pro kterou vývoj připravil reproskříně CD90. Tento první zástupce nové řady třípásmových skříní byl exportován v počtu 1876 ks ve 4. čtvrtletí. Celkem bylo všech reproduktorových skříní vyrobeno přes 112 tisíc kusů, i když trvaly potíže se zajišťováním reproduktorů z Tesly Val. Meziříčí a dřevěných skříní. Značný rozsah měla i výroba přenoskových vložek (77890 magnetodynamických a 53150 keramických) a zesilovačů (12850 ks).

Usnesení vlády ČSSR č.42/89 počátkem roku znovu potvrdilo koncepci rozvoje podniku v oblasti přehrávačů CD desek a schválilo vybudování kapacit pro 400 tisíc kusů ročně. Vlastní výroba CD přehrávačů pokračovala od září 1989 na bázi montáže rozložených sad fy Philips. V listopadu se jednalo i o další možnosti, kterou představovaly nabídky výrobců z Jižní Koree. Ve vývoji byl připraven a zaveden do výroby nový typ MC911, využívající nové generace obvodů signálové elektroniky fy. Philips. Přehrávač MC911, zejména svojí značně nižší cenou 6500 Kčs, oživil dosud stagnující prodej. Vyrobeno bylo 2467 ks, většímu rozvoji brání nedostatek devizových prostředků. Do konce roku 1989 byl vývojově připraven další digitální gramofon MC915.

V kooperaci s firmou RET Tallin byly do SSSR dodány osazené desky včetně skluzu z minulého roku v celkové hodnotě přes 4 milióny Kčs. Nové kontakty byly navázány s moskevským podnikem ORBITA. Ve 2. pololetí začaly být spolu s výzkumnými ústavy hledány další možnosti při využití CD techniky v širší oblasti aplikací. Konečné rozhodnutí o investiční výstavbě v Litovli bylo vázáno na výsledky státní

expertízy termínované do konce roku.

V oboru zařízení pro automobily pokračovala výroba ostřikovačů předních skel, téměř 200 tisíc kusů řady APO020 a 030 a 260 tisíc kusů nové řady APO040 a 050. Inovaci ostřikovačů představuje zpětný ventil, umožňující využití zařízení také pro ostřik zadního skla, t. j. s tryskou nad úrovní hladiny v nádržce a ve velké vzdálenosti od ní. Sériová výroba byla však odložena až na rok 1991. Z elektronických zařízení to byly přerušovače směrových světel (68 tisíc kusů), intervalové spínače (155 tisíc kusů) a elektrické zdroje impulzů (34 tisíce kusů). Toto zařízení, sloužící pro pohon elektromagnetického čerpadla paliva nezávislého topení automobilu, bylo podle požadavku zákazníka inovováno ve třech provedeních (EZI A, B a C). Výrobky pro automobilový průmysl dosáhly celkem hodnoty 56 miliónů Kčs.

Po nesplnění plánovaných výrobních úkolů ve třetím čtvrtletí, především pro nedostatek materiálu a nezahájení montáže MC911, se v říjnu situace ve výrobě zlepšila. I přes značné materiálové potíže bylo oproti plánu výroby zboží na rok 1989 ve výši 377000 tisíc Kčs dosaženo 378104 tisíce Kčs a plán tak splněn na 100,3%. Oproti předcházejícímu roku to opět představovalo zvýšení hodnoty výroby na 106,3%. Nové výrobky (MC911, CD90, EZI A, B, C) zaujímaly v objemu výroby zboží 3,88 %. Vzhledem k tomu, že do plánovaného stavu pracovníků chybělo 49 osob, byla i produktivita práce z ÚVV překročena na 117,9%.

Také plán odbytu byl překročen o 25 miliónů Kčs. Na vnitřní trh bylo dodáno 55% vyrobeného zboží, export byl nadále zajišťován prostřednictvím podniku zahraničního obchodu Artia. Dodávky do rublové oblasti tvořily cca 10% objemu výroby při rentabilitě 98,92, do devizové oblasti již pouze 4% s rentabilitou 54,70. Export tedy dále klesal, jen dodávky magnetodynamických vložek do NDR si udržely značný rozsah i dobrou rentabilitu.

Situace v prodeji analogových gramofonů v zahraničí je složitá, přesto by bylo možno lépe využít oblastí trhu, uvolněných firmami přecházejícími na jiný sortiment. Naše výrobky mají odpovídající technické parametry, zákazníci však nejsou spokojeni s některými vzhledovými částmi a s obchodní pružností.

Propagační činnost, prováděná oddělením technických služeb, spočívala v řadě poradenských akcí v obchodních domech, byl vydán nový kompletní katalog výrobního programu. Tesla Litovel se zúčastnila výstavy Interkamera v Praze, vystavena byla souprava špičkové reprodukční techniky: CD přehrávač MC902 a zesilovač AZS223. Tradiční je i účast na brněnském Mezinárodním veletrhu spotřebního zboží, tentokrát naposled společně se všemi podniky koncernu. Litovel vystavovala celý výrobní program, do soutěže o zlatou medaili však žádný výrobek nebyl přihlášen.

Kvalita naší výroby se udržovala na průměrné úrovni, žádný z výrobků nebyl zařazen do stupně "Q", ale žádný také neklesl do 2. stupně jakosti. K nejúspěšnějším patřily přístroje MC911 a NZC300. Ztráty z nekvalitní výroby se však oproti minulému roku částečně zvýšily a dosáhly 0,43% výkonů (1746 tisíc Kčs).

Z nových investic byla zkolaudována a uvedena do provozu plynová kotelna. Podnik tak získal ekologicky nezávadný zdroj tepla o výkonu 2x6 tun páry za hodinu. Účinností nových kotlů 88% oproti 72% u kotelny na tuhá paliva bylo docíleno i značné úspory paliv a energie. Mimo řady opatření v rámci kolektivní smlouvy patří k větším investicím uvedení do provozu spalovny odpadků ve Střemeníčku. Postupně byla vybavována technologií nová provozovna v Hrušovanech, kde už pracovalo 20 zaměstnanců na montáži intervalových spínačů. V základním závodě v Litovli pokračovala stavba objektu určeného pro speciální výrobu.

V oblasti zavádění výpočetní techniky se instalace počítače EC1026 opozdila, neboť nebyl včas stavebně dokončen sál. Teprve v září 1989 mohl být vygenerován operační systém DOS41, až v říjnu byly uvolněny prostředky na nákup aplikačních programů systému VARS a jeho dodání je slíbeno na rok 1990. V provozu zůstává proto stále jen počítač ROBOTRON DSS4230. Rozvoj Automatického systému řízení podniku (ASŘP) je prakticky blokován nedostatkem kvalifikovaných pracovníků výpočetního střediska. Připravuje se výstavba terminálové sítě ve spolupráci s Teslou Kolín, pro tento účel bylo pořízeno 20 personálních počítačů Consul 2715.

K významnějším technologickým inovacím patří elektronický dávkovač lepidla Sicomet. Při vysoké ceně lepidla (2620 Kčs/kg) dosahuje úspora téměř 23 tisíce Kčs. V prvovýrobě byl uveden do provozu plně automatický vstřikovací stroj ENGEL ES33/65, řízený počítačem EC88. Stroj pracuje bez obsluhy a patří tak k nejprogresívnějším technologickým zařízením. Vybavenost pracovníků podniku strojními základní prostředky se zvýšila na 85136 Kčs/prac.

Pomocí řady drobných racionalizačních opatření bylo dosaženo úspory 68229 normohodin, což nenaplňovalo úkoly plánu. Trvalý nedostatek pracovních sil byl nahrazován brigádnickou výpomocí, prázdninovou aktivitou studentů a dalšími opatřeními. Neplánovaná kooperace překračovala 200 tisíc normohodin (JZD Bohuslavice, META Ostrava, KS Uničov, Komolit Prostějov aj.).

Nedosažení plánovaného počtu pracovníků při splnění ukazatele upravených vlastních výkonů (ÚVV) znamenalo vykazování značně vysoké produktivity (118%). Průměrné výdělky se zvýšily oproti roku 1988 o 3% (dělníci = 2470, technicko-hospodářští pracovníci = 3331, celkem 2704 Kčs), přesto byly plánované mzdové prostředky čerpány jen na 96,2% a relativní úspora dosáhla značné částky 6793 tisíce Kčs. Podnik se tak dobrovolně vzdává možnosti získat kvalifikované pracovníky a motivovat pracovní výkon pomocí mzdy.

Personální úsek zajišťoval zvyšování kvalifikace zaměstnanců organizováním kurzů a periodických školení pro pracovníky odborných profesí. Hospodářští pracovníci si zvyšovali kvalifikaci různými formami studia při zaměstnání. Ve středním odborném učilišti se připravovalo na povolání 118 žáků ve čtyřech učebních oborech (mechanik elektronických zařízení, elektrotechnická výroba, strojírenská výroba a nástrojař).

Finanční situace podniku byla v roce 1989 mimo vlastních výsledků hospodaření ovlivněna i dalšími faktory. V 1. pololetí pokračovala platební neschopnost v průměru 24 milióny Kčs. K zásadnímu obratu došlo koncem června, kdy SBČS poskytla požadovaný úvěr na zásoby a později i na pohledávky po lhůtě splatnosti. Ty se pohybovaly v rozmezí 6 - 12 miliónů Kčs a podílely se na nich zejména Automobilové závody, PAL Adršpach, Tesla Bratislava a Tesla Vráble. K odstranění finančních potíží přispěla v závěru roku i redistribuce odpisů, poukázaná ministerstvem ve výši 53 milióny Kčs.

Podnik vytvořil zisk 39 miliónů Kčs, z toho odvedl do státního rozpočtu 17686 tisíc Kčs a do rozpočtu výrobně hospodářské jednotky 7988 tisíc Kčs. Do podnikových fondů bylo převedeno 18762 tisíce Kčs, z toho do fondu kulturních a sociálních potřeb 1331 tisíc Kčs. Finanční hospodaření ztěžoval úkol vyrovnat přerozdělení zisku z minulých let ve výši 16941 tisíc Kčs.

Na podporu plnění plánovaných úkolů byla jako v minulých letech organizována socialistická soutěž, motivovaná tentokrát především čtyřicátým výročím podniku. Bylo uzavřeno 126 kolektivních závazků, vyhlášeny údernické směny, odpracováno přes 30 tisíc hodin na brigádách v podniku a 20 tisíc hodin v obcích. V závěru roku byly vyhodnoceny soutěže o vzorného pracovníka, 24. listopadu se uskutečnilo 35. a současně poslední setkání brigády socialistické práce. V duchu politických změn bylo dohodnuto, že rokem 1989 hnutí Brigád socialistické práce v podniku končí svoji činnost.

Zlepšovatelé podali v tomto roce 89 návrhů,39 bylo přijato a 40 realizováno. Společenský prospěch vykazuje částku 3365 tisíc Kčs a na odměnách bylo vyplaceno 168 tisíc Kčs. Nejvýznamnější návrhy podali Jaroslav Golda, Karel Zapletal, František Helekal, Bohumil Kovář a Ladislav Eliáš.

V podnikové pobočce vědecko-technické společnosti bylo zapojeno 270 členů, činnost probíhala v 10 odborných skupinách. Pokračovala tradiční spolupráce s fakultní nemocnicí v Olomouci, pro kterou bylo zhotoveno 65 tisíc ortodontických zámků. Pro členy pobočky byl uspořádán bezplatný kurz němčiny a tematické zájezdy na veletrhy a výstavy v Poznani, Lipsku, Záp. Berlíně a Brně.

Aktivní je stále i ZO ČSČK se 70 členkami, hlavní organizátorka dárcovství krve. Ve spolupráci se závodní lékařkou uspořádala školení pro pracovníky určené k poskytování první pomoci, pro členy a dárce krve se uskutečnil autobusový zájezd do Lázní Jeseník.

Závodní výbor ROH uspořádal pro děti zaměstnanců zimní zájezdy na Novou Ves, zájezd do Bratislavy, do Brna a Buchlovic, návštěvu cirkusu Berolina. Letní tábory byly připraveny v Javoříčku i v zařízeních jiných podniků,15 dětí odejelo do NDR. Pro zaměstnance probíhala rekreace v Čalovu, v Rožnově, Říčkách aj., několik pracovníků trávilo dovolenou v Bulharsku, Jugoslávii, SSSR a NDR. Výběrové rekreace využilo 75 zaměstnanců se 43 rodinnými příslušníky.

Hned v lednu byly zaměstnancům předány poslední byty z loňské výstavby 55 bytových jednotek a pokračovala výstavba 13 družstevních bytů svépomocí. V rámci kulturních akcí byly uspořádány 4 zájezdy do divadla v Olomouci, zakoupeny vstupenky na koncerty a populární pořady v Litovli. Těchto představení se zúčastnilo přes tisíc zaměstnanců. Dne 16.3. bylo uspořádáno setkání důchodců s kulturním programem. Další zájezdy pořádaly jednotlivé kolektivy, tradiční turistický zájezd v květnu na Malé Karpaty byl pro velký zájem doplněn letním zájezdem do Českého ráje. Pro důchodce byl připraven

zájezd do Jeseníků a dva zájezdy do Prahy.

Tak jako v minulých letech se uskutečnila i řada sportovních akcí. Byly to oblíbené zájezdy do bazénu v Mohelnici, zájezdy pro lyžaře na Novou Ves, 6x byla pronajata plocha zimního stadionu v Uničově.10. června se uskutečnil tradiční turnaj v nohejbale o pohár PŘ za účasti 19 družstev. Nohejbalová mužstva Tesly Litovel získala první dvě místa v okresním přeboru. Okresními přeborníky se stali V. Štěpánek, P. a V. Vyroubal.

Také mužstvo kopané obsadilo v odborářské okresní soutěži 1. místo. Úspěšní byli i šachisté, v celoměstském turnaji zvítězila Tesla A, družstvo Tesla B bylo čtvrté.

V květnu podnik oslavil své čtyřicáté výročí. Už od počátku roku uvedl Podnikový zpravodaj sérii článků Lubomíra Šika "Jak jsme začínali", v redakci Podnikového zpravodaje byla vydána i reprezentativní ročenka. 24. května 1989 byla svolána konference ROH, na níž byli zasloužilí pracovníci podniku odměněni diplomy a pamětními medailemi. Čtyřicáté výročí bylo i podnětem pro zpracování podrobné Historie výroby gramofonů v Litovli. Z iniciativy závodního výboru ROH se této práce ujal Lubomír Šik spolu s kolektivem spolupracovníků.

Souběžně s běžnými radostmi a starostmi hospodářského života podniku se v průběhu celého roku odehrávaly organizační a kádrové změny podmíněné zprvu přestavbou národního hospodářství. Počátkem roku 1989 byla Tesla Litovel ještě koncernovým podnikem, podřízeným výrobně hospodářské jednotce Tesla Spotřební elektronika, Bratislava. Od 1. dubna 1989 byl střední článek zrušen a vznikl samostatný státní podnik Tesla Litovel, jehož zřizovatelem bylo Federální ministerstvo hutnictví, strojírenství a elektrotechniky (FMHSE).

Se zřízením státního podniku byla spojena i povinnost vytvořit orgány samosprávy a zvolit ředitele podle ustanovení zákona o podniku. Přestavba národního hospodářství rozdělovala pravomoc při řízení hospodářských subjektů mezi zakladatele (ministerstvo), ředitele a Radu pracujících. Z řad zaměstnanců byli vybráni delegáti, jejichž úkolem bylo zvolit ředitele a Radu pracovního kolektivu, jako výkonný orgán socialistické samosprávy.

Volby se konaly dne 1. června 1989. Ze 185 delegátů bylo přítomno 178 a ti zvolili ze 21 kandidátů 17 členů Rady a 2 náhradníky. Na ustavující schůzi byl pak zvolen předsedou Rady ing. Karel Haderka CSc, místo předsedkyní Věra Stejskalová, jednatelem ing. Milan Procházka.

Následovaly volby podnikového ředitele. Ze tří kandidátů získal v 1. kole ing. Stanislav Bartoň 72 hlasů, Zdeněk Vurbal 57 hlasů a ing. František Klein 3 hlasy. Protože žádný z kandidátů nedosáhl nadpoloviční většiny, postoupili dva s největším počtem hlasů do 2. kola. Ani zde nebylo rozhodnuto a až ve třetím kole získal ing. Stanislav Bartoň 61,6 % hlasů a byl tedy zvolen podnikovým ředitelem na pětileté období.

Nový podnikový ředitel ustanovil své náměstky: náměstek pro technický rozvoj ing. Zdeněk Kos, náměstek pro investiční rozvoj Zdeněk Vurbal, výrobní náměstek ing. František Klein, ekonomický náměstek ing. František Kašpárek, obchodní náměstek Jaroslav Kuba a personální náměstek ing. Ludvík Urban místo PhDr L. Smělého, který byl 26.5.1989 zvolen ředitelem Okresního opravářského a průmyslového podniku DŘEVO-KOVO v Olomouci.

Rada pracovního kolektivu na svém prvním zasedání schválila jmenování náměstků a projednala aktuální otázky rozvoje podniku, zejména naše postavení v nově zřízené akciové společnosti Tesla SE Bratislava, vzniklé na bázi bývalé výrobně hospodářské jednotky. Dále posuzovala vydání nového pracovního řádu a investiční záměry. Vzhledem k tomu, že ing. Haderka se připravuje na převzetí funkce obchodního náměstka, byl kandidátem na nového předsedu Rady ustanoven ing. Miloslav Tomášek.

Jmenování nových vedoucích v podniku si vyžádalo další kádrové změny. Ing. Urbana nahradil ve vedení odboru řízení jakosti Václav Vortel, ing. Kašpárka v technicko-hospodářském plánování zastoupil František Koutný. V útvaru investičního rozvoje se vytvořily nové odbory: Příprava investic (ing. Petr Lakomý) a Realizace investic (ing. Lad. Řmot). Do odboru Energetické a vodní hospodářství (Jaroslav Kryl) byli začleněni revizní technici.

Vedoucím odboru Péče o základní prostředky se stal v říjnu, po odchodu J. Čulíka do důchodu, ing. Jan Vostrovský, do jeho odboru bylo současně začleněno i oddělení Racionalizace. Odbor Hospodářské a sociální správy (ing. Jan Jančí) bylo organizačně převedeno do útvaru kádrové a personální práce. Současně byla z tohoto oddělení vyčleněna spojová, dálnopisná a poštovní služba a podnikový archiv, které přešly pod Zvláštní oddělení. Když v říjnu odešel do důchodu obchodní náměstek J. Kuba, nastoupil

na jeho místo ing. Karel Haderka. V odbytě jej zastoupil Jiří Kroutil.

Vznik státního podniku a organizační změny spojené s volbou ředitele byly v podstatě nejvýraznějším projevem přestavby národního hospodářství na podnikové úrovni. Chyběly hlavní zákony, jimiž by se měla řídit ekonomika podniku. Život tak pokračoval navyklým způsobem centrálního řízení, při řešení operativních otázek.

Nebylo cítit ani zvýšené politické napětí, ve společnosti už patrné. V srpnovém čísle Tesláckého zpravodaje odsuzují podnikové organizace KSČ výzvu společenské opozice na obranu občanských svobod pod názvem "Několik vět", připojuje se i redakce: "Jsme přesvědčeni, že takové protilidové výzvy nemohou být pro drtivou většinu občanů socialistického Československa politickým programem". Ke změnám politické orientace sousedních států redakce uvádí: "Neučme se polskou mazurku ani maďarský čardáš! Zůstaňme u české polky. " To ještě redaktor Chlíbek netušil, že i česká polka může s vedoucí stranou zatočit tak rychle, že se jí zamotá hlava.

Zpočátku však ani první informace o událostech 17.11.1989 v Praze nevyvedly nikoho z klidu. Po týdnu masových demonstrací už sice nebylo možno předstírat, že se nic neděje, ale vážnost situace si v Litovli zřejmě nikdo neuvědomoval.

Po prvních vládních oficiálních vyjádřeních, která jednoznačně obhajovala brutální zásah proti studentům, se jeho hodnocení změnilo ve slib potrestání viníků. Během tohoto týdne se studenti olomoucké univerzity, stejně jako jinde v republice, snažili aktivizovat mládež v okolí. Ve středu 22.11. byla v celém závodě zveřejněna "Bleskovka" s prohlášením OV SSM v Olomouci. V téže době jednali s vedením podniku i zástupci pražských studentů a svazáci v Tesle se na mimořádné schůzi připojili vlastní rezolucí k požadavku potrestání viníků. Jenomže v té době už nešlo o odsouzení či neodsouzení akce 17.11., na pořadu dne byly požadavky demokratických reforem, jak je formulovalo Občanské fórum.

Ve čtvrtek 23.11. ráno svolal předseda CZV KSČ poradu vedení podniku a složek, kde ustavili tzv. Operační štáb, který měl zabezpečovat klid. Další akcí byl nátlak na mládež. Pod záminkou vyšetřování nějakého rozkrádání majetku se dostavili do podniku dva příslušníci StB, zavolali si do kanceláře KSČ zástupce svazáků a zjišťovali jejich názory na celkovou situaci. Mezitím však už v nástrojárně požadovali dialog s vedením podniku a sbírali podpisy na podporu Prohlášení OF. V pátek se pak z podnětu nástrojárny uskutečnila v závodní jídelně schůze, na níž bylo ustaveno Občanské fórum zaměstnanců a vybráni mluvčí. Dohodla se organizace pondělní generální stávky tak, aby nedošlo k ekonomickým ztrátám. S výsledky, současně s objektivní informací o situaci v celé republice, měli být zaměstnanci seznámeni v pravidelném vysílání Tesláckého rozhlasu. Výbor KSČ, jehož zasedání se zúčastnil "náhodou projíždějící" tajemník OV KSČ Dočkal, však vysílání relace nepřipustil. Taková byla situace ještě po týdnu pražských statisícových manifestací!

Jenže to už bylo příliš i na Litovel. Hned v pondělí ráno se ustavily stávkové výbory v Tesle i v dalších závodech ve městě, kde byla situace obdobná. V poledne se na nádvoří před expedicí sešlo shromáždění zaměstnanců, zazněla hymna, stanoviska Občanského fóra přednesli mluvčí Bednář a ing. Kellner, promluvil předseda ZV ROH Kuncek. Ředitel Bartoň vyzval k návratu na pracoviště, vyjádřil obavy z hospodářských ztrát způsobených stávkou a pokoušel se čtením podvržených letáků zdiskreditovat smysl požadavků Obč. fóra. Shromáždění však odpovědělo pískotem a po další diskusi se průvod odebral na náměstí.

Zde se už sešli občané a zaměstnanci dalších litovelských podniků. Při bouřlivé manifestaci se křičela hesla, z radnice byl vyvolán poplašený předseda MěNV, zástupce Papcelu, ing. Kmeco, přečetl rezoluci vyjadřující požadavky Občanského fóra, kterou shromáždění spontánně podpořilo. Protože náměstí nebylo ozvučeno, byla přijata dohoda s MěNV o svolání shromáždění občanů na Záložnu. Zpěvem hymny byla manifestace i protestní stávka ukončena.

V úterý se poprvé sešel městský výbor Občanského fóra, složený ze zástupců stávkových výborů, studentů a dalších občanů. Ve středu bylo svoláno veřejné shromáždění, sál Záložny byl nabitý k prasknutí. Vzrušená diskuse občanů požadovala zrušení vedoucí úlohy KSČ, Lidových milicí, kritizovaly se místní záležitosti. Pro velký zájem občanů se pak podobná shromáždění konala každý týden až do konce roku.

5. prosince svolalo také Obč. fórum Tesly schůzi zaměstnanců na Záložnu. Mimo opakování základních

politických požadavků (zrušení lidových milicí, vedoucí úlohy KSČ a pod.) se diskuse zaměřila převážně na kritiku hospodářských záležitostí, jako perspektiva rozvoje podniku, účelnost provozovny v Hrušovanech a pod.

Prvními mluvčími Občanského fóra na jednotlivých úsecích se stali: P. Holubec (OÚ), M. Bednář (odbor řízení jakosti), ing. V. Janek (technická příprava výroby), K. Daševský (opravna), Z. Rybnikář (středisko 4444), L. Obrátil (DO), J. Loveček (vývoj), L. Benada (nástrojárna), RNDr. I. Černá (VKV), L. Prucková (montáž kufrů), ing. P. Kellner (vývoj), J. Valouch (odbor racionalizace), V. Krčál (investice), Zdeněk Vurbal ml. (údržba), ing. V. Hoch (rozvoj systémů řízení), ing. Z. Axman (vývoj).

V průběhu prosince se požadavky zaměstnanců, zveřejňované na vyhledávané vývěsce OF v závodní jídelně, soustřeďovaly na zrušení závodní organizace KSČ a jednotky Lidových milicí. Ještě do konce roku byla zrušena funkce uvolněného předsedy ZO KSČ, vyklizen sekretariát strany, jednotka LM předala zbraně armádě a podniková zbrojnice v budově E byla uvolněna pro investiční úsek. Plánované volby do ZV ROH byly odloženy a připravena nová kandidátka, tentokrát už bez součinnosti KSČ.

Pod tlakem mohutných manifestací občanů se během prosince den po dni rozpadávala monopolní moc KSČ. 7.12. premier Adamec podal demisi a již 10.12. byla ustavena "Vláda národního porozumění" s většinou nekomunistických ministrů. Mimořádný sjezd KSČ 21.12. vyměnil vedení a omluvil se občanům za důsledky stranické vlády v uplynulých letech. Stať o vedoucí úloze KSČ byla vypuštěna z ústavy. Revoluční měsíc pak vyvrcholil 29.12. volbou nového prezidenta, kandidáta OF, Václava Havla.

Před zaměstnanci podniku, stejně jako před všemi občany státu, se tak otevírají nové perspektivy, které přinesou mnoho převratných změn. Československo se chystá na návrat mezi vyspělé státy Evropy. Na této cestě udrží krok jen podniky průbojné a podnikavé. Bude jistě lákavým, ale nesnadným úkolem pro vedení podniku i všechny zaměstnance, aby mezi nimi byla i Tesla Litovel.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU

- Ředitel: Zdeněk Vurbal, (od 1.7.1989) ing. Stanislav Bartoň
    - sekretariát: Marie Kupková
    - právní oddělení. : JUDr. Jaroslav Horák
    - podniková kontrola: Ladislav Komárek
    - zvláštní úkoly: Ludmila Greplová
    - obrana: Josef Chlíbek
    - organizace a technika řízení: ing. Václav Hoch
    - odbor řízení jakosti: ing. Ludvík Urban, (od 1.7.1989) Václav Vortel
        - vstupní odbor technické kontroly: František Kvapil
        - výrobní odbor technické kontroly: ing. Antonín Karger
        - výstupní odbor technické kontroly: Jaroslav Hrubý
        - typová zkušebna: ing. Vladimír Sapara
- Ekonomický náměstek: ing. František Klein, (od 1.7.) ing. František Kašpárek
    - ekonomika práce: ing. Milan Procházka
    - technicko-hospodářské plánování: ing. F. Kašpárek, (od 1.7.) František Koutný
    - odbor informační soustavy: ing. Zdena Macháčková
        - financování: Dagmar Pospíšilová
        - mzdová účtárna: Libuše Ošťádalová
        - výrobní účtárna: Marta Vykydalová
        - všeobecná účtárna: Věra Pospíšilová
- Náměstek útvaru kádrové a personální práce: PhDr Luděk Smělý, (1.7.1989) ing. Ludvík Urban
    - personální odbor: Eva Kulatá
    - iniciativa prac. : Dana Krejčí
    - bezpečnost práce: Markéta Popelková
    - hospodářská správa: ing. Jan Jančí
- výchova kádrů: Miloslav Otáhal
    - učňovské středisko: Josef Baroň

- Náměstek technického rozvoje: ing. Zdeněk Kos
    - sekretariát: Emilie Pilařová
  - technický rozvoj: RNDr. František Vychodil
    - Mezinárodní spolupráce a normování : ing. Jiří Krátký
  - spolehlivost výrobků: ing. Pavel Sič
  - konstrukční rozvoj: ing. Jiří Tincl
    - změnová služba: Oldřiška Děčková
    - základní vývoj: ing. Bohuslav Dokoupil
    - vývojová dílna: Jiří Hatoň
  - výrobní konstrukce: ing. Miloslav Pluhař
  - odbor vývoje speciální techniky: ing. Jiří Kubíček
  - technická příprava výroby: ing. Jan Harszlak
    - technologie nových výrob: ing. Miloslav Tomášek
      - obrábění: František Mrtka
      - montáže: Miroslav Pinkava
    - technologická obsluha výroby: ing. Jan Petružela
    - normování: Jaroslav Koléšek
    - technicko-hospodářské normování: Bohumila Jenderková
  - odbor racionalizace: ing. Jan Vostrovský (od 1.7. převedeno do PZP)
  - odbor hospodaření nářadím: Bedřich Pressfreund
    - konstrukce nástrojů a přípravků: František Navrátil
    - technická kancelář odboru hospodaření nářadím: Jaroslav Grunt
    - nástrojárna: Jiří Weiser
    - výdejna a údržba nástrojů: Bedřich Břunda
- Náměstek investičního rozvoje: ing. Petr Lakomý, (1.7.1989) Zdeněk Vurbal
  - odbor přípravy investic: (od 1.7.) ing. Petr Lakomý
  - odbor realizace investic: (od 1.7.) ing. Ladislav Řmot
  - odbor energetiky a vodního hospodářství. : Jaroslav Kryl
  - odbor péče o základní prostředky (PZP): Jan Čulík, (od 1.7. včetně odboru racionalizace): ing. Jan Vostrovský
- Obchodní náměstek: Jaroslav Kuba, (od 1.10.) ing. Karel Haderka, CSc
    - sekretariát: (1984) Jana Svozilová
  - zásobování: ing. Jaromír Macháček
    - sklad: Josef Pávek
  - doprava: Alois Spurný
  - odbyt: ing. Karel Haderka, (od 1.10.) Jiří Kroutil
    - expedice: Svatava Gallová
    - oddělení technických služeb: Jiří Macek
      - reprografie: Jan Kučera
- Výrobní náměstek: ing. Stanislav Bartoň, (od 1.7.) ing. František Klein,
    - sekretariát: Drahomíra Sedláčková
  - výrobně dispečerský odbor: ing. Jaroslav Ličman
    - výrobní plán: ing. Pavel Kotzot
    - dispečer: Jaroslav Lederer
    - kooperace: Vladimír Bartoš
  - ekonom výroby: Marie Kusá
  - provoz prvovýroby: Mojmír Gédoš
    - strojovna: František Müller
    - lisovna: Josef Žouželka
    - polystyren: Jan Dostál
  - provoz montáží: Miroslav Snášel
    - dílovedoucí montážních dílen:

    - František Bruštík, Rudolf Koudelka, Vlastimil Vánský
    - Střemeníčko: Alois Svoboda
    - Hrušovany: Vlastimil Vánský
- ZV ROH: Antonín Kuncek
- ZO KSČ: František Pinkava
- ZO SSM: Eva Bulová, (od 1.3.) Eva Kučerová

Závodní výbor ROH:

Předseda: Antonín Kuncek

Josef Horák, Jana Polívková, Jan Čulík ml., Hana Nantlová, Eva Kulatá, Bedřich Pressfreund, Marie Mokrá, Vladimíra Hornová, Marie Polášková, František Mrtka, Světla Voglová, Irena Soudková, Marie Škurková, Zdena Blažková, Dája Linhartová, Eva Malíková.

Revizní komise: ing. František Kašpárek, Libuše Gabrlíková, Ludmila Gottwaldová, Ludmila Greplová, Radoslav Štýbnar, Alena Theuerová, ing. Miloslav Zatloukal.

Rozhodčí komise: RNDr. František Vychodil, Jan Dobrovítovský, Jana Dvořáková, Jitka Gottwaldová, Jarolav Hrubý, ing. Jiří Kučka, Anežka Kudrnovská, Vlastimil Kulhánek, Miroslav Vebr.

Celozávodní výbor KSČ:

Předseda: František Pinkava

Josef Chlíbek, Jaroslav Hrubý, Milada Koloušková, Svatoš Švec, Ladislav Komárek, Mojmír Gédoš, PhDr Luděk Smělý, Jaroslav Grunt, Zdeněk Stejskal, Marie Konečná, Miroslava Weiserová, Eva Stratilová, František Müller, Antonín Kuncek, Jitka Vojáčková, Soňa Šišmová. Kandidáti: Dagmar Klabanová, Naděžda Koníčková.

Kontrolní a revizní komise: Ludmila Greplová, Eva Kubáčová, Oldřiška Děčková, Bernarda Kubíčková, Jaromír Tejkl, Lubomír Frantík, ing. Antonín Karger.

Výbor ZO SSM:

Předsedkyně: Eva Kučerová

Ing. Jaromír Hlavinka, Věra Paulů, Lenka Vojáčková, Eva Němcová, Josef Bárta, RNDr. Ivana Černá, Marcela Vojnarová, Dája Linhartová.

Závodní pobočka Československé vědecko-technické společnosti: Předseda: ing. Jiří Kubíček

Ing. Zdeněk Kos, Bedřich Pressfreund, Božena Solovská, ing. Stanislav Bartoň, Jiří Grézl, ing. Jan Hartman, ing. František Klein, Jaroslav Lešenar, Zdeněk Nevrlý, Marie Polínková.

Revizní komise: Ing. Ludvík Urban, Oldřiška Děčková, Radmila Veselá.

Rada pracujících:

Předseda: ing. Karel Haderka CSc.

Josef Baroň, Vladimíra Drešrová, Karel Kabelík, Ladislav Komárek, Vladimír Krčál, Vlastimil Kulhánek, Jaroslav Lederer, Zdena Navrátilová, ing. Jan Petružela, ing. Josef Popelka, ing. Milan Procházka, Věra Stejskalová, Alois Svoboda, ing. Jiří Špička, ing. Miloslav Tomášek, Václav Vortel.

Náhradníci: Rudolf Koudelka, Božena Veselá.

Stavy zaměstnanců podle středisek (k 31.12.1989)

středisko		T	D	ostatní	celkem	průměrný plat	
						T	D
100	**PŘ**	8	-	12	20	3931	
120	**obrana, ZS**	2	-	-	2	4278	2376
130	**rozvoj systémů řízení**	22	-	-	22	3089	
140	**odbor řízení jakosti**	21	63	-	84	3192	2470
200	**útvar kádrové a personální práce**	11	-	-	11	3074	
240	**OPPV, SOU**	-	-	14	14	3357	2383
300	**technický náměstek**	20	2	-	22	3156	1889
330	**technická příprava výroby**	33	-	1	34	3336	
340	**odbor hospodaření nářadím**	21	67	-	88	3346	3236
360	**odbor racionalizace**	12	14	-	26	3439	3167
390	**Vývoj**	-	-	63	63	3551	3308
400	**výrobní náměstek, OŘV**	21	13	-	34	3181	2327
430	**Prvovýroba**	21	-	-	21	3497	2708
431		-	100	-	100		
432		-	43	-	43		
433		-	66	-	66		
434		-	26	-	26		
435	**Galvanovna**	2	36	-	38	3585	2855
440	**Montáž**	21	-	-	21	3608	2479
441		-	43	-	43		
442		-	122	-	122		
443		-	180	-	180		
444		-	82	-	82		
447		-	23	-	23		
450	**Střemeníčko**	5	94	-	99	3392	2387
460	**Hrušovany**	2	25	-	27	2844	2074
510	**ON, Odbyt**	19	24	-	43	3134	2333
520	**Zásobování**	30	37	-	67	3263	2375
530	**Doprava**	2	20	7	29	3255	4194
600	**EU**	41	-	-	41	3240	
700	**NÚIR**	14	35	-	49	3281	2753
710	**PZF**	9	54	-	63	3600	2969
730	**INV**	17	22	-	39	3115	2616
731		6	-	-	6		
743	**RS**	-	-	3	3	2847	
747	**Školky**	-	-	15	15	2237	
748	**Kuchyň**	-	-	12	12	2818	
celkem		360	1191	127	1678		

Plnění ukazatelů plánu:

	plán	skutečnost	plnění %
výroba zboží (v 1000 Kčs)	377000	378104	100,3
hrubá výroba	407000	407217	100,1
dodávky do tržních fondů v MC	200000	219679	109,8
vývoz do socialistických zemí ve Fco	33600	40295	119,9
vývoz do nesocialistických zemí ve Fco	8000	8807	110,1
rozdílový ukazatel socialistické země	84,00	98,92	117,8
nesocialistické země	50,00	54,70	109,4
produktivita z UVV na prac.	72965	86029	117,9
zisk	14100	38927	276,1
vybavenost pracovními strojními ZP	76873	85136	110,7
počty pracovníků:			
dělníci	1229	1188	96,7
POP	21	19	90,5
technicko-hospodářští pracovníci	355	352	99,2
NČ	115	112	97,4
celkem	1720	1671	97,2
průměrný výdělek:			
dělníci	2431	2470	101,6
technicko-hospodářští pracovníci	3267	3331	102,0
POP	3000	3065	102,2
NČ	3096	3158	102,0
celkem	2655	2704	101,8

Čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb

		Kčs
na ideově výchovnou a kulturně vzdělávací činnost		282000
na úhradu schodku z činnosti závodního klubu		131112
na opravy a údržbu rekreačních zařízení		905583
na provoz rekreačních zařízení (včetně neinvestičního vybavení)		385629
	z toho: ZRS Jeskyňka	317630
investice na zdravotnické zařízení		34306
na půjčky pracujícím	**na pořízení domu nebo bytu**	74000
	na bytové zařízení	118598
	stavební úpravy, modernizace	26335
příspěvky na stravování		184651
výběrová rekreace		83036
rekreace v podnikových rekreačních zařízeních		114271
rekreace prostřednictvím cestovních kanceláří		84710
pionýrské tábory		107349
na tělovýchovu a sport		45906
návratné sociální výpomoci		3000
odměny a dary		62031
příspěvky střednímu odbornému učilišti		4800
oprava autobusu		201680

Popis nových výrobků

CD přehrávač MC911

Vychází z řady přístrojů fy Philips s radiálním pohybem snímací hlavy. Vývojově navazuje na typ MC902 (Philips CD460). Základním přínosem MC911 je rekonstrukce na novou generaci obvodů signálové elektroniky fy Philips typu SAA72xx ve spojení s novým rychlým 16 ti bitovým dvojitým D/A převodníkem TDA1541. Řešitelskou skupinu vedl ing. Jiří Špička, na řešení se podílel podle hospodářské smlouvy TESLA VÚST.

Základní technické parametry:

Kmitočtová charakteristika	20Hz - 20KHz ± 0,5 dB
odstup signál/šum	min. 92 dB
dynamický rozsah	min. 90 dB
harmonické zkreslení	max. 0,004%

Ekonomické parametry:

velkoobchodní cena = 3900,-Kčs; pracnost = 9,32 NH; přímý materiál = 2168,20 Kčs; neinvestiční náklady na vývoj = 3340 tisíc Kčs.

Elektronický zdroj impulzů EZI (A, B a C)

Elektronický zdroj impulzů v provedení A, B a C byl vyvinut na základě požadavků zákazníka. Slouží pro pohon elektromagnetického čerpadla paliva nezávislého topení automobilu. Hlavním přínosem napěťově závislého EZI A, B, C je proti napěťově nezávislému EZI 15 dosažení optimálního složení spalin v celém rozsahu napětí dle ČSN 30 4002. EZI A, B, C nahradilo v sériové výrobě EZI 15. Úkol řešil ing. Milan Minář a ing. Zdeněk Dočkal.

Základní technické parametry:

	EZI A B	**C**
pracovní rozsah napětí UD	21,6 - 30V	10,8 - 15V
doba pulzu při UD max.	38 - 50 ms	
výstupní signál	pravoúhlé impulzy	
maximální spínaný proud IM	4A	
interval pracovních teplot	- 50ºC až + 70ºC	

Ekonomické parametry:

velkoobchodní cena = 127,-Kčs; pracnost = 0,71 NH; přímý materiál = 69,04 Kčs; neinvestiční náklady na vývoj = 63326,-Kčs.

Zpětný ventil

Zpětný ventil je konstrukční prvek, určený pro vestavbu do dopravního potrubí omývače. Jeho účelem je zamezení zpětného toku omývací kapaliny od trysek zpět do nádržky po ukončení funkce omývače a tím zkrácení časové prodlevy mezi sepnutím ovládače a ostřikem skel při dalším použití. Technický přínos spočívá v rozšíření užitné hodnoty APO u automobilu s ostřikem zadního skla, tj. s tryskou nad úrovní hladiny v nádržce a velké vzdálenosti od ní. Řešitelem úkolu byl ing. Jan Hartman.

Základní technické parametry:

jmenovitý průtok kapaliny	20 cm/s
jmenovitý provozní tlak na vstupním ventilu	150 KPa
jmenovitý provozní tlak v nepropustném směru	0 - 15 KPa
únik kapaliny v nepropustném směru při jmenovitém provozním tlaku	
a) 1 hod. pro funkci čerpadla	max. 1cm
b) 24 hod. pro funkci čerpadla	max. 3cm

Ekonomické parametry:

velkoobchodní cena = 1,80 Kčs; pracnost = 0,023 NH; přímý materiál = 0,284 Kčs; neinvestiční náklady na vývoj = 18814 Kčs.

ROK 1990

Počátek roku 1990 ještě charakterizovala polistopadová revoluční atmosféra. Současně však už byla patrná určitá nespokojenost. Naprostá většina společnosti, včetně značného procenta komunistů, uvítala převrat s nadějí, byť různě motivovanou. Později se dokonce rozšířila verze, že iniciátorem převratu bylo samotné vedení KSČ! Snad jen pár funkcionářů bezprostředně zbavených moci - ale už nijak jinak nepostižených - se otevřeně stavělo proti společenskému vývoji. KSČ formálně ztratila vedoucí roli, v podniku přestaly existovat Lidové milice a stranický sekretariát, postavení většiny pracovníků, které do funkcí určila strana, tzv. nomenklaturních kádrů, zůstalo však stejné. Mnoha lidem proto připadalo, že se nic nezměnilo, přinejmenším na úrovni podniku, města, tedy v jejich okolí.

Radikálnější zásahy byly tlumeny snahou nikomu neublížit v duchu hesla "nejsme jako oni" z prvních dnů "sametové" revoluce. To ovšem neznamená, že neexistoval strach, že nezměnění vedoucí pracovníci v podnikových i veřejných funkcích se nepokusí o zvrat vývoje. Pověsti o připravovaném puči přiměly v únoru ministra vnitra k zastavení činnosti StB a okamžitému odebrání zbraní. Také Občanské fórum v Tesle se zajímalo o osud výzbroje Lidových milicí, kterou údajně poslední velitel, p. Hanel, předal na OV KSČ. Bylo ověřeno, že zbraně převzal vojenský útvar v Přáslavicích.

Jen částečné uklidnění přinesl počátek odsunu sovětských jednotek od 26. února, jako odpověď na lednové demonstrace. Všechny tyto události, zprostředkované televizní obrazovkou, však neuspokojovaly lidi, kteří chtěli vidět změny ve svém okolí. Nejlépe to vyjadřuje věta z jednoho prohlášení na vývěsce v závodní jídelně: "Ve funkcích zůstávají lidé, jejichž morální profil je příliš poplatný minulým rokům".

Nápravu by podle obecných představ mělo zajistit Občanské fórum, toto spontánně vzniklé hnutí se ale nejprve muselo samo zorganizovat. Volné sdružení z revolučních dnů nezabezpečovalo akceschopnost při řešení konkrétních úkolů. Jeho jménem mohl mluvit kdokoliv. Na přelomu roku se proto ustavil ze zástupců jednotlivých útvarů Koordinační výbor, scházel se jednou týdně a ze svého středu určil skupinu mluvčích. V únoru to byli ing. Axman, ing. Hoch a J. Lang, v březnu vystřídala V. Hocha paní Ilkowová.

Postavení Občanského fóra nebylo snadné. Na jedné straně lidé odvyklí vlastní iniciativě na ně přenášeli své požadavky a odpovědnost za jejich realizaci, současně však kritizovali, že si osobuje totalitní moc a přebírá praktiky KSČ. Několikrát se objevily i anonymní pomlouvačné letáky. Podnikové OF podléhalo určitým tlakům, ať už obecným, nebo jednotlivých profesních skupin. Koncem roku formulovalo jako hlavní požadavky: nové odbory, novou koncepci podniku pod dohledem nové Rady pracujících a prověření odborných schopností vedoucích pracovníků bez ohledu na stranickou příslušnost. Podpora byla slíbena každému vedení, které povede podnik k prosperitě.

Personální otázky, které vždy vzbuzují největší pozornost, se dostaly i do centra zájmu Koordinačního výboru. Jednou z prvních akcí bylo vyhlášení ankety, která měla dát výboru mandát pro organizační změny. Na otázky odpovědělo 653 zaměstnanců (38%), z nich 89,7% podpořilo podnikové představitele OF, 4,9% projevilo nesouhlas a 3,7% nezájem. Celých 70,8% se stavělo proti vedení podniku, které bylo přijatelné pro 25,1% účastníků ankety. I když snad nebyla plně reprezentativní, nejspíš objektivně vyjádřila tehdejší rozložení názorů v podniku.

Koordinační výbor se pak nespokojil s politickým dohledem a nechal se dotlačit (zaměstnanci i vedením

podniku) k řešení konkretní organizační struktury a personálních otázek. Pro takovou práci neměl ovšem předpoklady. Navržené organizační schema se setkalo celkem oprávněně s mnoha výhradami, bylo pak předloženo k veřejné diskusi s komentářem, že výbor si je vědom jeho nedostatků a zejména skutečnosti, že navržení pracovníci nemají plnou důvěru většiny zaměstnanců. Takovýto návrh ovšem neměl naději na přijetí.

Výbor se neshodl ani na jmenování ředitele. Mnozí mu vytýkali, že nejen v listopadových dnech, ale i později nevěděl na kterou stranu se má postavit. 16.1. odejel pan Rudolf Mohyla s ing. Vostrovským za bývalým ředitelem ing. Černínem, zjistit jeho stanovisko k případnému návratu do Litovle. Od této iniciativy se však část výboru OF distancovala. Podle nového průzkumu mínění se 620 zaměstnanců vyslovilo pro výměnu ředitele, z toho 311 doporučilo ing. Černína. Za ním se pak vypravila delegace (ing. Vostrovský, Lang, Ilkowová) s předsedou odborů L. Štenclem, ing. Černín však nabídku definitivně odmítl.

Rada pracovního kolektivu pak vyhlásila v březnu nové referendum. Zúčastnilo se jej 81,6% ze 1680 zaměstnanců, pro ředitele ing. Bartoně se vyslovilo 766 (56,1%), proti 572 (41,9%). Na tomto základě rada pak vyslovila důvěru ing. Bartoňovi a tím diskuse o ředitelské funkci ustaly. Dohady o ostatních organizačních změnách byly ukončeny odvoláním náměstků k 1. únoru, čímž ředitel spíše kryl vlastní postavení. Výrobní náměstek ing. Klein se stal jeho asistentem s pověřením řízení investiční výstavby, vedení výrobního úseku po něm převzal ing. Ličman. Dosavadní investiční náměstek Zdeněk Vurbal přešel do zvláštního oddělení. Vedením technického úseku byl místo ing. Kosa pověřen dočasně ing. Harszlak. Všechny funkce však měly být s konečnou platností obsazeny pomocí konkursů, což tehdy doporučovalo i usnesení vlády a stanovisko celostátní konference odborového svazu Kovo.

Souběžně se změnami ve vedení podniku probíhala od počátku roku i reorganizace odborů. Na 23. ledna byla svolána podniková konference, kde zástupce Koordinačního výboru OF, pan Krčál, doporučil kandidáty nového výboru, k nimž má OF důvěru. Volby v následujících dnech probíhaly v jednotlivých dílenských výborech, na ustavující schůzi 25.1. byl zvolen předsedou Lubomír Štencl, místopředsedou Jaroslav Lederer a hospodářem Dana Krejčí.

Počátkem března všeodborový sjezd ukončil činnost ROH a jeho orgánů od ÚRO až po krajské a okresní odborové rady. Nezávislé odborové svazy založily Československou konfederaci odborových svazů. Naše organizace se stala členem odborového svazu pracovníků kovoprůmyslu.

Třetím orgánem, na jehož složení mělo OF jako vedoucí politická síla eminentní zájem, byla Rada pracovního kolektivu, i když její význam zůstal za původními předpoklady. Skutečným podnikatelským činitelem, dohlížejícím na ekonomiku podniku, se nikdy nestala. K její reorganizaci došlo až na shromáždění delegátů pracovního kolektivu 26. března 1990. Novým předsedou se stal ing. Jiří Špička, místopředsedou ing. Josef Votoček a jednatelkou Věra Kořínková.

Na okraji zájmu probíhalo řízení, které se mělo vyrovnat s důsledky normalizačních aktů před 20 lety. Rehabilitační komise (Miroslav Čikl, Metoděj Vykydal, Josef Žouželka, ing. Vostrovský) odeslala jménem podniku omluvný dopis pracovníkům, kteří byli tehdy z politických důvodů odvoláni z funkcí. Obdrželi jej ing. Václav Černín, ing. Jan Harszlak, ing. Václav Hoch, ing. Jiří Tincl, ing. Jan Vostrovský, Lubomír Šik, Stanislav Dolák, Milan Pavlovský, Otto Urbášek, Josef Konejl, Stanislav Pařízek, Karel Pavlík ml., Miroslav Přidal a Milada Hochová.

Zvolení Rady pracujících uzavřelo první etapu organizačních změn vedoucích složek podniku. Činnost Koordinačního výboru OF, zaměřená v dosavadním duchu, se tak stala vlastně duplicitní. Vedení podniku i odborů považovali další působnost politického hnutí v podniku za nežádoucí. Výbor toto stanovisko v podstatě přijal, možná i rozladěn tím, že mnoho práce nepřineslo adekvátní výsledky. Rozhodl se do řízení podniku nezasahovat, nicméně jeho činnost se měla ukončit až po parlamentních volbách 8. června. Hlavní politickou aktivitu už přebíralo městské koordinační centrum, v němž zástupcem Tesly byl Karel Daševský. V květnu ještě došlo k pokusu organizovat činnost podnikových výborů OF ve formě "klubů" při městském centru, volbami však i tato iniciativa skončila.

Mimo organizačních a personálních záležitostí byla v Koordinačním výboru OF a pak v Radě pracovního kolektivu nejdiskutovanější otázkou koncepce podniku. Po loňském zrušení výrobně hospodářské jednotky Bratislava se nyní omezovala i řídící role ministerstva. Státní plán obsahoval jen některé závazné výstupy, jako odběry energií, vývoz do socialistických zemí, rozdělení mzdových prostředků a povinné příděly do fondu rozvoje a fondu kulturních a sociálních potřeb. Zbývající část plánu tvořily

vesměs ukazatele informativní: trend čisté produkce, zisku, produktivita, vývoj zaměstnanosti. Růst mezd nad 4% meziročního přírůstku byl zatížen dodatečným odvodem.

Systém státních investičních dotací se omezoval, nicméně ještě 19.12.1989 slibovalo ministerstvo výraznou preferenci elektrotechnického průmyslu jako rozvojového oboru. Přesto všichni cítili, že není únosné spoléhat se v koncepci Tesly Litovel na rozsáhlé ministerské projekty - CD přehrávače a speciální výroba. Současně však bylo obtížné se jich vzdát a najít jiný výrobní program. Před dvaceti lety měla československá. elektronika mírné zpoždění za světem a byla v čele států RVHP. Dnes je zaostávání katastrofální a po rozpadu východních trhů není schopná konkurence.

Rada pracovního kolektivu doporučila proto přechod od spotřební elektroniky k jiným oborům, požadovala výrazně zvýšit aktivitu odbytu a hledat spojení se zahraničními firmami. Ty však zaujímaly v reakci na naši iniciativu vyčkávací postoj.

Ředitel ustavil šest profesních skupin pro průzkum trhu, ty pak doporučily 13 výrobků, které měly být připraveny až do etapy funkčního vzorku. Jednalo se o doplňková zařízení automobilů (řízení naftového topení, Elektrobox, omývač reflektorů), Alarmik (ochrana před zloději), telefonní záznamník a odpovídač, NF zesilovač pro audio tuner (ve spolupráci s Teslou Pardubice), dálkové ovládání elektrospotřebičů (otevírání vrat apod.), schodišťový spínač, inovace gramofonů.

Výroba CD měla být realizována v kooperaci s firmami Philips Hasselt a Philips Wien (VIW). 30. března navštívila Teslu Litovel delegace vedoucích pracovníků fy. Philips, při jednání bylo předáno 32 výkresů součástí vhodných pro kooperaci, k realizaci však nedošlo.

Tak jak se postupně upřesňovala koncepce státní ekonomické reformy, bylo stále zřejmější, že podniky se budou muset spoléhat jen samy na sebe. Na semináři 17.3. seznámili ministři Klaus a Dlouhý vedoucí pracovníky podniků s hlavními zásadami: Přechod na konvertibilní měnu, odstranění dotací a přerozdělování, náhrada plánu trhem, privatizace s upřesněním vlastnických vztahů, přísná restriktivní, protiinflační politika. Sociální záchranná síť bude sloužit postiženým pracovníkům, podniky si však musejí vytvořit vlastní strategii pro přežití, neboť stát nemíní hrát roli spasitele. Podniky po desetiletí řízené státními orgány, zbavené vlastního kapitálu, bez pravomoci rozhodovat o investicích, byly nyní postaveny do role samostatných hospodářských subjektů. Bylo by jistě spravedlivé, kdyby stát převzal odpovědnost za své minulé projekty, není to však reálné.

Obtížnost úkolu, před který byli postaveni vedoucí pracovníci podniků, bez odpovídajících zkušeností a s nejistou osobní perspektivou, si snad v těch chvílích nikdo neuvědomoval. Práce vnitropodnikových útvarů pokračovala v zajetých kolejích.

Výroba se počátkem roku tradičně potýkala s nedostatkem materiálu, zejména integrovaných obvodů MHB193 z Tesly Piešťany pro dálkové ovládání, dalších elektrosoučástek, ale i plexikrytů, balení aj. Z vnitřních problémů to byl nevyhovující stav potiskovacího stroje TERMARK pro výrobu reproduktorových skříní a nespolehlivost nového potiskovacího stroje KURTZ.

Výroba zboží se v lednu splnila jen na 86,4%, do konce kvartálu se zpoždění jen částečně snížilo (97,1%). A tak zatím co oproti plánu chybělo 53 pracovníků, kapacita výroby nebyla využita a omezovala se kooperace. Provozovna Střemeníčko vyráběla ostřikovače čelních skel automobilu v měsíčních objemech cca 40 tisíc kusů, výroba spojů byla v celém objemu realizována domácí prací. Provozovnu v Hrušovanech bylo rozhodnuto zrušit.

Přes neplnění výroby byl odbyt překročen v dodávkách pro vnitřní obchod i pro export. Artia sice už přestala vystavovat dodávkové příkazy na plánovaný vývoz do socialistických zemí, situaci však zachraňoval ekonomicky výhodný vývoz vložek do NDR. Přes zvýšení průměrných výdělků o 33 Kčs bylo čerpání mzdových fondů nižší a při plnění odbytu byla proto i finanční situace podniku dobrá.

V březnu byla zahájena sériová výroba přerušovače směrových světel PSS A, B, C, ověřovací serie reproskříně AS120 a přístroje Špičák III. pro ministerstvo vnitra. Do provozu byl uveden nový vstřikovací stroj na zpracování speciálních plastů ES330/65, řízený počítačem EC88. Používá se na výrobu tělesa čerpadla pro APO040 a 050. Stroj pracuje plně automaticky, roční úspora času dosáhne 1800 normohodin a zvýší se i kvalita výlisků. Technologie připravovala využití stroje i pro další součásti.

Ve stejném trendu pokračovala výroba i ve druhém čtvrtletí. Přes trvající nedostatky v dodávkách materiálu byl pololetní plán splněn i při neplnění hlavních oborů - gramofony (99%) a autopříslušenství (97,3%). Rozdíl vyrovnaly realizace investičního úseku (dodávky tepla pro pivovar aj.). Do sériové

výroby byly v dubnu zavedeny reproskříně AS120 pro firmu CATH, v květnu inovace gramofonu NZC300 v provedení 50. Také odbyt byl překročen o 7,3 milióny Kčs. Na západních trzích bylo navázáno obchodní spojení se švýcarskou firmou THORENS a novým odběratelem modifikovaných gramofonů NC500 a podstavců pod reproduktory firmou AUDIO TUNNING v Rakousku.

Značnou ztrátu znamenalo vypovězení smluv na dodávku více než 80 tisíc snímacích systémů s vysokou efektivitou do NDR. Příprava sjednocení obou částí Německa byla důvodem zrušení obchodních kontaktů se státy RVHP. Na vnitřním trhu pokračoval pokles poptávky po gramofonech, přesto byly dodávky za první pololetí překročeny. V souladu s koncepčními záměry byla vedena jednání s odběrateli autopříslušenství (panel pro vůz Škoda-Favorit, licence na tlakové omývače HELLA) a v oboru CD techniky - kooperace s firmami SAMSUNG, PHILIPS ALTHOFFEN, GOLD STAR. Při trvajícím nižším stavu zaměstnanců a tím i nečerpání plánovaných mzdových prostředků zůstávala finanční situace podniku příznivá. Pokračující investiční výstavba a dodávky strojního zařízení však stále zvyšovaly rozsah bankovních úvěrů.

Během pololetí vrcholil koncepční spor mezi odbytem a technickým úsekem o možnostech výroby CD techniky. Technický úsek argumentoval tím, že dosavadní vývoj stál značné množství finančních prostředků i tvůrčích kapacit, výroba byla v podstatě zvládnuta a dosaženo slušné kvality. Řada typů, zejména východoasijské produkce, přináší sice nové prvky v ovládacím komfortu, výstupní parametry má však nejméně o řád horší. Náš stát byl první zemí východního bloku, kde byla CD technika vyráběna a tohoto předstihu by mělo být využito. Značný význam by mělo využívání náročné technologie i pro obecné zvýšení úrovně podniku.

Odbyt naproti tomu uplatňoval ekonomické argumenty. Cena našich přehrávačů postupně klesala z 9990,- na 8400,- a konečně na 6500,- Kčs bez obchodního efektu. Na vánoční trh přivezl Supraphon 2000 kusů přístrojů za 4900,- Kčs a i ty zůstaly neprodány. Na světových trzích snižují korejské výrobky ceny k hodnotám, kterým nemohou konkurovat ani zavedené evropské firmy a drží se jen popularitou svých osvědčených značek. Prosadit se na těchto trzích není reálné, perspektiva východních trhů je zcela nejasná a v dohledné době nemáme ani zde naději na obchodní spojení. Technický úsek vyčítal odbytu nezájem a pasivní přístup, odbyt požadoval výrazné snížení nákladů jako předpoklad úspěšného prodeje.

Vzhledem k uspokojivému plnění plánu a slušné finanční situaci se pozornost zaměstnanců a zejména vedoucích pracovníků soustřeďovala k jiným otázkám. Dosti vzrušení přinášela politická scéna: reorganizace městské správy s kooptací nových poslanců, počátek snah o suverenitu Slovenska (tzv. "spor o pomlčku"), tlak na vrácení majetku KSČ lidu (se stávkovou pohotovostí) a konečně v červnu parlamentní volby, které potvrdily vedoucí postavení OF, ale i určitou stabilitu kádrů KSČ.

Červnové zrušení dotací potravin a zvýšení cen ropy dodávané ze SSSR (ropná krize) podpořilo pocity nespokojenosti části společnosti s porevolučním vývojem i přes určité finanční vyrovnání paušálním měsíčním příspěvkem 140,-Kčs ("Klausovo lízátko").

K 1. květnu nabyl účinnosti nový zákon o podniku, ukládající ustanovit nové řídící orgány. Rušily se Rady pracovního kolektivu a shromáždění pracujících, včetně práva volit ředitele. Novým orgánem byla Dozorčí rada s polovinou zástupců podniku a polovinou externích členů, jmenovaných zakladatelem. Také ředitele jmenuje zakladatel po výběrovém řízení a doporučení Dozorčí rady. Odbory měly pocit, že nový zákon omezuje účast pracujících na řízení a svaz pracovníků kovoprůmyslu vyhlásil stávkovou pohotovost, k níž se připojil i náš podnikový výbor.

Ing. Karel Haderka naopak na konferenci tyto "socialistické" tendence ostře kritizoval: "Smyslem existence podniku je zisk docílený prodejem zboží. U nás stále převažuje názor, že podnik je zřizován pro blaho zaměstnanců, má jim zpříjemnit pracovní dobu a zvyšovat mzdy. Vedoucí musí být zodpovědný za pracovní výkon podřízených. Aby mohl být nesmlouvavý, nesmí být závislý na vůli zaměstnanců, jimi volený (Paradoxní je, že ing. Haderka i s těmito názory zůstával dále členem KSČ!). Také odbory později uznaly, že jejich úkolem není řídit podnik a stávkovou pohotovost odvolaly.

Opačným extrémem byla nečekaná sada výpovědí vedoucím pracovníkům k 1. květnu 1990, při níž se s opodstatněným snižováním stavu a rušením funkcí svezly i osobní zájmy ředitele. Po zásahu odborů byly výpovědi odvolány.

Složitou personální situaci nejlépe dokresluje průběh konkursu na náměstka útvaru technického rozvoje. Už před jeho konáním 24.4. dva kandidáti odřekli účast po anonymních výhrůžkách. Nestrannost průběhu zajišťoval zástupce KC OF z Olomouce. Vítězem konkursu se stal ing. Kos, což se však setkalo s

nesouhlasem pracovníků tech. úseku a ve vyhlášeném referendu mu oproti 33 souhlasným projevům vyslovilo 116 podřízených nedůvěru. Ing. Kos pak funkci odmítl a ředitel se souhlasem Rady už bez konkursu jmenoval bývalého náměstka z let 1973-79, ing. Josefa Votočka. Také on požádal o vyjádření důvěry a po výsledku 52% : 21% funkci přijal. Konkurs, v němž byl vybrán na místo odboru sociální a personální práce (dříve personálního náměstka) pan JUDr. Jindřich Švec, již proběhl klidněji. Ing. Ludvík Urban přešel jako programátor do výpočetního střediska, ing. Jan Harszlak odešel po předání funkce ing. Votočkovi do důchodu. Úsek investičního rozvoje byl zrušen i s funkcí náměstka při odvolání Zdeňka Vurbala k 1. únoru, ing. Klein, který měl investiční výstavbu řídit, 10.8. dlouhodobě onemocněl a vedením odboru byl pověřen ing. Vostrovský.

Výměna vedoucích v těchto funkcích otevřela nevyřešené problémy ztráty původní koncepce podniku, z níž se nevyvodily potřebné závěry. První z těchto záležitostí byla výroba speciální techniky pro ministerstvo vnitra. Tuto spolupráci navázal už dávno koncem šedesátých let Jan Čulík. Udržovala se v omezeném rozsahu malosériové výroby po řadu let a byla pro podnik celkem ekonomicky výhodná. V roce 1984 ministerstvo projevilo zájem o rozsáhlejší dodávky v objemu cca 70 miliónů Kčs ročně v letech 1990-95. Jednalo se o nahrávací a přehrávací zařízení a univerzální magnetofon pro speciální použití pod krycím označením Špičák.

Od 1. ledna 1985 byla vyčleněna skupina 12 techniků, která po dobu pěti let prováděla vývoj a technologickou přípravu. Protože uvažovaný rozsah výroby převyšoval kapacitní možnosti podniku, byl zpracován investiční záměr na výstavbu nové montážní budovy H5.

Investorem byla výrobně hospodářská jednotka Tesla s dotací ministerstva vnitra. V letech 1988-89 bylo proinvestováno 23 milióny Kčs, což bylo cca 60% hodnoty stavby. Stavební práce se opozdily o 5 měsíců pozdním nástupem Vítkovických staveb Ostrava i nečekaným ztížením zemních prací. Přesto měl být objekt ve druhém pololetí 1990 připraven k předání. Součástí investičního záměru byla i další akce, výstavba ubytovny, která měla pomoci řešit zvýšenou potřebu zaměstnanců, současně i v souvislosti s projektovanou výrobou CD přehrávačů. Technologické vybavení haly H5 se během vývoje upřesňovalo, přičemž podnik byl veden pochopitelnou snahou preferovat univerzální zařízení před speciálními stroji. V tomto duchu byly objednány např. švýcarské obráběcí stroje za cca 9 miliónů Kčs, jejichž kapacita převyšovala i potřeby speciální výroby. Cílem byla celková modernizace podniku.

Samotnou investici lze těžko kritizovat, ve své době a při odlišných podmínkách to byl perspektivní záměr. Při změně podmínek bylo však postupováno lehkomyslně a nezodpovědně. Stavba měla být původně hrazena z redistribuce odpisů v rámci výrobně hospodářské jednotky. Po zrušení středního článku byla přijata varianta úhrady 36 miliónů z vlastních zdrojů a úvěrů. Využívání úvěrů je užitečné, pokud je zajištěna návratnost, jinak úroky neúnosně zatíží zbývající produkci.

Jenže právě perspektiva návratnosti se měnila, aniž by byly učiněny odpovídající závěry. Smlouvy o dodávkách s ministerstvem vnitra se vlekly od roku 1988, až byly koncem roku 1989 s konečnou platností zrušeny. Ministerstvo zaplatilo vývoj a symbolickou náhradu 2,8 miliónů Kčs. Ani v této situaci však nikdo nepřehodnotil rozsah výstavby, naopak byly objednávány další stroje a zařízení. Investiční úsek se prostě v duchu letitých návyků snažil "utratit" rozpočtované náklady. Ale nejen to, ing. Vostrovský zjistil při přebírání funkce, že rozpočet bude nejspíš překročen o další 4 milióny Kčs.

Svou kontrolní funkci nesplnil ani ekonomický úsek, který bez připomínek vše financoval. Až teprve po kritickém vystoupení ing. Vostrovského vyvodil jisté závěry ing. Votoček. S ing. Řmotem byl rozvázán pracovní poměr a funkce vedoucího odboru investic obsazena od 1.8. ing. Vachutkou, od 29.10. byl pověřen řízením investičního úseku ing. Jan Vostrovský. Byl vydán příkaz k omezení nákupu a odprodeji nevyužitého zařízení.

Podobnou akci představovala provozovna Hrušovany. Mimo malou provozovnu Tesla koupila bývalý zámek, který měl být adaptován na výrobní objekt. Tato investice měla řešit potřebu výrobních prostor a zaměstnanců pro ambiciózní program výroby CD přehrávačů, který byl dohodnut v minulých letech mezi ředitelem Vurbalem a ministrem Obzinou. O problematičnosti výroby CD techniky jsem již psal, koncepce monopolní výroby pro celou oblast RVHP padla však přinejmenším v roce 1989.

Od té doby byla výstavba Hrušovan při každé příležitosti kritizována. Koncem roku 1989 měl být objekt "zakonzervován" nákladem 3 milióny Kčs, práce v provozovně byla převedena do Litovle a 27 zaměstnanců propuštěno.

Přesto investiční práce pokračovaly dál, v září 1990 už výdaje přesáhly 8 miliónů, do miliónů šly i další

menší neplánované akce objednávané u externích dodavatelů, aniž se kdo zajímal o finanční krytí. Ing. Vostrovský na konferenci 20. září kritizoval i další investiční nehospodárnost, závady v provozu galvanizovny, zjištěné už při kolaudaci v roce 1982 a dodnes neřešené (otopná soustava, výměníková stanice), množství neodstraněných závad zjištěných při revizi elektrických zařízení a rozvodů aj. Přitom uvádí, že průměrné stáří budov je 21 let a strojů 18 let, takže nároky na údržbu porostou.

Závažné nedostatky v investiční oblasti byly nejspíš tím posledním podnětem pro výměnu ředitele. Tento úkol však připadl až na novou Dozorčí radu. Byla ustavena podle zákona o podniku, z řad zaměstnanců do ní byli delegováni ing. Jiří Špička, ing. Leoš Chvátal, ing. Zdena Macháčková a Alois Prucek. Externí polovinu tvořili ing. Ivan Lubomírský, zástupce zřizovatele - FMHSE, ing. Jiřina Kosíková z Komerční banky, ing. Pavel Majerčík z Tesly Valašské Meziříčí a ing. Vladimír Škola z podniku zahraničního obchodu Artia. Na ustavujícím zasedání 11. září byl předsedou zvolen ing. Jiří Špička, místopředsedou ing. Škola a jednatelkou ing. Macháčková.

Na společném zasedání Dozorčí rady a odborů dne 25.9. byla posuzována práce ředitele ing. Bartoně se závěrem, že neskýtá záruku pro kvalifikované řízení podniku. Mezi hlavními důvody se uvádí neujasněný výhled podniku, neuvážená investiční činnost s negativními dopady na finanční hospodaření, neprovázanost činnosti jednotlivých útvarů, nedostatky v řídící činnosti. Ministrovi ing. Miroslavu Grégrovi bylo doporučeno jeho odvolání a navrženo jmenování dosavadního technického náměstka ing. Josefa Votočka. Doporučení ministr přijal a po jmenování nového ředitele byl vedením úseku technického rozvoje pověřen ing. Petr Kellner.

Na svém dalším zasedání 31.10. projednala Dozorčí rada koncepci předloženou novým vedením podniku. Posoudila ji kriticky s výhradami, že jde spíše o útlum než o rozvoj, chybí analýza úrovně výrobků, průzkum trhu pro jednotlivá teritoria exportu a zejména postrádala zpracování ve více variantách. Hlavní brzdou progresivního rozvoje byl podle ing. Votočka značný rozsah nevyužitelného majetku (pozemky, stavby, stroje) a z něho plynoucí finanční zatížení. Dalším bodem jednání Dozorčí rady byla likvidace akciové společnosti Tesla SE Bratislava, jejímž zakládajícím členem se při rušení výrobně hospodářské jednotky stal také náš podnik.

Vývoj v následujícím roce ukázal, že ani útlumová prognóza nového ředitele nepostihla v celém rozsahu krizi hrozící podniku. Výsledky hospodaření však dosud neposkytovaly odpovídající signály. Plnění plánu ve druhém pololetí kolísalo, nesplnil se srpen a prosinec, ale celoroční hrubá výroba dosáhla 101,6% a zisk překročil 35 miliónů Kčs. Vlastní výroba zboží zůstala nesplněna o 7,398 miliónů Kčs a nosný obor 384 zůstal dlužen přes 10 miliónů Kčs.

Hlavní příčinou byl trvající nedostatek elektrosoučástí, obalového materiálu a dřevin, k neplnění výroby však přispělo i vyhlášení tří nových svátků (5. a 6.7. a 24.12.) a odpovídající ztráta kapacity.

Celkový počet gramofonů - 131470 kusů - oproti minulému roku opět mírně poklesl, ovšem hrubá výroba se stále v intencích plánovaného hospodářství zvýšila o cca 13 miliónů Kčs. Více než polovinu gramofonových přístrojů (58397 ks) představovaly gramofony střední třídy HC30, částečně dodávané v soklu (NC300) a se zesilovačem (NZC300). Na druhém místě pak HC03 (36015 ks) a stále oblíbené NAD5120 s tuzemskou variantou NC470 (17958 ks).

Koncem roku byl připraven do sériové výroby nový gramofon NC510. Základními prvky jsou odpružený synchronní motorek, pohon plochým řemínkem, trubkové raménko s magnetodynamickou vložkou VM2103, fotoelektrické koncové vypínání a zvednutí raménka na konci nahrávky.

CD přehrávačů v provedení MC911 bylo vyrobeno 3600. K tomu pak 26 tisíc reproskříní,15600 zesilovačů, za téměř 8,5 miliónů Kčs přenosek a vložek. Novými výrobky byly reproduktorové soustavy ARS9218 a ARS9228 pro firmu CATH (označ. AS90 a AS120). Jsou určeny pro kvalitní reprodukci v bytových podmínkách. V říjnu proběhla ověřovací serie zesilovače AZS226. Jedná se o nový výkonný stereofonní zesilovač signálu z mikrofonu, magnetofonu, gramofonu a tuneru.

Největší položku v plnění plánu výroby (37%) stále představovalo dálkové ovládání pro televizory, dodávané Tesle Orava. Tyto dodávky však končí rokem 1990, nejpozději v 1. čtvrtletí 1991 a za uvedenou hodnotu produkce není náhrada. Přes 15% výroby zboží tvořilo autopříslušenství, tj. omývače APO040 a 050 (celkem 335516 ks), čerpací jednotky (161755 ks) a elektronika: elektrické zdroje impulzů EZI (34870 ks), přerušovač směrových světel PSS (71959 ks) a intervalové spínače IS (128849 ks). Ke splnění hrubé výroby pomohlo překročení dodávek náhradních dílů, fakturace technického rozvoje (1,846 tisíc Kčs) a zejména neplánovaná fakturace za dodávky tepla z plynové kotelny do pivovaru (4 milióny

Kčs).

Technický úsek zavedl během roku některé nové technologie, jako stroje s CNC řízením, nové povrchové úpravy, měřící systémy. Dlouhodobá orientace na nákup nových investic v souvislosti s přípravou speciální výroby však byla příčinou zanedbání údržby. Podnik má některé nové stroje na vysoké technické úrovni včetně číslicově řízených automatů, na druhé straně řadu strojů zcela odepsaných. Stupeň odepsání základních prostředků je 51,3%.

Investiční činnost se rozrostla nad možnosti - i potřeby - podniku. Mimo už uvedených akcí, jako hala H5 a Hrušovany, je nutno zaznamenat i další. Zahájena byla stavba čističky odpadních vod s nákladem cca 5 miliónů Kčs, zbývá dokončit kanalizační sběrač. Rekonstrukce rozvodů v galvanizovně stála 759 tis. Kčs, šrotiště 1415 tis. Kčs, ubytovna v Chořelicích 693 tis. Kčs. Tato stavba byla koncem roku připravena ke kolaudaci.

V loňském roce zakoupená Stratilova vila, vklíněná do areálu závodu, byla rekonstruována pro kanceláře investičního úseku i když odbory doporučovaly její využití pro zdravotní středisko s ohledem na přímý přístup z ulice. Byla dokončena oprava fasády na budově D a u jeslí v ul. Palackého (naproti Tesle). V pátek 9. března vichřice poškodila některé objekty, zejména světlíky nad koridorem haly a bylo nutno provést opravy.

Finanční situace podniku se jen pozvolna zhoršovala, rostoucí investiční náklady byly kryty bankovním úvěrem. Přesto se jednalo především o druhotnou platební neschopnost, zaviněnou nesplácením faktur našimi odběrateli, zejména Tesla Bratislava (4,374 milióny Kčs), Mototechna (1,670 miliónů Kčs), DAK Slušovice (1,513 milióny Kčs), AZ Škoda (1,447 miliónů Kčs). Naše platební neschopnost dosáhla cca 23 milióny Kčs.

Přes uvedené nesplnění výroby zboží byl odbyt dokonce mírně překročen (101,8%). V důsledku toho poklesly jak zásoby hotových výrobků, tak rozpracovanost. Tyto výsledky však neodrážejí skutečnou situaci na trhu. Po přechodu států RVHP na platby ve volně směnitelných měnách se východní trh rozpadl. Téměř zanikl prodej gramofonů do Maďarska, Bulharska a Rumunska, kam jsme v minulých letech dodávali desítky tisíc přístrojů. Ze dne na den byla zrušena smlouva s NDR a Artii zůstalo na skladě neodebraných 30 tisíc vložek VM2103. Určité úspěchy byly dosaženy na západních trzích, rozsah dodávek do této oblasti však není příliš významný. Gramofony NC500 (označované PRO-JECT1) byly dodávány do Rakouska, zájem projevila i švýcarská firma THORENS. Pokračovaly dodávky reproskříní AS90,120 a 200 pro firmu CATH. Prodej na západní trhy přesáhl 18 miliónů Kčs, na tomto výsledku se však čtyřmi milióny podílela devalvace naší měny.

Také na vnitřní trh se podařilo díky dlouholetým osobním stykům prodat plánovanou produkci. Byl to však prodej do velkoobchodních skladů a při prohlubující se stagnaci maloobchodu to znamená zastavení odběrů v příštím roce.

Snížení cen elektroniky v pololetí mělo podnítit zájem zákazníků o naše výrobky. Dotklo se především televizorů a videopřehrávačů, méně již radiopřijímačů a gramofonů. Např. cena chassis HC58 se snížila z 910,- na 880,-Kčs, gramofony GZ030 z 1020,- na 970,- Kčs, NC470 ze 1490,- na 1370,- Kčs, apod. Snížily se však i ceny, za které od nás kupují obchodní organizace. Změna šla na úkor daně z obratu a činila např. u NC500 ze 1420,- na 1150,-Kčs, u NZC300 ze 2020,- na 1640, Kčs (a byla tedy významnější). Snížení cen se však na trhu neprojevilo. Přístroje jako NC300 a ARS9204 byly téměř neprodejné, obecně klesl zájem o gramofony v soklu bez zesilovače (NC). Hlavní příčinou byl celkový pokles koupěschopnosti a pak atraktivní nabídka dosud nedostupné (byť drahé) zahraniční elektroniky.

2. července byla v Litovli (Palackého ul.,16) otevřena podniková prodejna, dávné přání pracovníků odbytu. Stavební úpravy si vyžádaly 65 tis. Kčs, vedoucí paní Gallová nabídla zákazníkům mimo výrobky Tesly i nevyužitý materiál. Na tradičním brněnském veletrhu podnik představil ukázku celého výrobního programu, včetně novinek NC510 a zesilovače AZS224.

Kvalita přístrojů se udržovala na standardní úrovni, i když ztráty z vnějších zmetků vzrostly zejména pro nespolehlivost a vysokou cenu elektronických prvků pro dálkové ovládání. Západoněmecký zákazník upozornil i na zbytečné banální závady, způsobené nedbalostí, jako např. duplicita výrobních čísel.

Počet pracovníků klesl na 1627 nejen oproti plánu, ale i oproti minulému roku. Projevila se tak restriktivní opatření v posledních měsících. Průměrný výdělek dosáhl 2740,-Kčs a byl oproti plánu i loňské skutečnosti mírně vyšší.

Podnikový výbor odborové organizace po svém zvolení na počátku roku začal pracovat v nových podmínkách. Naprostá většina jeho členů zastávala poprvé funkci v odborech a nejprve se seznamovala s problematikou práce komisí. Mnozí dosud hájili dřívější postavení odborů jako součásti vedení podniku. Z toho vznikl spor o spolurozhodování. V průběhu roku se postupně vyjasňoval úkol odborů v souvislosti s připravovanou privatizací, nová úloha kolektivních smluv, apod. Vymezení kompetencí v nových podmínkách zdaleka nedospělo ke konečnému řešení.

Tak třeba agenda nemocenského pojištění byla převedena z pravomoci odborů na stát a příslušná komise zrušena. Stejně byla zrušena komise pro zlepšovatelské hnutí a vynálezy s tím, že tuto činnost zajišťuje vědecko-technická společnost. Nový výbor závodní pobočky Československé vědecko-technické společnosti byl ustaven 27. února, jeho předsedou se stal Vlastimil Vojnar. Podnikový výbor odborů naopak v březnu vytvořil novou komisi pro ochranu životního prostředí.

Tradičně k hlavním úkolům patřila péče o rekreaci. Zimní zájezdy byly omezeny pro špatné sněhové podmínky, na letní rekreaci bylo zajištěno 140 poukazů pro děti a přes 500 rekreačních pobytů pro dospělé. Dvaceti dětem byla umožněna reciproční rekreace v NDR, vyhlídkové lety pořádané JZD Červenka, oblíbené zájezdy do Prahy. Uvolnění mezinárodních styků umožnilo čtyři zájezdy do Vídně a dva do Benátek. Celou řadu zájezdů tradičně organizovaly jednotlivé kolektivy, rekreační komise, zájezdy pro důchodce. KOR přidělila dotaci 40 tis. Kčs na pionýrský tábor v Javoříčku, který byl rozšířen na kapacitu 120 dětí.

Únorová konference se zabývala vleklou výstavbou rekreačního střediska v Nové Vsi u Rýmařova. Objekt byl koupen už v roce 1975 za cca 500 tis. Kčs, v dalších letech byl na rekonstrukci vynaložen odhadem další milión mimo nezjistitelné náklady na materiál. Až v roce 1989 se začala vést evidence a jen za tento rok bylo vynaloženo dalších 800 tis. Kčs. Na dokončení stavby dle projektu je odhadována částka 3 milióny Kčs, protože stavební povolení končí v roce 1992, nebude možno z fondu kulturních a sociálních potřeb potřebnou částku uvolnit.

Odborová organizace dále přispívala na závodní stravování, cena obědů se po odstranění státních dotací potravin zvýšila od 9. července ze 4,50 Kčs na 6,-Kčs. Vzhledem k pokračujícímu poklesu počtu dětí doporučily odbory zrušení školky v Chudobíně.

Sportovní komise zajistila tradiční zájezdy na koupání do krytého bazénu v Mohelnici. 11.3. se uskutečnil turnaj v ledním hokeji v Uničově,1.6. sportovní odpoledne s družebním podnikem Elitex Hnátnice, 16.6. tradiční nohejbalový turnaj "O pohár podnikového ředitele" za účasti 28 družstev. Družstvo kopané se po ročním působení ve II. lize opět probojovalo do I. ligy a zde se umístilo na pěkném 3. místě. Také v derby utkáních s Papcelem byli naši fotbalisté úspěšní a po podzimním vítězství 1:0 vyhráli i na jaře 4:0.

Kulturní komise připravila na 14.3. tradiční setkání důchodců, pro ženy byla uspořádána módní přehlídka, na populární pořady zakoupeno v 1. pololetí přes tisíc vstupenek v hodnotě 32726 Kčs, na celou koncertní sezonu Sdruženého klubu pak deset abonentek. Odborová knihovna se v listopadu odstěhovala z budovy D do V buněk, práci knihovnice převzala po paní Pruckové Marie Kroutilová.

Odborová organizace Tesly zůstává nadále mateřskou organizací Sdruženého klubu. Jeho financování je však v nových podmínkách stále složitější, další sdružené podniky odstupují a kulturní zařízení ve městě bude muset být nově řešeno. V březnu bylo odsouhlaseno uvolnění části prostor na Záložně pro Komerční banku.

Podnikový časopis vyměnil počátkem roku svého redaktora, ideologického dohližitele Chlíbka vystřídal od dvojčísla 2-3 vedoucí reprografického střediska Jan Kučera, změnila se ovšem i celá redakční rada. Od 5. čísla se pak vrátil i původní název NOTES. Během roku bylo vydáno 11 čísel.

Rušný rok teprve při pohledu zpět popírá rozšířené úsloví "Nic se nezměnilo". Jsme pochopitelně netrpěliví, ale mnoho věcí se vyvíjí dlouho a mění pozvolna. Základem ekonomické reformy jsou změny vlastnických vztahů. K tomu jako první směřoval privatizační zákon přijatý parlamentem v říjnu. Pokračováním politického procesu po parlamentních volbách byly listopadové volby komunální. V rámci kandidátky OF se ucházelo o přízeň voličů šest Tesláků, do městského zastupitelstva byl zvolen pan Karel Daševský a bývalý zaměstnanec, dnes důchodce a kronikář Tesly, Lubomír Šik.

Politický, ale zejména hospodářský vývoj vytváří nová kriteria efektivnosti. Málo z toho, co se osvědčovalo v minulosti, bude úspěšné i v novém prostředí a podniky budou muset obtížně prokazovat svoji životaschopnost. Především půjde o vyvážení správních a režijních nákladů vůči ziskům z prodané

výroby.

Podle zprávy podnikového ředitele bylo ke konci roku zajištěno využití zhruba jen poloviny výrobní kapacity podniku, což nemůže "uživit" celou režijní oblast. Nový ředitel proto krátce po nástupu začal omezovat správní a režijní aparát. Odcházejícím zaměstnancům bylo nabídnuto pětiměsíční odstupné.

Zrušila se domácká výroba spojů ve Střemeníčku, omezovala kooperace. K novému roku byla připravena reorganizace správy. Počet úseků se snížil na čtyři. V úseku ředitele byly zrušeny drobné samostatné referáty a vytvořen útvar štábních činností: právník, podniková kontrola, organizace a technika řízení, ochrana podniku, revizní, bezpečnostní a požární technici.

V přímé podřízenosti ředitele dále zůstaly čtyři odbory: Odbor technické kontroly, odbor personální - zde se ruší referát výchovy a vzdělávání, OBP a správa budov se převádějí do investičního odboru. Odbor ekonomických informací přibírá k účtárnám i výpočetní středisko, naopak financování, ceny a plánování výroby se převádějí do obchodního úseku, neboť souvisejí s odbytem.

Obchodní úsek se jinak nemění, má odbory zásobování a odbyt, oddělení dopravy. Beze změny zůstává i úsek výrobní. Úsek technický má odbory technická příprava výroby a HN. Odbor investic zůstává prozatím v úseku ředitele, především pro velký rozsah nedokončených prací. Některé činnosti (údržba měřících zařízení, konstrukce jednoúčelových zařízení) však už byly převedeny do technického úseku.

Reorganizace by měla přinést snížení stavu technicko-hospodářských pracovníků, je otázka bude-li to dostačující. Tvrdé ekonomické požadavky budou tlačit na nepopulární opatření, nedostatek finančních prostředků donutí podnik vzdát se i řady obecně užitečných činností, které na sebe bezprostředně nevydělají. Nejobtížnějším úkolem příštího období bude určit správný poměr mezi výrobní oblastí a velikostí obslužných útvarů. Rozhodnout o činnostech pro existenci podniku nezbytných a jiných, které lze postrádat, případně objednávat u soukromých dodavatelů.

To vše pochopitelně za předpokladu, že podnik včas nalezne prodejný výrobní program, který by užitečně vytížil existující výrobní kapacity. Správná a zejména rychlá opatření rozhodnou o budoucnosti Tesly Litovel.

Plnění ukazatelů plánu:

	plán	skutečnost	plnění %
výroba zboží (v 1000 Kčs)	390000	382602	98,1
hrubá výroba (v SC)	420000	426687	101,6
vnitřní obchod v MC	175000	180953	103,4
vývoz do socialistických zemí ve Fco	14500	15231	105,0
vývoz do nesocialistických zemí ve Fco	17500	23695	135,4
rozdílový ukazatel socialistické země	120,83	122,19	101,1
rozdílový ukazatel nesocialistické země	81,40	86,02	105,7
produktivita z hrubé výroby v Kčs	243196	262254	107,8
zisk	27600	35130	127,3
počty pracovníků:			**rozdíl**
výrobní dělníci	821	770	- 51
režijní dělníci	407	386	- 21
POP	21	20	- 1
technicko-hospodářští pracovníci	361	345	- 16
NČ	117	106	- 11
celkem	1727	1627	- 100
průměrný výdělek:			
dělníci	2476	2470	99,8
technicko-hospodářští pracovníci	3326	3515	105,7
POP	3075	2932	95,4
NČ	3169	3130	98,8
celkem	2710	2740	101,1
Rozdělení zisku:			
odvody do státního rozpočtu ze zisku	17940	22968	
odvody do státního rozpočtu za nekvalitní výrobu	-	3171	
dodatečný odvod revize OFS	-	623	
přidělení do fondu kulturních a sociálních potřeb - základní	1531	1471	
další příděl z RF	-	800	
příděl do fondu rozvoje	1785	1821	
příděl do fondu odměn	5691	5436	
příděl do rezervního fondu	553	40	
ostatní použití	100	47	
celkem zisk	27600	36377	

Čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb

		Kčs
na činnost odborové organizace		284820
na kulturní zařízení		100000
na rekreační zařízení:	**Javoříčko**	54441
	ostatní zařízení	1299984
na půjčky		158238
příspěvek na závodní stravování		209763
rekreace:	**výběrová**	50982
	podniková	174517
	dětské tábory	15859
tělovýchova a sport		46638
sociální výpomoc		5000
odměny a dary		74751
příspěvky SOU		3900
celkem		2478893

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU

- Ředitel: ing. Stanislav Bartoň, (od 23.10.) ing. Josef Votoček
    - sekretariát: Marie Kupková
    - právní oddělení : JUDr. Jaroslav Horák
    - podniková kontrola: ing. Miroslav Marek
    - zvláštní úkoly: Ludmila Greplová
    - obrana: Josef Chlíbek, (od 1.4.) Zdeněk Vurbal
    - organizace a technika řízení: ing. Václav Hoch, (od 1.7.) ing. Vlastimil Jenderka
    - odbor řízení jakosti: Václav Vortel
        - vstupní odbor technické kontroly: František Kvapil
        - výrobní odbor technické kontroly: Karel Navrátil
        - výstupní odbor technické kontroly: Jaroslav Hrubý
        - typová zkušebna: ing. Vladimír Sapara
- Ekonomický náměstek: ing. František Kašpárek
    - ekonomika práce: ing. Milan Procházka
    - technicko-hospodářské plánování: František Koutný
    - odbor informační soustavy: ing. Zdena Macháčková
        - financování: Dagmar Pospíšilová
        - mzdová účtárna: Libuše Ošťádalová
        - výrobní účtárna: Marta Vykydalová
        - všeobecná účtárna: Věra Pospíšilová
- Náměstek útvaru kádrové a personální práce: ing. Ludvík Urban, (od 1.6.) JUDr. Jindřich Švec
    - bezpečnostní a požární technik: Bohumil Táborský
    - výchova kádrů: Miloslav Otáhal
        - učňovské středisko: Josef Baroň
- Náměstek technického rozvoje: ing. Zdeněk Kos, (od 1.2.) ing. Jan Harszlak, (od 17.6.) ing. Josef Votoček, (od 23.10.) ing. Petr Kellner
    - technický rozvoj: RNDr. František Vychodil
        - Mezinárodní spolupráce a normování. : ing. Jiří Krátký
    - spolehlivost výrobků: ing. Pavel Sič
    - konstrukční rozvoj: ing. Jiří Tincl, (od 1.8.) ing. Jiří Špička
    - výrobní konstrukce: ing. Miloslav Pluhař
    - odbor vývoje speciální techniky: ing. Jiří Kubíček
    - technická příprava výroby: ing. Jan Harszlak, (od 1.2.) ing. Miloslav Tomášek
        - obrábění: František Mrtka
        - montáže: Miroslav Pinkava
        - technologická obsluha výroby: ing. Jan Petružela
    - odbor hospodaření nářadím: Bedřich Pressfreund
        - konstrukce nástrojů a přípravků: František Navrátil
        - technická kancelář odboru hospodaření nářadím: Jaroslav Grunt
        - nástrojárna: Jiří Weiser
        - výdejna a údržba nástrojů: Bedřich Břunda
- Náměstek investičního rozvoje: Zdeněk Vurbal, (od 1.2. zastupuje) ing. František Klein, (od 1.8.) ing. Vachutka, (od 29.10) ing. Jan Vostrovský
- Obchodní náměstek: ing. Karel Haderka, CSc
    - zásobování: ing. Jaromír Macháček
    - doprava: Alois Spurný
    - odbyt: Jiří Kroutil

        - expedice: Věra Lukešová
        - oddělení technických služeb: Jiří Macek
            - reprografie: Jan Kučera
- Výrobní náměstek: ing. František Klein, (od 1.2.) ing. Jaroslav Ličman
    - výrobně dispečerský odbor: ing. Jaroslav Ličman, (od 1.2.) ing. Pavel Kotzot
    - provoz prvovýroby: Mojmír Gédoš
        - strojovna: František Müller
        - lisovna: Josef Žouželka
        - polystyren: Zdeněk Urbánek
    - provoz montáží: Miroslav Snášel, (od 1.2.) Jaroslav Lederer

Rada pracovního kolektivu: (od 26.3.1990)

Předseda: Ing. Jiří Špička

Ing. Zdeněk Axman, Alois Čikl, Marie Fischerová, Miroslav Fišer, ing. Leoš Chvátal, ing. Petr Kellner, Věra Kořenková, Vladimír Krčál, ing. Jiří Kučka, Jiří Lang, Alois Prucek, Miroslav Pytolaj, Petr Stejskal, Jaroslav Valouch, Vlastimil Vojnar, ing. Josef Votoček, Karel Zapletal.

Dozorčí rada: (od 11.9.1990)

Předseda: ing. Jiří Špička

Ing. Leoš Chvátal, ing. Zdena Macháčková, Alois Prucek, ing. Jiřina Kosíková, ing. Ivan Lubomírský, ing. Pavel Majerčík, ing. Vladimír Škola.

Podnikový výbor odborové organizace: (od 25.1.1990)

Předseda: Lubomír Štencl

František Faksa, Miroslav Freiberg, Čestmír Hartman, Petr Holubec, Jiří Kolavík, Milada Kovářová, Danuše Krejčí, Lubomír Křoupal, Zuzana Kubíčková, Božena Látalová, Jaroslav Lederer, Zdeňka Ličmanová, Anna Recová, ing. Karel Smékal, Vladimír Šťastný, Jan Vaněk.

Revizní komise:

Ludmila Gottwaldová, Vladislava Kosová, Zdeňka Ličmanová, Jana Lukešová, Františka Paulů, ing. Miroslav Zatloukal.

Předsedové dílčích výborů:

1. ing. Jiří Jeřábek, 2. Ludmila Vortelová,3. Jaroslava Rosenbergová,4. Radek Šperlich, 5. ing. Antonín Karger, 6. Jitka Heinrichová, 7. Vít Jašek.

Redakční rada NOTESU:

Šéfredaktor: Jan Kučera

Zástupce: ing. Jiří Jeřábek, technický redaktor: Vlastimil Vojnar, tajemnice: Marie Přikrylová, fotoreportér: Miroslav Pinkava, inzerce: ing. Ladislav Velfel,

redakce: Božena Látalová, Zuzana Semrádová. V říjnu nahradila ing. Jeřábka ing. Alexandra Chmelová a převzala funkci šéfredaktora.

Redakce podnikového rozhlasu:

Odpovědná redaktorka: Eva Kulatá, zástupce: Libuše Coufalová, Vladimír Krčál, technici: Antonín Jašek a František Müller.

Koordinační výbor Občanského fóra (z 19.2.1990)

Ing. Axman, Bednář, Daševský, ing. Hoch, Holubec, dr. Horák, Ilkowová, Janyška, ing. Kellner, Krčál, Lang, Lidmanský, Loveček, Mohyla, Navrátil, Po lák, Rybnikář, Valouch, ing. Vostrovský,

Mluvčí: Ing. Axman, Lang, ing. Hoch.

Výbor závodní pobočky Československé vědecko-technické společnosti:

Předseda: Vlastimil Vojnar

Miroslav Fišer, Jiří Grézl, ing. Vratislav Hrubý, ing. Petr Kellner, ing. Zdeněk Kos, ing. Jiří Kubíček, Helena Pospíšilová, Radoslav Štýbnar, ing. Ladislav Velfel, Marta Vykydalová.

Revizní komise: Oldřiška Děčková, Miroslava Krňávková, Radmila Veselá.

Výrobní program:

Gramofony:		**Reproskříňky:**	
HC30/06	13762	**ARS8105/54**	46590
HC30/07	12090	**ARS8107/54**	19569
HC58/03	4018	**ARS8108/54**	6484
Kufříky:		**ARS8204/92**	3404
GZ030	15849	**ARS9204/30**	13680
L435	86	**ARS9207/10**	2793
NC300/30,50	8558	**ARS9207/30**	1704
NC452/31	1810	**ARS9210/10**	1200
NC470/50	9193	**ARS9210/30**	996
NC500/30	4933	**AS90**	5743
NC500	200	**AS120**	4366
NC501	100	**ARS9218/32**	286
NC580/30	3053	**ARS9228**	1942
NAD5120/04	660	**AS200**	444
NAD5120/06,08	8095	**partiové**	405
NAD5120/02	10	celkem reproskříňky	109606
MC600Q	865		
NZC030/50	20166	**Zesilovače:**	
NZC300/30,50	23888	**AZG983**	3108
MC911	3599	**AZS223/31**	8034
Partiové	535	**partiové**	47
Celkem	131470	celkem zesilovače	11182

Nové technologie zavedené v roce 1990

PRVOVÝROBA

- Zlaté eloxování
- Podle požadavku zahraničního zákazníka bylo vyřešeno zlaté eloxování na ozdobné nožky přístrojů.
- Vícenásobný potisk sítotiskem
- Byl zaveden s novou řadou zesilovačů. Jedná se o pětinásobný soutisk barevných ploch a značek na masky.
- Cínování

- Jako náhrada za zdravotně závadné kadmiování zavedeno na přelomu roku 1990/91.
- Stroje s CNC řízením
- V oboru dlouhotočných automatů TORNOS ENC16 a TOP100. Odstraňují potřebu výroby vaček.
- Stroje s CNC řízením
- V oboru strojů na zpracování plastů s řízením celého pracovního režimu vstřikování (Stroj ENGEL330/65).

MONTÁŽ

- Svařovací automat Schlatter
- Na fixování vývodů vinutí na komutátor rotorku ostřikovače APO-040. Zavedeno na přelomu roku 1990/91.
- Pájecí vlna ELEKTROVERT
- Technologie s bezoplachovým tavidlem a bezrámečkovým průchodem vlnou.
- Tvarovačky HELLER
- Na tvarování radiálních vývodů součástí.
- Tvarovačky WERESCH
- Na tvarování axiálních vývodů součástí.
- Měřící systém TEKTRONIX
- Řízený počítačem PMD.
- Měřící systém ONE.

Popis nových výrobků

Gramofon NC501

Stereofonní gramofonový přístroj vyšší třídy. Na tuhém nosném soklu je upevněna přenoska, pružně zavěšený synchronní motor a talíř opatřený tlumící skleněnou podložkou. Základní otáčky talíře = 33 ot/min., ručně možno přeřadit na 45 ot/min. přehozením řemínku. Trubková přenoska s průměrem trubky 12 mm, je vybavena antiskatingem, ručním zvedáčkem a nastavitelným protizávažím.

Rozměry 460x350x120, váha 8 kg. Konstrukce J. Turek, výroba od roku 1990.

Reproduktorová skříň ARS9218 (pro vývoz AS90)

Třípásmová reprosoustava původně určená jen na export. Osazení reproduktory: ARN5618, ARZ3608, ARV3608. Skříň je vyrobena z pilinodesky, povrch stříkán strukturním lakem, v přední části snímatelný rámeček. Impedance 8 Ω, standardní sinusový výkon 30W.

Rozměry 380x260x236. Konstrukce Karel Vařeka, výroba od roku 1989.

Reproduktorová skříň ARS9228 (pro vývoz AS120)

Třípásmová reprosoustava původně určená pouze pro export. Osazení reproduktory: ARN6818, ARZ3608, ARV3608. Skříň je vyrobena z pilinodesky, povrch stříkán strukturním lakem, v přední části snímatelný rámeček. Impedance 8 Ω, standardní sinusový výkon 40W.

Rozměry 460x260x236. Konstrukce Karel Vařeka, výroba od roku 1990.

Reproduktorová skříň ARS9238 (pro vývoz AS200)

Třípásmová reprosoustava velkého výkonu. Osazení reproduktory: 2x ARN6618, ARZ3608, ARV3608. Skříň je vyrobena z pilinodesky, povrch stříkán strukturním lakem, v přední části snímatelný rámeček. Impedance 8 Ω, standardní sinusový výkon 80W.

Rozměry 830x260x236. Konstrukce Karel Vařeka, výroba od roku 1990.

Práci na kronice let 1989 - 1990, jako doplněk k historii výroby gramofonů v Litovli v letech 1949 - 1989 ukončil 1. září 1991

Lubomír Šik

HISTORICKÝ KALENDÁŘ

1899	18.5. ustavující schůze a. s. Rolnického lihovaru
1900	zahájení výroby lihu a droždí v Litovli
1927	zahájena výroba cukrovinek LIBO
1946	znárodnění LIBA pod n. p. Hanácké lihovary a drožďárny Olomouc
1949	27.1. porada o převzetí LIBA firmou Křižík
	30.3. závěrečná celozávodní schůze LIBA
	1.5. n. p. Křižík přebírá LIBO, ředitel J. Janeček
	1.7. zahájení výroby gramofonů v Litovli
	1.12. ředitelem V. Mikš
1950	1.2. ředitelem František Spitz
	konsolidace výroby motorků ASM10
	1.11. založen Závodní klub Křižík
1951	zahajuje činnost divadelní soubor
	vydávání závodního časopisu Rotorek
	založena tělovýchovná jednota Sokol Křižík
	1.9. zřízeny první závodní jesle
1952	1.5. zřízení závodní kantýny
	1.7. závod začleněn pod n. p. Gramozávody
	1.10. začíná výroba chassis H13
	20.11. ředitelem Vladimír Voborník
	prosinec: končí výroba motorků ASM10
	prosinec: založen Závodní klub Gramofonových závodů Litovel
1953	přístavba strojovny "Donbas"
	zřízena závodní požární jednotka
	červen: konsolidace výroby chassis H13
	závodní tělovýchovná jednota přejmenována na Slovan
1954	22.3. ředitelem Viktor Kašák
	založeno Divadlo hudby
	výroba nové typy H12
1955	předávání Rudého praporu podniku Gramofonové závody v Litovli
	stavba montážního objektu B
	začíná výroba chassis H17
	zahájení montáže skříní a kufříků
1956	převedení závodní tělovýchovy pod T. J. Tatran Litovel
	zřízena jednotka Lidových milicí při Gramozávodech
1957	začala výroba čtyřrychlostních chassis (H20, H21)

	zavedení směnových plánů ve výrobních provozech
1958	únor: začal vycházet 2. závodní časopis Supraphon
	postaveny rekreační chaty v Dolech u Bouzova
1959	1.4. ředitelem František Šrom
	květen: založeny první Brigády socialistické práce v závodě
	22.6. ustaveno stavební bytové družstvo
	oslava 10 let podniku Gramofonové závody
	zřízena děrnoštítková početní stanice
1960	1.7. závod převeden pod Teslu Valašské Meziříčí
	4.7. zřízeno závodní zdravotní středisko (MUDr. O. Michálková)
	založena závodní pobočka Československé vědecko-technické společnosti
	1.10. zřízen Spojený závodní klub ROH Tesla
1961	zřízena funkce technického dozoru
	zdravotní středisko doplněno o ordinaci gynekologa
	vytvořeno kontrolní měrové středisko (V. Vortel)
	výroba skříní se postupně převádí do Tesly Vráble
	začala výroba kufříků GE080
	prosinec: vyroben 1. milión gramofonů
1962	výroba vložek převedena do Litovle
	první stereofonní gramofon HC302
	zřízeno závodní učňovské středisko
	7.9. otevřena nová hala ministrem K. Poláčkem
	závod překročil stav 1000 zaměstnanců
1963	1.1. závod převeden pod n. p. Tesla Pardubice
	28.4. požár nové haly
1964	1.2. nastupuje ředitel ing. Václav Černín
	1.4. zřízen útvar racionalizace
	1.4. zkrácena sobotní pracovní doba na 6 hodin
	končí montáž skříní
	dokončena rekonstrukce haly po požáru
1965	12.3. zřízena tělovýchovná jednota Supraphon
	zřízena malosériová dílna
	1.5. zřízeny jesle naproti závodu
	jídelna se stěhuje do areálu závodu
	1.8. vyrobeny už 2 milióny gramofonů
1966	vyroben první Hi-Fi gramofon HC410
	zakoupen závodní autobus
	1.7. zavedeny volné soboty jednou za 14 dní
	závod obdržel Rudý prapor gen. ředitele
1967	1.1. závod převeden jako odštěpný pod generálním ředitelství Tesla
	začala výroba tranzistorových zesilovačů
	první chassis s trubkovým raménkem (HC11)
	závod překročil stav 1500 zaměstnanců
	zakoupena rekreační chata Jeskyňka v Javoříčku
1968	postavena nová správní budova "C"
	zdravotní středisko rozšířeno o zubní ordinaci
	zřízeno Oddělení technických služeb
	prosinec: vyrobeno už 3 milióny gramofonů
1969	1.1. zřízení podniku Tesla Litovel
	zavedení 2. výrobního programu (automobilová a zdravotní technika)
	květen: oslava výročí 20 let podniku
	začíná speciální výroba
1970	23.1. kolaudace haly M3 B
	zřízena provozovna Střemeníčko
	1.4. zastupující ředitel ing. Jan Harszlak
	15.9. nastupuje ředitel Rudolf Myslivec

1971	končí výroba gramofonů pro standardní desky
	začíná výroba RK skříněk
	končí výroba elektronkových zesilovačů
	založena závodní skupina SSM
	obnoveno hnutí brigády socialistické práce
	podnik získal za výsledky roku 1971 Rudý prapor 5. pětiletky
1972	únor: vyrobeno už 4 milióny gramofonů
	květen: začíná vycházet podnikový časopis Notes
	podnik využívá externí počítač Tesla 200
	nosnou typou je chassis HC07
	20.11. uskutečnilo se 1. podnikové setkání brigády socialistické práce
1973	plán materiálně-technického zásobování se počítá na počítači MINSK22 v Olomouci
	postaven nový sklad M4
1974	1.1. nastupuje ředitel Zdeněk Vurbal
	14.7. povodeň ve Střemeníčku
	využívány jesle v Příkazích (1974-1981)
	koupen objekt pro rekreační středisko v Nové Vsi
	1.9. zavedena platová reforma racionalizace mzdové soustavy
	zavedena výroba ze strukturního polystyrenu
	u chassis se vypouští rychlost 16. ot. /min.
	18.11. vyrobeno už 5 miliónů gramofonů
1975	podnik přebírá titul "Podnik 30. výročí SNP"
	začala stavba nové galvanizovny
	zahájena výroba magnetofonů (A5)
1976	podnik přebírá titul "Podnik 30. výročí osvobození ČSSR"
	ředitelem Spojeného závodního klubu Tesla Stanislav Klein
1977	zahájena výroba autopřehrávačů
	využívána mateřská školka v Pňovicích (1977-1979)
	nosnou typou chassis HC71
1978	květen: vyrobeno už 6 miliónů gramofonů
	podnik obdržel standartu gen. ředitele Tesla
1979	zřízeny jesle a školka v Chudobíně
	dokončena stavba nové galvanizovny
	zahájena výroba kvadrofonního adaptéru
1980	1.1. zřízeno federální ministerstvo elektrotechniky
	březen: vyhlášen "Soubor opatření"
	1.4. zřízen koncernový podnik Tesla Litovel
	vyznamenání podniku standartou generálního ředitelství Tesla-SE Bratislava
1981	13.3. povodeň v Tesle Litovel
	nosnou typou se stává chassis HC15
	zakoupeny rekreační objekty v Čalovu
	vyznamenání podniku Rudým praporem ministerstva za rok 1981
1982	začíná výroba NAD5120
	8.12. vyrobeno už 7 miliónů gramofonů
	vyznamenání podniku Rudým praporem vlády ČSSR za rok 1982
1983	rozdělení technického úseku na dvě části
	rozšířena výroba chassis HC04
	dokončena stavba učňovského střediska
	pořízen počítač Robotron KRS4230
	7.11. požár v lakovně
1984	nedostatky při dodávce NAD5120 do USA
	předsedou ZV ROH Antonín Kuncek
1985	začaly se vařit večeře pro druhou směnu
	keramická vložka nahrazuje krystalovou
	vyrobena první sada digitálních přehrávačů MC900
	v technickém úseku zřízen odbor pro specielní techniku

	narůstají odbytové potíže
	po mnoha letech nesplněn roční plán výroby zboží
1986	začíná výroba dálkového ovládání televizorů a autoelektroniky
	2.6. snížení maloobchodní ceny gramofonů
	otevřena modernizovaná kantýna
	opět nesplněn celoroční plán
1987	výroba gramofonů se snižuje, narůstá náhradní program
	vyhlášen projekt pro zvyšování kvality
	1.7. zavedena mzdová reorganizace ZEUMS
	červenec: vyrobeno už 8 miliónů gramofonů
	vyhlášena přestavba národního hospodářství
	diskuse k Návrhu zákona o podniku
1988	diskuse k Návrhu zákoníku práce
	1.7. zřízena provozovna Hrušovany u Znojma
	25.8. při návštěvě náměstka ministra s. Obziny projednána koncepce podniku
	dokončena plynová kotelna
	započata stavba montážní haly pro speciální výrobu
1989	1.4. ustaven státní podnik Tesla Litovel
	1.6. volba Rady pracujících a podnikového ředitele
	1.7. podnikovým ředitelem ing. Stanislav Bartoň
	24.11. vznik Občanského fóra v podniku
	prosinec - zrušení závodní organizace KSČ a Lidových milicí
1990	25.1. nové odbory, předsedou Lubomír Štencl
	1.5. nový zákon o podniku, Dozorčí rada místo Rady pracujících
	8.6. ukončena činnost OF v podniku
	23.10. ředitelem ing. Josef Votoček

Použité zkratky

(během 5) LP	??
A	?? typ pracovníka
AOZ	?? název firmy
APO	??
ASŘP	Automatický systém řízení podniku
AVOS	?? název útvaru
AZ	Automobilové závody
AZNP	?? název firmy
BC	?? ekonomický termín
BSP	Brigáda socialistické práce
CC	compact - cassette
CNC	computer numerical control,
CZV KSČ	??
ČSM	??
ČSN	Československá technická norma
ČSSR	Československá Socialistická Republika
ČSTV	Československý svaz tělesné výchovy
ČSVTS	??
ČVTS	??
D	Dělníci, viz také THP
DAK	?? název firmy
DO	dálkové ovládaní
DPS	deska plošných spojů
DTJ	?? název organizace
DZP	?? název firmy
ESČ	Elektrotechnický standard československý

EU	?? název střediska
Fco	franco
FMHSE	Federální ministerstvo hutnictví, strojírenství a elektrotechniky
FMVS	?? název úřadu
FOZ	??
Hi-Fi	anglická zkratka vysoké kvality (high-fidelity)
HMV	His Master's Voice
HN	?? typ střediska
HTA	??
INV	?? typ střediska
ISŘT	Integrovaný systém řízení Tesla
JZD	jednotné zemědělské družstvo
KC OF	??
KGP	?? název firmy
KNV	krajský národní výbor
KOR	?? název společnosti
KPDU	Kruh přátel dramatického umění
KRB	organizace komplexních racionalizačních brigád
KSSS	Komunistická strana Sovětského Svazu
KV KSČ	??
LED	Light-emitting diode
LIBO	Litovelské bonbony
LM	Lidové milice
LMCH	?? název firmy
LNH	?? název firmy
LSD	?? název firmy
LUT	?? kroužek
LVT	?? název firmy
MC	maloobchodní cena
MDŽ	Mezinárodní den žen
MěNV	Městský Národní Výbor
META	jméno firmy
MEZ	jméno firmy
MLR	Maďarská lidová republika
MNV	?? městský nebo místní národní výbor
MTM	?? metoda
MV	??
MVS	??
NČ	?? typ pracovníka
NDR	Německá demokratická republika
NF	nízkofrekvenční
NSR	Německá Spolková Republika
NÚIR	?? typ střediska
NVÚ	?? název firmy
OBP	?? název odboru
OF	Občanské fórum
ON	? typ střediska
ONV	Obvodní národní výbor nebo Okresní národní výbor
OOR	??
OP	?? název firmy
OPPV	?? název střediska
OŘJ	?? název střediska
OTŘ	?? název střediska
OV ROH	Okresní výbor ROH
OVOS	??
PE	Perpetuum Ebner

PH	??
PLR	Polská lidová republika
POP	?? typ pracovníka
PŘ	?? název střediska
PTR	?? název střediska
PU	??
PVC	PolyVinylChlorid
PVT	Podnik výpočetní techniky
PZF	?? typ střediska
PZP	péče o základní prostředky
ref. VZN	?? název funkce
RD	?? typ pracovníka
RK	Typ repro skříněk
ROH	Revoluční odborové hnutí
RS	?? název střediska
RSR	?? Rumunsko
RVHP	Rada vzájemné hospodářské pomoci
RVZP	Rozvoj výrobků a základních prostředků
SBČS	Státní banka Československá
SBD	Stavební bytové družstvo
SC	?? ekonomický termín
SČSP	Svaz Československo-sovětského přátelství
Sm KV KSČ	??
SNP	Slovenské národní povstání
SOU	Střední Odborné učiliště
SPH	Socialistické podnikové hospodaření
SPULP	??
SSM	socialistický svaz mládeže
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
STM	??
STMP	??
T	?? typ pracovníka
Tesla SE	?? název firmy
THP	technicko-hospodářští pracovníci, viz také D
TJ	tělovýchovná jednota
TMO	??
TOO	?? název střediska
TOR	?? název střediska
TOZ	Tyršův odznak zdatnosti
TR	??
UME	ústředna mechanizované evidence
UP	?? název firmy
ÚRO	Ústřední rada odborů
USA	United States of America
ÚVTT	ústředí výpočetní techniky Tesla
UVV	??
VB	Veřejná bezpečnost ?
VD	?? typ pracovníka
VHJ	výrobně hospodářské jednotky
VKF	?? název střediska
VKJ	?? název brigády
VKV	?? název střediska
VOZ	?? název firmy
VRÚSE	?? název firmy
VSŽ	?? název firmy
VÚELA	?? název firmy

VÚST	?? Výzkumný ústav
VÚZORT	Výzkumný ústavu zvukové a reprodukční techniky
VVVZ	Vývoj výrobků a výrobního zařízení
VVZ	?? název střediska
VZN	?? název střediska
ZEUMS	Zvýšení ekonomické ucinnosti mzdove soustavy
ZK	Závodní klub
ZO (KSČ)	
ZO ČSČK	
ZO SSM	
ZP	??
ZPA	?? název firmy
ZRK	?? název firmy
ZRS	?? název firmy
ZS	?? název střediska
ZTV	?? oddíl
ZUČ	?? kroužek
ZV	Závodní výbor
ZVS	?? název firmy
ZZN	?? název firmy

Použitá literatura

Bezděčka Josef: Litovel a divadlo (rukopis 1988)

Litovelsko, okresní noviny, ročník 1949 (okresní archiv, pracoviště Litovel)

Obšil Karel: Historický průvodce Litovlí (1965)

Papajk Rostislav: Vznik a historie závodu Tesla n. p. Litovel (1965)

Pešák Josef: Základy gramofonové techniky (1973)

Publikace k výročí závodu:

- Ročenka 10 let Gramofonových závodů
- Ročenka 20 let Tesly
- Ročenka 25 let Tesly (redakce vědecko-technické společnosti)
- Ročenka 30 let Tesly
- Ročenka 35 let Tesly
- Ročenka 40 let Tesly

Rotorek, závodní časopis, ročníky 1951-52 (archiv n. p. Tesla)

Sedlák Karel: Historický kalendář litovelský (v Ročence městské spořitelny 1930)

Supraphon, závodní časopis

Teslácký zpravodaj, ročníky 1972 - 1989

Dále archivní spisy archivu s. p. Tesla Litovel

Seznam gramorádií a v nich použitých chassis

V levém sloupci je uvedeno jméno gramorádia, v pravém použité chassis. Za lomítkem je uveden podtyp, pokud se podařilo zjistit. Většina údajů pochází ze servisní dokumentace, pokud byla k dispozici. V závorce je uveden typ, který se také vyskytoval a nebyl v ní uveden.

Gramorádia Tesla

Typ	výrobce	Použité chassis	Přenosková vložka
512070 Tábor I		H14	PS17
512072-512074 Tábor II		H14	PS17
1001A Dirigent		H17/TK	RFT-TAKU 0154, VK3, 2AN 625 00
1002A Maestro I		H20	VK5
1003A Orchestr	Tesla Kolín	H20/TK	VK5
1004A Ouvertura	Tesla Přelouč	H20 (H20/1) (zajišťovací šrouby)	VK5
1005A Poém		H20/T (H204 - zajišťovací šrouby)	VK5
1007A Allegro		H20	VK5
1008A Liberta		H20 (H204)	VK5
1009A Barcarola		H205	VK5/VK051
1010A Dunaj		H205	VK051
1011A Dunajec		H205	VK051
1012A Koncert		HC302	VK311
1014A Fuga		H205	VK051
1016A Sonáta		HC643 ??	
1017A Aida		H(C?)46	
1018A Liberta 2		H204	VK051
1019A Piano		HC643	
1020A Capricio	Tesla Bratislava	HC646	VK311
1021A Opereta	Tesla Bratislava	H46.04, HC10, GR6 (Jugoslávské)	VK641, VK641 NII, GM230
1024A Bel Canto	Tesla Bratislava	HC07	VK4302
1025A Bolero	Tesla Bratislava	HC07/07	VK4302
1026A Andante	Tesla Bratislava	HC07/07	VK4302
1027A Orfeus	Tesla Bratislava	HC07/07	VK4302
1028A Stereo Rytmus	Tesla Bratislava	HC13/05	VK4302
1029A Romeo	Tesla Bratislava	HC07/07	VK4302
1032A Synkopa	Tesla Bratislava	HC13	VK4302
1032A-3 Allegro	Tesla Bratislava	HC15.04	VK4204
1035A Idyla	Tesla Bratislava	HC15	VK4204
1033A Multitón	Tesla Bratislava	HC13.09	VK4302

1033A-1 Multitón	Tesla Bratislava	HC15.04/2 TB	VK4204
1034A Rapsódia	Tesla Bratislava	HC15.04	VK4204
1036A Stereo Studio	Tesla Bratislava	HC15.04	VK4204
1037A Moderato	Tesla Bratislava	HC15.04	VK4204
1038A Duo	Tesla Bratislava	HC15	VK4204
1039A Dominant	Tesla Bratislava	HC16	

Hudební skříně Tesla

Typ	výrobce	Použité chassis	Přenosková vložka
Supraphon LE57	Tesla Litovel	H17	PS17
Supraphon LE58	Tesla Litovel	H21	VK5
Supraphon LE59	Tesla Litovel	MD1 ??	VK5
Supraphon LE61	Tesla Litovel	H21	VK5
Supraphon LE62	Tesla Litovel	H21	VK5
Supraphon LE640	Tesla Litovel	H21.5	VK5
Supraphon LE650	Tesla Litovel	H21.5	VK5
Supraphon LE670	Tesla Litovel	H21	VK5
Supraphon LE680	Tesla Litovel	H21.5	VK5
Supraphon LE680A-5		H205	VK051
1101A Jubilant		H17/TJ	2AN 625 00
1104A Bolero	Tesla Přelouč	H20 (H20/1) (zajišťovací šrouby)	VK5
1105A Viola		MD1 (MD1.3), MD020 (MD020.3)	VK5
1106A Maestro II		MD51	VK5
1107A Copélia	Tesla Litovel	MD51	VK5
1112A Stereo	Tesla Litovel	HC302	VK311
1118A Capella	Tesla Bratislava	HC646	VK311
1120A Supraphon	Tesla Pardubice, n. p., závod Litovel	H205	VK051
1121A Barytón		H205	VK051
1122A Humoreska	Tesla Bratislava	HC646	
1122A-2 Humoreska 2	Tesla Bratislava	H46	VK641
1123A Prelúdium Stereo	Tesla Bratislava	HC11/06 (HC10)	VK311 NII, VK641 NII
1126A Adagio		HC10/06	VK4301
1127A Suita	Tesla Bratislava	HC07/07	VK4302
1128A Pastorále	Tesla Bratislava	HC07/07	VK4302
1129A Sextant	Tesla Bratislava	HC13/05	VK4302

1130A Caballero	Tesla Bratislava	HC13/05	VK4302
1132A Strečno	Tesla Bratislava	HC13/05	VK4302
1133A	Tesla Bratislava	HC42	
1135A Stereo	Tesla Bratislava	HC42.03	VM2101
1136A Stereo	Tesla Bratislava	HC42.03	VM2101

Zahraniční přístroje vybavené chassis Tesla

Resprom A-104 Bulharské skříňové gramorádio vyráběné kolem roku 1977. Obsahuje přijímač Melodia 10, jeden oválný reproduktor a chassis HC07. Rozsahy DV, SV, KV, VKV (OIRT), otočná feritová anténa, oddělená regulace hloubek a výšek, elektronky ECC85, ECH81, EF89, EABC80, EL84, EM84.	HC07/01	
A101-0 Bulharské skříňové gramorádio.	H46/11	
Traviata Bulharské stolní gramorádio.	HC10	

Obsah

ÚVODNÍ SLOVO KRONIKÁŘE....2
ROZTÁČÍ SE GRAMOFON....3
SLADKÉ ZAČÁTKY....5
OBDOBÍ KŘIŽÍKA....7
OBDOBÍ KŘIŽÍKA - PŘÍLOHY....11
Poslední informace o firmě Libo v tisku....11
První zpráva o závodě Křižík v tisku....11
Druhý obsáhlejší článek v Litovelsku dne 20.8.1949....12
Hodnocení počátků závodu....12
Popis výrobků....13
Nejlepší pracovníci....13
Socialistická soutěž....14
Výběr z tisku 1950 – 1952....14
Komplexní úderky....15
Hospodářská střediska....17
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ZÁVODU....18
Rok 1949....18
Rok 1950....18
Rok 1951 - 1952....19
Nábor žen - (Propagační leták)....20
Závodní klub Křižík (náborový leták 9.11.1950)....20
Divadlo....20
Časopis....21
Fotbalisté Křižíka....21
GRAMOZÁVODY....21
OBDOBÍ: 1952 - 1953....21
OBDOBÍ: 1954 - 1956....24
OBDOBÍ: 1957 - 1959....27
GRAMOZÁVODY - PŘÍLOHY....30
Gramofonové závody....30
Výměna ředitele Spitze....31
Rezoluce....32
Popis gramofonů....34
Stolní skříně....35
Luxusní skříně....35
Hudební skříně....36
Kufříky....37
PLNĚNÍ PLÁNU....37
Měsíční vývoj průměrných mezd: (D-T-A)....38
Hospodářská střediska....40
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ZÁVODU....41
Rok 1953:....41
Rok 1954 - 1955:....42
Rok 1956 - 1957:....43
Rok 1958 - 1959:....43
Socialistická soutěž....44
Závodní klub....45
Divadelní soubor....45
Divadlo hudby....45
ZÁVOD TESLA....46
OBDOBÍ VALAŠSKÉHO MEZIŘÍČÍ....46
OBDOBÍ TESLA PARDUBICE....50

OBDOBÍ 1965 - 1966....52
OBDOBÍ 1967 - 1969....54
ZÁVOD TESLA - PŘÍLOHY....63
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ZÁVODU....64
Rok 1960 - 1962....64
Rok 1963 - 1965....65
Rok 1966 - 1969....66

Popis gramofonů....70
Popis skříní....72
Popis kufříků....74
Kufříky se zesilovačem:....74
Stereofonní kufry:....76
Socialistická soutěž....76
Vyznamenaní pracovníci....77
Spojený závodní klub ROH Tesla....77
Dívčí kopaná....79
Divadlo....79
Fotokroužek....80
TESLA – VHJ PRAHA....82
OBDOBÍ 1970 - 1973....82
OBDOBÍ 1974 - 1976....91
OBDOBÍ 1977 - 1979....97
TESLA VHJ PRAHA – PŘÍLOHY....104
Popis gramofonů....106
Popis kufříků....109
Druhý program....113
TECHNOLOGICKÉ INOVACE....116
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU....117
Rok 1970....117
Rok 1971 - 1973....119
Rok 1974 - 1979....120
Závodní výbory ROH:....122
Vyznamenaní pracovníci....127
Rekreace v Kraněvu....128
Odbíjená....128
KONCERNOVÝ PODNIK TESLA....129
OBDOBÍ 1980 - 1982....129
OBDOBÍ 1983 - 1985....134
OBDOBÍ 1986 - 1989....141
KONCERNOVÝ PODNIK TESLA – PŘÍLOHY....150
Popis gramofonů....153
Kufříky bez zesilovače....155
Kufříky se zesilovačem....157
Zesilovače....159
Dálkové ovládání....160
Druhý výrobní program....160
TECHNOLOGICKÉ INOVACE....161
Popis objektů na situačních plánech....162
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU....163
Rok 1980 – 1982....163
Rok 1983 – 1989....165
Řešení bytové situace zaměstnanců Tesly:....167
Závodní výbory ROH: 167
Celozávodní výbor KSČ 1988....168
Seznam poslanců ve volbách roku 1981....169

Seznam poslanců ve volbách roku 1986....169
Vyznamenaní pracovníci....171
Závodní pobočka Československé vědecko-technické společnosti:....172
Rada pracujících:....173
ROK 1989....174
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU....180
Závodní výbor ROH:....182
Celozávodní výbor KSČ:....182
Výbor ZO SSM:....182
Rada pracujících:....182
Popis nových výrobků 185
ROK 1990....186
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PODNIKU....196
Rada pracovního kolektivu: (od 26.3.1990)....197
Dozorčí rada: (od 11.9.1990)....197
Podnikový výbor odborové organizace: (od 25.1.1990)....197
Redakční rada NOTESU:....197
Redakce podnikového rozhlasu:....197
Výbor závodní pobočky Československé vědecko-technické společnosti:....198
Nové technologie zavedené v roce 1990....198
Popis nových výrobků 199
HISTORICKÝ KALENDÁŘ....200
Použitá literatura....206
Seznam gramorádií a v nich použitých chassis....207
Zahraniční přístroje vybavené chassis Tesla....209